

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Кафедра теоретичної та прикладної економіки

Державний вищий навчальний заклад «Київський національний
економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Кафедра інформаційного менеджменту

Вища школа економіки в м. Бидгощ

Українсько-польський ВНЗ «Центрально-Європейський університет»

Глобалізація напрямів формування промислового потенціалу в умовах постіндустріальних трансформацій

Матеріали II Всеукраїнської
науково-практичної конференції
26 квітня 2017 року

Київ
КПІ ім. Ігоря Сікорського
2017

УДК 338.2(477)(063)

ББК 65.9(4Укр)я43

Г54

Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради факультету менеджменту та маркетингу Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» (Протокол No 10 від 29.05.2016 р.)

Г54 Глобалізація напрямів формування промислового потенціалу в умовах постіндустріальних трансформацій : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю 26 квітня 2017 року. – Київ : ТОВ «ДКС центр»:, 2017. – 252 с.

Укладач

Ю. О. Єрешко

Верстка:

Л. С. Борданова

Ю. О. Єрешко

Н. К. Самченко

Є. А. Удовицька

Технічній секретар

І. В. Куницька

Рецензенти:

І. М. Крейдич

Ю. О. Єрешко

Л. С. Борданов

М. М. Дученко

Т. П. Лободзинська

Н. К. Самченко

О. А. Шевчук

Є. А. Удовицька

У збірнику подано матеріали науково-дослідницької роботи учасників II Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Глобалізація напрямів формування промислового потенціалу в умовах постіндустріальних трансформацій», що відбулася 26 квітня 2017 року.

Відповідальність за науковий рівень тез доповіді, обґрунтованість висновків, а також, достовірність результатів і дотримання авторських прав несуть автори.

УДК 338.2(477)(063)

ББК 65.9(4Укр)я43

ЗМІСТ

ЗМІСТ	3
Секція 1	
Економічна теорія.....	9
С.Г. Андрієць	
ЛИТВА В ПОСТРАДЯНСЬКИЙ ПЕРІОД, ЯК ВЕКТОР ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	10
В.В. Баранівський, І.В.Мілько	
ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ	12
М.О. Дергалюк	
ПЕРЕШКОДИ НА ШЛЯХУ РОЗВИТКУ АПК РЕГІОНІВ	14
Ю.О. Єрешко	
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ТЕОРІЯ ВАРТОСТІ.....	16
А.Д. Зінченко	
ФЕНОМЕН ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КИТАЮ	19
К.О. Княздвірська	
ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК СУБСАХАРСЬКОЇ АФРИКИ: ФАКТОРИ ВПЛИВУ ТА ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ.....	21
О.В. Ковач	
ФІНАНСОВИЙ ТОТАЛІТАРИЗМ, ЕКОНОМІЧНІ ПРАВИЛА УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ	23
Д.С. Курпас	
ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ДОХОДУ ТА ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ	25
С.О. Лисун	
ЕКОНОМІЧНИЙ СТАН ЛАТВІЇ В ПОСТРАДЯНСЬКИЙ ПЕРІОД.....	27
В.П. Мельник	
ОСНОВНІ АСПЕКТИ ЯПОНСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО ДИВА.....	29
М.Д. Міщенко	
ЕКОНОМІКА ЯК МУЛЬТИАГЕНТНА ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА.....	31
І.С. Онищук.....	33
ГЛОБАЛЬНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В ІСТОРИЧНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ. МІСЦЕ УКРАЇНИ В СТРУКТУРАХ ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	33
Є.О. Первак	
АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОЇ РЕФОРМАЦІЇ ПОЛЬЩІ В ПОСТРАДЯНСЬКИЙ ПЕРІОД .	35
С.Ю. Савицький	
АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОЇ РЕФОРМАЦІЇ БОЛГАРІЇ В ПОСТРАДЯНСЬКИЙ ПЕРІОД ...	37
К.А. Соколов	
ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ТЕНДЕНЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ У КОНТЕКСТІ ФЕНОМЕНА «ЕКОНОМІЧНЕ ДИВО».....	39
Ю.В. Ткаченко	
СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ІНДУСТРІАЛЬНО РОЗВИНЕНИХ КРАЇН СВІТУ	41
С.О. Тульчинська, С.О. Кириченко	
СКЛАДОВІ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ РЕГІОНІВ ЗА ФУНКЦІОНАЛЬНО-СПЕЦІАЛІЗОВАНИМ ПІДХОДОМ.....	43
Р.В. Тульчинський	
СИСТЕМА ЗАХОДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ ЩОДО ПРОТИСТОЯННЯ ЕКЗОГЕННИМ ЗАГРОЗАМ....	45
В.М. Черненко	
ОСНОВНІ ВАДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	47

Секція 2	
ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ	49
О.О. Брожко	
АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ РИНКУ ЛІЗИНГУ В УКРАЇНІ І ПОЛЬЩІ	50
Б.С. Верза	
АНАЛІЗ СТАНУ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ УКРАЇНИ	52
Ю.В. Гальма	
ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ В ПЕРІОД РОЗПАДУ СРСР	54
А.М. Герус	
ПІДСТАВИ ВИКОРИСТАННЯ АУТСОРСИНГУ ЯК ІННОВАЦІЙНОЇ БІЗНЕС– МОДЕЛІ НА РИНКУ ЕЛЕКТРОНІКИ В УКРАЇНІ.....	56
І.Р. Грицевич	
МОТИВИ І МЕТОДИ СТАБІЛІЗАЦІЇ ВАЛЮТ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ.....	58
М.О.Джаман	
СТРУКТУРА ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТА ФАКТОРИ ВПЛИВУНА ЙОГО ФОРМУВАННЯ	60
М.О. Кравцов	
ЯК ЗМІНИТЬСЯ ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ ПІСЛЯ ВСТУПУ ДО ЄС.....	63
Iryna Kreidych, Julia Yereshko	
THE INDUSTRIAL ENTERPRISES INVESTMENT POLICY PARADIGM POSTULATES	65
О.О. Крушець, М.М. Дученко	
РОЛЬ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНСЬКІЙ ЕКОНОМІЦІ.....	68
О.С. Мовчан	
ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЦЕСИ, ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ В УКРАЇНІ	70
П.В. Набойченко	
АНАЛІЗ РИНКУ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ.....	72
Д.В. Нездименко	
ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ	74
Н.Ю.Савіцький, Т.П. Лободзинська	
ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА АКТИВНІСТЬ В УКРАЇНІ.....	76
Е.В. Смик	
ДОСВІД ПОЛЬСЬКИХ РЕФОРМ В КОНТЕКСТІ УКРАЇНИ.....	78
В.С. Тагієв	
НЕОБХІДНІСТЬ ТА ВПЛИВ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ.....	79
Б.В. Хоменко	
ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ НЕРУХОМОСТІ	81
Б.О. Хомук	
ВАЖЛИВІСТЬ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АТОМНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ	83
Д.Ю. Хуповець	
БІТКОІНИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ РОЗВИТКУ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ	85
Б.П. Чорній	
ПОКАЗНИКИ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ.....	87
І.Г. Шабалов	
ЕКОНОМІЧНИЙ СТАН ЗАПОРІЗЬКОГО РЕГІОНУ	89
О.А.Шевчук, Б.С. Чернишевич	
ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ.....	91

M.O.Shchoholiev, E.A.Udovytska THE FINANCIAL SYSTEM OF LUXEMBOURG	93
М.А. Ясногородський ІННОВАЦІЙНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ	95
О. І. Яценко СУТНІСТЬ ФОНДОВОЇ БІРЖИ ТА ІНВЕСТИВАННЯ.....	97
Секція 3 ЕКОНОМІКА ІТ	99
Я.Ю. Бурковський ВИСОКОЧАСТОТНИЙ ТРЕЙДІНГ (HFT): ПРОБЛЕМИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ	100
О.О. Гедзь ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА ПЕРСОНАЛЬНИХ ЕЛЕКТРОННИХ ПРИСТРОЇВ ТА ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УМОВАХ ПОСТІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА	102
Т.В. Гловацький ЕКОНОМІЧНА РОЛЬ ІНДУСТРІЇ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	104
І.В. Гришко, М.М. Дученко РОЗВИТОК ІТ-ІНДУСТРІЇ	106
М.О. Донченко, П.П. Шевченко МІСЦЕ ІТ ГАЛУЗІ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ	108
М.М. Дученко, Є.Д. Степюк ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ З РОЗРОБКИ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ	110
С.І. Жакун ЕКОНОМІКА СФЕРИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ	112
О.С. Захода РОЗВИТОК КРИПТОВАЛЮТИ В УКРАЇНІ.....	114
О.Є. Камінський ТРАЕКТОРІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ «ХМАРНИХ» ОБЧИСЛЕНЬ В УКРАЇНІ	116
М.А. Карпов КРИПТОВАЛЮТА В СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ	118
О.В. Корзаченко СУЧАСНІ ІНСТРУМЕНТИ ПРОСУВАННЯ САЙТІВ.....	120
П.І Крисенко ЕКОНОМІКА ІТ	122
А.О. Лакуста, Т.П. Лободзинська АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО СТАНОВИЩА ІТ-ГАЛУЗІВ УКРАЇНИ.....	124
Т.П. Лободзинська, Р.В. Чиж ІТ - СФЕРА – ОСНОВНИЙ РУШІЙ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	127
Н.О. Маглич PURPORT OF BIOTECHNOLOGY AND ITS APPLICATION IN GLOBAL ECONOMICS	130
Б.М. Міщенко ЕКОНОМІЧНІ МОЖЛИВОСТІ ГРАФЕНУ	133
К.П. Мороз НЕЙРОННЫЕ СЕТИ И BIG DATA В ЭКОНОМИКЕ.....	134
К.П. Мороз АНАЛИЗ ДИНАМИКИ РАЗВИТИЯ РЫНКА МОБИЛЬНЫХ ПРИЛОЖЕНИЙ	137

Д.Ю. Обухов	
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ АЙТІ ГАЛУЗІ В УКРАЇНИ	139
Н.К. Самченко	
МОНІТОРИНГ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ	
ФУНКЦІОНУВАННЯ ІТ-ФІРМИ.....	141
С.В. Селіщев	
ОЦІНКА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЧЕННЯ ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ	
РИЗИКАМИ ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ В АУДИТІ ОРГАНІЗАЦІЙ	143
М.Г. Скрипковська	
ЕКОНОМІКА У ПРОЦЕСІ ЧЕТВЕРТОЇ ПРОМИСЛОВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.....	145
О.О. Соловей	
РОЗВИТОК ІТ-ІНДУСТРІЇ, ЯК ОДНОГО ІЗ ВЕДУЧИХ СЕКТОРІВ	
ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ	147
О.Р. Суворов, Н.О. Харін	
СФЕРА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ОСНОВА РЕГЕНЕРАЦІЇ	
ВІТЧИЗНЯНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	149
А.Ю. Черненко	
МОНЕТИЗАЦІЯ МОБІЛЬНИХ ЗАСТОСУНКІВ.....	151
А.А. Черниш	
ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ІТ ТЕХНОЛОГІЙ	
У БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ.....	153
О.С. Щербина	
ВПЛИВ РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СФЕРІ ІТНА ЕКОНОМІКУ.....	155
А.В. Яконюк	
КІБЕРЗЛОЧИННІСТЬ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ.....	157
Секція 4	
УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМ КАПІТАЛОМ	159
І.М. Бурач	
ФОРМУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМ КАПІТАЛОМ	160
М. І. Гафтуняк, Т.П. Лободзинська	
ІНВЕСТИЦІЇ В ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ	162
А.В. Гончарук, М.М.Дученко	
ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙ У ПЕРСОНАЛ	164
Є.П. Гура	
ВАЖЛИВІСТЬ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ТРУДОВОГО КАПІТАЛУ	166
О.В. Гурман	
НАВЧАННЯ В УПРАВЛІННІ ЛЮДСЬКИМ КАПІТАЛОМ.....	168
А.К. Запайщикова, М.М. Дученко	
ВПЛИВ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА РОЗВИТОК НАУКИ ТА ЕКОНОМІКИ... ..	170
В.С. Колесник	
АНАЛІЗ МІГРАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ ЗА 2009-2015 РОКИ	173
В.М. Левченко	
УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	
В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	174
В.В. Лучка, Т.П. Лободзинська	
ВПЛИВ ЗАОХОЧЕННЯ НА ВИКОНАННЯ ОБОВ'ЯЗКІВ	
ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА.....	176
Є.Є. Лямін	
СУЧАСНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМ КАПІТАЛОМ	178

А. В. Мар'янська	
РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ	
В ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОМУ СУСПІЛЬСТВІ.....	180
К.С. Міщенко	
РОЗВИТОК ФРІЛАНСУ В УКРАЇНІ.....	182
Д.В. Мунтян	
МОДЕЛЬ ОБЛІКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ	184
Т.В. Павленко	
СУТНІСТЬ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ	186
А.О. Продан	
АНАЛІЗ РОЗПОДІЛУ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ЗА РІВНЕМ ДОХОДІВ.....	188
Н.В. Рощина	
ДОСЛІДЖЕННЯ РОЛІ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК В УМОВАХ СУЧАСНОГО	
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ	190
Ю.А.Странський	
ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМ КАПІТАЛОМ.....	192
Ю.О. Хохановська	
ПРОБЛЕМА БЕЗРОБІТТЯ СЕРЕД МОЛОДІ	194
І.А. Шевченко	
ФОРМУВАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ. МЕТОДИ ЙОГО ОЦІНКИ	196
А.В. Юденко, Т.В. Лазоренко	
ДЕТІНІЗАЦІЯ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ ПРАЦІ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА	
ОСНОВА ДЕТІНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	198
Р.В. Ярцев	
УВЕЛИЧЕНИЕ МИНИМАЛЬНОЙ ЗАРАБОТНОЙ ПЛАТЫ В УКРАИНЕ	200
Секція 5	
Стратегічні орієнтири розвитку підприємств.....	201
В.І. Андрієнко	
СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ РАДІОТЕХНІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ.....	202
О.С. Безпалько	
СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ	204
А.О. Гагарін	
УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ ПІДПРИЄМСТВА У КОНТЕКСТІ	
СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ	206
Д.І.Довгаль	
РИЗИКИ В ЕКОНОМІЦІ ЯК ПРИЧИНА НИЗЬКОЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ	
АКТИВНОСТІ	208
І.С.Каменєв	
РОЗВИТОК ТА КЕРУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ У СУЧАСНИХ	
РИНКОВИХ УМОВАХ	210
С. Ю.Кондратенко	
ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ	
РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ	212
В.О. Кривоноженков	
ПРОБЛЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ВОЛОНТЕРСТВА В УКРАЇНІ	214
О.М. Левченко,	216
СУЧАСНІ ПАРАДИГМИ ФОРМУВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	216
І.М. Ліннік, А.Ю. Погребняк	
НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
ПІДПРИЄМСТВА.....	218

К.Є.Максим	
ПРОБЛЕМА УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ПОДАТКІВ В УКРАЇНІ	220
І.В. Маркітаненко	
МОДЕЛІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ.....	222
К.Д. Ніколаєва	
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗРОБКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА.....	224
І.Ю. Осадча	
ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	226
Н.О. Пархоменко	
ВИРОБНИЧО-ТЕХНОЛОГІЧНІ ПРОЦЕСИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ОРГАНІЗАЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АКГ	228
А.Ю. Погребняк	
АНАЛІЗ НАЯВНОГО МЕХАНІЗМУ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ МАШИНОБУДУВАННЯ.....	230
С.Д.Потапенко	
ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВАУ КОНТЕКСТІ ФУНКЦІЙ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЄЮ	233
Л.О. Роман	
СИСТЕМА МЕНЕДЖМЕНТУ ЯКОСТІ НА ОСНОВІ ЦИКЛУ ДЕМІНГА-ШУХАРТА	235
Н.В. Рощина, В.Е. Мельничук	
ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЗАСТОСУВАННЯ СЕРВІСУ YOUTUBE В МАРКЕТИНГОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	237
М.О.Саленко	
ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ І ПРОБЛЕМИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	239
О.І. Смоленська	
СИСТЕМА СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРОМИСЛОВОМУ РИНКУ В УМОВАХ ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА	241
Е.А. Udovytska	
THE FORMATION OF THE AEROSPACE INDUSTRY'S COMPETITIVE ADVANTAGE IN UKRAINE.....	243
Ю. Ю. Угланов	
КАНВА БІЗНЕС-МОДЕЛІ ЯК ІНСТРУМЕНТ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ.....	245
О.А. Шевчук	
ПЕРЕВАГИ СТАНОВЛЕННЯ БІЗНЕС-ЛІДЕРСТВА ПІДПРИЄМСТВА НА РИНКУ	247
К.В.Шмігіровська	
ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ОХОРОНИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	249

Секція 1.

Економічна теорія

С.Г. Андрієць,
*студентка радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

ЛИТВА В ПОСТРАДЯНСЬКИЙ ПЕРІОД, ЯК ВЕКТОР ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ДЛЯ УКРАЇНИ

Відомо, що з народженням країни формується і її економіка. На шляху до незалежної держави Литва перебувала під впливом різних країн і пережила багато різних систем управління економікою починаючи з керівництва Речі Посполитої і закінчуючи роками перебування в складі СРСР. Кожен з цих періодів вніс свій внесок в історію і розвиток Литви, її культури та економіки.

Головною рисою радянського періоду, починаючи з епохи воєнного комунізму, була «провідна роль» Комуністичної партії. При гегемонії КПРС радянська економічна система повинна була відповідати основним проголошеним нею цінностям: однопартійне керівництво, планова економіка, державна власність, високі темпи накопичення, заради досягнення яких можливе застосування методів позаекономічного примусу (колективізація, праця каторжників і інше).

Провідні галузі промисловості Литви в складі СРСР:

- машинобудування і металообробка
- хімічна і нафтохімічна
- легка
- харчова

Енергетика базувалася в основному на імпортному паливі: Каунаська ГЕС (1956), Литовська ГРЕС (1968), Ігналінська АЕС (1983). Створювалася нафтопереробна промисловість («Mažeikių nafta» (1972) в Мажейкяй).

Машинобудування було представлено приладо-, верстато-, суднобудуванням, сільськогосподарським машинобудуванням, електротехнічної, радіоелектронної та іншими галузями (великі центри: Вільнюс, Каунас, Клайпеда).

Хімічна промисловість - виробляли штучне волокно (Каунас), мінеральні добрива («АСНЕМА» в Йонава (1962)); в Кедайняй, пластмасові вироби («Plasta» у Вільнюсі) і ін. Виробництво будматеріалів (залізобетонні конструкції (Вільнюський ЖБК), цегла, шифер і ін.).

З галузей легкої промисловості розвинені: бавовняна, вовняна, взуттєва (великі центри: Каунас, Вільнюс, Шяуляй, Клайпеда, Паневежис, Алітус, Биржай, Плунге). Головні галузі легкої промисловості - м'ясо-молочна, рибна, борошномельна, цукрова.

Були розвинені художні промисли: вироби з бурштину, кераміки, різьблення по дереву, тиснення шкіри (в тому числі «Dovana» і «Daile» у Вільнюсі) [1].

Перебуваючи в складі радянського союзу Литва була цілком обмежена в виборі напрямку розвитку економіки, перш за все виконувались ті кроки, що пріоритетні для союзу загалом.

Цікавим є розвиток країни в період виходу із складу радянського союзу. Адже в економічній політиці радянської влади пріоритетним був колективний розвиток та колективізація, проводилася індустріалізація, а також розвиток і вдосконалення інфраструктури, зміцнення матеріально-технічної бази сільського господарства, яке супроводжувалося ліквідацією хуторів і «неперспективних сіл».

Важливим кроком до демократизації, економічної самостійності та культурного становлення державності країни було створення суспільно-політичного руху Саюдіс[2]. Це сприяло прийняттю ряду документів щодо незалежності країни та розвитку і визнання на економічному просторі. На початку 90-х років країна мала сучасну оброблювальну промисловість, енергетику та якісні автодороги. Важливими факторами економічного підйому та виходу з кризи першої половини 90-х років стали підписання договору про вільну торгівлю з Євросоюзом та ріст експорту. Основним ринком збуту стала Росія[3].

З вступом до ЄС змінився напрямок розвитку економіки. Пріоритетними стали інвестиції і особисте споживання, на відміну від реального експорту, який відігравав важливу роль раніше. Ряд країн ЄС відкрили свої ринки праці для Литви в результаті чого було досягнуто значного спрощення процедури трудової міграції і як наслідок, виріс потік емігрантів.

Динаміка ВВП Литви та України на душу населення за період з 2006-2014 та на початку економічних реформ. [4]

Рік	1995	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Литва тис \$	6,7	18,4	21,3	22,5	19,5	20,5	22,7	24,4	25,9	27,4
Україна тис \$	3,8	7,5	8,4	8,8	7,6	7,7	8,3	8,5	8,6	8,7

В результаті трансформації 1990-х років структура економіки Литви зазнала значних змін. Знизилася частка промисловості і сільського господарства, а розширилася сфера послуг. Чіткий план та бажання змінити країну на краще дають свої плідні результати. Приклад проведення рішучих, якісних та ефективних економічних і управлінських реформ на території Литви є реальним і суттєвим поштовхом для його використання на проектування на нашу країну. Адже ми маємо значно більшу можливість територіально, історично для реалізації більшості напрямків реформ. Необхідно не лише сконцентрувати увагу на власному споживанні, а й гідно представити країну для туристів, адже маючи таку природу і різнобарвність, колоритність кожної з областей, ми маємо безліч можливостей та варіантів їх реалізації.

1. Литовская Советская Социалистическая Республика под ред. Е.М. Жуков — Москва, государственное научное издательство "Советская энциклопедия", 1965. стр.706-735

2. Kiaupa Z. The History of Lithuania. — Vilnius: Baltos Lankos Publishing House, 2005.

3. Maddison A. The World Economy Historical Statistics. Paris, OECD, 2003.

4. Валовой внутренний продукт на душу населения в странах мира [Електронний ресурс] // — 2007-2016. — Режим доступа до ресурсу: <http://svspb.net/danmark/vvp-stran-na-dushu-naselenija.php>.

В.В. Баранівський,

*Студент ФІОТ
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

І.В. Мілько,

*канд. економ. наук
Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця*

ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ

Однією з основних проблем будь-якої економіки та зокрема економіки України є тіньова економіка, вона присутня чи не у всіх сферах діяльності, від дрібного підприємництва до великих корпорацій, більшою мірою в центральних органах влади. Україна зіткнулася з цією проблемою ще з моменту набуття незалежності. Вона є перешкодою для зростання соціальних стандартів населення, конкурентноспроможності на світовому ринку, тощо. Також рівень тіньової економіки відображує наскільки корумповані органи державної влади та освічене населення в правовій сфері.

Добре відомо, що у будь-якій сфері виробництва присутня тінізація тією чи іншою мірою, а основним методом боротьби з конкурентами є корупція. Основними факторами поширення процесу тінізації економіки стали: недостатньо розвинуте правове забезпечення та відсутність активного державного регулювання процесів забезпечення економічної безпеки. Для нормального розвитку національної економіки потрібно вирішити проблему подолання явищ тінізації, яка на даний час є наріжним каменем.

Вона чинить негативний вплив на всі соціальні та економічні процеси, що відбуваються в суспільстві. Якщо не враховувати рівень тіньової економіки, то не можливо провести повноцінний економічний аналіз, а також здійснити дієві управлінські та законодавчі рішення. Чим більший рівень тіньової економіки, тим менш ефективна державна політика.

Але, певною мірою, тіньова економіка може впливати й позитивно. Коли вона зростає, то створює нові робочі місця, що супроводжується збільшенням зайнятості населення, причому не тільки тіньової, оскільки цей сектор потребує товарів легального сектора, у галузях тіньової економіки з'являються інновації, які переводять виробництво на інший рівень, тіньова економіка може амортизувати потрясіння офіційної економіки, сприяючи стабільності системи загалом.

Збільшення рівня тіньової економіки та її кримінальних наслідків завдає значної шкоди суспільству, а також гальмує процеси державотворення в Україні. Також гострою проблемою постає соціальна проблема: у суспільній свідомості формується сумнів щодо надійності та дієвості державних інститутів, впершу чергу правоохоронних: фактично немає гарантії суспільної безпеки, зокрема захисту особистості.

Загальновідомо, що вершиною тіньової економіки є її кримінальний сегмент у двох основних формах: організованої злочинності та економічної. Можна визначити велику кількість форм тіньової економіки, зокрема тіньова зайнятість населення і нелегальне виробництво товарів і послуг та розкрадання державної власності, також під час її роздержавлення та приватизації.

Зменшення обсягів тіні здійснюється заходами законодавчого, а також спеціальними органами контролю шляхом спрощення процедури сплати податків і ліквідації причин, що змушують підприємців переводити свій бізнес у тінь.

Законодавчі заходи переважно орієнтовані на організацію контролю державними органами й банками за вкладками й рухом грошей.

Крім цих проблем, тіньова економіка зменшує обсяги державних й іноземних інвестицій, відштовхують кредиторів, що в цілому зумовлює гальмування науково-технічного розвитку, подальше відставання від розвинених країн, а в умовах світових глобалізаційних процесів та розподілу праці — формує систему численних внутрішніх і зовнішніх викликів та загроз національній безпеці й суверенітету. Проаналізувавши ці проблеми та загрози можна виробити стратегію мінімізації нелегальної економіки в країні.

Основною метою виводу економіки з тіні має стати значне зниження рівня тінізації шляхом створення сприятливих умов для залучення капіталів з тіні у легальну національну економіку. Виведення з тіні капіталів сприятиме відчутному збільшенню інвестиційного потенціалу України та ступеня його реалізації, також матиме значний позитивний ефект для бюджетної сфери, слугуватиме зміцненню довгострокової стабільності та зорієнтованості національної економіки на стратегічний розвиток і зростання. Сьогодні легалізація економіки входить до стратегічних засад державної політики України.

Для значного зменшення обсягу тінізації економіки України потрібно реалізувати низку заходів щодо протидії тінізації, зокрема: 1) ввести податкові стимули до нагромадження та інвестування коштів в інновації; 2) обґрунтування джерел походження грошових коштів при купівлі товарів, вартість яких перевищує певну заздалегідь визначену суму, особливо для держслужбовців та їх рідних;

Отже, можна зробити висновок, що тіньовий сектор економіки справляє негативний вплив на стан загальний стан економіки країни та економічної безпеки. Також варто зазначити, що успіхи у напрямку усунення підґрунтя для існування тіньової економіки можливі лише за умови єдиної концепції та програми скоординованих дій для створення максимальної прозорості та врегульованості економічних відносин у суспільстві. З метою детінізації економіки України необхідним є створення оптимальної системи протидії позаринковим формам впливу на економіку на основі конструктивної співпраці гілок влади.

1. Варналій З. Шляхи детінізації економіки України та її особливості // Банківська справа. - 2007. - № 2. - С. 56-66

2. Засанська О.В. Теоретичні основи боротьби з тіньовою економікою // Актуальні проблеми економіки. - 2009. - № 5. - С. 76-84.

3. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України Тенденції тіньової економіки в Україні у січні-вересні 2016 року [Електронний ресурс]. // Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Download?id=ee79c009-bee1-4f5e-a275-c2be8fae5875>. – Дата звернення: 8.02.17.

4. Шнейдер Ф. Розмір і розвиток тіньової економіки 31 європейських і 5 інших країнах ОЕСР з 2003 по 2015 рік [Електронний ресурс] <http://www.econ.jku.at/members/Schneider/files/publications/2015/ShadEcEurope31.pdf>

М.О. Дергалюк,
*аспірантка кафедри економіки і підприємництва
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

ПЕРЕШКОДИ НА ШЛЯХУ РОЗВИТКУ АПК РЕГІОНІВ

У сучасних умовах економічного розвитку особливого значення набуває розвиток АПК регіонів, що сприяє забезпеченню продовольчої та іншої безпеки життєдіяльності населення. Проведене дослідження щодо проблем які гальмують розвиток АПК регіонів [1, с. 14; 2, с. 69; 3, с. 25; 4, с. 5; 6, с. 100; 7, с. 145] дало можливість з'ясувати перешкоди на шляху розвитку АПК регіонів та згрупувати їх у групи. Це у свою чергу, сприятиме розробленню стратегій регіонального розвитку АПК.

До груп проблем, що гальмують розвиток АПК регіонів слід віднести:

По, перше, проблеми макрорівня пов'язані з державним регулюванням і підтримкою сфер АПК:

- відсутність дієвих цільових програм розвитку сфер АПК регіонів, існуючі програми затверджуються, але не дофінансовуються до кінця і відповідно не довиконуються;

- відсутня відповідна законодавча база щодо органічного сільського господарства і сертифікації органічної продукції;

- значні диспропорції у цінах на сільськогосподарську продукцію по відношенню до цін на матеріально-технічні ресурси (паливно-мастильні матеріали, електроенергію, технічні засоби, добрива тощо);

- відсутність довгострокового пільгового кредитування сільськогосподарських виробників та відповідної підтримки лізингової діяльності в Україні;

- незавершеність реформ у аграрній сфері, що призвело до повного та неефективного використання земельних ресурсів;

- диспропорції у оплаті праці працівників сільського господарства та інших галузей національної економіки;

По-друге, технологічні проблеми у сферах АПК регіонів:

- незадовільний стан засобів виробництва підприємств сфер АПК регіонів;

- зношеність та інноваційна відсталість сільськогосподарської техніки агропромислових виробників;

По-третє, екологічні проблеми:

- незадовільний стан екології в багатьох регіонах;

- зниження якості та родючості ґрунту, що у свою чергу знижує рентабельність вирощування великої кількості культур, у тому числі експортоорієнтованих культур;

По-четверте, логістичні:

- нестача об'єктів логістичної інфраструктури для транспортування та збереження сільськогосподарської продукції;

- відсутність збалансованості та узгодженості інтересів виробників сільськогосподарської продукції, переробних та торгівельних підприємств, що призвело до багаторазового зниження частки безпосередніх товаровиробників сільськогосподарської продукції у роздрібній ціні на неї;

- недостатня територіальна узгодженість агропромислового виробництва, що призводить до додаткових витрат на транспортування, збереження та доведення продукції до споживачів;

- недостатність виробничих потужностей переробних підприємств;

По-п'яте, проблеми інформаційно-аналітичного характеру:

- недостатня проінформованість населення, товаровиробників сільськогосподарської продукції про: розвиток органічного виробництва, сертифікації органічної продукції та продуктів харчування, застосування інноваційних технологій тощо.

Отже, до груп проблем, що гальмують розвиток АПК регіонів слід віднести проблеми: макrorівня пов'язані з державним регулюванням і підтримкою сфер АПК, технологічні, екологічні, логістичні та проблеми інформаційно-аналітичного характеру.

Направлення зусиль на вирішення окреслених груп проблем, що перешкоджають розвитку АПК регіонів призведе до цілісного, збалансованого розвитку всіх сфер АПК регіонів, що у свою чергу сприятиме забезпеченню продовольчими та промисловими товарами населення, зростанню експорту сільськогосподарської продукції країни, розвитку соціальної та екологічної сфер.

1. Воробйов Є. М. Агропромисловий комплекс України: сучасний стан та особливості / Є.М. Воробйов, Т.Ю. Гела // Збірник наукових праць ХНПУ ім. Г.С. Сковороди. – Вип. 2 «Економіка». – 2010. – С. 15-20.

2. Гороховець Ю. А. Теоретичні основи структурування АПК регіону / Ю. А. Гороховець // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка» : збірник наукових праць / ред. кол. : І. Д. Пасічник, О. І. Дем'янчук. – Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2014. – Вип. 27. – С. 69–72.

3. Кравець М. А. АПК України на сучасному етапі розвитку (стан і перспективи) / М. А. Кравець, М. С. Гріхогодов, Н. А. Казакова // Науковий вісник Херсонського державного університету. – Вип. 13. Ч. 1. – 2015. – С. 22-28.

4. Саблук П. Т. Состояние и перспективы развития агропромышленного комплекса Украины / П.Т. Саблук // Экономика Украины. – 2008. - № 12. – с. 4-8.

5. Семенов В. Ф. Міжрегіональні диспропорції та регіональне зростання / В. Ф. Семенов, О. Л. Михайлюк, В. Д. Олійник : монограф. за ред. В. Ф. Семенова. – Одеса: Атлант, 2011. – 150 с.

6. Стоволос Н. Б. Модель формування загальнодержавної системи виробництва органічної продукції / Н. Б. Стоволос // Вісник ЖДТУ. Серія : Економічні науки. – 2014. – № 4 (70). – С. 98-102.

7. Шульський М. Г. Сучасний стан сільського господарства в Україні // Шульський М.Г., Бодак Г.І.,/ Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького Том 13 № 2 (48) Частина 3, 2011. – С. 145-148.

Ю.О. Єрешко,

*к.е.н., доцент,
Національний технічний університет України «КПІ імені Ігоря
Сікорського*

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ТЕОРІЯ ВАРТОСТІ

В умовах транзитивності Світової економіки, а саме: переходу до постіндустріального суспільства і, пов'язаних з ним, якісних змін в умовах господарювання, що охоплюють всі сфери і галузі суспільного виробництва, відбувається трансформація структури продуктивних сил. Інноваційна та інтелектуальна складові, при цьому, відіграють вирішального значення у перетворенні Світової економічної системи, свідченням чого виступає актуалізація теорії “інтелектуальної економіки” – такої економічної системи, де ключовим фактором розвитку матеріального і нематеріального виробництва виступають знання.

Сьогодні особливо активно відбувається проліферація економічних учень і досліджень, що стосуються економіки знань, людського та інтелектуального капіталу тощо у відповідь на “феномен цінності інноваційної продукції” – доллар, інвестований у НДР, є у вісім разів більш рентабельним, ніж доллар, інвестований у фізичний капітал [3]. Таким чином, кардинальна перебудова виробничого сектору розвинених економік Світу, постійне збільшення частки інноваційної продукції у ВВП (для розвинених країн Світу даний показник у 2016 році становив понад 40% [5]), а звідси, і альтернатива економічної структури вартості, дають підставу припустити, що знання посідають, якщо не основне, то, безумовно, чільне місце у системі факторів виробництва.

Звідси очевидно є потреба у формулюванні нової теорії вартості, що враховуватиме інтелектуальну її складову. Перші спроби дослідження знань в якості джерела вартості належать Т. Сакаїї, автору теорії “вартості, створеної знаннями”. На його думку: “Ми вступаємо в новий стан цивілізації, в якому рушійною силою є вартості, створені знаннями” [4].

Розуміння категорії “вартість” турбує людство з давніх-давен, ще з першого формулювання Аристотелем закономірностей обміну продуктів людської праці. Генеза теорій вартості товару відбувається на фоні еволюції концепцій факторів виробництва, що пояснюється стійким взаємозв'язком розвитку продуктивних сил і відповідної переоцінки економістами структури вартості. При цьому, виділення того, чи іншого “нового” вартісного фактора може бути пов'язане не стільки з революційними змінами факторів виробництва, скільки з переосмисленням ролі конкретних факторів у створенні вартості. До прикладу: зміна “Трудової теорії вартості” У. Петі “трифакторною” Сеевою, на наш погляд, ґрунтується на якісних змінах саме в пізнанні природи вартості, а не структури виробничих факторів.

Перехід від однієї теорії вартості до іншої характеризується намаганням людини досягнути всі елементарні частини вартості і, на жаль, жодна, окремо взята, теорія їх не описує.

Так, трудова теорія вартості, сформульована У. Петі, допрацьована А. Смітом, Д. Рікардо та іншими представниками Класичної школи бракувала розуміння двоїстої природи праці, обґрунтованої пізніше Марксом. Напротивагу, довершена К. Марксом, класична трудова теорія вартості не враховує ряду факторів та суб'єктивних складових вартості.

Наступна спроба переосмислення вартості товару економістами “нової хвилі” заснована на трифакторній моделі суспільного виробництва Ж.-Б. Сея і ідеї про те, що саме ринок є джерелом встановлення вартості товару, оскільки до потрапляння на ринок, цінність кожного предмета видається абстрактною [1]. При цьому, вартість товару створюється трьома факторами: капіталом, землею і працею, а внесок кожного фактору у вартість визначає ринок. Сеєм вперше обґрунтовується корисність товару в якості фактора вартості, проте дана його ідея не дістає конкретного аналітичного викладення.

Протиставна, хоча і, на наш погляд, достатньо логічно послідовна, маржинальна теорія вартості стає наріжною в підході до трактування категорії “вартість”. Ідеї маржиналістів зводяться до граничної корисності як визначального фактора вартості товару, наголошуючи на недоцільності і неспроможності витратних теорій в розрізі оцінки споживчої поведінки економічних суб’єктів.

Революційною з точки зору максимального досягнення всієї сукупності елементарних факторів вартості стає синтетична теорія А. Маршалла, заснована на діалектичному поєднанні Марксової і маржинальної концепцій, шляхом виокремлення “антагоністичних” елементів вартості: об’єктивного (витрат капіталу) і суб’єктивного (споживчої поведінки) як складових механізму взаємодії попиту і пропозиції. Дана теорія дістала логічного продовження формулюванням Вальрасової моделі загальної рівноваги.

Сучасний щабель розвитку продуктивних сил в процесі трансформаційних постіндустріальних змін, впровадження “нових комбінацій використання ресурсів” [6] спонукає до чергового переосмислення структури вартості виходячи з нового, інноваційного, характеру розвитку суспільства та економіки.

Еволюційна протиставність вищенаведених теорій, на наш погляд, є сумнівною, адже розвиток поглядів на фактори і структуру вартості відбувається в діалектичній єдності і, відтак, логічній послідовності. З рештою, саме така послідовність пізнання економічної сутності категорії “вартість товару” дає нам підставу стверджувати про відсутність, вірніше, не досліджність такого чільного елемента у структурі вартості, як знання.

“Усі товари, – пише Маркс, – можуть бути зведені до праці, як до того, що в них єдине” [2]. Така теза більш, ніж справедлива для рівня суспільно-економічного розвитку часів К. Маркса, проте, сьогодні праця як фактор виробництва поступово зникає у деяких сферах і галузях економіки внаслідок активної автоматизації і роботизації виробництва. Однак, людина як фактор виробництва залишається у вигляді знань, знань особистісних і уречевлених у інших продуктивних факторах.

Таким чином, можна висловити гіпотезу про те, що сьогодні таким об’єднуючим фактором для всіх товарів є знання – інтелектуальна складова вартості, оскільки, саме знання, на відміну від праці, присутні у всіх сферах і галузях суспільного виробництва, незалежно від рівня розвитку конкретних засобів виробництва.

Отже, саме знання, а вірніше, продуктивна частина знань у вигляді інтелектуального капіталу, є джерелом вартості товару в умовах постіндустріальної (неоіндустріальної) економічної системи.

Крім того, інтелектуальна теорія вартості не є запереченням синтетичної, а радше, її логічним продовженням, оскільки, інтелектуальна складова присутня у обидвох елементах вартості: об’єктивному – в якості визначального чинника науково-технічного розвитку засобів виробництва, і суб’єктивному – впливаючи на формування споживчої поведінки шляхом використання іміжду, брендів, репутації, компетенції співробітників, піару тощо.

Мультыхарактерна природа знань та системна неоднорідність вирізняє їх з-поміж “традиційних” економічних факторів. Так, частина знань не може бути відокремленою від їх носія, або не піддається копіюванню, інші, навпаки, – активно і вільно тиражуються. Таким чином, з одного боку, підприємства не володіють інтелектуальним капіталом повністю – його частина належить робочій силі, покупцям, контрагентам, посередникам тощо, з іншого – зважаючи на сучасні бізнесові тенденції, коефіцієнт експлуатації носіїв інтелектуального капіталу прирівнюється (якщо не перевищує) до коефіцієнта експлуатації робочої сили часів Марксової “Теорії додаткової вартості”.

Основною функцією, покладеною його власниками на інтелектуальний капітал, є забезпечення стійкої здатності створювати додатковий продукт. Ця здатність проявляється як у посиленні ролі нематеріальних компонентів продукції (наукоємності високотехнологічного виробництва), так і, почасти активної, залежності обсягів реалізації “простого” товару від інтелектуальної складової: іміжду, брендів, репутації, компетенції співробітників, піару тощо.

Відтак, можна зробити висновок, що інтелектуальний капітал є домінантою вартості товарів сучасного наукоємного типу виробництва, джерелом додаткової вартості інноваційної продукції, а також, більшої частини товарів і послуг, реалізація яких відбувається з його використанням.

1. Історія економічних учень: Підручник / За ред. В. Д. Базилевича. – К.: знання, 2004. – 1300 с.

2. Маркс К. Критика политической экономии / К.Маркс, Ф.Энгельс // Сочинения. . – 2-е изд. – М., 1968. – Т. 46.ч.I. – С. 256-301.

3. Михнева С.Г. Интеллектуализация экономики: инновационное производство и человеческий капитал. / С.Г. Михнева // Журнал «Инновации» №1, 2003. – с.12.

4. Сакайя Т. Стоимость, создаваемая знаниями, или история будущего // Новая индустриальная волна на Западе: Антология / под ред. В.Л. Иноземцева. – М.: Academia, 1999. – 632с.

5. Global Innovation Index: Annual Report 2016 [electronic source]: <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2016-report>

6. Schumpeter J. The Theory of Economic Development / J. Schumpeter. – Cambridge; Harvard, 1934

А.Д. Зінченко,
*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

ФЕНОМЕН ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КИТАЮ

Теорія китайського “економічного чуда” активно обговорюється вченими всього світу. Китайський досвід реформ вивчають політики, економісти-теоретики, економісти-практики, інвестори. Наприклад, керівництво Всесвітнього економічного форуму прийняло рішення в додаток до зимового форуму в Давосі (Швейцарія) проводити літню в Китаї і з успіхом провело його влітку 2007 року.

Китай - провідна країна світу. П'ять великих відкриттів стародавнього Китаю - компас, фарфор, порох, папір і книгодрукування підтверджують це. Однак в кінці XIX - початку XX ст. економічний розвиток перестав розвиватися, і Китай за рівнем промислового розвитку виявився на одному з останніх місць в світі. Китай представляв далеку і не розвинуту взагалі країну. Після утворення 1 жовтня 1949 р Китайської Народної Республіки (КНР) почався процес створення соціалістичної економіки, який через лівацьких перегинів в політиці Мао Цзе Дуна (культурна революція і розрив ставлення ний з СРСР) розвивався нерівномірно. До початку реформ в 1978 р близько 100 мільйонів людей не забезпечувалися одягом і харчуванням, а країна знову перебувала на межі економічної розрухи. І тільки з кінця XX століття успіхи Китаю в економічному розвитку стали дуже важливою подією світової економічної історії. ВВП країни зростав з 1979 р по 2006 р в середньому на 9,6% в рік. Це означає, що він подвоювався з рекордною швидкістю - кожні 7,5 років[1].

Можна відокремити декілька чинників швидкого розвитку китайської економіки:

Головний чинник – коефіцієнт відкритості економіки, який оснований на розвитку експорту та імпорту за рахунок зростання валютної виручки. Також одним із факторів є впровадження нових інформаційно-комунікаційних технологій, освоєння сучасної моделі промислової логістики.

Наступним, не менш важливим фактором є не припинення розвитку ресурсів робочої сили та підвищення їх якості, при застосуванні відносно низьких заробітних плат (надлишкова робоча сила на ринку праці дозволяла і дозволяє утримувати рівень заробітних плат на низькому рівні).

Висока частка заощаджень (більш ніж 30% ВВП), яка доповнена інвестиціями в високо розвинуті та технологічні галузі. Якщо взяти оцінку експертів за останні роки, то близько третини приросту внутрішнього валового продукту забезпечили інвестиції. Важливу роль грає саме держава в економіці, де активно впливають внутрішні процеси на всі етапи економічних реформ. Відповідно до джерела, китайська теорія реформ вживає термін “комплексна система макроекономічного контролю, що здійснюється за рахунок економічних важелів”. Кожного нового дня, крок за кроком, в Китайській державі будували власний ринок і паралельно підтримували і покращували державні підприємства.

Останній важливий чинник – це стійке та вигідне географічне положення. В історичному процесі формування своєї території саме вигідне розташування дало країні вихід до Тихого океану та отримання території з необмеженими природними ресурсами. Китай має 3 місце в світі за площею (після Росії і Канади).

Отже, щорічно зростаючий рівень споживання стимулював приток нових інвестицій в світові технології. Завдяки державі та правильній стратегії розвитку,

інфраструктура розвивалася гігантськими темпами, що сприяло створенню нових робочих місць та підвищення рівня життя в цілому[2].

Висновки. За 25 років реформа ВВП КНР збільшилась в 6 разів при середньорічному зростанні даного показника в 9,4%, продуктивність праці зросла в 3,6 рази. Китай поставив конкретну мету до 2020 року - зайняти лідируючі положення в багатьох галузях і вийти на провідні позиції в світі, вже у 2015 р ВВП зрівняно з американським і європейським.

Якщо порівнювати економіку нашої країни з економікою Китаю, то можна відверто сказати, що наш рівень розвитку знаходиться на нульовому рівні. По-перше, нам потрібно залучити іноземні інвестиції до наших проектів, які знаходяться в стадії розвитку. Налагодити співпрацю з іноземними країнами, які мають високий показник експорту, імпорту. По-друге, розширити ринок виробництва: збільшити виробництво того, що ми вміємо робити найкраще. На останок можна додати, що продуктивність праці збільшиться тільки тоді, коли показник ВВП зросте в рази.

1. Феномен економіки Китаю [Електронний ресурс] // Економіка КНР. – 2008. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.bsu.by/Cache/pdf/44703.pdf>

2. Економіка країн далекого сходу [Електронний ресурс] // Економічний феномен. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.m-economy.ru/art.php?nArtId=1515>

ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК СУБСАХАРСЬКОЇ АФРИКИ: ФАКТОРИ ВПЛИВУ ТА ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Не зважаючи на тривалу історію депресивного стану економічного та політичного розвитку країн Субсахарської Африки, який на думку багатьох повинен був затягнутися ще на десяток років, в сучасному цивілізаційному просторі проглядається перспектива появи нових могутніх гравців цього регіону. Саме африканські держави показують позитивну динаміку в трансформаційних процесах сьогодення, з певними відхиленнями зумовленими як зовнішніми, так і внутрішніми факторами.

У 2010 році McKinsey Global Institute (MGI) описав потенціал і прогрес африканських країн як "леви на підйомі" ("lions on the move") [1]. Їх реальний ВВП зріс на 4,9% в рік в період 2000-2008 рр. більш ніж у два рази в порівнянні з темпами 1980-1990-х рр. Колективний ВВП Африки склав 1,6 трлн. дол. у 2008 р., що прирівнюється до рівня ВВП Бразилії і Росії, і континент визнали одним з найбільш швидко зростаючих економічних регіонів світу.

Однак, в 2014-2015 рр. спостерігається певний спад: приріст ВВП Субсахарської Африки знизився до 3% в 2015 р. в порівнянні з 4,5% в 2014 р. Чи варто розглядати цю ситуацію, як повернення до часів стагнації економіки континенту та чергового періоду депресії. На думку автора - ні, такі зміни зумовлені кон'юнктурними коливаннями, які стосуються не лише регіону Субсахарської Африки, але й світу в цілому.

По-перше, все це відбувається на фоні глобальної економічної кризи, коли основні торговельні партнери африканських країн (Китай, Індія, США та країни ЄС) відзначалися уповільненням зростання власних економік, нестабільністю фінансових ринків, що і зумовило зниження попиту на африканські ресурси. Хоча, навіть в цих умовах обсяги торгівлі країн Субсахарської Африки з найбільшими торговельними партнерами мають разючі цифри. Протягом 2001-2013 років країни Африки наростили обсяги товарообігу з кожним з трьох найбільших торговельних партнерів. Проте КНР в цей період практично ввірвався на африканський ринок і змусив посунутися таких класичних партнерів як США та ЄС: так товарообіг Африки із США збільшився у 2,5 рази, а з ЄС – у 3,3 рази, а товарний обмін між Африкою і КНР зріс у 19 разів [2].

По-друге, більшість африканських країн є нафто-експортерами, тому коливання цін на нафту в 2014-2016 рр. автоматично знизило їх прибуток (приріст ВВП в Нігерії, Республіці Конго і Екваторіальній Гвінеї різко знизився з 5,4% в 2014 році до 2,9% в 2015р.).

По-третє, орієнтація африканських економік на міжнародні ринки та суттєва їх залежність від коливань міжнародних цін на метали, такі як залізна руда, мідь, платину та деякі сільськогосподарські товари (кава, какао, чай) робить їх особливо уразливими. Адже на цю групу товарів припадає в середньому 60% від загального обсягу експорту регіону, в порівнянні з 16% промислових товарів.

Варто відмітити, що у країнах Субсахарської Африки є сировинна орієнтованість економіки, основну частку їх ВВП складають надходження від продажу корисних копалин, які не піддаються обробці. За часту рентна плата перевищує вартість видобутку невідновлювальних природних ресурсів (надмірне

вирубання лісів). Країни Субсахарської Африки є найбільш залежними від цих доходів - майже 17% від ВВП [3].

В досягненні сталих показників господарського прогресу державам Субсахарської Африки сприяла гнучка, виважена і досить продуктивна зовнішньоекономічна стратегія нової доби. Так, Субсахарська Африка вчасно переорієнтувала свої торговельні відносини з європейських ринків, уразливих до сучасних економічних і політичних змін, на азіатські, що дало можливість регіону утримувати відносно стабільну економічну динаміку.

І, врешті-решт, не варто виключати з цього списку власне структурні зміни всередині африканських економік, які знаходяться в транзитивному стані. А це потребує часу та чималих зусиль. Хоча варто відмітити певні успіхи на цьому шляху. Відбуваються зміни в умовах ведення бізнесу. 31 з 47 економік Субсахарської Африки запровадили принаймні одну регуляторну реформу, що покращує умови діяльності в цій сфері. Протягом 2012-2013 років було проведено 66 реформ в цілому. Відбувається процес розвитку сектору послуг та обробної промисловості. У період між 2010 і 2014 роками, послуги склали 48% зростання ВВП Африки, в порівнянні з 44% в попередньому десятилітті. Зростання в секторі обробної промисловості в Африці було низьким на рівні 4,3% на рік в період між 2010 і 2014 роками, але комунальні послуги і будівництво досягло значного розширення і забезпечило 23% зростання Африки, в порівнянні з 17% в попередньому десятилітті [4].

Отже, враховуючи сировинний, енергетичний та людський потенціал Субсахарської Африки, можна з впевненістю стверджувати, що цей регіон буде суттєво впливати на сучасні реалії розвитку глобальної економіки, особливо з точки зору ринку за який будуть боротися такі потужні гравці, як країни ЄС, США та КНР.

Таким чином, позитивні та якісні зрушення в економічному розвитку Субсахарської Африки - питання часу, політичної волі та сприятливої міжнародної кон'юнктури.

1. Dominic Barton, Acha Leke. 3 reasons things are looking up for African economies. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.weforum.org/agenda/2016/05/what-s-the-future-of-economic-growth-in-africa/>
2. International Trade Centre [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт.- Режим доступу: <http://www.trademap.org>
3. World Development Indicators 2015 [Електронний ресурс]: UNESCO Institute for Statistics.- Режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/Library/Documents/world-development-indicators-education-2015-en.pdf>
4. Doing Business 2014 Fact Sheet: Sub-Saharan Africa. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.doingbusiness.org/~media/GIAWB/Doing%20Business/Documents/Fact-Sheets/DB14/DB14SSAFactSheetEnglish.pdf>

О.В. Ковач,

*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

ФІНАНСОВИЙ ТОТАЛІТАРИЗМ, ЕКОНОМІЧНІ ПРАВИЛА УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ

Фінансовий тоталітаризм розвинувся в Америці, однак сьогодні він притаманний і Україні. Термін "фінансіалізація" говорить про те, як значна частина багатства нації пов'язана з фінансовим сектором та яким величезним є вплив фінансового сектору з боку корпорацій, урядів і приватних осіб. Американські фінансові доходи становлять близько 8,4% національного доходу, що робить фінансовий сектор однією з найбільших американських промислових галузей. Найбагатші 10% населення володіють 88% фінансових активів, що призвело до того, що приблизно 40% багатства країни знаходиться під контролем набагатшого 1%.

Фінансіалізація призводить до збільшення потужності банків, хедж-фондів, приватних інвестиційних компаній та інших фінансових суб'єктів, а також до зростання багатства і влади найбагатшої верстви населення в країні. Візьмемо нашу державу. Країною керує не уряд і його підрозділи, не державні адміністративно-силові та військові структури, а коло осіб панівного класу крупного фінансового капіталу. Особливість цього класу — безпрограшність його політичної позиції у системі влади. Можуть оновлюватися парламентські партії, президенти і міністри. Панівне ж політичне положення фінансових верховодів залишається незмінним. Саме вони приймають рішення про зміни до законодавства, розподіл бюджетних та емісійно-кредитних коштів, модифікацію податкових норм і правил, пріоритети урядових капіталовкладень, розподіл державних фондів, приватизацію, рівень зарплат і валютного курсу.

Фінансова частина, яка стосується України, лежить в руках фінансових магнатів, олігархії, які, власне, й породжують фінансовий тоталітаризм [1]. Загалом, з ростом неоліберальних політичних методів, направлених на вільну торгівлю, державні служби та громадські форми забезпечення і страхування скорочуються, залишаючи людей один на один боротьбі за свої права на ринку. В результаті спостерігається застій і зниження середньої реальної заробітної плати, зменшення власного капіталу більшості, зростання все більш нестійкої зайнятості. Сьогодні така ситуація спостерігається в Україні. Це призвело до того, що ми не можемо покладатися ні на кого, крім нас самих, і що кожен з нас несе відповідальність та управляє ризиками шляхом розумних інвестицій. Головним прикладом є перетворення пенсійного забезпечення з громадського на приватне. Ця фінансіалізована ідеологія дуже впливає на суспільство в цілому, а не тільки в сфері житлового будівництва. Наприклад, освіта перестала розглядатися як суспільне благо, спрямоване на виховання нового покоління відповідальних громадян [2]. Вона розглядається в якості індивідуального інвестування, де студенти повинні вкладати десятки тисяч доларів для того, щоб отримати університетський ступінь, який дозволить їм конкурувати на ринку праці за право погасити свої борги (останні статистичні дані показують, що близько 11% студентів беруть кредити). І насправді борг тепер став універсальною умовою середнього класу України, як і заборгованість по кредитних картках, банківський борг, студентські кредити, медичні заборгованості, а також інші зобов'язання, які перетворили нас всіх в похмурих фінансових заручників.

Так як і борг уряду, причиною заборгованості фізичних осіб є не надмірні витрати, а масова передача багатства від громадськості і працівників в казну фінансової олігархії. Ресурси існують, щоб забезпечити кожному людину житлом, освітою, медичним обслуговуванням, безпекою і гідною роботою. Проблема полягає в тому, що розподіл багатства є докорінно неправильним. У той же час, більшість з нас покладаються на ту чи іншу форму заборгованості, щоб оплатити рахунки.

Соціальні аспекти фінансування показують те, яким чином фінансові ідеї та розрахунки проникають в інші сфери життя. Наприклад, останнім часом, багато урядів експериментували з соціальними методами впливу, які дозволяють приватним корпораціям взяти право на надання послуг, які раніше надавалися тільки урядом. Якщо приватні фірми зазнають невдачі, вони зазнають збитків; якщо ж їм це вдасться, уряд фактично покриває їм витрати, плюс надає неабияку премію. Соціальні наслідки такого інвестування є прекрасним прикладом того, як фінансові ідеї і процеси стають відповіддю на всі проблеми суспільства, навіть якщо, за іронією долі, це фінансіалізована економіка, яка вважається основною причиною цих проблем. Таким чином, соціальні аспекти фінансіалізації роблять наше почуття колективної або громадської відповідальності більш приватизованим, робить з нас самотніх, ізольованих любителів ризику, конкуруючих один проти одного у жорсткому економічному середовищі.

Отже, можна зробити висновок, що фінансіалізація – це процес, який працює на рівні економіки, політики, соціології та культури. Не слід думати, що політичний, соціальний та культурний аспект сфери фінансів є основним показником в своїй економічній могутності - як ми вже бачили, фінансова сфера змушує нас економити, займати і вірити в тоталітарну силу фінансів. Ці різні фактори взаємно підсилюють один одного, і, як наслідок, навіть після найбільш масової і катастрофічної фінансової кризи в історії останніх поколінь, фінансовий сектор став сильніше, ніж будь-коли, і фінансіалізація життя продовжує прискорюватися. Україна продовжує знаходитися в стані економічної та фінансової криз, так у нас майже зник середній клас, і провалля між багатими та бідними величезне.

1. Правила управління капіталом [Електронний ресурс] //Режим доступу до ресурсу: http://www.tufin.com.ua/analit_mat/sdu/117.htm.

2. Сутність і механізм реалізації тоталітаризму [Електронний ресурс] //Режим доступу до ресурсу: <http://history.vn.ua/book/history3/38.html>.

3. Financial Totalitarianism: The Economic, Political, Social and Cultural Rule of Speculative Capital [Електронний ресурс] //Режим доступу до ресурсу: <http://www.truth-out.org/news/item/16911-financial-totalitarianism-the-economic-political-social-and-cultural-rule-of-speculative-capital>.

Д.С. Курпас,

*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ДОХОДУ ТА ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ

Наразі Україна переживає складні часи, через останні події її економіка знаходиться у критичному стані, що не може не впливати на життя населення. Проблеми на Донбасі та втрата Криму завдали страшний удар економіці нашої країни. Усі соціальні проблеми є наслідком незадовільного політичного та економічного стану, тому для покращення рівня життя населення просто необхідно навести лад у цих двох сферах. Використання національного доходу (фондів споживання та нагромадження) повинно бути розумно спланованим та розрахованим для того, щоб забезпечити потреби населення, з одного боку, та створити державні запаси, з іншого.

Національний дохід (НД) – це один з узагальнюючих показників економічного розвитку країни, який виступає у вигляді сукупного доходу, заробленого власниками факторів виробництва протягом року як в середині країни, так і за її межами [1].

Ціль національного доходу – утворення фонду споживання, який використовується населенням, і фонду накопичення, який є основою для розширення та розбудови виробництва. Тому національний дохід, з одного боку, є показником рівня добробуту населення на даний момент, а з іншого, показує можливості зростання та розвитку економіки в майбутньому. Створений в суспільстві національний дохід потрібно розділити між усіма соціальними верствами населення та окремими людьми. Суб'єкти суспільного виробництва отримують свою частину національного доходу шляхом його розподілу і подальшого перерозподілу [2].

Розподіл національного доходу здійснюється безпосередньо на підприємствах та між власниками факторів виробництва. Розподіл здійснюється на основі тих функцій, які виконуються власниками факторів виробництва. Після цього національний дохід переходить в індивідуальні доходи у вигляді зарплати, прибутку, позичкового відсотку, дивіденду, ренти.

Після такого первинного розподілу доходи отримують лише безпосередні учасники сфери матеріального виробництва. З цих отриманих доходів суб'єкти економічної діяльності повинні сплачувати податки та інші платежі до бюджету. За допомогою них відбувається перерозподіл національного доходу, після якого здійснюється утворення вторинних або похідних доходів. До вторинних доходів відносяться доходи учасників невиробничої сфери: чиновників, лікарів, вчителів, військовослужбовців і т. п. У результаті розподілу та перерозподілу національного доходу одночасно формується державний бюджет та особисті доходи населення [2].

Як вже було зазначено, основною ціллю національного доходу є створення фонду споживання та фонду нагромадження. Взаємозв'язок чинників формування нагромадження і споживання знаходиться під впливом величини відрахувань коштів населення 1) у фонді споживання і фонді нагромадження і 2) інвестиційних заощаджень. Такий розподіл дозволяє виділити різні напрямки використання ВВП, що впливають на стан національної економіки країни, її динаміку, рівень добробуту:

1. Фонд споживання, який є частиною чистого продукту, який використовується для задоволення особистих потреб населення. При цьому фонд споживання є основою для відтворення робочої сили та її розвитку, а також за його рахунок задовольняються потреби в послугах освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення.

2. Фонд нагромадження, що включає частину доходу, що залишилася після сплати податків і не витрачену в повному обсязі на придбання споживчих товарів. Він може бути сформований внаслідок відмови від поточного споживання з метою поліпшення споживання в майбутньому; для придбання товарів тривалого користування; одержання додаткового доходу, а також заощадження можуть виступати як страховий фонд [4].

Для прискорення соціально-економічного розвитку країни просто необхідним є оптимальне співвідношення між фондом споживанням і фондом нагромадженням національного доходу.

Формування оптимального співвідношення між цими фондами є однією з найбільш важких проблем в макроекономіці. Пропорція між споживанням і нагромадженням визначає величини загальних витрат і загальних заощаджень в суспільстві і одночасно відображає макроекономічні процеси є збалансованими [3].

Для адекватного соціального та економічного розвитку країни просто необхідно досягти здорового співвідношення між фондами поживанням і нагромадженням, тобто оптимізувати їх. Шляхами оптимізації використання національного доходу є:

- активна структурна політика держави;
- зниження матеріало- та енергомісткості галузей;
- інтенсифікація суспільного виробництва та підвищення продуктивності праці;
- лізинг;
- зменшення частки військових нагромаджень в економіці.

1. Борисов А. Б. Большой экономический словарь / А. Б. Борисов М.: Книжный мир, 2003. – 895 с.

2. Економічна теорія: Політекономія: підручник / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич, Н. І. Гражевська та інш.; за ред. В. Д. Базилевича. – 3-є вид., перероб. і доп. – К.: Знання – Прес., 2004. – 615 с.

3. Погосов И. А. Потенциал накопления и проблема модернизации / И. А. Погосов. – 04/04/2011 // Экономист. 2011. № 3 с. 3-15.

4. Хансен Э. Экономические циклы и национальный доход. // Классики кейнсианства. В2-х т. / Э. Хансен, Р. Харрод. – М.: Экономика, 1997. – т. 1. – 195 – 415 с.

С.О. Лисун,
*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

ЕКОНОМІЧНИЙ СТАН ЛАТВІЇ В ПОСТРАДЯНСЬКИЙ ПЕРІОД

У соціально-економічній трансформації Латвія пройшла приблизно таку ж «долину сліз», що і інші колишні республіки СРСР. Звільнення цін, стихійна і несправедлива приватизація, соціальне розшарування суспільства, люмпенізація пенсіонерів і широких верств колишнього «середнього класу» - все це мало місце. Головні особливості: роль західних радників, строгий монетаризм уряду і майже що повне знищення радянського виробничого сектора, вироби якого в СРСР користувалися попитом (як продукти Рафа, ВЕФа та ін.), але були неконкурентоспроможними в ринкових умовах. Всі ці заходи сприяли швидкому переходу до ринкових відносин, але негативно впливали на рівень добробуту в країні. І все ж на початку 1990-х Латвія була поставлена на капіталістичні рейки, і це було важливим для подальшого розвитку країни[1].

Відразу після завоювання незалежності Латвія почала втілювати в життя програму деіндустріалізації, що супроводжувалася закриттям заводу-гіганта з виробництва електротехніки ВЕФ, заводу з виробництва мікроавтобусів РАФ, що призвело до значного зростання безробіття, особливо серед робітничого класу і російських іммігрантів, які приїхали в країну в роки радянської окупації. Заводи з переробки рибної продукції теж постраждали від втрати внутрішнього ринку СРСР. Валовий національний продукт скоротився на 12,6% в 1991 році, на 32,1% в 1992 році і на 11,4% в 1993 році. Незважаючи на це політична верхівка хотіла, щоб банківський сектор і логістика стали галузями-двигунами відродження економіки країни. Прямі західні інвестиції сприяли економічному буму в перші роки нового тисячоліття; тим не менш, вибух фінансової «бульбашки» в 2008 році завдав економіці країни величезної шкоди[2].

Економічні проблеми, від яких Латвія страждає після кризи 2008 року, не пов'язані з ліберальною ортодоксією 1990-х. Вони обумовлені іншими факторами - в першу чергу, політизацією бізнесу і нездатністю реформувати громадський сектор, перш за все освіту і охорону здоров'я[3].

Латвійський політичний клас дуже демократичний: у владі представлені багато партій і групи. Але саме фрагментація політики часто ускладнює прийняття рішень, особливо непопулярних, але необхідних реформ.

У 2010 році валовий національний продукт Латвії ледь досягав 90% того, що був зареєстрований в останній рік під час перебування Латвії Радянської Соціалістичної республікою в складі СРСР в 1990 році. Високий рівень безробіття (13,2% в травні) продовжує підживлювати втеча громадян в бік Заходу (особливо в англomовні країни). Після розпаду Радянського Союзу населення скоротилося на 400 тисяч осіб, а збіднення людськими ресурсами ще більше загострило етнічні тертя між російськими і латиськими громадянами[2].

Саме відносини між двома етнічними компонентами відіграють визначальну роль в перспективі стабільного членства країни в ЄС або ж її маргіналізації на європейській сцені. Тільки трохи більше половини населення є етнічними латишами, росіян майже 30%, а російськомовних - 37,5%, більша частина яких має паспорта синього кольору, які відрізняються від тих, які видаються латишам. Щоб отримати латиський паспорт, який дозволяє без візи в'їжджати в країни Європейського союзу, треба скласти іспит з латиської мови,

який не всі росіяни в змозі витримати. Ще в паспорті можна вказати власну національність: росіянин чи латиш. Такий вибір, зрозуміло, призводить до дуже конкретних наслідків, наприклад, до дискримінації на робочому місці. Проведена політика надання громадянства дає уявлення про дві великі групи людей, розділених тріщиною не тільки в соціальному, а й в юридичному плані. Ця картина ще більш ускладнилася через нещодавні події в політичному житті.

Тільки що сформований уряд все одно має долати численні перешкоди. Райвіс Дзінтарс, лідер націоналістичної партії «Все для Латвії» вже заявив, що не збирається забороняти членам своєї партії проводити «День легіонера» 16 березня, коли латиські націоналісти відзначають участь у другій світовій війні своїх співвітчизників, які воювали в латиському легіоні СС в 15 і 19 німецьких дивізіях (Waffen-Grenadier-Division der SS) на російському фронті. Прем'єр Домбровскіс попросив членів уряду не брати участі в урочистостях, так як за кордоном косо дивляться на подібні заходи. Ще одна перешкода, яка може зруйнувати коаліцію з націоналістичною партією, стосується їх відмови підтримати заспокійливо пропозицію «Партія реформ Затлерса» змінити юридичний статус жителів, які не є громадянами Латвії, в основному російських, надавши громадянство всім резидентам Латвії, які народилися після 1991 року[2].

Демографічні та етнічні проблеми республіки протягом останніх 20 років залучали до неї міжнародну увагу, в тому числі Росії. Це в першу чергу стосується відносин латиської більшості і російськомовної меншини. Останнє включає в себе в росіян, українців, білорусів, євреїв і представників інших народів, які приїхали до Латвії в радянські часи і складають приблизно 30% її населення. Головною ознакою самоідентифікації цієї меншини є російська мова[1].

Проаналізувавши економічний стан Латвії, ми бачимо, що Україна пройшла досить схожий шлях. Для того, щоб Україні не повторяти помилки республіки Латвії, перш за все необхідно провести реформи в політичному апараті країни, а також поступово розривати економічні зв'язки із Росією та прагнути партнерства з Європою. Наша країна має багату ресурсну базу, яку слід правильно використовувати і можливо через деякий час Україна займе провідне місце серед країн Європи та світу.

1. Республіка епохи возродження. [Електронний ресурс] // – 2011. – Режим доступу до ресурсу:

https://www.gazeta.ru/comments/2011/12/27_a_3943138.shtml

2. Двадцати лет как не бывало: Прибалтика после распада СССР [Електронний ресурс] // – 2011. – Режим доступу до ресурсу: <http://inosmi.ru/baltic/20111231/181822149.html>

3. Экономика Латвии [Електронний ресурс] // – 2016. – Режим доступу до ресурсу: http://newsruss.ru/doc/index.php/ /Экономика_Латвии

В.П. Мельник,
*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ЯПОНСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО ДИВА

Після закінчення Другої Світової Війни Японія знаходилась в руїнах. Вона втратила всі підконтрольні території, звідки в бідну на ресурси країну надходила сировина для харчування та промисловості. Велика кількість людей померла або помирала від наслідків атомного бомбардування зі сторони США. Але вже через два десятиліття країна стала одним із провідних експортерів готової продукції та подвоїла свій ВВП. Які ж фактори зіграли основну роль у становленні країни, де сходить сонце?

Після закінчення війни майже вся Японія була окупована військами США. Але разом із тим США надавали великі довгострокові кредити, саме завдяки яким були покладені передумови для економічної революції.

Але сам «кістяк» полягав у тотальному реформуванні у всіх напрямках. Можна виділити п'ять основних напрямів реформування, а саме [1]:

- *Антимонопольні реформи*, спрямовані на розпуск монополій, згідно з яким головні компанії підлягали розпуску, а їхні акції відкритому продажу [2]. Як результат ми маємо перерозподіл капіталів і суперництво компаній одна з одною, що позитивно вплинуло на продуктивність праці і зростання темпів виробництва.

- *Реформування сільського господарства*, які передбачали викуп у поміщиків всіх їхніх земель та перепродаж їх селянам за меншою ціною [2]. Це сприяло розширенню внутрішнього ринку продукції завдяки зростанню внутрішнього споживання, а також надало вирішення проблеми робочої сили для швидкорозвиваючоїсь промисловості.

- *Реформи у сфері праці і соціального забезпечення* надали людям право на 8-годинний робочий день, оплачувану відпустку та створення профспілок [3]. Реалізація законів створила покращення умов праці та підвищення доходів, що в свою чергу призвело до підвищення норм накопичення і розвитку виробництва.

- *Освітні реформи* покращили і без того високий рівень освіти. Термін обов'язкового навчання збільшили із 6 до 9 років, а саме управління освітніми закладами було децентралізовано. Як результат — в 60-тих роках Японія посідала друге після США місце за рівнем освіти.

- *Реформи фінансового та грошового обігу*, також відомі як *програми економічної стабілізації*, які були поклякані запобігти високій інфляції, основною причиною якої могла стати виплата репарацій і кредитів США [4].

Зовнішній вплив на Японію також можна зазначити запорукою успіху реформ. Американська допомога хоч і була спрямована на контроль усіх сфер зовнішньої і внутрішньої політики була одним із вирішальних факторів реформування. Вплив здійснювався за допомогою таких заходів, як: перепродаж зайвих армійських матеріалів американців (загальна вартість проданого становила близько 75 млн. доларів [3]), здання в оренду японцям американських суден (фрахт яких коштував 35 млн. доларів). Також, американці мали плани будувати воєнні бази на території островів, але потім плани змінились, а привезені матеріали (на суму 100 млн. доларів) були передані Японії. Всі цікавлячі США трофеї було вивезено, а засоби широкого вжитку (одяг, взуття, вугілля, і т.д.) вартістю 1 млрд. доларів були повернуті уряду. Як можна побачити, допомога

мала двоякий характер — з одної сторони є сприяння економіці країни, з іншого боку — гальмування розвитку малого підприємства. Але японці і тут змогли повернути хід подій в інше русло, адже зовнішня «допомога» стала стимулом для економічної незалежності, через збільшення ефективності проведення своєї політики.

Окремо слід відзначити, що шалений успіх реформ є запорукою організаційно-управлінського потенціалу японського народу. Японський менталітет з вродженою працьовитістю і високою довірою до державних інстанцій також зіграли не маловажливу роль. Надзвичайна працьовитість допомогла японцям швидко впроваджувати в життя самі як передові технології, які вони купляли за гроші виділенні США, так власні новітні розробки. Це зробило країну в кінці 70-х років одною із найбільших імпортерів техніки, а висока якість і порівняна дешевизна товарів забезпечила високу конкурентоспроможність [5]. Держава ж відплатила японцям стабільністю соціального захисту. Шалена підтримка з боку населення також полягала у сприянні розвитку економіки країни. Народ підтримав реформи через запровадження жорстких заходів у вигляді депозитування під малі відсотки. Такі заощадження були частково вимушені, через той факт, що в післявоєнний час люди не були повною мірою впевненими за своє майбутнє, але кожен свідомий японець хотів зробити свій вклад у відродження економіки. Також Японія, зазнавши гіркий смак поразки докорінно змінила своє відношення до війни як такої. Були прийняті антивоєнні закони, за якими військові витрати скоротились до 1% від загального ВВП [6]. Така економія дозволила витратити фінанси на позиток економіки.

Високою результативністю проведених реформ сприяло їх комплексне впровадження. Наводячи аналогію з Україною, в якій реформи є поодинокими, тобто такми, що за раз торкаються тільки однієї конкретної галузі, можна вказати на неефективність останніх через той факт, що всі галузі є взаємопов'язаними між собою. Звідси випливає, що комплексність реформування є запорукою високої продуктивності, і як результат — покращення економічного стану вцілому.

1. Динкевич А.И. Очерки экономики современной Японии. – М., 1972.
2. Мильнер Б.З. Японский парадокс. – М., 1985.
3. Шарков А.М. Япония и США – анализ современных экономических отношений. – М., 1971.
4. Япония. Экономико-статистический справочник. – М., 1971.
5. Япония: экономика, политика, история. – М., 1989.
6. Маркарянц С. Япония: первые шаги к "экономическому чуду" // Проблемы теории и практики управления. – 1994. – № 1.

ЕКОНОМІКА ЯК МУЛЬТИАГЕНТНА ІНФОРМАЦІЙНА СИСТЕМА

Із самого зародження економічної теорії спеціалісти намагаються побудувати достовірну модель економіки, придатну до побудови прогнозів. І ці моделі працюють, але лише до певного моменту. Проблема полягає в тому, що уся система економічних взаємовідносин не матеріальна. Вона повністю ґрунтується і керується вірою людей. Економіка зовсім не схожа на фізику, предметом якої є конкретний світ із цілком чіткими і незалежними від нас законами (які, між іншим, також ще до кінця не встановили).

Економічна система ґрунтується на вірі, і це поняття дуже дивно згадувати в контексті дисципліни, яка активно оперує числами. Економічні взаємовідносини визначаються вірою гравців

- у цінність матеріальних і нематеріальних об'єктів;
- у те, що цінність різних об'єктів можна порівняти, використовуючи певні співвідношення, і що ці співвідношення такі, а не інші;
- у те, що в певних ситуаціях оптимальними є певні дії;
- у те, що розуміється під поняттям "оптимально";
- у певну економічну модель, згідно з якою вони і приймають рішення.

Усі операції із матеріальними та нематеріальними благами, а також їх властивості (метаданні), є продуктом рішень суб'єктів економічної діяльності. А рішення ці приймаються на основі уявлень гравців про економічну систему, що в свою чергу формуються інформаційним простором, в якому існують і навчаються гравці. І якщо припустити, що люди здатні довільно змінювати і засвоювати довільні моделі поведінки, то можна зробити висновок, що:

- 1) таким чином можуть формуватися довільні економічні системи;
- 2) внутрішні закони економічних систем можуть і, ймовірно, будуть змінюватись у процесі їх функціонування.

Також можна зробити припущення, що:

- 3) не існує такого набору внутрішніх законів економічної системи, які б забезпечували свою (законів) стабільність. Проте, як і для будь-якої інформаційної системи (системи еволюціонуючих реплікаторів), можливі механізми самовідтворення і навіть циклічна зміна фундаментально різних стадій функціонування, прикладом чого є так звані економічні цикли.

Кожна із застосовуваних на практиці моделей формує у суб'єктів економічної діяльності те чи інше відношення до грошей, власності, а також певний критерій оптимальності та розуміння, що таке вигода.

Тут криється одна проблема: система є відображенням поведінки контрагентів, при цьому частина контрагентів намагається прогнозувати поведінку системи в цілому і змінює свою поведінку відповідно до прогнозу. Така зміна поведінки є реакцією на певні прогнозовані події, але якщо значна частина гравців це робить, то це впливає на і змінює систему в цілому, що нівелює цінність прогнозу. І тут постає питання: чи враховується у прогнозі те, що інші гравці можуть також прогнозувати? Чи враховується у прогнозі, що інші гравці можуть прогнозувати, що інші гравці можуть прогнозувати? І так далі.

Розберемо на прикладі щорічного коливання цін на картоплю:

- 1) Загальноекономічний показник на цей сезон: ціни на картоплю високі через її дефіцит на ринку; вирощування картоплі не було в тренді.
- 2) Уявлення гравців про цінність картоплі: цінність висока.
- 3) Прогноз: в наступному році цінність картоплі також буде висока.
- 4) Зміна поведінки: гравці починають вирощувати картоплю.
- 5) Зміна системи: тренд цього сезону у сільському господарстві - вирощування картоплі
- 6) Загальноекономічний показник на наступний сезон: ціни на картоплю низькі через надлишок її на ринку.

І так далі. Але гравці можуть передбачити таку ситуацію. А можуть і не передбачити, це залежить від самих гравців.

Таким чином, економічну систему можна умовно розділити на два рівні існування і спостереження: систему в цілому, що сприймається як деякий набір абстракцій, і рівень фактичних взаємовідносин, що складається з контрагентів, їх безпосередньої діяльності та взаємодії. При цьому контрагенти сприймають і оцінюють узагальнену інформацію з системного рівня, а система формується як сукупність усієї діяльності контрагентів. Самі ж контрагенти також є складними системами як об'єкт вивчення психології. Таким чином, економічну систему варто розглянути як взаємодію між об'єктами та суб'єктами на різних рівнях її абстракції.

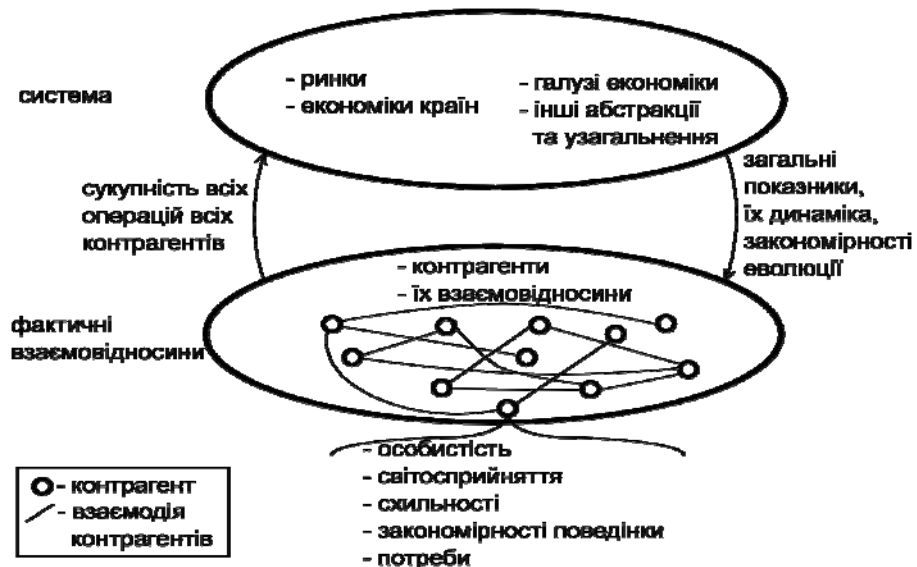

Рис. 1: Рівні абстракції економічної системи

1. Багатоагентна система – Режим доступу:
https://uk.wikipedia.org/wiki/Багатоагентна_система
2. Економічний цикл – Режим доступу:
https://uk.wikipedia.org/wiki/Економічний_цикл

І.С. Онищук,
*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ ім. І.Сікорського»*

ГЛОБАЛЬНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В ІСТОРИЧНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ. МІСЦЕ УКРАЇНИ В СТРУКТУРАХ ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

XXI століття з точки зору економічних, технологічних, політичних, культурних, демографічних та урбанізаційних процесів є зламом на межі епох за масштабом невідворотних перетворень. Серед цих процесів необхідно особливо зазначити наступні: [1]

1. Сповільнення темпів росту економік розвинених країн (за ВВП) при зростанні економік країн, що розвиваються (здебільшого, постколоніальні суспільства).

2. Демографічний перехід - зміна структури відтворення населення, спочатку падає смертність, згодом – народжуваність. Швидке зростання населення на етапі падіння смертності (спостерігається низький медіанний вік), та стабілізації при новій чисельності (супроводжується зростанням медіанного віку, "старінням населення". В розвинених країнах дана трансформація завершилась в другій половині ХХ-го століття. Деякі країни зараз проходять дану трансформацію (країни Близького Сходу), а інші - лише починають (демографічний вибух в Африці південніше Сахари).

3. Глобалізація та постіндустріалізація світової економіки - зростають об'єми міжнародної торгівлі (зростання долі торгівлі в структурі світового ВВП); зменшення питомої ваги індустриального сектору в структурі світового ВВП, стагнація в структурі зайнятості.

Положення України в координатах вищенаведених глобальних процесів:

1. Українська економіка остаточно не відновилася після колапсу СРСР. Ринкові реформи йдуть нерівномірно в різних сферах, і диспропорції, що виникають внаслідок цього, переносять тягар конкуренції з крупного на дрібний та середній бізнес (що придушує та гальмує інновації), залишаючи великий бізнес в небажаному монополістичному та олігополістичному положенні. В купі з неформальним консорціумом великого бізнесу та держави це сприяє корупції і стагнації національної економіки. Через дані та інші, побічні, явища, українська економіка не отримала значних можливостей для розвитку. [2]

2. З демографічно-структурної точки зору, Україна, як і більшість пост-радянських країн, схожа з розвиненими країнами, наприклад, західної Європи. Високий рівень урбанізації, висока доля людей середнього і старшого віку, 99,7% грамотність населення, значне поширення вищої освіти. Однак, в умовах стагнуючої економіки, населення України скорочується швидкими темпами: падає народжуваність, зростає смертність, еміграція перевищує імміграцію. Ця ситуація є нетиповою з точки зору світових закономірностей: зазвичай рівень економічного розвитку та етап демографічного переходу є паралельними. Суспільства, що пройшли демографічний перехід переважно мають високорозвинену економіку, а ті, що тільки в нього входять - слабкорозвинену. В Україні (як і на пост-радянському просторі) робоча сила складається з людей середнього та старшого віку, ця робоча сила - кваліфікована та освічена, проте - відносно дешева. Ситуація кардинально відрізняється від ситуації в динамічних економіках Азії, де робоча сила - переважно слабоосвічена молодь, тому перенесення стратегії

"східноазіатських тигрів" без урахування місцевої специфіки, ймовірно, буде контрпродуктивно. [3]

3. В глобалізаційних та постіндустріальних процесах Україна з моменту проголошення незалежності приймає все більшу і більшу роль. Проте соціально-економічні та демографічні фактори змушують економіку займати периферичне положення в структурі глобальної економіки. Це можна виявити по структурі експорту-імпорту. [4]

Подальший аналіз змін в формуванні промислового потенціалу повинен об'єднувати передові досягнення в економічній теорії. Практика свідчить, що абстрактне моделювання в рамках неокласичної економічної моделі далеко не завжди відповідає реальній динаміці. Зокрема, засновані на даній теоретичній моделі втручання в національні економіки з боку міжнародних організацій на кшталт ВТО, МВФ, ВБ, часто мають непередбачені негативні наслідки економічного, а часом і соціально-політичного характеру. Зокрема: розпад Югославії через ліквідацію редистрибутивної функції федерального уряду, гіперінфляція та громадянська війна в Руанді (спричинені відмовою під впливом МВФ від політики продовольчого самозабезпечення, від державної підтримки фермерських господарств, також спробою девальвації руандійського франка), сучасне положення Мексики та Сомалі". Саме структурні диспропорції, що виникають при інкорпорації національних економік в світову, можуть надовго загальмувати зростання (приклад - широко відоме явище "ресурсного прокляття" - надмірна спеціалізація на експорті сировини та первинних напівфабрикатів).

В формулюванні пріоритетів формування промислового потенціалу необхідно розумно зважувати короткострокові та довгострокові вигоди спеціалізації та диверсифікації. В умовах глобалізації раціонально орієнтуватись на широкі та диверсифіковані зв'язки водночас з багатьма країнами, прямуючи до динамічної спеціалізації - такої організації промисловості, в яку закладена можливість впровадження інновацій та швидкої переорієнтації на змінний попит ринку. Держава має, з одного боку, утриматись від ситуативного втручання в економічні процеси (що є неефективним), з іншого боку - інституційно корегувати ринкове середовище в довгостроковій перспективі. В умовах ефективності державного апарату, стабільності нормативної бази та сприяння динамічній спеціалізації виробництва, промисловий комплекс України буде конкурентоспроможним в глобальній постіндустріальній економіці.

1.Коротаєв А.В., Комарова Н.Л., Халтурина Д.А. / "Законы истории: вековые циклы и тысячелетние тренды. Демография, экономика, войны. ", 2007.

2.Дерлугьян Г. А. / "Как устроен этот мир. наброски на макросоциологические темы": Издательство Института Гайдара, 2013.

3.Джованни Арриги / "Адам Смит в Пекине. Что получил в наследство XXI век.": Институт общественного проектирования, 2009.

4.Державна служба статистики України, "Товарна структура зовнішньої торгівлі у січні-жовтні 2016 року".

Є.О. Первак,

*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОЇ РЕФОРМАЦІЇ ПОЛЬЩІ В ПОСТРАДЯНСЬКИЙ ПЕРІОД

Вплив Радянського союзу на соціалістичні країни сильно сказався на їхній економіці після його розвалу, але всі вони вийшли з цього становища по різному. Одні зазнали економічного піднесення та стабільності інші і досі не можуть зробити перші кроки на зустріч економічному процвітання.

Лешек Бальцерович, віце-прем'єр-міністр, міністр фінансів, голова центрального банку – є автором польських реформ, які за швидко витягли країну з кризи. Основну увагу реформатор зосередив на розвитку малого і середнього бізнесу. На думку експертів саме ця реформа і стала ключовою, такою собі національною ідеєю, котра і допомогла відновити економічне становище країни.

У вересні 1989 року в Польщі пройшли перші демократичні вибори, країна переживала економічні проблеми, розмір річної інфляції - 640%, жорстке падіння промислового виробництва, його економічний стан впав на третину, до 40% відсотків від усієї промисловості знаходилися на межі банкрутства. Зростання цін і безробіття. Для стабілізації становища країнами «Великої Сімки» було виділено 1\$ млрд на підтримку національної валюти Польщі.[0].

Після виходу з соціалістичного типу правління, поляки розпочали задовольняти свої потреби, брали кредити з великими відсотками, що в свою чергу сприяло гіперінфляції. Економічній стабільності загрожувала невідповідність між ростом темпу споживання та зарплат при дуже малому ВВП.

Насамперед Бальцерович прийняв рішення про зняття контролю практично з усіх цін на продукти, а державі залишити контроль тільки над житлово-комунальними тарифами і громадським транспортом, вартість на енергоресурси для населення зросла вчетверо. Такі галузі, як вугледобувні та продовольчі позбулися підтримки від держави в плані субсидій та інвестицій.

Дії Бальцеровича були спрямовані на вирішення трьох основних завдань: монетарна та цінова стабільність, структурна перебудова адміністративно-командної економіки в ринкову, та розширення міжнародної допомоги. Для досягнення позитивного результату, Бальцерович розпочав витісняти державу з реального сектора. Переломним етапом польської перебудови стала приватизація, 45% всієї промисловості стали власністю корпоративного сектора. Одним з перших законів польського уряду став закон про іноземні інвестиції.[0].

На сьогоднішній день в країні нараховується 3.6 млн малих і середніх підприємств. Тобто одне підприємство припадає на 10 жителів. Вклад малого та середнього бізнесу в ВВП країни - 47%, це майже \$206 млрд. Для порівняння: в Україні внесок дрібних підприємців в національну економіку знаходиться на рівні 10%, тобто близько \$14 млрд.[0].

На початку 90-х Польща і Україна мали однакове економічне становище і умови розвитку, але за роки суверенітету для України змінилося мало на відмінну від Польщі. ВВП України впав на 35% відсотків, це найгірший показник за 25 років згідно даних Всесвітнього банку. З 166 країн які оприлюднили статистику свого ВВП за 1990-2014 р, він знижувався лише в декількох випадках, Україна випередила: Молдову (-29%), Грузію (-15.4%), Зімбабве (-2.3%).

На графіку показано стан ВВП на душу населення України і Польщі, на початку 90-х різниця складала \$124, а в кінці 2012 року \$9 тисяч і економічний стан країни не покращується.[0].

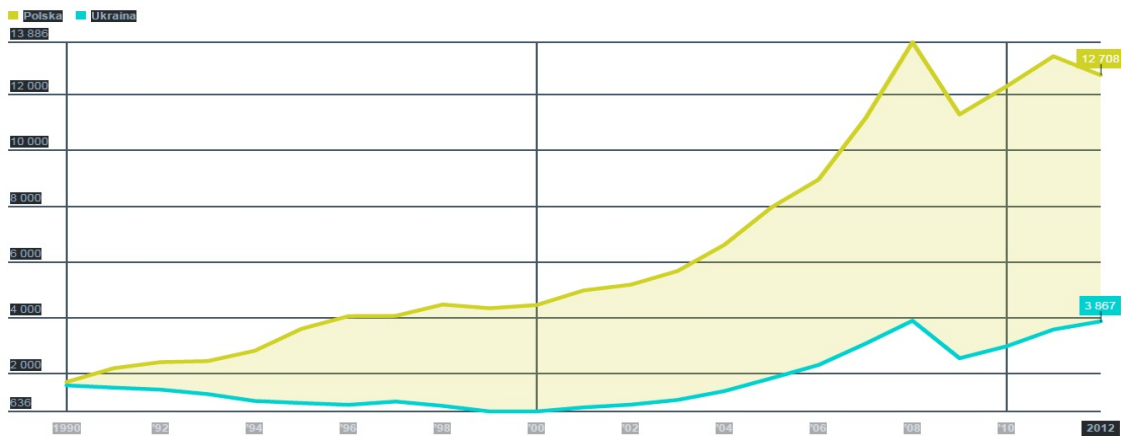

рис. 1– Графік даних про ВВП України та Польщі.

Основними чинниками успіху польської економіки стали:

1. Приватизація виключно за готівковий розрахунок
2. Сприяння іноземним інвестиціям.
3. Адаптація законодавства до правових норм ЄС і вступ до Євросоюзу
4. Зниження податків, спрощення процедури реєстрації та ведення малого бізнесу, відкриття кредитних ліній для підприємців.
5. Контроль над доходами чиновників та боротьба з корупцією.

Україні потрібно зробити значні економічні реформи в плані податків, спрощення процедури реєстрації та ведення малого бізнесу і впливу держави на деякі їх види, а також суворіший контроль за над доходами чиновників та обмеження їхніх прав.

1. Економіка Польщі. [Електронний ресурс] // – 2016. – Режим доступу до ресурсу: http://pidruchniki.com/1397121551255/ekonomika/ekonomika_polschi

2. Метод Бальцеровича, или почему Украина не Польша? [Електронний ресурс] // – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://from-ua.com/articles/376706-metod-balcerovicha-ili-pochemu-ukraina-ne-polsha.html>

3. Що вдалося Польщі і не вдалося Україні? [Електронний ресурс] // Экономическая правда. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: www.eurointegration.com.ua/articles/2015/02/27/7031364/

4. В начале 90-х годов разница ВВП на душу населения в Польше и Украине была \$124. Сегодня \$9 тысяч [Електронний ресурс] // – 2014. – Режим доступу до ресурсу: http://ipress.ua/ru/news/v_nachale_90h_godov_raznytsa_vvp_na_dushu_naselenyya_v_polshe_y_ukrayne_bila_124_segodnya_9_tisyach_40588.html

С.Ю. Савицький,

*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОЇ РЕФОРМАЦІЇ БОЛГАРІЇ В ПОСТРАДЯНСЬКИЙ ПЕРІОД

Болгарія демонструє всі характерні симптоми пострадянських країн, які перетворили зближення з Заходом в самоціль. Країна реалізувала мрію неабиякої частини пострадянського населення, вступивши в ЄС - але результат вийшов трохи ... неоднозначний. При цьому очевидно, що недавні протести - це лише початкова стадія політичної кризи.

До початку 1990-х Болгарія була цілком індустріальною країною - промисловість виробляла 59% ВВП. У країні існував автопром, вона була експортером сталі. Болгарія досить важко пережила "пострадянську" кризу, однак перші ознаки похвалення економіки проявилися там досить рано - вже в 1993-94 рр. У 1996-97 країна пережила ще одну кризу, однак потім економіка досить стійко росла. Паралельно почалася інтеграція в "світове" співтовариство. У 1994-му був підписаний договір про асоціацію з ЄС, що передбачав створення зони вільної торгівлі до 2004-го. У 1996-му Болгарія вступила в СОТ. У 2005-му було підписано угоду про вступ Болгарії та Румунії до ЄС, і в 2007-му, в обстановці загальної ейфорії і райдужних очікувань, країна стала членом "клубу обраних". Для оптимізму були і фундаментальні підстави - середні темпи зростання економіки в 2000-2007-му становили 5,7%. Однак це процвітання мало і зворотний бік. Виробництво власних автомобілів померло в рік приєднання до СОТ, і не збиралося відроджуватися - бо країна обзавелася найбільшою колекцією старих автомобілів в Європі. У сталеливарної галузі, що давала до 20% болгарського експорту, відбувалися не дуже райдужні зрушення. Проданий Global Steel Holdings (контролюється братами головного акціонера ArcelorMittal Лакшмі Міттал) і реструктурований під чуйним керівництвом Єврокомісії. Найбільший в країні металургійний завод Креміковці чомусь "відчував" себе не кращим чином. Забігаючи вперед, зауважу, що реструктуризація закінчилася банкрутством в 2008-му з мільярдними боргами і перетворенням в постапокаліптичні руїни до 2013-го[1].

Прямі іноземні інвестиції після вступу в ЄС чомусь не продемонстрували феєричного зростання - а їх досить активний приплив до 2007-го був направлений в основному на ринок нерухомості і створив на ньому цілком очевидний "міхур".

Однак найбільш неприємним фактором виявилися зовнішньоторговельні дизбаланси. Уже на початку нульових у Болгарії швидко росло негативне сальдо зовнішньої торгівлі і негативний платіжний баланс. Після "повноцінного" вступу в зону вільної торгівлі в 2004-му процес набув обвальний характер - між 2004-м і 2008-м негативне сальдо торгового балансу в доларовому вираженні зросло вдвічі.

Країна жила, по суті, в кредит, ввозивши майже на чверть більшу суму, ніж вивозячи.

Тим часом, добре відомо, що економіки з великим негативним сальдо торгового і платіжного балансу найбільш уразливі під час криз., 2008-й блискуче підтвердив це - так, в 2009-му промислове виробництво в Болгарії знизилося на 14%.

У підсумку, на даний момент результати євроінтеграції виглядають так.. Безробіття становить 12,4% за офіційними даними. (Димитр Бранко, заступник голови Болгарської промислової асоціації називає цифру в 18%). Смертність перевищує народжуваність в півтора рази. Еміграція носить масовий характер,

причому шляхи болгарських гастарбайтерів вигадливі - поки латиші їдуть на заробітки в Англію, болгари їдуть на заробітки до Латвії, бо Лондон не жадає пускати до себе болгар і румунів. Західноєвропейська преса хором малює апокаліптичні картини навали з Балкан, тому є ймовірність, що фактично обмеження продовжать. До Шенгенської зони Болгарії не пускають, посилаючись на високий рівень злочинності і корупції.

Така реальність. Які перспективи? У 2012-му темпи зростання болгарської економіки склали 0,8%, промислове виробництво впало на 4,2% (третій результат по ЄС). Цього року МВФ пророкує Болгарії зростання в 1,5%, проте він виглядає майже неймовірним. Країна балансує на межі повноцінної боргової кризи, хоча і своєрідно "оформленої". Держборг Болгарії дуже невеликий - менше 15% ВВП, золотовалютні резерви досить серйозні, уряд Борисова "економив". Лапки необхідні тому, що державні і муніципальні структури знижували витрати, просто не розплачувалися з бізнесом за укладеними контрактами. У підсумку, формально країна практично нічого не винна, але під глянцем резервів і держбюджету ховається жахливий корпоративний борг в 227% ВВП, прострочений на 80%, і половину з нього створила держава. Результат передбачуваний - в 2011-му Болгарія з гігантським відривом лідирувала в ЄС за темпами зростання числа банкрутств (114%, більш ніж удвічі)[2].

Шансів вибратися з боргової ями у країні немає. Негативне сальдо торгового балансу, що знизилася через кризу і падіння платоспроможного попиту, знову зростає - якщо експорт збільшився на 2,3%, то імпорт на 10,8%. Величина розриву досягла 7,8% ВВП - приблизно стільки ж було і перед азіатською кризою у найбільш постраждалого від неї Таїланду. З припливом грошей усе значно гірше - наприклад, переважна більшість присутніх в країні німецьких інвесторів не планує нові вкладення. Єдиними оптимістами поки виглядають китайці, що відроджують місцевий автопром - проте з урахуванням кризових тенденцій в єврозоні і слабкого внутрішнього попиту доля проекту може виявитися зовсім не блискучою[3].

Ми бачимо, що на сьогоднішній день Україна рухається в схожому з Болгарією напрямку, але я сподіваюся, що наша «дружба» з Європою складеться більш вдало.

1. Цена сближения с Западом. [Електронний ресурс] // – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://colonelcassad.livejournal.com/1010333.html>

2. Цена сближения с Западом: опыт Болгарии для постсоветских стран [Електронний ресурс] // – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://damadiluma.livejournal.com/274059.html>

3. Як живеш, Європейська Болгарія [Електронний ресурс] // – 2016–
Режим доступу до ресурсу:
www.euointegration.com.ua/articles/2015/02/27/7031364/

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ТЕНДЕНЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ У КОНТЕКСТІ ФЕНОМЕНА «ЕКОНОМІЧНЕ ДИВО»

Сучасний економічний стан країн всього світу є неоднорідним з точки зору економічного розвитку. При чому, контраст полягає не тільки у інтегральних показниках розвитку, а й у типах економічних систем що функціонують у країнах. Зазвичай, неможливо виокремити політичну, економічну і соціальну сфери для того щоб побудувати якісну модель, яка відображала б працюючу систему в цілому. Але можна абстрагуватися і зосередитися на окремих особливостях та тенденціях розвитку економіки. Власне питання: як кожна країна може стати провідною і за відносно невеликі терміни досягти високих показників розвитку – є досить актуальним у наш час. І відповідь слід шукати, якраз виходячи з досвіду тих країн, які досягли успіху і стали провідними країнами світу. Перш за все, треба проаналізувати умови та стан розвитку економіки таких країн за певний період. Відправною точкою можна обрати кінець другої світової війни, коли світова економіка зазнала повного перерозподілу і кожна країна, що зазнала втрат мала змінювати, або відбудовувати організаційно-регулюючі державні системи. Такий підхід надає можливість спостерігати динамічну картину становлення передових держав.

Друга половина ХХ ст. у світі характеризується різким підвищенням економічного розвитку певних країн. У післявоєнний період зруйнована Німеччина та Японія стрімко набирають швидкість і досягають неймовірних показників приросту ВВП у 7—12-відсотків за рік протягом 15 років. Таке явище назвали економічним дивом. Характерним є те, що у цей період найбільш благонадійні країни Заходу такі, як Західна Німеччина, Франція, Японія, США, Канада, Бельгія формують принципово нову економічну систему. Дана система поєднує у собі більш лояльну і вдосконалену систему соціальних гарантій (страхування, пенсійне забезпечення, житлове кредитування — підтримка дітей, інвалідів, реабілітація) та раціональні ринкові принципи ведення господарства. Така система отримала назву соціальне ринкове господарство [1].

Цікавим також є досвід нових індустріальних країн (НІК), до складу яких входять Тайвань, Гонконг, Сінгапур і Південна Корея. Наведемо деякі цифри. У 1970-1980 рр. темпи зростання ВВП у середньому за рік у НІК становили 9,4% порівняно з 5,8% у країнах, які розвиваються. Характерно, що в цих країнах спостерігається низький рівень інфляції. У Гонконзі за 2011 р. вона становить близько 6%, у Тайвані – 7,5%, у Південній Кореї – 4,2% [2]. Це стало можливим за рахунок виважених напрямів державного інвестування, яке полягає у відсутності ефекту витіснення приватних інвестицій державними у цих країнах. Що фактично є однією з основних засад класичної економічної теорії.

Розглядаючи японське «економічне диво» можна спостерігати провідну роль реформування у становленні нових економічних відносин як у середині держави так і на світовій арені. Особливістю реформування у Японії був комплексний підхід до всіх сфер діяльності суспільства: соціальної, культурної, політичної, економічної. Задля швидкого та якісного впровадження та закріплення реформ на законодавчому рівні було прийнято рішення відобразити їх у новій конституції 1947 року. У той же час, Японія приймає ще один важливий крок, що

зумовлює можливість використання у виробництві майже всіх людських, матеріальних і фінансових резервів, наявних на той час. Відмова від війни була впроваджена у новій Конституції. Звісно, у результаті проведення такої політики Японія потребувала нагляду інших країн. Тому, ще одним важливим фактором економічного зростання стала допомога державі від США. Японія отримала багато матеріалів, механізмів та різних залишків з війни у кредит на суму, що перевищувала 200 млн. доларів [2]. Важливим елементом у реформуванні слід також назвати менталітет японців, що втілювався у організаційно-управлінському потенціалі, результати останнього ми спостерігаємо вже кілька десятиків років.

Повертаючись до країн заходу розглянемо економічну модель розвитку країни-сусіда – Польщі, яка має високі темпи економічного зростання та непогані перспективи розвитку серед центральноєвропейських моделей. Пріоритети соціально-економічного зростання у цій державі закріплені на законодавчому рівні у документі «Стратегія розвитку країни на 2007-2015 рр.», тут же прописані методи та шляхи досягнення певних показників, зазначені умови розвитку та визначені практичні дії щодо реалізації стратегії [2]. Підтримка бізнесу держави відіграє чимало не ключову роль у розвитку економіки. Тому було запроваджено інноваційний механізм підтримки бізнесу – створення особливих економічних зон (ОЕЗ). Кожна з ОЕЗ, має свою ведучу галузь, яку вона розвиває. Так було створено нові робочі місця та залучено іноземні інвестиції для подальшого розвитку

Як висновок, слід зазначити, що економічний розвиток держави тісно пов'язаний із соціальною та політичною складовою устрою країни. Досягнення високих показників неможливо досягнути без реформ направлених на забезпечення соціальних гарантій підтримку усіх видів бізнесу та введення інновацій. Задля пришвидшення еволюції системи слід вести політику імпортозаміщення та регулювання експорту сировинної бази країни.

1. Леоненко, П. М. Економічна історія: навч. посібник / П.М. Леоненко, П.І. Юхименко. - К. : Знання-Прес, 2004. - 499 с.

2. Шведчиков О. А. Світовий досвід забезпечення соціально-економічного розвитку. / О. А. Шведчиков. // Часопис економічних реформ. - 2014. - № 1. - С.33-42.

Ю.В. Ткаченко,
*студентка радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ ІНДУСТРІАЛЬНО РОЗВИНЕНИХ КРАЇН СВІТУ

Однією з головних проблем сучасності є проблеми вільного підприємства. На сучасному етапі розвитку капіталістичної економіки, економічними проблемами залишаються питання, які пов'язані з заборонаю панування монополій в різноманітних сферах виробництва.

Економічний фундаментом в розвинених країнах являється ринкова економіка. Монополії негативно впливають на розподіл ресурсів, він стає нерациональним, виникають розшарування населення по доходах, темпи технічного і наукового прогресу уповільнюються [1].

В суспільстві є багато економістів, які захищають підприємницьку монополію. Вони виправдовують її тим, що фірми, які займають велику частку ринку пропонують покупцеві продукцію більш високої якості.

Антимонополярна діяльність уряду в розвинених країнах проявляється також у галузевому регулюванні. Це регулювання полягав в тому, що все суспільство має бути захищеним від монополій та їх ринкової влади. Уряд перевіряє ціни та якість обслуговування та регулює їх.

Законодавство, яке прийняли в 2 половині ХХ ст. в країнах Заходу, призвело до дерегулювання в різних галузях, таких як вантажне перевезення, банківська справа, авіалінії та телебачення. Якщо говорити про дерегулювання авіакомпаній в США, то можна сказати, що це сприяло зниженню тарифів і підвищенню ефективності даної галузі. Саме це принесло американському суспільству значну економічну вигоду.

Держава втручається не тільки в економічні процеси, але і це в більшій мірі впливає на соціальні процеси.

Другою, і не менш важливою проблемою економіки індустриально розвинених країн є галузеве регулювання. Проблема сільського господарства досить довго була в полі зору інтересів суспільства [2].

Уряд орієнтувало розвиток сільського господарства на таке формування цін на їх продукцію, які прирівнювались до цін на товари для їх виробництва. Ціни повинні не тільки забезпечувати відповідну частку прибутку, а й бути постійними. Для цього паритету влада вирішила скупити надлишки продукції за малими цінами які сама і встановила.

Використання таких цін має ряд економічних наслідків. Головними наслідками є: зростання цін на сільськогосподарську продукцію; зростання доходів фермерів; великі втрати через зберігання надлишку продукції; зростання податків з продажу.

Справедливий розподіл доходів також можна віднести до проблем, які привертають увагу державних структур. Питання розподілу доходів, проблеми зайнятості та соціального партнерства лежать в основі ефективного розвитку економіки будь-якої країни [3].

Ще однією важливою проблемою являється проблема ринку робочої сили. В системі виробничих відносин це питання є ключовим. В країнах з добре розвинутою ринковою економікою виділяють три головні проблеми: проблема

імміграції робочої сили, знищення дискримінації в оплаті робочої сили та профспілковий рух і його вплив на продуктивність праці і оплату.

Як висновок можу сказати, що в індустріально розвинених країн світу також є свої економічні проблеми. Їх серйозність і вагомість в економічному житті країни негативно впливають на розвиток підприємств, господарств та інших сфер діяльності. Щоб врегулювати всі ці проблеми та не допустити появу нових, треба розробити і запровадити жорстку та ефективну економічну політику.

1. Безух О. Проблеми правового забезпечення державного регулювання і державного управління у сфері підприємницької діяльності у контексті інтеграції до світової економіки //Право України. - 2008. - № 10. - С.78-85

2. Бодров В. Державне регулювання трансформаційних процесів в економіці: інституціональний підхід // Вісник Української Академії державного управління при Президентові України. - 2002. - № 3. - С. 55-68.

3. Механізм регулювання сучасної економіки: досвід розвинених країн світу [Електронний ресурс] // Справа. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.student-works.com.ua/kursovi/BJD/1372.html>

С.О. Тульчинська,

*д.е.н., професор,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

С.О. Кириченко,

*к.е.н, доцент,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

СКЛАДОВІ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ РЕГІОНІВ ЗА ФУНКЦІОНАЛЬНО-СПЕЦІАЛІЗОВАНИМ ПІДХОДОМ

У сучасних умовах економічного розвитку все більшого значення набуває функціонування та розвиток галузей соціальної інфраструктури. На сьогоднішній день, частіше за все, класифікація соціальної інфраструктури відбувається у залежності від її функціональних завдань, хоча також використовуються й інші підходи за: розповсюдженням окремих складових інфраструктури на певній території, рівнем розвитку, факторами виробництва, складом капіталу, видами галузей, формою власності, інноваційним направленням тощо.

На наш погляд, у залежності від функціональних завдань та впливу на відтворювальний потенціал регіону, соціальна інфраструктура поділяється на:

1) інфраструктуру комунально-побутового обслуговування – задля створення умов життєдіяльності населення (громадське харчування, торгівля, житлово-комунальне господарство та житлове будівництво, побутове обслуговування, транспорт, зв'язок);

2) інфраструктуру управління, охорони громадського порядку та екології – задля забезпечення умов безпеки життєдіяльності; включає в себе обслуговуючу функцію (охорона довкілля, державне, регіональне та муніципальне управління, охорона громадського порядку, правові послуги);

3) соціально-економічне обслуговування – задля відтворення робочої сили та всебічного розвитку особистості, що сприяє формуванню громадської думки і світогляду, яке може бути розподілено у свою чергу на:

а) відтворення та збереження фізичного здоров'я (охорона здоров'я, фізична культура і спорт, соціальне забезпечення, туризм, рекреація, відпочинок та дозвілля);

б) інтелектуально-культурну діяльність (наука, освіта, культура, мистецтво, видавнича діяльність та книготоргівля);

в) суспільно-політичну діяльність (діяльність у галузі масової інформації, громадських організацій, товариств, асоціацій, об'єднань).

На наш погляд, щодо структурування соціальної інфраструктури, використання функціонально-спеціалізованого підходу за галузями, дає більше уявлення про цілісність цього поняття та його сутність, хоча і менше деталізує, ніж при класифікації за об'єктами та елементами, що входять до цих галузей. Необхідно відзначити, що вчені до складу соціальної інфраструктури відносять 16 інтегрованих галузей, які складаються більше ніж з 50 підгалузей [1, с. 25]. Так, наприклад, до складових соціальної інфраструктури – інфраструктури комунально-побутового обслуговування можна віднести галузі:

- громадського харчування – підприємства, що заготовляють та виробляють напівфабрикати, кулінарні вироби; підприємства, які організують

виробництво, обслуговування споживачів й реалізацію продукції; ресторани, кафе, бари, кафетерії, їдальні, буфети тощо.

- житлово-комунального господарства – житлове господарство може бути представлене як житловим так і нежитловим фондом, який призначений для виконання суспільних, соціальних функцій; підприємства й організації, що здійснюють експлуатацію та обслуговування як житлового так і нежитлового фонду; житлове будівництво; ресурсозабезпечення – лінії електропередач, газо-, тепло-, водопостачання та водовідведення; каналізація; утилізація сміття; підприємства з благоустрою міст – зелене господарство; підприємства, відповідальні за паркування автомобілів; вуличне освітлення; санітарно-технічні підприємства тощо.

- побутового обслуговування – підприємства спеціальних й обрядових послуг – фотопослуг, ритуальних послуг, ремонту та технічного обслуговування побутової техніки, будинки побуту, хімчистки, ательє, перукарні, лазні тощо;

- транспорту – транспортні системи, комунікації та розв'язки, канали, порти, вокзали, автостоянки, різні види міського, міжміського транспорту, ремонтні та сервісні підприємства та служби;

- торгівлі – підприємства закупівлі продукції у виробників, збереження й сортування продукції та роздрібної торгівлі – кіоски, магазини, супер- та гіпермаркети тощо;

- зв'язку – засоби масової інформації, телебачення, радіо, телефон, поштовий зв'язок, мережі та канали передачі даних та управління інформаційними потоками; сучасні засоби зв'язку тощо.

Необхідно відзначити, що усі виділені складові соціальної інфраструктури, на основі функціонально-спеціалізованого підходу, мають свої специфічні особливості та закономірності розвитку й функціонування, але при цьому деталізують таку специфічну категорію як «соціальна інфраструктура». Основними елементами соціальної інфраструктури регіону виступають капітальні ресурси (будівлі, споруди, обладнання), нефінансові ресурси (інформаційне забезпечення, кадрове обслуговування) та організаційно-управлінські ресурси (керівництво, планування, організація, функціонування, контроль).

Отже, такий функціонально-спеціалізований підхід, на наш погляд, є оптимальним по відношенню до класифікації соціальної інфраструктури з урахуванням спрямованості її матеріально-речових елементів на забезпечення загальних умов діяльності людини у сфері праці, побуту, сім'ї, суспільно-політичному, духовному, інтелектуальному розвитку та життєдіяльності.

1. Гнибіденко І. Ф. Сільська соціальна інфраструктура: аспекти розвитку та зайнятості населення / І. Ф. Гнибіденко. – К. : РВПС України НАН України, 2003. – 54 с.

Р.В. Тульчинський,

к.е.н., доцент,

ПВНЗ Міжнародний науково-технічний університет імені Юрія Бугая

СИСТЕМА ЗАХОДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ ЩОДО ПРОТИСТОЯННЯ ЕКЗОГЕННИМ ЗАГРОЗАМ

У сучасних умовах економічного розвитку особливого значення набуває забезпечення економічної безпеки розвитку регіонів. Під економічною безпекою розвитку регіонів, на наш погляд, слід розуміти сукупність умов та факторів, що забезпечують економічну незалежність, інтеграцію та координацію економічної діяльності суб'єктів регіонів та сприяють стабільності й стійкості розвитку економіки регіонів.

На економічну безпеку розвитку регіонів впливає наявність або потенційна можливість виникнення певних загроз. Під загрозами забезпечення розвитку регіонів, на наш погляд, розуміється певна сукупність умов, чинників, детермінант, процесів, які створюють небезпеку для економічної діяльності суб'єктів регіону і/або перешкоджають реалізації національних інтересів.

Проведене дослідження літературних джерел [1, с. 37; 2, с. 38; 3, с. 54] дало можливість визначити екзогенні загрози забезпечення економічної безпеки розвитку регіонів, а саме:

- порушення бюджетного фінансування економічного розвитку регіону;
- деградація навколишнього середовища, екологічні стихійні лиха;
- тінізація економіки та корупційність економічних відносин;
- територіальний сепаратизм у спрямуванні до деінтеграції з центральною владою;
- витиснення та зменшення конкурентоспроможності продукції із зовнішніх ринків;
- зростання безробіття;
- подорожчання вартості енергоносіїв;
- руйнування науково-технічного та інноваційного потенціалу економіки;
- спад виробництва та втрата позицій на внутрішньому ринку тощо.

У свою чергу, екзогенні загрози забезпечення економічної безпеки розвитку регіонів призводять до виникнення і/або поглиблення ендогенних загроз забезпечення безпеки розвитку регіонів.

Одним із кроків на шляху розробки дієвих заходів щодо протистояння екзогенним загрозам економічної безпеки розвитку регіонів може бути розроблення та впровадження системи відповідних заходів забезпечення економічної безпеки розвитку регіонів. У свою чергу, система заходів забезпечення економічної безпеки розвитку регіонів повинна відповідати певним властивостям, а саме:

- керованість: система заходів забезпечення економічної безпеки розвитку регіонів, як будь-яка інша система повинна мати властивість керованості, що надає можливість системі адекватно реагувати на будь-які дії по відношенню до неї;
- гнучкість, що передбачає здатність системи адаптуватися до будь-яких змін під впливом факторів різної природи без структурних змін у самій системі;
- маневреність, що передбачає спроможність системи забезпечення економічної безпеки розвитку регіонів до реалізації цілеспрямованих заходів,

внесення активних змін та структурного перебудування, що виступають відповіддю на зовнішні флуктації та різноманітні чинники деформації системи;

- еластичність, що розглядається як здатність системи забезпечення економічної безпеки розвитку регіонів нейтралізувати зовнішні флуктації, відчуваючи при цьому певні деформації і/або втрати, що можна визначити за допомогою рівня еластичності, в досягненні цільових установок забезпечення економічної безпеки розвитку регіонів, виключаючи при цьому повне невиконання поставлених цілей;

- ефективність – передбачає оптимізацію та раціоналізацію витрат на організацію та функціонування системи забезпечення економічної безпеки розвитку регіонів та самих заходів економічної безпеки;

- оперативність, що характеризується можливістю системи забезпечення економічної безпеки розвитку регіонів в найкоротші терміни вирішувати поставлені завдання;

- інформованість – передбачає забезпечення достатньою об'єктивною та необхідною інформацією для прийняття рішень щодо заходів забезпечення економічної безпеки розвитку регіонів, а також щодо результатів запровадження цих заходів;

- варіативність – дає можливість вибору варіантів щодо вибору заходів забезпечення економічної безпеки розвитку регіонів та їх адаптації до конкретних умов розвитку регіонів та регіонів з урахуванням їх особливостей;

- перспективність – передбачає, що при формуванні системи заходів забезпечення економічної безпеки розвитку регіонів слід враховувати подальші перспективи розвитку регіонів з урахуванням прогнозованості розвитку як регіонів так і зовнішніх змін;

- науковість – ґрунтується на розробці заходів щодо формування системи забезпечення економічної безпеки розвитку регіонів з урахуванням досягнень науки та інноваційних розробок в цій галузі дослідження.

Отже, система заходів забезпечення економічної безпеки розвитку регіонів повинна відповідати таким властивостям, як: керованість, гнучкість, науковість, маневреність, еластичність, ефективність, оперативність, інформованість, варіативність та перспективність. Врахування цих властивостей сприятиме більш ефективному функціонуванню системи заходів забезпечення економічної безпеки розвитку регіонів.

1. Буркальцева Д. Д. Інституціональне забезпечення економічної безпеки України : монографія / Д. Д. Буркальцева. – К. : Знання України, 2012. – 347 с.

2. Варналій З .С. Економічна безпека України: проблеми та пріоритети зміцнення : монографія / З. С. Варналій, Д. Д. Буркальцева, О. С. Сасенко. – К. : Знання України, 2011. – 299 с.

3. Гуменюк А. М. Безпека структурно-інституціональної трансформації економіки регіону : теоретичні основи та прикладні аспекти : монографія / А. М. Гуменюк. – К. : НІСД, 2014. – 468 с.

ОСНОВНІ ВАДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Економіка України за 25 років свого існування набула певних характеристик, які вимагають якісного аналізу з метою визначення пріоритетів, мети та шляхів її розвитку. Україна була найбільш уразлива до розвалу Радянського Союзу - занадто велику частку її економіки займали різноманітні неконкурентоспроможні виробництва. Однак, найбільшою проблемою стала вкрай низька якість державного управління та високий рівень корупції державних структур. Невдала макроекономічна політика зробила Україну вкрай уразливою до кризи, що призвело в 2008-2009 роках до найсильнішого у світі падіння ВВП. Сьогодні економіка України має позбутися величезного тягаря свого «радянського» минулого, яке ще дуже сильно заважає її сталому економічному розвитку в напрямку її трансформації в високоефективну економіку незалежної центральноєвропейської країни [1].

Нажаль, в Україні ще не сформувалась цілісна та гармонічна економіка, що органічно поєднує найкращі компоненти різних економічних систем. В сучасній економіці України існують декілька декілька секторів, в межах яких відбувається різноякісний економічний розвиток. По-перше, економічна система відносин, що ґрунтується на власності держави та її функції потужного «супер» керівника, що намагається управляти майже всіма процесами в країні. Сектор державної економіки має тоталітарну природу і орієнтується на суцільний розвиток державної власності, поширення всеохоплюючої командно-адміністративної системи бюрократії, державної монополії у валютній та зовнішньоекономічній сферах, директивного планування, розповсюдження соціальних програм та преференцій популістського характеру.

На сьогоднішній день в Україні не забезпечено ефективний розвиток сектору державної економіки, не встановлено його правильну роль. Йому властиві, як правило, низький рівень ефективності та продуктивності праці, рентабельності виробництва, недостатній характер інвестиційних та інноваційних процесів, велика збитковість більшості напрямків господарської діяльності, неякісна система оцінювання результативності, занадто велика кількість державних службовців та співробітників, їх корупційність тощо. Держава, як економічний суб'єкт, показує свою неефективність в якості власника і не формує міцної основи для започаткування та розвитку найвищих технологічних укладів [2].

Ще один сектор економіки, – олігархічний, здійснює потужний вплив на базові макроекономічні показники, фінансову стабільність тощо. Стабільне функціонування олігархічних груп спотворило успішне майбутнє економіки України за роки її незалежності, бо фінансово-олігархічні групи ставлять на меті саме розвиток свого бізнесу за рахунок державних і політичних преференцій, штучних протекціоністських практик та безупинної викачки сировинних багатств країни. Олігархічний сектор базується на формуванні стійких замкнених угруповань, всеохоплюючій монополізації економіки та орієнтується на пріоритети розвитку експортних та сировинних галузей економіки. Встановивши свою економічну владу, фінансова олігархія намагається вбудуватись у політичну систему держави, підпорядковуючи її своїм приватним цілям. Це призводить до посилення негативних ефектів монопольного ринку. Відбувається руйнування

саморегулюючих механізмів ринку, що спричиняє посилення дисбалансів, інфляцію, зростання соціальної напруженості. В той же час, спираючись на сили держави, олігархічні групи утримують своє панування, встановлюючи бар'єри для входу на ринок конкурентів. Економічний потенціал застосовується лише для збагачення декількох олігархічних груп, а не для підвищення рівня життя всього суспільства. Великі олігархічні групи не займаються інвестуванням в диверсифікацію й модернізацію промисловості, що перетворило економіку України у «сировинний придаток» світової економіки.

Характерними рисами олігархічного сектору в Україні є: надмірно висока частка керівного бюрократичного класу, силових та поліцейських структур; масове зубожіння та люмпенізація населення держави; тотальне контролювання усіх можливих доходів, прибутків та бізнес-діяльності населення; освіта, науково-дослідницька та інтелектуальна діяльність одержавлюються і характеризуються затратним характером та неефективністю; повний контроль над засобами масової інформації та жорстка цензура; формується своєрідна суспільна піраміда, зверху якої знаходиться невелика фінансово-олігархічна група кланів, що паразитують на секторі державної економіки та ефективно контролюють вищі органи державної влади.

До середньої складової суспільної піраміди входять впливові бюрократичні структури державного управління та поліцейсько-силовий блок, що обслуговують забаганки українських олігархічних кланів. Крім цього серединний прошарок включає засоби масової інформації; вищу ієрархію різних церков; наукову елітну складову; нечисленний середній клас та багато інших представників суспільства. Нижня складова піраміди суспільства – це величезна маса збіднілого населення країни, що відірвана від власності, власної бізнес-діяльності і позбавлена будь-якої можливості реально впливати на владу та на клани олігархів.

В глобалізованому світі стрімко відбувається науково-технічна, технологічна, інформаційно-кібернетична, постіндустріальна та екологічна революції, що вимагає модернізації світового економічного розвитку. Не викликає сумніву, що ці революції не можуть функціонувати на принципах монополізму, авторитаризму та олігархізації. Україна стала аутсайдером цих революційних процесів та глобалізації не тільки в міжнародній політиці, а й і на світовому ринку. Тому, Україна має обов'язково враховувати ці процеси, визначаючи економічний шлях свого розвитку.

1. Норт Д. Інституції. Інституційна зміна та функціонування економіки. – К.: Основи, 2000; Економічні системи: Монографія. Т. 1. / За ред. д.е.н., проф. Г. І. Башнянина. – Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2006.

2. Ослунд А. Строительство капитализма: Рыночная трансформация стран бывшего советского блока / Пер. с англ. Н. А. Ранневой, А. Ю. Молоканова; под ред. И. М. Осадчей. – М.: Логос, 2003.

Секція 2.
ІННОВАЦІЙНО-
ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЦЕСИ
В УКРАЇНІ

АНАЛІЗ ОСОБЛИВОСТЕЙ РИНКУ ЛІЗИНГУ В УКРАЇНІ І ПОЛЬЩІ

Незважаючи на те, що у 1991 році Україна із Польщею одночасно обрали курс розвитку ринкових відносин, такий вид фінансових послуг як лізинг в обох державах отримав різний ступінь свого розвитку. Вчені виділяють шість етапів розвитку лізингу: оренда; фінансовий лізинг (простий); фінансовий лізинг (комплексний); оперативний лізинг; стадія нових продуктів та зрілість [1]. На даний час, Україна знаходиться на другому етапі. Згідно з п.1 ст. 1 Закону України "Про фінансовий лізинг", фінансовий лізинг — це вид цивільно-правових відносин, що виникають із договору фінансового лізингу. Основною відмінністю даного етапу лізингу від простої оренди є те, що фінансовий лізинг передбачає придбання предмета лізингу в кінці терміну договору, – тобто, за даним договором, лізингодавець зобов'язується набути у власність майно у постачальника, відповідно до встановлених лізингоодержувачем специфікацій та умов, і передати її у користування лізингоодержувачу на визначений строк [2].

На відміну від України, Польща знаходиться на четвертій стадії життєвого циклу, котра характеризується не лише наданням підприємцю обладнання або транспорту у користування на певний строк, а й повним його сервісним обслуговуванням. Даний вид лізингу в Україні не набув ще такого поширення через значну його коштовність. Проаналізуємо динаміку надання лізингових та кредитних послуг в Україні та Польщі за останні п'ять років (див. табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка лізингових послуг в Україні та Польщі

Показник/Роки	2011	2012	2013	2014	2015
Вартість діючих договорів фінансового лізингу в Україні, млрд. дол. США	1,2	1,5	2,1	2,3	1,3
Динаміка фінансового лізингу в Україні, %	-	76	07	2	39,57
Вартість укладених договорів лізингу в Польщі, млрд. дол. США	14,	14,	15,	18,	20,
Динаміка лізингу у Польщі, %	-	2	3	02	27

Побудовано на основі [3], [4].

Аналіз табл. 1 вказує на те, що в останні роки (виключенням є 2015 рік) розвиток лізингових відносин в Україні поживавився. У порівнянні з 2013 роком, у 2014 році вартість діючих договорів фінансового лізингу збільшилася на 9,52%. Незважаючи на поганий результат у 2015 році можна спрогнозувати, що у майбутньому роль лізингу в Україні зростатиме внаслідок нереалізованого внутрішнього потенціалу та подальшого зростання вартості комерційного кредиту. Польща, як і Україна, збільшує свій темп у сфері лізингових послуг. У порівнянні з 2014 роком, у 2015 році вартість діючих договорів лізингу збільшилася на 20,84%.

Слід зазначити, що у Польщі у 2015 році було надано 101,4 млрд. польських злотих інвестиційних кредитів, що більше обсягу лізингу на 1,15 рази. В Україні частка лізингу від обсягу кредитів банків складає у 2015 році 10 – 12%. Розподіл лізингу за активами в Україні та Польщі за 2015 рік продемонстровано у рис. 1.

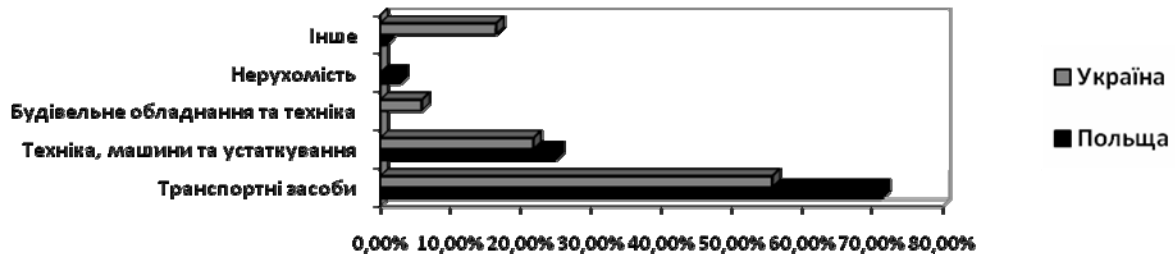

Рис. 1. Структура активів профінансована за рахунок лізингу в Україні та Польщі за 2015 рік

Рис. 1 демонструє, що активи, які придбаються за рахунок лізингу в обох країнах є схожими. В Польщі найвагомішу частину в лізингу займають пасажирські транспортні засоби, вантажні автомобілі. Нещодавно набуло популярності взяття у лізинг нерухомості (2,8% від обсягу лізингу у 2015 році). Щодо України, то найчастіше у лізинг беруть транспортні засоби, машини, техніку та устаткування для сільського господарства. За оцінками фахівців практично всі лізингові компанії в Україні припинили фінансування операцій з лізингу будівельного і промислового обладнання внаслідок значного валютного ризику. Це у короткостроковій перспективі може призвести на ринку до підвищення вимог лізингових компаній до фінансового стану потенційних клієнтів, що, як наслідок, може призвести до зменшення зацікавленості до даної фінансової послуги.

Досвід Польщі, свідчить, що лізинг в Україні може стати дієвим поштовхом модернізації економіки. Для активізації лізингу в Україні необхідно провести комплекс заходів, що передбачатиме урізноманітнення джерел його фінансування (наприклад, за допомоги приватного капіталу), розширення його структур, а також надання податкових пільг щодо операцій з міжнародного лізингу високотехнологічного устаткування.

1. Зайцев О.В. Проблеми розвитку ринку лізингу в Україні та його поточний стан / О.В. Зайцев, О.В. Галахова, Х.Ю. Паращенко // Вісник Сумського державного університету. Серія Економіка. - 2012. - №3. - С.170-181.

2. Про фінансовий лізинг: Закон України від 16 грудня 1997 року № 723/97 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80>.

3. Українське об'єднання лізингодавців [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.uul.com.ua/leasing/>.

4. Związku Polskiego Leasingu [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://leasing.org.pl/pl>.

Б.С. Верза,
*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

АНАЛІЗ СТАНУ ДЕРЖАВНОГО БОРГУ УКРАЇНИ

Запозиченнями країни чимало цікавляться громадяни, яким не байдуже грошове становище своєї країни. Одержання позик дає можливість швидкого вирішення важливих проблем і фінансувати головні національні програми, але з іншого боку неефективне застосування позичених коштів погано впливає на розподіл державного бюджету наступних років.

Згідно Бюджетного кодексу України: Державний борг - це повна сума боргів держави з повернення кредитів, станом звітну дату, які виникають після позик на державному рівні. Ціллю проведення державних боргових зобов'язань є покриття бюджетного дефіциту на різних соціально - економічних рівнях, планового фінансування державних програм та інші [1].

Внутрішній борг – це борг країни її громаді, яка володіє державними облігаціями, а зовнішній – позики поза межами державного ринку. В залежності від одержувача коштів, борг може бути гарантований і прямиий.

- Гарантований державний борг — це зобов'язання країни як гаранта виплати коштів за умови неможливості його погашення.
- Прямий державний борг — це боргові зобов'язання, що показують об'єми позичених коштів, які отримала в своє розпорядження країна.

Оскільки борг може мати різні валютні зобов'язання, то його ще поділяють на борг в національній і в іноземній валюті. Також не потрібно забувати ознаки, які прив'язані до відсоткової ставки, вони можуть бути або фіксовані або плаваючі [2].

Безпечний рівень боргу — це заданий рівень, по факту дотримання якого, країна має змогу в повній мірі забезпечувати потреби своїх боргових зобов'язань без допомоги інших фінансових організацій та реструктуризації даних боргів, небезпеки дефолтної ситуації і мати можливість брати державні позики на міжнародній арені, враховуючи задані відсоткові і валютні умови.

Засновуючись на довгострокових дослідженнях, економічно безпечна межа державного і гарантованих державою боргів для країни на цей момент рівна близько 35 % від внутрішнього валового продукту. Цей висновок взятий з повних статистичних даних виникнення дефолтної ситуації у країнах з ринками, які засновані без зовнішньої допомоги, і яка 2 рази не могла без сторонньої допомоги виконувати свої боргові зобов'язання за умови їх приближення до рівня 30-35 % відносно внутрішнього валового продукту. — в кінці 1990-х років, коли було необхідно звернення до сторонніх фінансових організацій (значна сума ресурсів, кількість яких була незначно менша від допомоги Угорщині);

Починаючи з діапазону років 2008-2009, державні і гарантовані боргові зобов'язання знаходяться біля свого максимально допустимого рівня [3].

Державний борг України (в % до валового внутрішнього продукту)

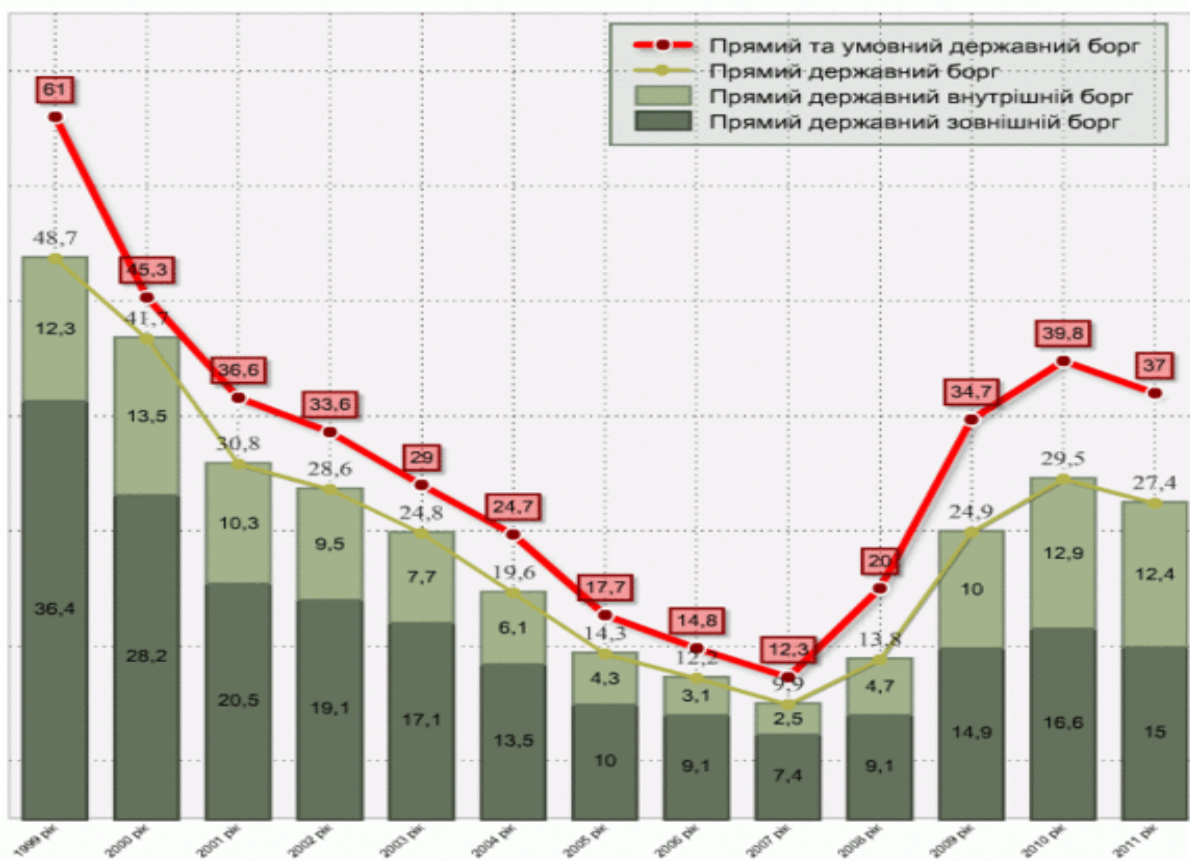

Рис. 1. Державний борг України [2]

В даній ситуації найкращим рішенням проблеми є покращення обігу коштів малого та середнього бізнесу, що збільшило б масові притоки коштів до населення і, тим самим, збільшило б притоки з державний бюджет України за рахунок податків, але в даній ситуації це неможливо не тільки через неефективне законодавство і оподаткування, а ще й через ментальність Українського народу. Особисто на мою думку, сучасна економічна ситуація вимагає зменшення податку на додану вартість до рівня 3-5%.

1. Державний борг України та країн світу 2011-2013 роки (географія, динаміка, складові). [Електронний ресурс]: доступний за посиланням: <http://infolight.org.ua/content>

2. Державний борг України - Вікіпедія. [Електронний ресурс]: доступний за посиланням: https://uk.wikipedia.org/wiki/Державний_борг_України/derzhavniy-borg-ukrayini-ta-krayin-svitu-2011-2013-roki-skladovi-geografiya-dinamika

3. Государственный долг Украины [Електронний ресурс]: доступний за посиланням: <http://index.minfin.com.ua/index/debtgov/>

Ю.В. Гальма,

*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК УКРАЇНИ В ПЕРІОД РОЗПАДУ СРСР

Затвердження реальної політичної незалежності неможливо без утворення стабільної високоефективної національної економіки. На економіку України руйнівний вплив мала загальна економічна криза, яка охопила СРСР, розпад загальносоюзного економічного комплексу.

У момент проголошення незалежності, економіка України перебувала у тяжкому стані: 95% підприємств знаходились під владою Москви, лише 28% — випускали продукти народного вжитку, науково-технічна та технологічна відсталість, низька конкурентоспроможність тощо. Криза охопила промисловість і сільське господарство. Верховна Рада за 1990 - 1994 рр. змінила чотири уряди, за весь цей час було видано 7 реформ, жодна з яких суттєво не вплинула на стан економіки.

Основними причинами були: неспроможність ВР України довести реформи до кінця, не установлений апарат виконавчої влади, тощо. Те, що сталося з економікою України в перші роки незалежності, не має історичних аналогів: з 1990 по 1994 рік валовий національний продукт скоротився на 44%, обсяг промислової продукції - на 41%, національний дохід - на 54%. Для прикладу, в роки "великої депресії" в США спад виробництва не перевищував 25%, а у СРСР під час Другої Світової війни падіння промислового виробництва склало 30%. За даними Світового банку, в другій половині 1993 р рівень інфляції в Україні був найвищим у світі і перевищував показники світових воєн, понад 64% громадян опинилися за межею бідності.

Дана ситуація потребувала рішучої стратегії, що була викладена в Посланні Президента України Л. Кучми до Верховної Ради "Шляхом радикальних економічних реформ" в жовтні 1994 р і отримала схвалення. Основними напрямками і пріоритетними завданнями були:

1. Фінансова стабілізація;
2. Регульована і контрольована державою поетапна лібералізація цін;
3. Структурна перебудова виробництва з метою створення ринкової економіки;
4. Децентралізація управління економікою;
5. Лібералізація сфери зовнішньоекономічних зв'язків.
6. Методами досягнення цих завдань стали:
7. Роздержавлення і приватизація підприємств і землі;
8. Зовнішні і внутрішні кредити;
9. іноземні інвестиції.

Зміни в економічній ситуації в другій половині 1990-х рр. відбуваються за рахунок іноземних кредитів і затримок у виплаті заробітної плати, регулювання валютного ринку, в результаті чого ввели національну валюту - гривню. Проте, це мало допомогло і темпи спаду виробництва лише сповільнилися. У 1998 р почали змінюватися власники виробництв, оскільки в Україні була дешева робоча сила. Це призвело до економічної стабілізації у 1999-2000 рр. і економічному зростанню 2000-2003 рр. Найвищий рівень валового продукту за роки незалежності, а саме у 2004 р він досяг досяг 12%.

Промисловий зріст мав вплив і на подальшу ситуацію у країні вцілому. Зростання виробництва було викликане відновленням металургії, що працювала на експорт, хоча технології розвивались дуже повільно. Виробництво працювало на рівні 60хх років, з великим споживанням електроенергії і сировини. Машинобудування України не пододало кризи. Низький рівень купівельної спроможності населення також гальмує розвиток виробництва. Зростають ціни в сільському господарстві. Отже, перед Україною стоїть вибір: або залишитися країною, яка вивозить сировину і завозить товари народного споживання, або, піднявши рівень життя населення, збільшити виробництво готової продукції, ставши експортером високотехнологічних виробів. Перший шлях веде до перетворення України на країну третього світу, основною перевагою якої є дешева робоча сила і екологічно шкідливе виробництво, тому кращим видається другий шлях розвитку, який передбачає подальше проведення реформ і перетворень.

Соціальний аспект тісно пов'язаний з економікою. За роки незалежності змінився зв'язок між багатими і бідними. Держава не може забезпечити тих хто залишився за межею бідності, не сформувався середній клас. Що є характерним для країн третього світу. Отже, були проведені реформи в соціальній сфері, що мали вплинути на економічну ситуацію.

Головні завдання на сучасному етапі: забезпечити подальше зростання економіки; структурна перебудова економіки, переорієнтація на виробництво високотехнологічної продукції; модернізація виробництва, що дозволяє знизити ресурсоспоживання; сприяти зростанню життєвого рівня населення, створення умов для підвищення купівельної спроможності населення; сприяти вирішенню проблеми зайнятості населення, особливо в депресивних регіонах; створити умови для легалізації тіньового капіталу; удосконалити податкову політику для всіх категорій громадян та суб'єктів господарської діяльності; завершити земельну реформу і реформувати аграрний сектор економіки; вирішити проблему фінансування освіти, науки і системи охорони здоров'я. Завершити освітню реформу; боротися зі злочинністю та корупцією; зміцнення позицій на зовнішніх ринках: створення зони вільної торгівлі з ЄС.

1. Телепко Л.Н. Уровни экономического развития районов СССР/ М.: Экономика, 1971. С. 94.

2. Гранберг А.Г. Оптимизация территориальных пропорций народного хозяйства. М.: Экономика, 1973. С. 130, 158.

3. Гранберг А., Суслов В. Межреспубликанские экономические отношения накануне распада СССР // Региональное развитие и сотрудничество. 1997. №0. С. 18, 21.5.

А.М. Герус,

студентка 3 курсу РТФ, гр.РБ-41

Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»

ПІДСТАВИ ВИКОРИСТАННЯ АУТСОРСИНГУ ЯК ІННОВАЦІЙНОЇ БІЗНЕС-МОДЕЛІ НА РИНКУ ЕЛЕКТРОНІКИ В УКРАЇНІ

Зважаючи на ситуацію, що склалася у нашій країні за останні роки, необхідно у першу чергу забезпечити заходи, що стабілізують економіку країни та забезпечать її поліпшення в майбутні часи. У даному випадку, варто звернути увагу на такий особливий тип міжнародної торгівлі як аутсорсинг. Аутсорсинг наразі знаходиться на гребені розвитку світової економіки та суперечить тенденції розвитку монополізації. Це не просто метод збільшення прибутковості, але й ефективний інструмент для збільшення якості діяльності підприємства та організації виробництва.

Питання аутсорсингу розглянуто такими вченими як: Анікін Б., Брінь П., Кетлер К. та інші [1]. Існуюча література не досліджує дане питання з боку інженерної галузі.

Аутсорсинг набув значного поширення на внутрішніх та на зовнішніх ринках ще у на 80-і роки ХХ ст. У кожної компанії є одна чи декілька причин для переходу на таку бізнес-модель управління виробництвом. Серед типових підстав аутсорсингу на ринку електроніки доцільно виділити наступні.

Перш за все, варто відзначити такий фактор як впровадження передових технологій через спеціалізовану аутсорсингову компанію. Для прикладу наведемо компанію Melexis: компанія є одним із лідерів технічного прогресу у сфері розумних мікросхем та датчиків [2]. Основний офіс компанії розташовано у Бельгії, електронні компоненти компанія постачає в Україну з закордону. Після досліджень та розробки нашими спеціалістами технічні рішення впроваджуються в автомобілях BMW, Mercedes, Skoda, Fiat, що є лідерами на світовому ринку. З іншої сторони, автомобільні компанії, які надалі закуповують мікросхеми компанії Melexis, мають інноваційні технічні рішення з високою якістю та низькою ціною.

Ще однією перевагою є можливість вести бізнес на ринках з дешевою робочою силою. Саме до класу дешевих спеціалістів (відносно країн ЄС та Америки) відносяться наші технічні спеціалісти. При цьому, компанія отримує можливість використання праці висококваліфікованих фахівців з обширним досвідом роботи. Наприклад, компанія Ciklum, головний офіс якої розташовано у м. Лондон, займається розробкою рішень для різних сфер, таких як: аналіз даних, інтернет речей, біомедична інженерія та ін. Компанія наймає працівників по всьому світу (в тому числі в Україні) за відносно малу ціну і отримує високі результати [2]. Компанії, що користуються послугами Ciklum, мають можливість зосередитися на основній діяльності, знизити втрати на створення робочих місць для працівників, можуть навчатися у свого постачальника послуг до отримання власного багатого досвіду у сфері.

Дуже важливою причиною для використання аутсорсингу є зниження собівартості функції, що буде передана аутсорсеру. Компанія–аутсорсер у свою чергу отримані функції виконує дешевше, ніж компанія–замовник через те, що має вузьку спеціалізацію у сфері виробництва. Масштабність виконання однотипних операцій одночасно для великої кількості замовників дозволяє знизити вартість продукції або послуг.

Якнайкраще цю причину ілюструє ситуація на українському ринку виробників компонентів та деталей для електроніки. Аніж кожній компанії окремо створювати технологічно складні деталі, дешевше їх купувати у компанії–виробника, що спеціалізується на такому виробництві. Компанія–замовник має значну перевагу: зменшення кількості інвестицій неосновних фондів. Це також є значною підтримкою для малого бізнесу та стартап-проектів, адже дозволяє адаптувати організацію до умов ринку, використовуючи можливості зовнішньої середовища. Серед таких компаній в Україні: Petsube (пристрій для розваг з домашніми улюбленцями), QuadSquad («розумні» чутливі до руху рукавиці), Iblazr (портативний LED спалах). Серед компаній виробників найпоширенішими є «Точприлад», «Карпати», «Кромбергэнд Шуберт Україна» [2].

Крім того, аутсорсинг допомагає вибрати чітку стратегічну спеціалізацію. Це дозволяє компаніям визначити свою найефективнішу галузь діяльності, розширювати та вдосконалювати її, а другорядні функції виробничого процесу передавати фірмам, у компетенції яких ці функції є основною компетенцією. Наприклад, компанія «Костал-Україна» займається дизайном та розробкою електротехнічних перемикачів. Це дозволяє компаніям Ford, Audi, Volkswagen, Mercedes та ін., які є компаніями–замовниками «Костал-України», зорієнтуватися на інших деталях свого виробництва [2].

Отже, застосування бізнес-моделі аутсорсингу, що є принципово новою на ринку електроніки, може забезпечити позитивні результати. У галузі інженерії основними бар'єрами на шляху виходу на ринок підприємства чи стартап-проекту є необхідність великих об'ємів інвестицій неосновних фондів та важкість впровадження передових технологій. Суперечливим звісно стає питання про втрату місцевим населенням робочих місць. Але можна припустити, що кількість можливо втрачених робочих місць покривається кількістю нових робочих місць, що будуть створені за рахунок нового бізнесу та проектів. Ці проблеми можна вирішити саме завдяки аутсорсингу.

Висококваліфікований персонал, якість замовлень, низька плата – можливості становлення інноваційної інфраструктури. В Україні високий рівень населення з вищою освітою, дешевий мобільний зв'язок та мережа інтернет, що приваблює компанії- замовники. Натомість, неефективна юридична система, не розвинений внутрішній ринок, політична невизначеність заважають державі піднятися вище.

1. Аникин Б.А. Аутсорсинг и аутстаффинг: высокие технологии менеджмента: Учеб. пособие. / Б. А. Аникин, И. Л. Рудал. - М.: ИНФРА-М. - 2007. - 184 с.

2. Автоманія–2015. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://avtomaniya.com/site/publication-full/10150>

І.Р. Грицевич,

*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

МОТИВИ І МЕТОДИ СТАБІЛІЗАЦІЇ ВАЛЮТ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Сталість грошової одиниці визначається сталістю її мінової вартості, тобто кількістю товарів і послуг які можна придбати за грошову одиницю. Можливі два процеси пов'язані з зміною курсу грошової одиниці, це девальвація та ревальвація, але саме сталість валюти - важлива їх якісна характеристика. Справа в тому, що сучасні гроші не несуть відповідної їм внутрішньої вартості. Це можна розглядати як перевагу, оскільки на їх створення і емісію витрачається менше ресурсів. Але виникає інша проблема: мінова вартість грошей дуже залежить від зовнішніх та внутрішніх факторів. Інколи цей вплив настільки сильний, що внаслідок знецінення грошей може спричинити економічну катастрофу. Саме тому стабілізація курсу є важливим завданням сучасної ринкової економіки.

Важливо розуміти роль суспільних мас та психологічні особливості окремої людини на коливання курсу валют. З психологічної точки зору кожен учасник товарно-грошового обігу взаємодіє з кожним іншим і так чи інакше знає про його фінансову активність. Це в свою чергу створює вплив на прийняття рішень окремої людини. Практично стається так, що людина приймає рішення керуючись рішенням більшості людей, хоча вона ж і є складовою цієї більшості. Цей ефект зазвичай трактують як «ефект мас», і має найбільший прояв в економічно нестабільних ситуаціях. Пояснюється це тим, що коли з'являється паніка серед людей, то інстинктивно рішення більшості здається людині правильним. Цей ефект має дестабілізуючий характер для економіки країни. Часто це відбувається внаслідок інформаційного впливу, на фоні економічної нестабільності і низького рівня довіри суспільства до влади, що дуже характерно для України на сьогодні. Однак знаючи важелі впливу на цей процес та його причини можна здійснювати ефективне регулювання економіки.

Відомо, що вартість сучасної неповноцінної грошової одиниці визначається масою грошей в обігу та швидкістю їх обігу в економічній системі, а з іншої сторони кількістю та якістю товарів і послуг що знаходяться в обігу. Це в свою чергу визначає можливі джерела коливання курсу.

По-перше якщо маса грошей в обігу зростає внаслідок їх емісії державою це спричиняє їх знецінення, оскільки тій самій кількості товарів та послуг тепер відповідає більша кількість грошей. Цей процес називають інфляцією, і має позитивний вплив лише коли її рівень не перевищує декількох відсотків, що допомагає стимулювати економіку країни.

По-друге збільшення швидкості обігу грошей може відбутися коли зростає кількість товарів та послуг спожитих за одиницю часу. Цей процес носить позитивний характер оскільки свідчить про зростання купівельної спроможності громадян, і ефективно надходження коштів до бюджету [2].

Розглянемо основні методи стабілізації грошової одиниці. Першим з таких є метод девальвації, полягає в пониженні вартості грошової одиниці, або курсу відносно іноземних валют чи золота. Це метод є дуже поширеним, але його ефективність залежить від комплексного підходу по оздоровленню економіки. Принцип його дії полягає в одночасному нарощенню експортного потенціалу та конкурентоспроможності на світовому ринку, оскільки внаслідок нижчого курсу

валюти країни, знижується ціна на світовому ринку і як наслідок зростає експорт. Економіка зростає, а курс встановлюється на здоровому рівні. Розрізняють два методи девальвації:

- відкрита девальвація, коли відбувається обмін на монети за нижчим курсом валют
- прихована девальвація, коли обмін відбувається за тим же курсом, але зменшується власна вартість монет

На противагу розглянутому методу застосовують також метод ревальвації. Відповідно означає підвищення вартості грошової одиниці відносно іноземних валют. Внаслідок цього зростає ціна експортних товарів в перерахунку на іноземну валюту, конкурентна спроможність знижується. Це робиться коли сальдо платіжного балансу є стало активним і означає що кількість грошових надходжень отриманих з-за кордону хронічно переважає кількість платежів за кордон [2].

Часто застосовуваною на початку стабілізації грошової одиниці є політика дефляції. Вона полягає в поступовому вилученню певної маси грошей з обігу задля підвищення їх купівельної спроможності. Очевидно що цей метод несе прямі затрати для держави, оскільки частина грошей що надходять до бюджету не може бути використана державним апаратом надалі [1].

Приведемо декілька успішних прикладів стабілізації валюти країни:

- Гіперінфляція в Аргентині 1989 – 1990 р. була подолана шляхом жорсткої прив'язки національної валюти до курсу долара
- Нуліфікація валюти проведена в 1996 р. в Україні та перехід від купоно-карбованця до гривні
- Вилучення паперових доларів з обігу у США після громадянської війни дозволило зменшити його знецінення на 40% відносно вартості золота [1].

Таким чином бачимо що існує багато практичних методів стабілізації грошової одиниці. Причиною вибору того чи іншого методу повинен бути детальний аналіз ситуації що сталася в країні з врахуванням перспективи та напрямку майбутнього розвитку економіки держави.

1. Основи економічної теорії. Підручник / Ніколаєнко Ю.В. – Київ, 2003.
2. Гроші і кредит. / За ред. Івасіва Б.С. – Тернопіль, 1998.

СТРУКТУРА ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТА ФАКТОРИ ВПЛИВУНА ЙОГО ФОРМУВАННЯ

Інвестиції є визначальним фактором економічного зростання, тільки потрібно їх ефективно використовувати у інноваціях. Ми ставимо собі за мету схематично показати структуру інноваційного потенціалу (Ін П) і вказати фактори, що впливають на його формування.

Ефективне використання Ін П здатне змінювати, поліпшувати процес самого розвитку дифузії інновацій. Ми розділяємо думку окремих вчених щодо єдності трьох складових інноваційного потенціалу: *ресурсної, внутрішньої та результативної*, які співіснують взаємно, передбачають і обумовлюють одна одну та проявляються у використанні, як його «триєдина сутність». Співвідношення цих складових показано на рисунку 1.

Рис. 1 Структура інноваційного потенціалу

Для активізації інноваційних процесів, прискореного впровадження у виробництво передових технологій і новітніх розробок необхідна продумана, виважена державна інноваційна політика згідно із Законом України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності» [1].

В Україні Ін П держави організаційно сформувався в наукових закладах таким чином: частина з них перебуває під юрисдикцією державних наукових установ (академії наук, державних ВНЗ тощо), частина має самостійний характер

(галузеви НДІ та академії), а частина розміщена безпосередньо на промислових підприємствах (конструкторські бюро, наукові лабораторії, відділи інноваційного розвитку тощо). Сучасними формами організації Ін П держави виступають також інноваційні банки, фонди, страхові фірми, біржі, служби менеджменту, маркетингу, реклами, інформаційно-комунікаційні та сервісні організації, що здійснюють свою діяльність у науковій сфері. Зараз в країні значно виріс вік наукових працівників, особливо з науковим ступенем. Середній вік працівників у сфері НДР за останнє десятиріччя перевищив 50 років, у тому числі для докторів наук складає 63-68 років, а для кандидатів наук наблизився до 53 років.

За роки незалежності нашої держави, у суспільстві відбувся, на жаль, підриг авторитету науковців, знецінилися знання і значення вищої освіти. Із-за відсутності робочих місць стало проблемою працевлаштування молодих випускників з вищою освітою. Відбулася непередбачено перебільшена підготовка юристів і економістів й зовсім утрачений інтерес у молоді до технічних спеціальностей і педагогічної діяльності. А активне впровадження болонської системи навчання не дає ні користі, ні відповідних базових знань. Фактично відбувається процес накопичення балів замість засвоєння пройденого матеріалу. А поширення дистанційної форми навчання - це велика помилка, бо в радіусі 80-100 кілометрів від місця постійного проживання в нашій країні можна вибрати ВНЗ і навчатися у висококваліфікованих викладачів у живому спілкуванні.

Ще однією важливою складовою Ін П, від якої залежить успішне виконання НДПКР, є стан матеріально-технічної бази організацій, які виконують ці роботи. Зараз спостерігаються надзвичайно низькі темпи оновлення парку машин і устаткування, більшість з яких перебувають в експлуатації біля 11-20 років (це 51,% від всієї кількості), або й понад 20 років (26,2%). Фізична зношеність основних фондів сягнула за 70%, а моральна - 90%. Все вищесказане стало основною причиною подальшого скочування України на «задвірки» науково-технічного та соціально-економічного прогресу [2]. Отже, науково-інноваційна сфера належить до тих галузей господарського комплексу України, які зазнали в умовах трансформації економічних відносин найбільш істотних змін у гіршу сторону. Особливо відчутна деформація організаційної та галузевої структури наукового комплексу на регіональному рівні. Знизилась роль традиційних осередків інноваційної діяльності держави, особливо в обласних центрах та у великих містах. Зросло значення наукового комплексу ядер промислових агломерацій – Київського, Харківського, Дніпропетровського і, до 2013 року, ще був таким Донецьк. Існує брак фінансових коштів для підтримки НДПКР. Причинами недостатності та ускладненого залучення інвестицій є несприятливий інвестиційний клімат і недолуге чинне законодавство щодо нього, відсутність венчурного капіталу, тощо.

Формування інвестиційного потенціалу (Інв П) [3] відбувається під впливом позитивних та негативних факторів (табл. 1).

Отже, на даний час в Україні склалася висококонцентрована структура інноваційної діяльності із переважаанням декількох основних центрів науково-дослідних робіт: Київ, Харків, Дніпропетровськ. Роль традиційних осередків інноваційної діяльності держави знизилась, особливо у обласних центрах та у великих містах

Таблиця 1.

Вплив факторів на інвестиційний потенціал підприємства

	Позитивні фактори	Негативні фактори
Внутрішні фактори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Кваліфікований менеджмент 2. Високий рівень рентабельності продаж 3. Виробництво інноваційного продукту 4. Діяльність компанії відповідає стандартам розвинених країн 5. Технологія, яка використовується, відповідає найкращим світовим стандартам 6. Високий рівень оборотності капіталу 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Недостатня кваліфікація персоналу 2. Технологія, що використовується, поступається існуючим аналогам 3. Незадовільна маркетингова політика 4. Дефіцит оборотних коштів 5. Інфляція в країні 6. Недосконале чинне (податкове та регуляторне) законодавство 7. Політична нестабільність в країні 8. Низький рівень капіталізації фондового ринку
Зовнішні фактори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Інвестиційно-приваблива політика держави 2. Високі темпи розвитку ринку, прийнятний рівень конкуренції 3. Підвищений інтерес світових ТНК до нових ринків збуту своїх товарів 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відсутність інвестиційно-привабливої політики держави 2. Низькі темпи розвитку ринку, жорстка конкуренція 3. Глобальна економічна криза і зниження рівня інвестиційної діяльності

Для динамічного розвитку найсучасніших напрямків фундаментальної та прикладної науки сильна генетична основа уже закладена в різні історичні часи всесвітньо відомими вітчизняними вченими. Надходження інвестицій і формування Інв П відбувається під впливом позитивних і негативних факторів, які потрібно продумано врахувати і ефективно використовувати.

1. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002. №40 – IV
2. Мельник О.О. Індекс розвитку людського потенціалу як індикатор ефективності соціальної політики країни // [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://www.confcontact.com/2009ip/melnikoo>
3. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18.09.91 №1560 – XII.

М.О. Кравцов,
*Студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

ЯК ЗМІНИТЬСЯ ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ ПІСЛЯ ВСТУПУ ДО ЄС

Що таке євроінтеграція для України? Європейська інтеграція — це процес політичної, юридичної, економічної інтеграції європейських держав, у тому числі й частково розташованих в Європі. На даний момент європейська інтеграція досягається в основному за рахунок розширення Європейського Союзу та Ради Європи. Кажучи простіше, це вступ країни до Євросоюзу[1]. Дуже актуальна тема в теперішній час. Україна довгий час намагається вступити до ЄС, ще за часів президенства Віктора Ющенка.

Причин для вступу України в ЄС багато, наприклад, зона вільної торгівлі, скасування візового режиму і це лише декілька переваг. Звичайно, при вступі всі ці привілеї будуть доступні не відразу, знадобиться час, щоб вони вступили в силу. Для цього потрібно провести ряд реформ передбачених угодою про асоціацію, включаючи створення поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі, і тільки потім подавати заявку на членство в ЄС. Для цього потрібно провести ряд реформ угодою про асоціацію, включаючи створення поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі, і тільки потім подавати заявку на членство в ЄС. Як зміниться економіка України при вступі до ЄС? Насамперед, буде створена зона вільної торгівлі, що пов'язане із скасуванням мита, податків і зборів, а також кількісні обмеження у взаємній торгівлі відповідно до міжнародного договору. Кажучи простіше, це здешевлення товарів привезених з країн ЄС, таких як їжа, одяг, побутова техніка, авто. Також зростання інтересу до українського ринку з боку європейських експортерів означатиме і зростання конкуренції між ними за українського споживача.[2]

У перспективі це буде сприяти зниженню цін і різноманітності асортименту. Для України цей процес буде відбуватися в декілька кроків, на виконання яких знадобиться до 10 років, щоб відобразити різницю в промисловій конкурентоспроможності між двома територіями. Важливим є те, що Україна зможе брати участь у процесах щодо лібералізації газового ринку і може позбутися монопольної залежності від російського газу. Наряду з цим, може покращитися освіта, що отримується в Україні, через те, що наша країна буде знаходитися в єдиному європейському освітньому просторі. З іншого боку, частина людей поїде вчитися за кордон через скасування візового режиму. Буде відкрито спільний авіаційний простір завдяки якому можливе зменшення цін на послуги, що надаються авіакомпаніями.

Проведення реформ та впровадження європейських стандартів повинно позначитись на залученні іноземних інвесторів, які, в свою чергу, можуть поділитися досвідом.

Але для цього треба боротися з тією нестабільністю, яка з'явилася через військову агресію на сході України, тому що ми мали власне вугілля і нам не потрібно було його закупати з закордону, що також в свою чергу добре позначалося на економіці. Дуже важливим фактором для гальмування розвитку являється корупція, вона, на жаль, на дуже високому рівні і з цим треба боротися чим швидше тим краще.

Дуже важко сказати наперед які будуть результати, але можна спрогнозувати на прикладі західних сусідів України, які приєдналися до ЄС.

Порівнюючи з Польщею, Румунією, Словаччиною та Угорщиною можна відмітити, що ВВП цих країн з кожним роком збільшувався у межах 2-4% у той час, коли ВВП України в середньому кожен рік скорочувався на 0,7%. Звичайно, це все відносно, тому що ці країни не входили до СРСР й місце їх знаходження ближче Західної Європи.[3]

На той час коли вони підписали угоду з ЄС інвестори не брали до уваги ці країни, що не можна сказати про Україну – надзвичайно перспективну й багату ресурсами країну.

Звичайно, Україні буде потрібно набагато більше часу, тому що років 20 якщо не більше не проводилися потрібні реформи і навіть зараз деякі реформи не можливі під час військової і від частини фінансової кризи.

Але як позитивний момент варто відзначити, що Україна може зробити певні висновки з успіхів і невдач своїх сусідів. У будь-якому випадку немає ніяких вагомих причин, чому Україна не може повторити ці досягнення, і ГВЗСТ - правильний крок у цьому напрямку.[3]

1.Європейська інтеграція [Електронний ресурс] // Вільна енциклопедія. Режим доступу до ресурсу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Європейська_інтеграція

2.Чого чекати Україні від режиму вільної торгівлі з ЄС [Електронний ресурс] // Європейська Правда. Режим доступу до ресурсу: http://www.eurointegration.com.ua/articles/2015/07/9/7035702/view_print/

3.Как изменятся пошлины после подписания Соглашения об ассоциации с ЕС [Електронний ресурс] // Деловой информационно – новостной сайт. Режим доступу до ресурсу: <https://delo.ua/ukraine/kak-izmenjatsja-poshliny-posle-podpisanija-soglashenija-ob-assoc-216907/>

Iryna Kreidych,
*Doctor of Economics, Full Professor,
National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"*

Julia Yereshko,
*Ph.D. in Economics, Associate Professor,
National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"*

THE INDUSTRIAL ENTERPRISES INVESTMENT POLICY PARADIGM POSTULATES

The need to review the paradigm of the industrial enterprises investment policy development and implementation is caused by insufficient development of theoretical approaches to the investment policy formation as well as neglecting the importance of the investment activity regulatory mechanisms in the conditions of transformation economy and inconsistency of traditional management approaches and requirements of a modern economic system. This requires a change in approaches to the research methodology of investment process with a focus on reproductive structure of investment and innovative model of economic development.

Based on an empirical conclusion, according to the theory of institutional and information economy, in the conditions of unstable market environment and with the aim of the expanded reproduction the modern productive-economic system is supposed to be independent in making the management decisions regarding the development and implementation of the strategy and tactics of business and economic activity in general, and its investment maintenance in particular. Therefore, studying the hypothesis of equilibration the regulatory, programme and financial mechanisms within the methodology of the industrial enterprises investment policy development and implementation in terms of resource limitations acquires certain scientific and practical significance.

First, we justify the theoretical basis of the industrial enterprises development investment policy conduction.

The investment policy development and implementation methodology theoretical bases postulates are advisable to classify according to the type of impact on the efficiency of investment as: negative, neutral and positive.

So, let's study the postulates negative, positive and neutral impact on the methodology of forming and implementation the industrial enterprises investment policy (fig. 1).

It should be noted that basing on the postulates of the negative and positive impact during the company's investment policy implementation could be considered conditionally defined, which drives towards a particular direction.

However, the most risky happens to be grounding on the neutral impact postulates, which by their nature tend to dynamic fluctuations influenced by convergent-adaptation conditions and latent adjustment, may change the vector of influence toward two basic directions. In our opinion, prejudice that the investment strategy precedes the investment policy has a negative impact on the enterprise innovation activity effectiveness. We believe that investment strategy is a component investment policy of the company.

Table 1

The industrial enterprises development investment policy forming and implementation methodology postulates

The negative impact postulates	The neutral impact postulates	The positive impact postulates
Prejudice that the investment strategy precedes the investment policy	Quick payback period is the key to the investment project implementation efficiency	Stable tax legislation and simplified procedure of the tax administering
Investment projects efficiency evaluation indicators are the main benchmarks in making decisions regarding the advisability of investments	Investment is less risky than lending	The enterprise assets restructuring
Tax incentives contribute to investment in the real economy	The presence of convergence in the investment market	Implementation of investment activities controlling procedures
Investments in the financial market instruments	Venture Investment	Stable political situation
Company's investment attractiveness level (integral index of investment attractiveness)	Depreciation policy of the enterprise	The level of innovation and investment potential
Risks and obstacles to the investment policy implementation	Institutional ensuring of the investment processes in the economy	

Such investment projects evaluation indicators, as the Net Present Value of investments, internal return rate are widely used in practice of making investment decisions and actually the key benchmarks in determining the effectiveness and feasibility of investments. But, in our view, mentioned indicators for assessing the effectiveness of investments do not meet the current economic conditions, require further study and can not act as the main criteria when making investment decisions, since they do not take into account the impact of logistics options.

We believe that tax relief is not an instrument to stimulate the inflow of foreign investment in Ukraine. The results of potential investors expert surveys show, that the main priority when deciding on the feasibility of investing in a particular country are not so the tax breaks, but rather the stability of the tax system and the clarity of the tax administering procedure for the investors.

Another negative impact postulate are investments in the financial market instruments. The investment in the financial market instruments does not create added value. Most experts in the area of investment emphasize on the need of determining the enterprise investment attractiveness level (integral index of investment attractiveness), which unfortunately does not consider the investment potential of the company and, in our opinion, should not be the main criterion when deciding on the feasibility of investing a particular enterprise.

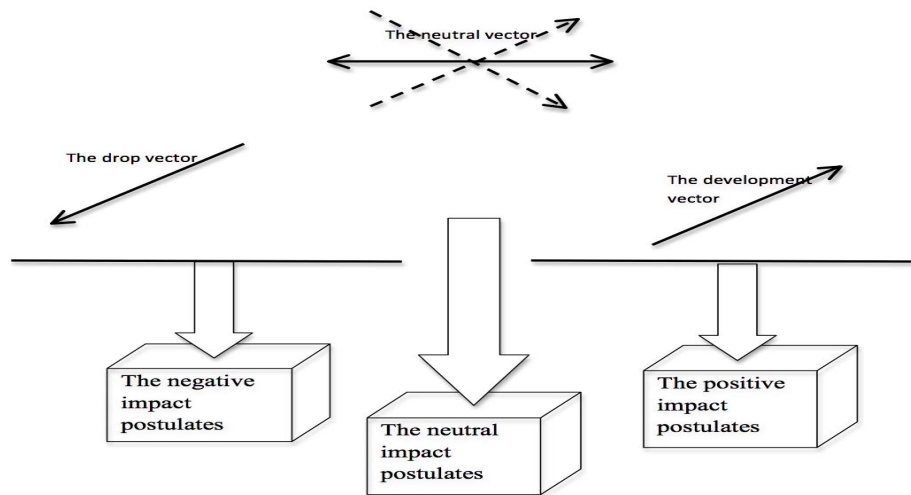

Fig. 1. The postulates impact vectors of the development of industrial productive-economic system investment policy

Risks and obstacles to the investment policy implementation a priori negatively affect the investment process.

The neutral postulates are: Quick payback period is the key to the investment project implementation efficiency; the idea that investment is less risky than lending; the presence of convergence in the investment market; Venture Investment; depreciation policy of the enterprise; institutional ensuring of the investment processes in the economy.

The positive impact postulates include: stable tax legislation and simplified procedure of the tax administering, the enterprise assets restructuring, implementation of investment activities controlling procedures, stable political situation, the level of innovation and investment potential.

The algorithm for solving the scientific problem implies the development of conceptual provisions of the methodology for conducting the productive-economic system investment policy.

1. Danylyshyn, B.M. (2008) *Fenomenologichni alternatyvy ekonomichnogo zrostannya Ukrainy: u 2 t.* [Phenomenological alternatives to economic growth of Ukraine]. Kyiv: Rada po vyvchennyu produktyvnykh syl Ukrainy NAN Ukrainy; Nichlava.

2. Geyecz, V.M. (2000) *Nestabilnist ta ekonomichne zrostannya* [Instability and Economic Growth]. Kyiv: NAN Ukrainy. In–t ekon. prognozuvannya.

3. Kovalchuk T.T. (2004) *Ekonomichna bezpeka i polityka: iz dosvidu profesiynoho analityka* [Economic security and politics: professional analyst's experience]. Kyiv: Znannya Press

4. Alimov O.M., Veklych O.O, Venher V.V., Honcharova N.P. (2005) *Ekonomichnyj rozvytok Ukrainy: instytucionalne ta resursne zabezpechennya; monogr.* [The economic development of Ukraine: institutional and resource support: monograph.]. Kyiv: NAN Ukrainy

О.О. Крушець,
*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря
Сікорського»*

М.М. Дученко,
*к.е.н., доцент
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря
Сікорського»*

РОЛЬ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНСЬКІЙ ЕКОНОМІЦІ

Вплив інвестицій на економічне становлення будь-якої країни є досить значним. Вони забезпечують сприятливі умови для подолання економічної кризи, прискорення технічного прогресу, збільшення показників господарської діяльності. Включення інвестиційного процесу це дієвий захід перетворення економічної системи.

Інвестиції — є головним інструментом створення макро- та мікро-економічних властивостей, що визначають швидкість економічного росту. В сучасному світі активність інвестиційного процесу це першочергове питання. Зрозуміло, що реальним виходом із глибокої економічної кризи є відновлення дієвого сектору економіки та, в першу чергу, промислових галузей. Але це можливо лише за умови збільшення інвестицій [1]. Розрізняють фінансові та реальні інвестиції. Під реальними інвестиціями розуміють вкладання капіталу у якесь підприємство або галузь економіки, в результаті матимемо збільшення наявного капіталу. А під фінансовими – розуміють вкладення капіталу в будь-які цінні папери, в результаті лише передається власність а не прирощується капітал. В Україні інвестують зазвичай в матеріальні речі (будівлі, машини), на відміну від науки та інтелекту. Це є досить неприбутковий підхід, оскільки тільки з розвитком науки ми отримуємо матеріальні речі. Але на вибір інвестування впливає фактор прибутковості інвестувань, тобто більше приділяється уваги прибутковим галузям з великою оборотністю капіталу, а галузі з малою окупністю коштів лишаються без особливої уваги. Виділяють такі інвестиції характеру формування, як індуковані та автономні. Індукованими інвестиціями – є вкладення що мотивуються підвищенням попиту на вироблену продукцію, а автономними – є інвестиції, які не корелюються в залежності зростання прибутковості чи підвищення ВВП (валовий національний продукт) країни. Це свідчить про те, що за допомогою автономних інвестицій відбувається початковий поштовх до розвитку та росту економіки, а індуковані забезпечують підтримання та подальший її розвиток.

Після 2014 року обсяги прямих іноземних інвестицій в Україну почали зменшуватися через нестабільну ситуацію в державі. Хоча приплив інвестицій не давав великого результату з боку економіки, але економічна криза почала швидко погіршувати отримані результати. Якщо розглянути в загальному, то кількість прямих іноземних інвестицій в Україну за минулі роки становить близько 30%, що являється гарним показником для стабільної економіки, але для економіки України що розвивається, не достатня для забезпечення потреб. Що і вказує на нестабільність розвитку економіки та відсутність адекватно забезпеченої політики інвестування України. Іноземні інвестиції розподіляють не однаково по регіонам України. Найбільш пріоритетними, вважають Київську, Дніпропетровську, Львівську, Харківську, Донецьку області з боку аналізу політичних реформ.

Найбільші інвестиції спостерігаються з боку Німеччини, Великобританії та Нідерландів. Західні інвестори першочергово вкладають капітал в машинобудування та металургію. Залучення інвестування в українську економіку це найбільш актуальне питання в умовах ринкових трансформацій. Покращення макроекономічної ситуації, розвиток взаємовигідного співробітництва із економічно розвинутими та країнами, що мають значний вплив в політиці, такими, як Німеччина, Японія, Великобританія, Канада, Франція. Саме фінансова та інвестиційна допомога буде запорукою вирішення проблем, які пов'язані з розвитком бізнесу.

Інвестиції надзвичайно потрібні економіці України але обсяги їх надходження знаходяться на низькому рівні [2]. На 31 грудня 2015 р. обсяг іноземних капітальних вкладень становив лише 43,37 млрд дол. США. Станом на 01.10.2016 р. найбільші обсяги іноземних інвестицій були з: Кіпру – 11 млрд дол. США; Голандії – 5.9 млрд дол. США; Німеччини – 5.4 млрд дол. США. Також, значні інвестиції були з Австрії (2601 млн. дол.), Великобританії (1888 млн. дол.), Франції (1533 млн. дол.).

На жаль, українська економіка не є досить привабливою для іноземних інвесторів через несприятливий правовий, економічний та інфраструктурний клімат тощо. Водночас, кризова ситуація України призупиняє інвестиційні процеси на мікро- та макрорівні, що спричинило зменшення обсягів капітальних вкладень. Україна може стати провідною країною по залученню інвестицій. Через наявність величезного природно-ресурсного потенціалу, кваліфікованого персоналу, значного внутрішнього ринку та місця в світовій геополітичній політиці і т.д.

Отже, для іноземців українська економіка є об'єктом світового господарства, який вартий вкладення капіталу. Особлива увага приділяється земельним, лісовим та водним ресурсам. Більша частина сільськогосподарських ділянок складаються з чорноземів. Більшість областей мають достатню кількість опадів, сонячної енергії, та сприятливу температуру, які надають змогу виконувати господарську діяльність із малою кількістю втрат. І тому іноземці мають підвищену зацікавленість в інвестуванні народного господарства. Але задля отримання інвестицій Україна має зробити деякі кроки, а саме врегулювання політичного конфлікту, зайнятися стабілізацією курсу гривні, зменшення рівня корупції. Також зайнятися регулюванням нормативно-правової бази. Саме в цій ситуації вирішальну роль грає державна політика щодо іноземних вкладень, яка заключається в партнерстві з інвесторами, контролюванні стану ринку, стабілізації економічної, політичної і соціальної ситуації.

1. Інвестиційний клімат в Україні [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу: <http://mfa.gov.ua/ua/about-ukraine/economic-cooperation/invest-climat> — Назва з екрану.

2. Проблема реалізації інвестиційного потенціалу України [Електронний ресурс] — Режим доступу до ресурсу: <http://naub.oa.edu.ua/2014/investytsijnyj-klimat-v-ukrajini-ta-problema-realizatsiji-investytsijnoho-potentsialu/> — Назва з екрану.

О.С. Мовчан,
*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЦЕСИ, ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ В УКРАЇНІ

Уже чверть століття від проголошення незалежності та започаткування реформ, наша країна перебуває в найбільшій кризі за свою історію. Україна, за дослідженнями швейцарського банку Credit Suisse, знаходиться серед найбідніших країн світу [1].

Головне питання, яке виникає унаслідок критичного погляду навколо – це: «Чому після розпаду Радянського Союзу і Варшавського блоку одні південно-європейські країни стали багатими і успішними, а Україна за 25 років підійшла до критичної межі бідності, ризикуючи навіть втратити свою незалежність».

У економічному провалі нашої країни не один автор. Свій вклад внесли всі президенти, уряди і парламенти. А головні причини – це некомпетентність, популізм і безвідповідальність за кінцеві результати.

Отримані результати є свідченням того, що протягом всього часу незалежності ключові урядові рішення та парламентські закони розроблялись і приймались із порушенням основних наукових принципів методології, а окремі просто ігнорувались [2].

Таким чином українська влада втратила можливість плавно реформувати економіку і ступити на шлях сталого розвитку економіки, а інші держави, на які ми сьогодні із заздністю споглядаємо, скористалися своїми можливостями.

Червоною лінією через економічні стратегії усіх розвинених держав проходить інноваційно-інвестиційна політика, що забезпечує швидке зростання економік.

Отже без інновацій та інвестицій українська економіка приречена бути збитковою. Для успішного проведення реформ необхідно створити сприятливий інвестиційний клімат, що являє собою сукупність економічних, політичних, нормативно-правових, соціальних та інших чинників, які дають можливість, на підставі аналізу, судити про сприятливість умов для вкладання коштів у розвиток економіки.

Піклуючись про інвестиційний клімат, в першу чергу треба створити нормальні умови для власних інвесторів, тому що лише вони є тією рушійною силою, яка спроможна гарантувати економічне зростання.

Найголовнішими умовами залучення до співпраці внутрішніх чи зовнішніх інвесторів є : політична стабільність в країні, нормативно-правове забезпечення інвестиційного процесу, чіткий план стратегічного розвитку окремих галузей чи підприємств, що є співмірним із загально-національним спрямуванням реформ, розвинена інфраструктура, високопрофесійні кадри, тощо. Але для іноземного інвестора визначальним є стабільно працюючі внутрішні інвестиції [3].

Крім того, на даний час, перед державою стоїть ряд нагальних проблем, що не сприяють формуванню належного інвестиційного клімату. В Україні зареєстрована велика кількість політичних партій, що мають різні спрямування своєї діяльності, а це впливає на процес приватизації державного майна і на реформи в сільському господарстві, адже в основі цього процесу лежить свобода суб'єктів виробництва та їх відповідальність за кінцеві результати.

Вкрай негативними показниками є недовіра до банківської системи, висока відсоткова ставка при кредитуванні, виведення коштів в офшорні компанії, корупція та створення олігархо-монополістичної системи управління.

Сьогодні на перше місце, незважаючи на інші важливі чинники, виходять екологічні проблеми, які потребують постійного і довгострокового фінансування, а також агресія Росії. До вирішення цих питань повинен бути комплексний підхід.

Отже, підсумовуючи, слід зазначити, що країна стала перед необхідністю об'єднання зусиль наукових установ стратегічного планування, відповідних фахівців владних структур, інституцій громадянського суспільства та міжнародних організацій для здійснення узгоджених заходів, щодо економічного розвитку України [4].

Україна, незважаючи на всі негаразди, ще зможе стати не технологічним аутсайдером, а новатором.

1. Україна одна з найбідніших країн світу [Електронний ресурс] // Урядовий кур'єр – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://ukurier.gov.ua/uk/news/ukrayina-odna-z-najbidnishih-krayin-svitu-najbagat/>

2. АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА В ПЕРЕХІДНІЙ ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ [Електронний ресурс] //– 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.grandov.ru/nuda/analiz-investicijnogo-seredovisha-v-perehidnij-ekonomici-ukray/main.html>

3. Мартиненко В.Ф. Державне управління інвестиційним процесом в Україні / Мартиненко В.Ф. - К. 2005р.1-30 с.

4. Форсайт економіки України [Електронний ресурс] //– 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://ied.kpi.ua/wp-content/uploads/2015/10/Foresight-2015.pdf>

П.В. Набойченко,
студент факультету прикладної математики,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського

АНАЛІЗ РИНКУ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Внутрішній потенціал України, щодо створення нових технологій, є досить потужним. Популяризація інженерних професій серед молоді, інформатизація суспільства, «Індустрія 4.0», все це дає поштовх розвитку технологічних інноваційних процесів. Відтак, нещодавно в Україні почали створювати і використовувати дрони. Дрони, або безпілотні літальні апарати, є зручними в багатьох сферах життя та стануть вигідним інвестиційним проектом у випадку масової реалізації. Організація Allied Market Research прогнозує збільшення світового ринку повітряної зйомки до \$ 2,8 млрд (на 12,9%), що підтверджує їх необхідність та інвестиційну привабливість [73].

У 2015 році пік інтересу до безпілотників припав на квітень – вересень, що вказує на перехід ринку в масовий сегмент. В 2014 році, коли основна маса проданих дронів були професійними і напівпрофесійними, сезонного піку продажів влітку не було - професіонали купують безпілотники в будь-який час року, так як вони їм потрібні для роботи, а не розваг на відкритому повітрі.

Джерело: власні розрахунки

Рис. 1. Статистика пошукових запитів

Основні сфери використання дронів – сільське господарство, журналістика, природні катаклізми, транспортування, пошукові та рятувальні операції тощо. Основним завданнями для дронів є збір даних для подальшої їх обробки та аналізу. Головним полем для постійних розробок є створення ефективного software та ергономічного hardware. Тобто такого програмного забезпечення, що б дозволяло здійснювати передачу та отримання даних швидко, надійно, легко і без ризику втрати інформації, та оптимізація дрону щодо ваги, матеріалів, акумуляторної витримки, тощо.

Найпоказовішим є застосування дронів в сільському господарстві. АПК є однією з найбільших галузей економіки України (в першому півріччі 2016 року 3,3 млрд. грн. експорту) [73]. При цьому 93,4% займає рослинництво (26,9 млн га площа посівних культур), а отже відчутна постійна потреба в моніторингу. За старою схемою моніторинг проводився супутниками, що забезпечували низьку оперативність, порівняно низьку точність та доступ до даних в кращому випадку один раз в тиждень. На противагу цьому, дрони оснащені камерами з більш високою точністю, надають можливість щоденного доступу до інформації, високу оперативність та значний вибір моделей дронів.

Наразі ринок дронів в Україні представлений компанією Drone UA, заводом Антонова та "Spectator". Останні два при цьому, спеціалізуються на виготовленні військових ударних безпілотників, виробництво яких було запущене в кінці 2015 року. Drone UA водночас реалізує дрони для сільсько-господарського та промислового використання.

В сільському господарстві дрон направлений на вимір густоти посівів, площі листової поверхні, надземної біомаси, стану росту та розвитку рослин перед зимовим періодом та на початку весняної вегетації, мультиспектральна зйомка і оцінка стану культур на основі вегетаційних індексів, ідентифікація ділянок аномального розвитку та диференційоване внесення добривтощо.

В підтримку розвитку використання дронів, такі фінансові посередники як страхові компанії, почали використовувати дронів у агрострахуванні. Це дає можливість старховикам краще аналізувати та оцінювати страхові ризики та пропонувати сільгоспвиробникам більш гнучкі та адекватні страхові продукти.

Проте, питання щодо повної заміни людей-експертів дронами досі залишається відкритим. Також, варто працювати над вдосконаленням технологій, тим паче, наразі, експерти потрібні хоча б для того, аби керувати ними.

Цікавим також залишається питання ціни. Бар'єром залишаються психологічні настрої керівників компаній через альтернативну дешеву робочу силу у вигляді експертів-агрономів. Проте, з часом така теза зведеться нанівець.

Перспективами розвитку таких технологій, також, є задоволення попиту всіх груп споживачів, адже, вже зараз, в світі існують дрони з цінами \$25 – \$4000; можливістю працювати практично за любых кліматичних умов та легкістю виробництва.

Отже, наразі, ринок створення та реалізації дронів є нерозвиненим. Проте, перспективи використання досить суттєві. Сільське господарство, галузь, яка чи не найбільше потребує застосування таких інновацій для оптимізації витрат та покращення моніторингу. На мою думку, саме дрони допоможуть зробити великий прорив у веденні сільського господарства України та виведуть нашу країну на якісно новий рівень.

1. Офіційний сайт компанії Drone UA // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://drone.ua/>
2. Офіційний сайт Дежавної служби статистики // [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua/
3. Allied Market Research // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.alliedmarketresearch.com/>

Д.В. Нездименко,
*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ

Згідно Закону України "Про інноваційну діяльність", інновації – новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери. Відповідно, інноваційна діяльність, це діяльність зі створення та впровадження новітніх технологій та розробок задля досягнення кращого економічного ефекту, зниження витрат часу та сил робітників, зменшення собівартості продукції та підвищення рівня доходів. Види інновацій за характером: продуктові, технологічні, маркетингові, екологічні, соціальні, інформаційні, організаційно-управлінські.

Інноваційними підприємствами вважаються підприємства, які працюють над розробкою інноваційних продуктів та реалізують їх. Одночасно обсяг інноваційних продуктів в рошовому вимірі загальної кількості продукції цих підприємств складає не менше 70%. Сюди відносяться: інноваційні центри, технополіси, технопарки, інноваційні бізнес-інкубатори.

Тема інноваційної діяльності є досить болючою для України : за даними обстежень інноваційної діяльності , її рівень серед підприємств України становить близько 20%. Це в 2 рази менше ніж середній показник по країнах-членах ЄС.

Серед причини для такого низького показника можна навести такі: [2]

- Відсутність державної підтримки у сфері інновацій, відсутність комфортних умов для проведення інвестиційної діяльності (корумпованість, недосконалість законів, низький рівень заробітних плат у наукових співробітників)

- Відплив мізків. Кожен рік з країни виїжджає велика кількка науковців та програмістів. Також вітчизняні ВНЗ не здатні похвалитися високим рівнем підготовки фахівців. Відсутність обладнання, застарілі корпуси, корумпованість освітньої сфери призвели до того, що в рейтингу World University Rankings 2015/16 вітчизняні Вузи посіли місця далеко за межами перших чотирьох сотень.

- Недооцінка важливості інтелектуальної власності. Частка нематеріальних активів у собівартості української продукції не перевищує 0,5–2%. Це у десятки разів менше, ніж в розвинених країнах.

- Монополії, тобто сильна конкуренція для малих підприємств.

Розглядаючи діяльність підприємств за різними сферами діяльності за 2012-2014 роки, можна помітити, що найвища частка інновацій була на підприємствах переробної промисловості (20,3%), підприємствах з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (18,6%), а також інформації та телекомунікацій (16,3%). Серед торговельних підприємств, частка інноваційних становила близько 9,1 %.[3]

Перспективні напрямки:

1. Сфера інформаційно-комунікаційних технологій. Динамічно розвивається. За даними Держкомстату на кінець 2014 р. частка у складі ВВП складала 1,42%, кількість зайнятих працівників близько 3,5% працюючого населення, 2015 році вийшла на перше місце за динамікою приросту іноземного капіталу.[1].

2. Агропромисловий комплекс. Традиційна та найбільша за охопленням сфера діяльності. Характеризується застарілими технологіями, відсутністю наукового підходу, високими та неефективними податками, корумпованістю, низьким рівнем іноземних інвестицій. Потреби: оновлення техпарку, посилення зв'язків між науковими установами та агропромисловими комплексами, приваблення іноземних інвесторів та впровадження міжнародно визнаних технологій (наприклад No-Till)

3. Біопаливо. За рахунок впровадження та розвитку цієї галузі можна вирішити велику кількість екологічних проблем(забруднення повітря, викиди в атмосферу тощо), економічних проблем(біопаливо є дешевшим, його можна виготовляти на місці, не витрачаючи значні кошти на транспортування), проблем зі зберіганням та утилізацією відходів. В агропромисловому комплексі наявний значний потенціал біомаси, з якої можна виготовляти дешеву та ефективну енергію. Згідно експертних оцінок щорічний теоретичний потенціал біомаси складає близько 45 млн. т у.п., технічно досяжний - 32 млн. т у.п., а економічно доцільний - 24 млн. т у.п.

4. Ядерна енергетика. Частка ядерної енергетики в енергетичному комплексі усіх країн постійно зростає. Не є виключенням і Україна. Необхідні інновації: підвищення безпеки, надійності та ефективності діючих АЕС, продовження часу їх експлуатації, створення та введення нових енергоблоків.

5. Промисловість. Частка видів діяльності з високим рівнем технологічності дуже незначна і характеризується негативною динамікою. Наприклад, у 2015р. інноваційною діяльністю в промисловості займалися 824 підприємства, або 17,3% обстежених промислових. Напрямок розвитку: використання енергозберігаючих технологій, впровадження високотехнологічних машин і пристроїв на підприємствах, збільшення частки наукомісних технологій у всіх сферах діяльності.

Висновок: Україна володіє значим потенціалом для впровадження інноваційних технологій. Однак відсутність ефективної державної політики та низька зацікавленість власників підприємств унеможлиблює розвиток інноваційних сфер діяльності та їх впровадження. Необхідно мотивувати молоде покоління для розвитку інформаційних технологій і створення нових проектів та забезпечити їх стабільну фінансову підтримку.

1. «Реформи галузі інформаційно-комунікаційних технологій та розвиток інформаційного простору України» [постанова Верховної Ради України]//відомості Верховної Ради №17 – 2016.-ст.191

2. Мінич О.О. - «Наскільки інноваційна Україна»// [Forbes Україна] – від 14 грудня 2015 року.

3. Інноваційна Україна 2020 : національна доповідь / за заг. ред. В.М. Гейця та ін. ; НАН України. К., 2015. – 300 ст.

Н.Ю.Савіцький,

студент ФММ, 3 курс,

Т.П. Лободзинська,

*к.е.н, доцент,
Національний технічний університет України "КПІ ім.Ігоря Сікорського"*

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА АКТИВНІСТЬ В УКРАЇНІ

Актуальним станом економіки країни являється складність сучасних економічних процесів. Проблемою залишається всебічна переорієнтація та адаптація підприємств до складних умов функціонування. Все частіше виходить на передній план основа активізації інвестиційної та інноваційної діяльності підприємств. Нині механізмом прийняття рішень слугують підібрані методики оцінки ефективності та дієвості інноваційних проектів, які в достатній мірі не враховують зміну інформації, що ускладнює можливість їх реалізації [1]. Головною умовою забезпечення стабільних, позитивних темпів економічного підвищення, як економіки в цілому, так і окремих підприємств, є активна інноваційна та інвестиційна діяльність. Інтенсифікація інвестиційних процесів дасть перспективу розвитку наукомістких галузей промисловості та структурної перебудови економіки [2].

Для України, перед якою поставлено стратегічне завдання модернізації національного господарства і більш ефективного включення у світову економіку, пріоритетними визнаються науково та економічно обґрунтовані напрямки інноваційної діяльності, що спрямовані на забезпечення економічної безпеки держави, забезпечення конкурентоспроможної екологічно чистої продукції, надання високоякісних послуг та підвищення експортного потенціалу держави з інтенсивним використанням науково-технічних досягнень нашої та інших країн. Проте жодне з поставлених завдань не може бути виконано без інвестицій у реальний сектор економіки, які в повному обсязі спрямовуються на збільшення реального капіталу, інакше кажучи інвестицій в основні фонди на приріст матеріально-виробничих запасів.

Розвиток реального сектора та можливості структурних зрушень у процесах розширеного відтворення в напрямі покращення розвитку високотехнологічних галузей, інформаційних технологій значною мірою залежать від ефективності реалізації механізму інвестиційного забезпечення інноваційних процесів на промислових підприємствах [3, с. 73]. Україна є привабливою для інвестицій та достатньо інтегрованою у світове господарство, але порушення макростабільності на зовнішніх ринках має свій відголос. В умовах глобалізації міжнародна інтеграція та кооперація країн спрямовані на отримання нових наукових результатів, розповсюдження технологій як в матеріальній так нематеріальних формах, створення світової науково-інноваційної інфраструктури, здійснення інновацій. [3, с. 78]. Найважливішим завданням, яке сьогодні постає не тільки перед державою, а й перед усіма суб'єктами господарювання є забезпечення інноваційного типу економічного розвитку. Завдання зі створення інноваційної системи нового типу, яка б забезпечила конкурентоспроможність вітчизняної економіки на основі використання вітчизняного наукового потенціалу і технологій було покладено на Стратегію інноваційного росту України на 2009–2018 роки та на період до 2039 року. Поглиблення даної стратегії знайшло відбиття у проекті «Стратегії інноваційного розвитку України на 2010–2020 рр. в

умовах глобалізаційних викликів». Остання становить собою цілісну модель розвинення держави на основі детально сформульованих стратегічних пріоритетів та першорядних заходів. Проте сьогодні стратегії інноваційного росту мають суто теоретичний напрям, основні заходи до виконання поставлених завдань є недостатньо обґрунтованими. Відсутність чіткого бачення пріоритетів призводить до того, що майже жодна програма на даний час не виконується відповідно до поставлених завдань [4].

На сьогоднішньому етапі важливим є не тільки залучення інвестицій з всеможливих джерел, але й контроль за їх цільовим використанням. Це дасть можливість активізувати технологічні й виробничі чинники росту економіки, за яким почнеться ріст соціальних, наукових та організаційних сфер. Враховуючи це, сформулювати нову, сучасну інноваційно-інвестиційну політику найвищого рівня технологічного розвинення неможливо на застарілій виробничій базі, застарілому устаткуванні вітчизняних підприємств і наукових центрів. [5].

Державне регулювання інноваційно-інвестиційної діяльності не є цілісною системою, що породжує ряд проблем та недоліків. Це стало однією з причин зниження інноваційно-інвестиційної активності в країні, який перевищує темпи спаду показників економічного розвитку. Отже, ми впевнені, що активізація інвестиційно-інноваційного процесу є необхідною та ефективною в підприємницькій діяльності, оскільки це стимулює розширювання фірм, і в наслідок цього досягається очікуваний економічний та у деяких випадках соціальний ефект. Інвестиції та інновації - це ті дві неймовірно складні категорії, які охоплюють цей процес, однак саме їх взаємодія у підприємстві надасть змогу активно розвивати виробництво, збільшувати прибуток, стимулювати основні засоби тощо.

1. Фёдорова Е.А., Шаповалова В.А. Оценка инвестиционных проектов с помощью альтернативных методов // Менеджмент в России и за рубежом, No 5, 2013. – С. 75-83.

2. «Young Scientist». – 2016. - No 1 (28).

3. Ватченко О. Б. Проблеми інноваційного розвитку України / О. Б. Ватченко, Б. С. Ватченко, А. В. Лежньова. // Економічний простір. – 2015. – No95. – С. 71–81.

4. Сокач М. І. Стан та розвиток інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні / М. І. Сокач, А. С. Цікал, Л. С. Гаватюк. // Молодий вчений. – 2016. – No1 (28). – С. 171–174.

5. Kovalenko, O.V. Borysova, Ya.H. (2014), "Managing innovation and investment development of industrial enterprises", *Ekonomichnyj visnyk Zaporiz'koi derzhavnoi inzhenernoi akademii*, vol. 7, available at: <http://www.me.gov.ua> (Accessed 9 January 2016). Стаття надійшла до редакції 18.01.2016 р.

Е.В. Смик,

*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

ДОСВІД ПОЛЬСЬКИХ РЕФОРМ В КОНТЕКСТІ УКРАЇНИ

На даний момент в Україні спостерігається занепад інвестицій, системи державних фінансів, принципи ведення бізнесу. З 20% податків до бюджету надходить 5-та частина. Державний борг на 2016 рік - 68 млрд [1], а офіційний резервний запас - 15,270 млрд. дол. США [2]. Тому в Україні потрібно створити світові інституції, що контролюватимуть процес витрати фондів з іноземних інвестицій, що допомагають Україні погасити цей борг.

Україна не спонукала, не сприяла інвестуванню західних інвесторів у свій ринок, не запроваджувала реформи на вимогу МВФ.

Населення мало змогу освоювати нові професії, вести власний бізнес. За десятиріччя виникло більше двох млн. фірм. Іноземні інвестиції - 30 млрд. Доларів. Середньомісячна зарплата - 400 доларів. Інфляція - 10 відсотків на рік. Зміцніла валюта. Рекордні - 6 відсотків у рік - зростання ВВП [3].

Суть польських реформ: Закон про фінансову економію в державних компаніях - кінець фікції; Закон про банківську діяльність - кінець фінансування дефіциту; Закон про кредити - кінець пільговому кредитуванню для державних компаній; Закон про оподаткування надмірного підвищення заробітної плати - обмеження гіперінфляції; Закон про нові правила оподаткування - кінець спеціальним податкам приватних компаній; Закон про господарську діяльність іноземних інвесторів - дозвіл на експорт прибутків за кордон; Закон з митного права - єдине мито; Закон про зайнятість - допомога безробітним тощо.

Реформи були безперечно ефективними, однак їх неможливо провести в даній політичній та інституційній ситуації України. Він мав інституційну, організаційну та політичну підтримку, Україна цього не надасть. Спочатку - держава, потім її реформування. Нам необхідні зміни, які задовольнятимуть МВФ для надання кредитів.

Вступ до ЄС має бути альтернативою даним реформам, але для цього необхідно, створити інститути євроінтеграції, що впорядкують цей процес між усіма відомствами, прийняти законодавство ЄС, що дозволить сприяти іноземному капіталовкладенню. Це - ефективніший вихід із ситуації, ніж застосувати польський досвід.

1. Державний борг на 2016 рік - 68 млрд [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>

2. Державний борг на 2016 рік - 68 млрд [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=7693066

3. Как на самом деле делаются реформы: опыт отца «шоковой терапии» Бальцеровича [Електронний ресурс] // facenews – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.facenews.ua/news/2016/303743/>

В.С. Тагієв,

*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

НЕОБХІДНІСТЬ ТА ВПЛИВ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ

Прямі іноземні інвестиції є одним з основних економічних показників для всіх країн світу. Україна не є виключенням. На сьогоднішній день країна в умовах спадання, а в кращому випадку стагнації економіки, Україна повинна проводити реформи у всіх областях, покращувати економічні показники. Це викликало необхідність дослідження даної теми.

ВВП та ВВП на душу населення є одними з основних економічних показників та рівня ефективності кожної країни світу. За цими показниками можна реально оцінити стан економіки країни. Зі здобуття незалежності в 1991 році Україна пережила перехід до ринкової економіки на початку 1990-х років, кризу 1998 року [1]. В цей час загалом спостерігаємо негативну динаміку ВВП.

З початком 2000-х почалося зростання. Україна встановила економічні зв'язки не тільки з колишніми країнами СРСР, а також з країнами заходу. У 2004 році ріст ВВП склав 12,1 % що є абсолютним рекордом за всі роки незалежності. Це є близько до рівня росту Китаю який мав такі показники більше 20 років підряд.

Позитивним також був 2007 рік коли ВВП виріс на 7,9 % що є досить великим показником. Світова фінансова криза погано вплинула на всі країни світу, в тому числі і на Україну, падіння в той рік склало 14,8 %. Таке велике падіння вже тоді вказало на слабкість економіки, її нездатність протистояти кризам та необхідність системних реформ економіки. Але нічого не було зроблено, що спричинило подальший невеличкий ріст, а потім і стагнацію економіки з 2009 по 2013 рік.

Після анексії Криму та початку війни на Донбасі економіка України почала стрімко падати. Лише за 2014 та 2015 роки падіння склало 6,6 % та 9,9 % відповідно [3]. Це вказує лише на одне - без реформ економіка України не зможе далі функціонувати. Адже бачимо тенденцію, що будь-які труднощі викликають жахливе падіння ВВП та реальний рівень життя відповідно.

Одним із інструментів покращення стану економіки є прямі іноземні інвестиції. Загальний обсяг прямих іноземних інвестицій в Україну на 2015 рік складає 42,9 млрд. доларів США. Потрібно відмітити, що найбільші інвестиції співпадають з роками найбільшого росту ВВП України. В 2005 році їхній обсяг склав 7,8 млрд. доларів США, в 2007 році 7,9 млрд. доларів США. У 2014 році та січень-червень 2015 року відбувається жахлива ситуація. Відтік капіталу у розмірі 11,4 та 2,8 млрд. доларів США відповідно. Такої ситуації не було навіть за найгірших років незалежності України.

Для позитивного прикладу приведемо інформацію по сусідній Польщі. В 1992 році ВВП на душу населення України та Польщі був однаковий [2]. Але поляки провели реформи, так звану "шокову терапію" які призвели до постійного росту економіки. Одним із основних пунктів реформ стала повна свобода іноземним інвесторам. Вони могли купувати та будувати все що завгодно. У 1998 році країна вступила до НАТО, а в 2004 в ЄС, що є показником ефективності цих реформ. З часу вступу поляків до Євросоюзу, інвестори вкладали в її економіку від 8 до 17 млрд. євро кожен рік. На 2012 рік загальна сума іноземних інвестицій в економіку Польщі склала 180 млрд. євро, що в 4 рази більше, ніж у 2004 році коли вона вступила в ЄС. Найбільші інвестори є країни Євросоюзу. Україна має

приклад як успішні реформи приводять до залучення іноземних інвесторів в розбудову економіки держави.

Висновки. З вище наведених даних стає очевидна необхідність проведення економічних реформ в Україні. Залучення прямих іноземних інвестицій є необхідним як кисень для оздоровлення економіки та її росту. Адже це не тільки ріст а і нові робочі місця та сучасні технології які наблизять до країн заходу. На прикладі сусідньої Польщі бачимо, що Україна спроможна провести за 3-4 роки швидкі реформи, отримавши іноземні інвестиції. А в подальшому після вступу до ЄС ми зможемо отримувати в нашу економіку як мінімум по 10 млрд. євро в рік з-закордону. Адже сам факт, що країна є членом успішного економічного союзу дасть інвесторам впевненість в їхніх інвестиціях.

1. Прямые иностранные инвестиции (Украина) [Електронний ресурс] // Финансовый портал Минфин.-2015. Режим доступа до ресурсу: <http://index.minfin.com.ua/index/fdi/>

2. Рейтинг стран мира по уровню прямых иностранных инвестиций [Електронний ресурс] //Гуманитарные технологии.-2015. Режим доступа до ресурсу: <http://gtmarket.ru/research/foreign-direct-investment-index/info>

3. Прямые иностранные инвестиции в Украине [Електронний ресурс] //INSIDER.-2016. Режим доступа до ресурсу: <http://insiders.com.ua/spravochnik/inostrannye-investitsii>

Б.В. Хоменко,

*студент 3 курсу РТФ,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ НЕРУХОМОСТІ

З покупкою нерухомості для себе, для життя і власного відпочинку все більш-менш зрозуміло. Людина вибирає те, що йому більше подобається, і де йому комфортніше буде проводити час. Зазвичай це квартира у вже збудованому будинку.

При покупці ж нерухомості, в якості активу, першорядну важливість має інвестиційна привабливість. Тому, необхідно більш детально заглибитись в аналіз ринку і досліджувати потенціал зростання ціни та орендні ставки по аналогічних об'єктах. Інвестори частіше купують нерухомість у будинках і комплексах на початковому етапі будівництва, якщо тільки вони не ставлять перед собою мету почати отримувати дохід від оренди відразу після покупки об'єкта. При покупці на початковій стадії будівництва ціна на квадратні метри значно відрізняється від ціни в зданому в експлуатацію будинку. Протягом процесу будівництва ціна може вирости на 20-50%.

Найкращий і простий спосіб визначити, завищені ціни на нерухомість - це порівняти співвідношення ціни квартири до вартості її річної оренди без урахування витрат, відоме в світі як price-to-rent ratio (P/R ratio), або коефіцієнт валової орендної плати (Gross Rent Multiplier) [1]. Наприклад, квартира коштує 5 мільйонів гривень, здавати в оренду її можна за 25 тис. гривень на місяць, тобто в рік 300 тис. грн.

$$\frac{P}{R} = \frac{5\,000\,000}{300\,000} = 16.67 \quad (1)$$

Грубо кажучи, 16,5 років піде на повернення вартості квартири, без урахування втрат на витрати.

Цей індекс показує не тільки інвестиційну привабливість житлової нерухомості, але і взагалі доцільність її купівлі. У світі багато експертів не радять вкладати гроші навіть у власне житло, якщо воно продається по надмірно високій ціні.

У США в 70-, 80- і 90-х роках P / R коливався між 10 і 14. В останні роки він, в середньому по країні, дорівнює 20, в окрузі Вашингтона - більше 20, в Бостоні, Нью-Йорку, Лос-Анджелесі - більше 25, в Каліфорнії - більше 35 [1]. При цьому, фахівці з нерухомості в США вважають, що якщо P / R більш 20, то витрати власника нерухомості будуть вищими за витрати орендаря, тобто вигідніше орендувати житло, ніж купувати. Розрахунок співвідношення P / R по всіх Штатах показав, що в 40 з 50 великих міст на сьогоднішній день нерухомість вигідніше орендувати, а інвестувати в неї категорично не слід.

Ціна на прибутковий будинок в Німеччині починається від 300 тисяч євро. Це об'єкти в середніх за розміром містах. У Дрездені, наприклад, середня ціна перевищила 1 млн. євро. У Гамбурзі - 2,8 млн. євро. У Мюнхені - 3 млн. євро. 10% від загального числа дохідних об'єктів в країні - це будинки вартістю понад 10 млн. євро [2].

За даними авторитетних агентств нерухомості, середня прибутковість житла варіюється в межах від 4 до 7% річних [2]. Таким чином, при постійній орендній платі будівлю окупається в середньому за 20 років.

Саме географічне розташування об'єкта багато в чому визначає його прибутковість. Це підтверджують і дослідження Deutsche Bank, згідно з якими

найбільше зростання дохідності житлової нерухомості в найближчі роки покажуть об'єкти в містах Німеччини з населенням понад 500 тисяч чоловік [2].

Якщо P/R від 1 до 15, ціни на нерухомість привабливі, і її набагато краще купувати, ніж орендувати; якщо від 16 до 20 - як правило, краще купувати, якщо більше 21 - ціни на нерухомість завищені і її набагато краще орендувати, ніж купувати.

Деякі аналітики вважають, що якщо P/R більше 25, то ринок значно перегрітий і утворює «мільну бульбашку».

За даними Global property guide, в Європі P/R значно змінюється від країни до країни. Молдова = 10, Україна = 11, Чорногорія = 13, Румунія = 16, Угорщина = 17, Хорватія = 17, Латвія = 18, Болгарія = 21, Німеччина = 23, Італія = 26, Росія = 26, Франція = 28, Фінляндія = 28, Австрія = 28, Мальта = 31, Швейцарія = 32, Греція = 35, Великобританія = 48, Андорра = 49, Монако = 53 [2]

Найнижчий показник у Європі - у найбільш бідних або країн, що розвиваються. Рекордсмен – Молдова, непогані показники в Україні, Чорногорії та Румунії. У цих країнах краще купити нерухомість, ніж орендувати, але попит обмежений і ризики досить високі. Ніхто не поспішає масово інвестувати в квартири Молдови або України, наприклад. Привабливе співвідношення P / R обумовлено низькими цінами на покупку житла і відносно високими на оренду.

Тким чином, інвестиційна оцінка нерухомості характеризує її привабливість порівняно з іншими альтернативними інвестиціями. Оцінка інвестиційної привабливості з урахуванням тимчасового чинника заснована на використанні наступних показників:

- термін (період) окупності;
- чиста поточна вартість;
- ставка прибутковості проекту;
- внутрішня ставка прибутковості;
- модифікована ставка прибутковості;
- ставка прибутковості фінансового менеджменту.

Ці показники засновані на певному досвіді та мають рекомендовані розміри, які відповідають національним особливостям кожної держави.

1. Лимитовский М.А. Основы оценки инвестиционных и финансовых решений. — М., 1998.

2. Global Property Guide — глобальна мережа інформації з питань нерухомості.— Режим доступу: <http://www.globalpropertyguide.com/Europe>

Б.О. Хомук,
*Студент факультету прикладної математики,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

ВАЖЛИВІСТЬ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АТОМНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ

Україна є енергозалежною країною. Кінець ери дешевого газу і нафти, залежність від ресурсозабезпеченості і політичного курсу інших країн, застарілість і неефективність способу видобутку енергії в Україні є факторами енергетичної кризи. За свідченнями спеціалістів [1] найбільшою проблемою державного рівня є відсутність ефективного законодавства та механізмів щодо енергозбереження. Моральне і фізичне зношування устаткування енергостанцій України та високі ціни на імпорт палива спричиняють стрімкий ріст тарифів.

Енергетична криза унеможлиблює розвиток промисловості, зокрема енергоємної важкої промисловості, яка є пріоритетною для держави. Шляхом подолання цих проблем є розвиток енергопаливного комплексу. Станом на сьогодні атомні електростанції виробляють 47% електроенергії в Україні. Для порівняння, ТЕС – 45%, ГЕС – 7%, ВЕС – 0,1%. [1]

Атомні електростанції є економічними, щодо використання земельно фонду, а також завдають малих екологічних збитків. Такі високорозвинені країни як Франція, Бельгія, Японія, Південна Корея, Фінляндія не забезпечені в достатній кількості достатній власними запасами органічного палива, а тому для цих країн АЕС стали основним джерелом електричної енергії.

Розглянемо Францію як конкретний приклад. Поштовхом для прискорення французької атомної енергетики стала перша нафтова криза (1973 рік), в результаті якої ціни на нафту збільшилися в 2 рази. Ці події стали каталізатором для стрімкого розгорнення атомно-енергетичної програми. Станом на 2015 рік 75% усієї виробленої енергії становить саме атомна. [4] Це є найвищим показником в світі. Це дозволяє Франції бути незалежною від імпорту енергоресурсів, зокрема нафти. Проте, уряд Франції ухвалив закон про реформу в енергетичній галузі. Ним передбачено до 2025 року скоротити виробництво атомної енергії на третину. [2] На зміну атомній енергетиці прийдуть відновлювальні джерела енергії. Усі ці зміни в енергопаливному комплексі Франції відбуваються з огляду на екологічність видобутку електроенергії.

Перехід на відновлювальні або альтернативні джерела енергії потребують значних інвестицій у розробку, а також достатньої науковотехнічної бази. Сучасний енергетичний сюжет Франції відносно скорочення частки атомної енергетики є неможливим для України через відсутність вищенаведених факторів, а саме достатньої кількості коштів на залучення до розвитку альтернативної енергетики і потужної науковотехнічної бази.

Енергетичну проблему України слід вирішувати швидко, а тому розвиток саме атомної енергетики дозволить вирішити цю проблему у найкоротший час.

Державне підприємство НАЕК «Енергоатом» розробило близько десяти інвестиційних проектів, для реалізації яких знадобиться 160 млрд грн. [3] Це дозволить українським АЕС збільшити виробництво та відпуск електроенергії АЕС приблизно на 2,5 млрд кВт-г. Також реалізація цих проектів забезпечить підвищення безпеки експлуатації енергоблоків.

Залучення іноземних інвестицій передбачають такі проекти як «Комплексна (зведена) програма підвищення рівня безпеки» розміром у 600 млн євро, На це був наданий кредит Європейським банком реконструкції та розвитку

та Європейським співтовариством з атомної енергії.[5]Для проекту добудови енергоблоків №3 та №4 Хмельницької АЕС планується залучити чеську компанію Skoda. Вона готова співпрацювати з «Енергоатомом» на умовах товарного кредитування, що за економічної кризи є дуже потрібним для України. [3]

Проектування та будівництво Централізованого сховища відпрацьованого ядерного палива в зоні відчуження ЧАЕС є важливим не лише з огляду на екологічність, а й для зменшення енергозалежності України від Росії. 2016 року вітчизняні АЕС працювали виключно на російському паливі. А вже з 2016 на українських АЕС використовуються тепловиділяючі збірки японсько-американської компанії Westinghouse.

Проект «Енергетичний міст «Україна – Європейський союз» почав втілюватись у життя ще у 2014 році. Реалізація цього проекту здійснюється Енергоатомом та Укренерго, з української сторони, та енергетичною компанією «Polenergia International S.a.r.l.», з європейської сторони. [2]

Підбиваючи підсумки, можна сказати, що для покращення енергетичної і відповідно економічної ситуації в Україні необхідно залучити іноземні капітали у розвиток енергетики, вдосконалити законодавчу базу, яка б сприяла співпраці з іноземними інвесторами.

1. Барбашев С.В., Зибницький Р.Г., Шимчев С.А. Мир атомной энергетики [1]: Наук.видан. – М. :МАРІЯ-ДРУК, 2007 – 112с.

2. Укрінформ [2] Режим доступу:<http://www.ukrinform.ua/rubric-economics/2030444-planetarna-energetika-kudi-pramue-svit.html>

3. Сайт ДП НАЕК Енегроатом [3] Режим доступу:<http://www.energoatom.kiev.ua/ru/>

4. Вікіпедія [4] Режим доступу:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%AF%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0_%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%80%D0%B3%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA_%D0%B0_%D0%A4%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97

5. Гроші для України: хто скільки дав і куди витрачаємо [5] Режим доступу: <http://jkg-ukraine.com.ua/groshi-dlya-ukra%D1%97ni-xto-skilki-dav-i-kudi-vitrachayemo.html>

Д.Ю. Хуповець,
*студент факультету прикладної математики,
Національний технічний університет України «КПІ» імені І. Сікорського*

БІТКОІНИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ РОЗВИТКУ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

На сьогоднішній день в Україні все більше людей починають використовувати саме Інтернет для покупки різноманітних товарів і послуг. Але у деяких недосвідчених користувачів виникають проблеми з оплатою цих товарів і послуг, адже для підтвердження платежів необхідно пройти декілька етапів ідентифікацій користувача. Як правило, спочатку потрібно заповнити дані на Інтернет-ресурсі, на якому здійснюється платіжка, а потім ідентифікуватися і у системі онлайн-платежів банку, через який буде здійснюватися платіжка. Погодтесь, що все це звучить дуже заплутано. Також треба мати на увазі, що деякі ідентифікації потребують введення значної кількості особистої інформації, яка може стати зброєю у руках Інтернет-розбійників, які можуть перехоплювати ваші особисті дані. Система електронних грошей Bitcoin може виступити зручною і безпечною альтернативою для Інтернет-користувачів України і зробити операцію оплати послуг і товарів в Інтернеті швидкою і зрозумілою всім.

Bitcoin (з англ. bit coin — біт-монета) — це система електронних грошей. Іншими словами Bitcoin - це криптографічна цифрова валюта із відкритим кодом. Bitcoin виробляється і передається завдяки використанню децентралізованої мережі користувачів, які мають абсолютно рівні права. Ось чому Bitcoin зовсім не залежить від будь-яких компаній або організацій. Для передачі коштів через систему Bitcoin можна використовувати різні девайси, такі як комп'ютер, мобільний телефон чи планшет. Все це відбувається без участі будь-яких фінансових установ чи іншої третьої сторони.

Як і будь-яка інша валюта, система Bitcoin використовується для оплати різних товарів та послуг. Враховуючи гнучкі математичні властивості Bitcoin можна ділити на досить великі дрібні значення суми, що дозволяє відправляти кошти майже без витрат. Також біт-монета має такі переваги, як географічну незалежність і практичний потенціал, що надає великі можливості, які раніше ніхто собі й не уявляв.

Використання Bitcoin - це досить оперативне рішення у таких випадках, як пожертвування чи щось подібне. Будь-який користувач має змогу побачити інформацію про ті чи інші пожертвування чи меценатство, що забезпечує абсолютну прозорість виконаних платежів. Також систему Bitcoin доцільно використовувати в надзвичайних ситуаціях, такі як стихійні лиха, тощо. Пожертвування, які перераховуються через Bitcoin, надходять значно швидше, оскільки зменшується час організації переведення коштів. Також платежі через систему Bitcoin завжди здійснюються і не блокуються, що інколи відбувається з класичними валютами в країнах, де в деяких громадян обмежені права.[1]

Bitcoin зберігається на комп'ютері користувача, як окрема звичайна програма. Такий програмний застосунок має назву - «електронний гаманець». Він зберігає спеціальні зашифровані ключі, які є унікальними для кожного користувача і пов'язують персональний баланс системи Bitcoin із його власником. Для більшої безпеки, ці ключі можуть зберігатись у папері у сейфі тощо. Тому можна впевнено сказати, що система Bitcoin надає гнучкі можливості для керування, а передача власних коштів стане більш надійною і швидкою.

Згідно документам, які були надані установою Bitcoin Foundation Україна, однією з ключових переваг інтеграції системи Bitcoin для мешканців України є спрощення механізму міжнародних платежів.[2] Також впровадження цієї системи електронних грошей надасть доступ до всесвітнього ринку збуту малому та середньому бізнесу. Завдяки цьому міжнародні платежі звісно ж стануть значно безпечнішими і практично миттєвими, а покупцям і продавцям не обов'язково потрібно узгоджувати якою валютою розраховуватися, оскільки Bitcoin має конвертацію у гривні.

Згідно з даними Світового Банку, близько 2,5 мільярда чоловік не мають доступу до банківських послуг.

На даний момент в Україні є декілька основних причин, які протидіють проникненню системи Bitcoin у бізнес:

1. Банківська регуляція. Велика кількість банків поки на поспішають працювати з компаніями, які використовують систему Bitcoin, тому що вони не знають, яка буде реакція від вищої управляючої інстанції якою для України є, наприклад, НБУ. [3]

2. Боротьба з нелегальними шляхами відмивання грошей. Одним із недоліків Bitcoin те, що це паралельна система, а тому коли відбувається транзакція від фіатної валюти до Bitcoin і навпаки, то виникає питання із так званими сірими платежами. Щоб їх уникнути таких ситуацій потрібні AML стандарти.

Отже, впровадження системи Bitcoin в правовий та економічний простір України дасть серйозний поштовх до розвитку мобільних платежів в країні, зменшення використання паперової готівки. Цю систему вже було успішно впроваджено в африканських країнах, країнах Близького Сходу, а також в країнах Латинської Америки, адже більша частина населення активно користується банківськими послугами. Саме завдяки низькій вартості і багатофункціональності смартфонів, ці люди постійно користуються системою Bitcoin для сплати різних товарів і послуг.

1. Цветкова, Н. Електронні гроші, їх переваги та недоліки / Н. Цветкова // Фінансовий ринок України. - 2010. - №6-7. - С. 41.

2. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні// Закон України від 05.04.2001 № 2346-III

3. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 1. / Редкол.: ...С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр “Академія”, 2000. – 864 с.

ПОКАЗНИКИ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ

Щодо оцінювання залучених інвестиційних ресурсів, доцільно відзначити, що відповідно Постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок та критерії оцінки економічної ефективності проектних (інвестиційних) пропозицій та інвестиційних проектів» [2] та Наказу Міністерства економічного розвитку та торгівлі України «Про затвердження Методичних рекомендацій з розроблення інвестиційного проекту, для реалізації якого може надаватися державна підтримка» [1] для оцінювання ефективності інвестиційних ресурсів визначено такі показники як: чиста приведена вартість, внутрішня норма доходності, дисконтований період окупності та індекс прибутковості.

Чиста приведена вартість (*NPV*) / більше нулю та має тенденцію до зростання – характеризує поточну вартість майбутніх доходів від реалізації проекту у порівнянні до інвестиційних витрат на реалізацію:

$$NPV = \sum_{i=1}^n \frac{DP_i}{(1+r)^i} - \sum_{i=1}^n \frac{I_i}{(1+r)^i}, \quad (1)$$

де *n* – період аналізуємого проекту;

DP – чистий вхідний потік коштів (доходи) у *i*-му році;

r – ставка дисконтування;

I_i – інвестиційні витрати у *i*-му році;

i – порядковий номер року від початку реалізації проекту.

Перевагами показника є те, що він визначає збільшення прибутку акціонерів в результаті інвестування, а недоліком те, що він об'єктивно не відображає вплив зміни вартості основних та оборотних засобів на чисту поточну вартість проекту.

Внутрішня норма доходності (*IRR*) / значення ставки дисконтування, при якій значення чистого дисконтованого доходу дорівнює нулю, характеризує беззбиткову норму рентабельності проекту:

$$IRR = \sum_{i=1}^n \frac{DP_i}{(1+IRR)^i} - \sum_{i=1}^n \frac{I_i}{(1+IRR)^i} = 0, \quad (2)$$

Перевагами показника є те, що він дозволяє оцінити прибутковість проекту та може використовуватися при аналізі проектів з нерівномірними грошовими потоками. Недоліком – те, що не вирішує проблему множинності внутрішньої ставки рентабельності.

Дисконтований період окупності (*DPP*) – характеризує термін часу, впродовж якого чистий грошовий потік (з урахуванням ставки дисконту) перевищить інвестиційні активи вкладені у проект:

$$DPP = \sum_{i=1}^n \frac{DP_i}{(1+IRR)^i} = \sum_{i=1}^n \frac{I_i}{(1+IRR)^i}, \quad (3)$$

Перевагами показника є те, що він може використовуватися в умовах швидко зростаючої інфляції для її урахування; дає можливість врахувати реінвестування доходів, але не враховує грошові надходження після закінчення терміну окупності проекту.

Індекс прибутковості (PI) / більше або дорівнює нулю та має тенденцію до зростання, характеризує ефективність інвестицій у відносних значеннях:

$$PI = \frac{\sum_{i=1}^n \frac{DP_i}{(1+IRR)^i}}{\sum_{i=1}^n \frac{I_i}{(1+IRR)^i}}, \quad (4)$$

Перевагами показника є те, що він може використовуватися під час прийняття рішення про доцільність подальшого інвестування або відмови від проекту на ранній стадії; дає можливість швидко оцінити прибутковість проекту. Недоліком є те, що він не враховує доходи від ліквідації старих активів та можливість реінвестування доходів; не дає можливість обрати проект із проектів з однаковими нормами прибутку та різними інвестиційними витратами.

Отже, наведені показники використовуються для оцінювання ефективності залучення інвестиційних ресурсів. Також доцільно відзначити, що показники оцінювання ефективності інвестиційних ресурсів поділяються на:

по-перше, статичні – термін окупності інвестицій, чисті грошові надходження, індекс прибутковості інвестицій, потреба у додатковому залученні інвестиційних ресурсів, коефіцієнт співвідношення доходів та витрат, облікова ставка доходності;

по-друге, динамічні, що враховують зміни грошей у часі – термін окупності інвестицій з урахуванням дисконтування, чиста поточна вартість, індекс прибутковості дисконтованих інвестицій, максимальний грошовий відтік з урахуванням дисконтування тощо.

На наш погляд, оцінювання ефективності залучення інвестиційних проектів повинно включати загальноприйняті показники як: чиста приведена вартість, внутрішня норма дохідності, дисконтований період окупності та індекс прибутковості, але з урахуванням диверсифікації джерел залучення інвестиційних ресурсів та сучасних умов нарощення загроз та ризиків цього не достатньо, тому доречно використовувати математичні моделі нелінійної динаміки.

1. Наказ Міністерства економічного розвитку та торгівлі України «Про затвердження методичних рекомендацій з розроблення інвестиційного проекту, для реалізації якого може надаватися державна підтримка» № 1279 від 13.11.2012 р.
2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок та критерії оцінки економічної ефективності проектних (інвестиційних) пропозицій та інвестиційних проектів» № 684 від 12.07.2012 р.

І.Г. Шабалов,

*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

ЕКОНОМІЧНИЙ СТАН ЗАПОРІЗЬКОГО РЕГІОНУ

Проблеми економіки регіону в цілому такі, як і у всій країні – типові для країн із "плановим" економічним минулим. Промисловість більшим чином орієнтована на експорт [2]. Тому, після розпаду радянського союзу підприємствам, окрім вирішення внутрішніх організаційних питань, доводилось заново налагоджувати економічні зв'язки, як всередині держави, так і за її кордонами. Зважаючи на те, що в більшості випадків керуючі посади на підприємствах займають люди із інженерною освітою, що була більш поширена у той час, їх слабка кваліфікація в питаннях економіки та менеджменту тільки сповільнювала вирішення цих питань. Це призвело до суттєвого зменшення обсягів виробництва, що потягнуло за собою масові скорочення, що продовжуються на підприємствах Запоріжжя та області і в наш час. Підвищення рівня безробіття, в свою чергу, призвело до загострення соціального стану в області.

Основа експорту регіону – це металопродукція (близько 60 відсотків грошового обороту). Серед інших можна також виділити вагому долю галузі машинобудування – 18 відсотків[2]. Специфіка цих галузей така що через сильне застаріння обладнання продукція запорізьких підприємств втрачає якість по відношенню до продукції конкуруючих підприємств. Тому підприємствам регіону стає дедалі складніше конкурувати на світовому ринку. А оскільки прибутки в такому економічному кліматі мають тенденцію до зменшення, говорити про можливість масштабної модернізації підприємств своїми силами поки що не є можливим.

Треба також в повній мірі оцінювати вплив згаданої вже проблеми відсутності кваліфікованих кадрів в сфері менеджменту та управління. Дуже часто за можливості попросити допомоги у своїх закордонних колег, або спостереження за векторами розвитку їх підприємств, керівники українських бізнес-суб'єктів намагаються вигадати якісь власні шляхи вирішення проблем, які, найчастіше, базуються на бажанні отримати найбільший прибуток в найкоротші терміни. Саме через це дуже велика кількість підприємств-виробників перестали функціонувати через брак необхідного обладнання, і ще немала їх частина тепер приносять прибуток своїм закордонним власникам.

Ринок збуту для українських виробників останнім часом звужується через військове зіткнення на сході України. Близько 20 відсотків експорту регіону припадало на Росію[2], з якою на даний момент в країні намагаються дуже сильно зменшити економічні відносини. Це ставить під загрозу ключові підприємства Запоріжжя в сфері металургії та машинобудування, оскільки ця держава є їх основним замовником.

Залучення інвестицій у бізнес є дуже складним та тривалим процесом для якого важлива велика кількість факторів. В нашій країні це дуже ускладнюється через сильний та часто необґрунтований вплив владних структур на бізнес. Це стосується адміністративних питань, що регулюються законодавчими актами, які є дуже непристосованими та складними як для українських інвесторів, так і для закордонних. Норми, що мають регулювати різні сфери інвестування часто можна трактувати багатозначно, чим і користуються корумповані чиновники. Дуже яскравим прикладом проявлення впливу корупції на бізнес є результат будівництва

сумнозвісних запорізьких мостів, яке є вкрай необхідним місту через фізичний знос існуючих комунікацій між берегами.

Відомо також багато випадків, коли зацікавленні у співпраці із запорізькими бізнесменами закордонні інвестори припиняють співпрацю через незрозумілість, непрозорість законів, що призводить до збільшення часу прийняття необхідних рішень. Так, наприклад, всесвітньо відома корпорація, що займається виготовленням автомобільних шин була зацікавлена в створенні виробничих потужностей на території запорізької області[3]. Але через юридичну неможливість прямої оренди земельної ділянки для облаштування виробництва і небажання підкорюватись українським правилам ведення бізнесу її керівники вирішили припинити співпрацю. Для них це означало лише втрату можливості збільшення прибутку. Для Запоріжжя – втрату можливості створення великої кількості нових робочих місць та підвищення економічної стабільності регіону.

Великим упущенням є також відсутність заохочення з боку держави до розвитку напрямку туризму в області. А потенціал в цій сфері є і він дуже великий, оскільки область має берегову лінію на Азовському морі і, насправді, при належних змінах у якості обслуговування, велика кількість місцевих курортів могла б приносити колосальний прибуток в казну області.

Не дивлячись на активний розвиток сфери ІТ-технологій в запорізькій області, керівники регіону не дуже охоче користуються послугами відповідних компаній. Так, наприклад, існує декілька веб-ресурсів, створених для залучення інвесторів, але інформація на них оновлюється дуже рідко[3].

Складнощі тут виникають також і через те, що в даний час запорізька область знаходиться дуже близько до зони проведення бойових дій, що робить її менш привабливою для інвесторів.

Позитивним в цій ситуації можна назвати рух адміністрації області в напрямку редагування земельного законодавства, що направлений на полегшення виділення земельних ділянок під цілі бізнесу, та звернення до адмін. установ держави із проханнями надати ширших місцевих можливостей в регулюванні норм та виданні дозвільних актів для бізнесменів[4].

1. https://uk.wikipedia.org/wiki/Список_українських_регіонів_за_ВРП - Список українських регіонів за ВРП.
2. http://www.business.ua/marketing/zaporozhe_eksport_import_investitsii-354126/ - Запорожье, импорт, экспорт, инвестиции.
3. http://zabor.zp.ua/Statii/investicii_zp.htm - Проблемы инвесторов в Запорожье
4. <http://zp.comments.ua/news/2016/12/13/102937.html> - Геннадий Фукс: «Городу нужны инвестиции».

О.А.Шевчук,

*к.е.н., доцент,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського*

Б.С. Чернишевич,

*студентка 3 курсу ФІОТ
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського*

ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

В умовах глобалізації та постіндустріальних трансформацій Україні потрібні великі інвестиції. Для забезпечення стабільного розвитку економіки і досягнення Україною конкурентоспроможності на світовому ринку виникає потреба в значному надходженні інвестиційних ресурсів в економіку. Світова практика показує, що зарубіжні інвестиції сприяють процесу модернізації країн з перехідною економікою та їх включення в всесвітню економічну систему через:

- стабілізацію господарського і фінансового становища;
- активізацію підприємницької діяльності;
- збільшення і розширення експорту;
- підвищення обсягів виробництва;
- збільшення рівня конкуренції;
- скорочення безробіття;
- підвищення рівня доходів населення та рівня життя населення [1, 2].

Доцільно підкреслити, що Україна як об'єкт інвестування викликає інтерес у іноземних інвесторів. Україна – це ринок близько 50 мільйонів споживачів. Вона займає стратегічно і географічно вигідне положення в Європі. Україна має найродючіші землі, що в комбінації з інвестиціями і підвищенням рівня технологій може дати високі результати. Обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку України на 2015 рік становив 3,76 млрд доларів США [3]. За роки незалежності України і станом на грудень 2015 обсяг прямих іноземних інвестицій склав близько 43 млрд доларів [3].

На думку українських експертів, найбільш негативними факторами, що обмежують інвестиційну привабливість вітчизняних товаровиробників є: корупція – 26,5%; незадовільний ступінь інформаційного забезпечення інвесторів щодо технології виробництва - 20,4%; нестабільна економічна ситуація в країні та недосконалість законодавства - 20,4%; нестача природних ресурсів та погана екологія - 11,2%; низький рівень розвитку інфраструктури як фізичної (дороги), так і економічної (відсутність бізнес інкубаторів) - 9,2%; нестача кваліфікованих кадрів та робочих місць - 6,1%; відсутність інноваційних технологій - 5,1% [4, с.53-54].

Щодо до означених чинників, то на наш погляд, необхідно додати неефективність менеджменту на вітчизняних промислових підприємствах, що полягає у недостатньому володінні методами стратегічного планування інвестиційної діяльності; визначення ефективності інвестицій та оцінки; хеджування інвестиційних ризиків тощо.

У сукупності означені фактори негативно відображаються на розмірах іноземних інвестицій. Так, якщо для країн, що належать до вільної економіки, надходження прямих іноземних інвестицій (ПІІ) у 2015 році склали 328,6 млрд. дол. США; для країн, що мають переважно вільну економіку – 69,6 млрд. дол. США;

для помірно вільної економіки - 33,0млрд. дол. США; то для країн, що має невелику економіку ПІІ становили - 20,4млрд. дол. США, що у шістнадцять разів менше. Це означає, що для країн, які мають невелику економіку (до яких належить і Україна), є досить важкі умови для забезпечення сталого розвитку. Крім того, на обсяги прямих іноземних інвестицій в Україну мав вплив початок військових дій в країні. Після подій 2014 року, кількість прямих іноземних інвестицій в Україну значно знизилася - від \$ 4,5 млрд в 2013 році до \$ 410 млн в 2014 році [3].

Це значно вплинуло на економіку країни. Зокрема, у 2015 році відбулося скорочення промислового виробництва. Відповідно до статистичних даних дуже скоротилися обсяги видобутку вугілля, де індекс виробництва за 2014 рік, склав 38,1% та пов'язаний з втратою ключових шахт Донбасу. Також зменшилися обсяги виробництва коксу і нафтопродуктів (на 21,9%), виробів з металу, меблів та хімічної продукції (на 16%), а також деяких товарів важкого машинобудування, які раніше виготовлялися для ринку збуту в Російській Федерації [3].

Україна потребує поліпшення інвестиційної діяльності та політики по залученню іноземних інвестицій. Для поліпшення політики по залученню іноземних інвестицій держава повинна внести зміни в законодавстві, створити просту та зрозумілу систему оподаткування; надати гарантії політичної стабільності; законність, виконання сторонами договірних зобов'язань; економічна стабільність. Тому, необхідно в короткий термін провести реструктуризацію банків: підвищити прозорість банків, підвищити кваліфікацію менеджерів банків, створити нову систему бухгалтерського обліку, запобігти банкрутству банків. Одна з найбільших проблем України – це високий рівень корупції. Найбільш ефективним способом скорочення рівня корупції є лібералізація. Потрібно обмежити можливості впливу чиновників в господарські процеси, скоротити сфери адміністрування і регулювання. Велику увагу треба приділити захисту прав інтелектуальної власності.

1. Торкатюк В. И. Проблемы привлечения иностранных инвестиций в Украину / Торкатюк, В.И. Проблемы привлечения иностранных инвестиций в Украину [Текст] / В.И. Торкатюк, Г. Г. Фесенко, Г.Г. Фирсов; Харьковская нац. академия городского хозяйства. – 2005. Вып. 68: Коммунальное хозяйство городов. С. 39 – 41.

2. Патика Н.І. Міжнародні валютно-кредитні відносини: навчальний посібник/ Н. І. Патика. - К.: Знання, 2012. - 566 с.

3. Державний комітет статистики [Електронний ресурс] // Офіційний сайт. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/control/uk/localfiles/>

4. Рейтинг інвестиційної привабливості регіонів 2016. / Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. – 2013, с. 356.

M.O.Shchoholiev,

*student,
National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"*

E.A.Udovytska,

*Ph.D., senior lecturer
National Technical University of Ukraine "Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute"*

THE FINANCIAL SYSTEM OF LUXEMBOURG

Today, Luxembourg ranks among the top fifteen financial centres in the world, Number Three behind London and Frankfurt in the EU, and Number Two behind the US as an investment fund centre.

A major asset of the financial centre was the Luxembourg Stock Exchange, which was founded in 1929. Its most active customers are the EIB (European Investment Bank) and the EFSF (European Financial Stability Facility) as well as the World Bank and the European Stability Mechanism (ESM). Its quotation system has enabled it to consolidate its position and to achieve over 40,000 listings in 2013 (28,000 bonds, 6,300 UCITS – Undertakings for the Collective Investment of Transferable Securities, 7,500 warrants), one of the highest numbers in the world.

Over the past fifty years, the Luxembourg financial centre has distinguished itself by numerous innovations and by its ability to adjust to new requests and needs faster than others. For instance, the Luxembourg Stock Exchange was involved in the first World Bank loan listed in Europe in 1953, the first listing of a Eurodollar bond in 1963, the first listing of a Sukuk (Islamic bond) in 2002 and in 2014 the first Schengen bond etc. This success can be seen as a tribute to the Exchange's openness to new ideas and willingness to handle quotations in multiple different currencies.

Before the euro, the various currencies and their continuous fluctuations provided an important source of income to the financial institution involved. The euro put an end to this profitable business to Eurozone but opened up other profit avenues by accelerating the economic growth of the EU. From the 1970s on, the number of banks grew steadily, with German banks initially in the lead, reaching 72 in 1995 before shrinking to half that number for a variety of reasons. Other banks from Scandinavia, France, Italy, the US, and Japan joined the trend. While the bank of China has been established in Luxembourg since 1979 (in fact, this was its first international presence anywhere after the 1949 revolution), most of the largest Chinese banks have joined in recent years as Luxembourg has developed into Europe's leading "Renminbi" hub. The peak number of 220 in 1995 was followed by a decline to around 140, but a gradual rise can once again be detected, testifying to the durability of the banking sector.

Before serving high net worth individuals, the Euro Banks were originally wholesale banks. Initially, the national Central Banks did not trust the Eurodollar market, but after 1985 and the second oil crisis they appreciated the Euromarket's ability to manage huge fluctuations in budgetary and foreign trade balances. In this way, petrodollars reached Luxembourg via London and Switzerland before being reinvested in energy-consuming countries. The banks divided their activities between financing international commercial operations and public deficits and starting to advise high net worth consumers on profitable investments. They adjusted the technical aspects of the loans in line with their customer's needs and repayment possibilities. The financial market's diversification process often followed the pattern of an initial

launch, followed by success and stabilization, after which even of occasional decline would leave behind knowhow that could serve in subsequent ventures.

The fundamental strength of Luxembourg lay in its capacity to reinvent its modus operandi and, after an occasional brief setback, respond with new and attractive products and services. At the same time, in the mid-1980s, when the first sovereign debt crisis began, collective investment fund industry was preparing to implement to European directive that fixed common rules, permitting funds to be distributed throughout the EU. At this point, the market operators achieved a major coup in attraction to Luxembourg the majority of collective investment funds, the UCITS (Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities).

The legislative framework of the fund offerings was very flexible, allowing promoters to choose between a non-incorporated structure (the Fonds Commun de Placement or FCP) and an incorporate structure (Société d'Investissement à Capital Variable or SICAV). Both structures could be used to create UCITS funds eligible for the European "passport". In addition, more risky investment strategies that were not eligible for an EU passport could be set up under Part II of the legislation implementing the UCITS directive and its subsequent amendments.

Luxembourg went on to create a number of additional regulated structures that were tailor-made for sophisticated investors. These included a dedicated risk capital fund, the SICAR in 2004, the Specialised Investment Fund in 2007, a vehicle that can be used for investment in any type of asset with the sole proviso that there should be some diversification of risk. In 1999 Luxembourg had 5,000 funds and sub-funds. By 2007 the number had risen to 10,000, and despite the financial crisis it has continued to rise to just under 14,000 in 2014. In 1988 Luxembourg investment funds had combined assets of 50 billion euros. By 1999 these had reached 500 billion, in 2004 assets reached 1,000 billion, in 2007 assets exceeded the 2,000 billion mark and, following a brief decline as a result of the crisis, reached 3,000 billion euros by 2014[2].

The key to this success was that Luxembourg rapidly transposed the European rules in to domestic legislation, creating a coherent framework to allow the development of these activities in and Luxembourg before other European countries had such a framework. The leading institutions, eager to occupy a strategic position in a promising market, established their trans-border funds in Luxembourg before the Grand Duchy's rivals were able to transpose the new rules into their own national law. Besides American and Swiss banks, French and German financial institutions, together with those of other countries not yet members of the EU immediately established funds in Luxembourg so as to tap into the EU market.

1. Feller H., Gerges M., Koedinger M. Moien: Luxembourg today. Luxembourg, Maison Moderne, 2011. – 189 p.
2. Haag E. The rise of Luxembourg from independence to success. Luxembourg, Editions Saint-Paul, 2015. – 318 p.

ІННОВАЦІЙНІСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ ЕКОНОМІКИ

На сьогоднішній день, основним напрямком для розвитку економіки має стати використання знань, оскільки відомо, що в розвинутих країнах приблизно 70% приросту ВВП забезпечується за рахунок венчурного бізнесу [1], а лівова частка ризикових капіталовкладень пов'язана з високими технологіями та інноваційними продуктами.

Новітні технології забезпечують отримання, обробку та передачу інформації, що необхідна з кожним днем все більше і більше. Нова економіка передбачає формування нових ідей та впровадження у виробництва, а, також, прогресування розвитку суспільства.

Посилаючись на Глобальний індекс інновацій (The Global Innovation Index) та супроводжуючий його рейтинг країн світу, Україна є лише п'ятдесят шостою, маючи індекс 35,72, в той час, як, наприклад, лідер цього рейтингу – Швейцарія має індекс 66,28, що, майже, вдвічі більше [3]. Зумовлена дана ситуація деякими «бар'єрами», що з'явилися на шляху розвитку економіки ще під час становлення незалежності в Україні.

Всього можна виділити декілька таких бар'єрів:

- Своєрідна «зупинка» на моделі «закритих інновацій», що є протилежністю до багатьох країн світу, що перейшли від цієї моделі до моделі «відкритих інновацій»;
- Відтік талановитої молоді, провідних спеціалістів та вчених, в результаті чого, багато досліджень ще в 90-их втратили свою значимість і призупинили інноваційний розвиток країни;
- Знецінення інтелектуальної власності за рахунок приватизації, що призводить до потенційних фінансових втрат для бюджету країни;
- Малозначність України на світовому ринку попри досить велику долю інтелектуального потенціалу у світі;
- Мала прогресивність підготовки висококваліфікованих спеціалістів по всіх галузях економіки у ВНЗ, що змушує талановитих і перспективних студентів мігрувати в розвинуті країни для отримання подальшої освіти;
- Корупція і відсутність системних реформ, спрямованих на розвиток інноваційної економіки, що не дає їй «поштовху» у розвитку;

Дані проблеми потребують вирішення, яке, на жаль, досі не вдалося забезпечити. Проаналізувавши їх, можна сформулювати деякі «інструменти» для їх вирішення та покращення інноваційної складової розвитку нашої країни.

Серед цих «інструментів», яких є, звичайно, багато, треба виділити наступні: знищення корупції, перехід до моделі «відкритих інновацій», придання більшого значення інтелектуальній власності та розвиток ІТ-технологій.

Тобто, для початку, треба сформулювати чітку стратегію розвитку економіки України з точки зору інновацій, що дозволить окреслити конкретний план інноваційного розвитку економіки. Також, підприємства повинні використовувати спрямовані притоки і відтоки знань для створення внутрішніх інновацій, а також для розширення ринків за рахунок зовнішнього використання інновацій, відповідно. Це і відповідає моделі «відкритих інновацій».

Якщо звертатися до світового досвіду, то, потрібно зазначити, що найрозповсюдженішими видами інтелектуальної власності є патенти та ліцензії. В нашій країні патенти ще не настільки поширені, в той час, як приділяється увага знакам для товарів та послуг. Для слідування світовим тенденціям, підприємствам в Україні потрібно поглиблювати та нарощувати свої бізнес-моделі та відшукувати нові, що забезпечить потенційний вивід нових технологій на ринок.

Згідно з рейтингом HackerRank, Україна займає одну з провідних позицій у світі по рівню висококваліфікованих спеціалістів, які займаються розробкою програмного забезпечення [2]. Але, в нашій країні індустрія програмного забезпечення розвивається, переважно, за рахунок приватних компаній хоча вона заслуговує більшої уваги з боку держави.

Підсумовуючи, можна сказати, що інноваційність української економіки є в досить занедбаному та відсталому вигляді. Звичайно, ще з часів становлення незалежності України, вона пережила багато «струсів», що помітно вплинуло на такий стан економіки, але, слідуючи світовим тенденціям і світовому досвіду, Україна має досить непоганий шанс вийти на досить високий рівень в інноваційному розвитку, щоби бути в спроможності конкурувати з найбільш розвинутими країнами світу, оскільки, як вже зазначалося, ми маємо для цього досить високий потенціал, який в сумі з необхідними зусиллями, зможе дати потрібний результат.

1. Белобородова М. А. «Иновационная модель экономического развития и особенности ее инвестиционного обеспечения в развитых странах» [електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.m-economy.ru/art.php?nArtId=2508>

2. Рейтинг HackerRank: самые лучшие программисты — в Китае, России и Польше [електронний ресурс]. Режим доступу: <https://geektimes.ru/post/280074/>

3. Global Innovation Index: GII 2016 Report [electronic source]: <https://www.globalinnovationindex.org/gii-2016-report#>

О. І. Яценко,

студент ФАКС,

Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»

СУТНІСТЬ ФОНДОВОЇ БІРЖИ ТА ІНВЕСТУВАННЯ

Людина завжди цікавилася питаннями пов'язаним з покращенням рівня життя, отриманням різноманітних матеріальних благ, інвестуваннями та отриманням коштів. На даний момент у мережі Інтернет можна знайти величезну кількість форумів та статей пов'язаних з фондовими біржами, де вони розглянуті як в позитивному так і в негативному контексті. Але чи варто довіряти відгукам? Куди краще інвестувати? І що собою являє фондова біржа?

Актуальність даної проблеми беззаперечна. Зараз, на суспільну свідомість впливає багато джерел інформації. Сучасна людина намагається сформуванати власну точку зору, опираючись на різноманітні погляди відомих економістів, бізнесменів та людей, які завдяки досвіду, в даній сфері, вже сформували власне бачення.

Поняття фондової біржі досліджували: Вільям Дж. О'Ніл, Давид Кохен, Едвін Лефевр, Ніколас Дарвас та багато інших.

Товарна та валютна біржі з'явилися у 15 столітті в Іспанії. Розвиток їх на Заході відбувається одночасно зі становленням ринкових відносин. Тоді й виникла перша біржа. У сучасному вигляді товарна біржа з'явилася у 16 столітті. Цьому сприяв розвиток торгівлі та зміцнення капіталістичних відносин у Європі.[2]

На даний момент в період глобального економічного розвитку біржовий ринок приймає на себе роль каталізатора для стабілізуванню світових товарних та фінансових ринків. Багаторічний досвід доводить, що біржі є ефективним інструментом формування інфраструктури міжнародних товарно-сировинних і фінансових ринків. В наш час біржову діяльність здійснюють більш ніж 200 товарних та фінансових бірж. Найбільші біржі зосереджені у США, Європі та Азії.[1]

Біржова торгівля в Україні зародилася приблизно в 90-х роках минулого століття. Але такі реформи призвели до економічних проблем. Порушилися система збуту продукції, а також зменшилося постачання матеріальних та технічних ресурсів підприємствам. У 1991 році в Україні було зареєстровано більш ніж 50 бірж. Це сприяло збільшенню робочих місць. Оскільки сотнями відкривалися брокерські контори. Але біржі аж ніяк не відповідали світовим стандартам і в основному були лише ринковими посередниками. Так як засновники бірж намагалися отримати найбільшу вигоду, то реєстрували свої біржі як комерційні організації. [2]

Але такий "Хаос" тривав лише до того часу поки керівництво країни не видало закон "Про товарну біржу", а також надала можливості підприємствам, біржам та комерційним організаціям отримати пільги.

На даний момент торгівля на біржі саме в межах України не така розповсюджена. Більш ефективно торгувати на світових біржах. Для порівняння, в день на українській біржі укладають декілька десятків угод, а на світовій біржі кілька сотень угод укладається щосекунди.

Але чи має клієнт таку можливість? Звичайно так. Якщо раніше в Чикаго – світовій столиці торгівлі, клієнт мусив заробляти в "біржовій ямі" простоюючи у натовпі десятки годин то в двадцять першому столітті все комп'ютеризовано. Клієнт може сидючи дома перед комп'ютером вести аналітику та заробляти на

акціях, індексах, валютних парах, бондах, товарах, сировині та дорогоцінних металах. Наприклад, такі компанії як Apple, Google, Microsoft, BMW...так ось, коли ці компанії досягають визначеного рівня капіталізації то вони випускають акції. Акції – це цінні папери які мають властивість дешевіти та дорожчати в ціні. Головна ж мета аналітичних компаній та клієнта спостерігати тенденцію коли акції коштують дешевше, купляти їх і коли стають дорожче вчасно їх продавати. На різниці клієнт заробляє. [3]

Але чи варто інвестувати кошти та займатися біржовою торгівлею, це вже вибір кожного особисто. Але що є важливим, це якщо вже інвестувати кошти то треба точно переконатися у тому, що брокер який укладає угоди вашими коштами є дійсно досвідчена людина, кваліфікована яка розбирається в аналітиці, знає всі новини біржової торгівлі, що? Де? Відбувається на фондовому ринку і т.д.

Брокер – професійний учасник фондового ринку, який виступає посередником між клієнтом і біржею і здійснює операції на фінансовому ринці з метою отримання доходу. А головне, брокера повинен контролюватися регулятором.

Регулятор – державний орган, що несе відповідальність за діяльність всіх інвестиційних, фінансових і банківських компаній. По суті, саме регулятори перевіряють чесність брокера по відношенню до клієнта. Компанія яка не має регуляторів (бажано Європейського рівня) не може заслуговувати на довіру клієнта. Саме через це, в певний момент, люди втратили багато грошей торгуючи на біржі. Тому в наш час, маючи надійну систему безпеки у вигляді регулятора, а також працюючи з ризик менеджментом та мані менеджментом спробувати отримувати додатковий заробіток, дійсно популярна.

Тема щодо додаткових прибутків була і залишається актуальною. Ця галузь розвивається надзвичайно швидкими темпами. Тож ми як частина сучасного світу маємо слідкувати за тенденціями. Можливо, на даний момент найперспективнішими областями є сфера ІТ і торгівля на фондовому ринці. Отже, якщо говорити про інвестування коштів на біржову торгівлю то це може стати надзвичайно вигідний внесок. Навіть для людей які вже мають власний бізнес, гроші на біржі можуть слугувати як “фінансова подушка” безпеки для нього і вона також працює.

1. М.О.Солодкий / Біржовий ринок:навч.посіб. Издательство: Аграрна освіта, 2010. -565с.

2. В.В.Раровська, Л.А.Останкова, С.Е.Акопов / Біржова діяльність. Издательство: центр учбової літератури, 2009.-144с.

3. Г.Я.Резго / Биржевое дело: учебник, лекции, словарь. Издательство: финансы и статистика, -74с.

Секція 3. ЕКОНОМІКА ІТ

ВИСОКОЧАСТОТНИЙ ТРЕЙДІНГ (НФТ): ПРОБЛЕМИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ

Останні декілька десятиліть торгівля цінними паперами все частіше здійснюється в автоматизований спосіб. Новітні досягнення в області розробки спеціалізованих обчислювальних комплексів високої потужності, бурхливий розвиток технологій зв'язку і можливості сучасних мов програмування дозволяють реалізувати нові системи для прийняття інвестиційних рішень, виконання торгових операцій та управління ризиками у надзвичайно короткі проміжки часу, аж до десятків мікросекунд. Подібні технології призвели до появи абсолютно нового типу алгоритмічної торгівлі – високочастотного трейдингу, або HFT (*High-frequency trading*) – виду торгівлі, при якому спеціалізовані програмно – апаратні системи здійснюють повний комплекс торгових операцій (вивчення поточної ринкової ситуації, аналіз ризиків, прийняття рішення, купівля та продаж), за час, що не перевищує десятків – сотень мікросекунд [1]. В 2017 році Irene Aldridge і Steven Krawciw підраховали, що в 2016 році доля високочастотних торгових операцій складала, в середньому, 10-40% обсягу торгів акцій, і 10-15% обсягу торгів валютного ринку [2]. Однак, внутрішньо-денна частка HFT може складати від 0% до 100% обсягу короткострокових торгів. Попередні оцінки, що покладали те, що на долю HFT доводиться 60-73% усього обсягу торгового капіталу США, враховуючи також падіння до 50% у 2012 році були пов'язані з доволі неточними припущеннями [3].

Надзвичайно високі швидкості виконання торгових операцій та обробки фінансової інформації дозволяють реалізувати ряд специфічних торгових стратегій, ефективних тільки в умовах високочастотного трейдингу. В основі цих стратегій лежать наступні основоположні принципи: трейдери відкривають і закривають короткострокові позиції з великими обсягами, з метою отримання невеликого прибутку (іноді на рівні долі цента за акцію) на кожній операції. Компанії, що займаються HFT, як правило, не використовують великого обсягу капіталу, не акумулюють позиції і не утримують портфелі протягом ночі. Внаслідок цього, коефіцієнт Шарпа для високочастотної торгівлі в десятки разів вище, ніж для традиційних стратегій типу Buy&Hold[4]. Подібні стратегії, зазвичай базуються на арбітражі, який може набувати наступних форм:

- статистичному, де трейдер намагається виявити кореляції між різними цінними паперами та отримати вигоду з неузгодженостей між ними,
- арбітражі затримок, коли трейдер отримує перевагу за рахунок більш раннього – на одиниці мілісекунд - доступу до ринкової інформації,
- маркет-мейкінгу, або наданні ліквідності, коли трейдер отримує прибуток за рахунок спреда [4].

Вплив високочастотної торгівлі на економіку є предметом поточних досліджень. Висока частота торгів викликає регуляторні проблеми, стає фактором, що сприяє нестійкості ринку. Регулятори стверджують, що алгоритмічна і високочастотна торгівля зіграли значну роль обвалі ринків 6 травня 2010 р. (2010 FlashCrash), коли високочастотні постачальники ліквідності різко зупинили операції[5]. Але деякі організації стверджують, що HFT – операції не були

причиною FlashCrash і навіть могли бути важливим фактором у мінімізації наслідків обвалу [6].

На даний момент, експерти фінансової галузі в цілому стверджують, високочастотна торгівля істотно підвищує ліквідність ринку, знижує волатильність і робить торгівлю та інвестування дешевше для інших учасників ринку[6].

Регулятори у всьому світі активно вирішують питання, що пов'язані з небезпеками HFT. З'являються нові системи для моніторингу ринків в режимі реального часу що дозволяють вирішувати такі проблеми, як ринкові маніпуляції та збої.

Сучасна фінансова система зазнає фундаментальних трансформацій, індустрія побудована головним чином на людських діях і людських взаємовідносинах видозмінюється в симбіоз, що побудований на штучному інтелекті, математичних моделях та високошвидкісних комп'ютерах. Отже, високочастотна торгівля являє собою один із багатьох інструментів, що приносить за собою ця новітня фінансово – технологічна революція, і як будь-яка нова система потребує якісного, всебічного дослідження.

1. Regulatory Issues Raised by the Impact of Technological Changes on Market Integrity and Efficiency [Електронний ресурс] // IOSCO Technical Committee. - July 2011. - 60 p. - Режим доступу: <http://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/ioscopd354.pdf>

2. Aldridge I., Krawciw S. Real-Time Risk: What Investors Should Know About FinTech, High-Frequency Trading, and Flash Crashes. [Електронний ресурс] // I. Aldridge, S.Krawciw. //Wiley, 2017. — 255 p. - Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/2176468/>

3. Aldridge I. How Profitable Are High-Frequency Trading Strategies? [Електронний ресурс] / I. Aldridge. - Назва з екрану. - Режим доступу: http://www.huffingtonpost.com/irene-aldrige/how-profitable-are-high-f_b_659466.html

4. Braithwaite, Tom. Watch dogs under pressure on markets wings [Електронний ресурс] / Tom Braithwaite. –Financial Times – May 8, 2010 –Режим доступу: <https://www.ft.com/content/65fdeb0e-5a12-11df-acdc-00144feab49a>

5. What happened on May 6th?".[Електронний ресурс] / CME Group –May 10,2010. - 2 p. - Режим доступу: <https://ru.scribd.com/document/31546905/CME-Group-Report-on-the-Flash-Crash>

6. Manoj Narang. Tradeworx, Inc. Public Commentary on SEC Market Structure Concept Release. [Електронний ресурс] / ManojNarang. – Tradeworx.- Apr.21.2010.– 20 p. - Режим доступу: <http://www.tradeworx.com/media/pdf/TWX-SEC-2010.pdf>

О.О. Гедзь,

студентка 3 курсу, ФЕЛ

Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»

ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА ПЕРСОНАЛЬНИХ ЕЛЕКТРОННИХ ПРИБОРІВ ТА ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В УМОВАХ ПОСТІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Постіндустріальне суспільство характеризується інтенсивним розвитком техніки на основі наукових досягнень, зміною структури виробництва за рахунок переваги сфери послуг над виробництвом товарів. У такому суспільстві основним виробничим ресурсом є інформація і знання.

При переході суспільства у постіндустріальну фазу головною рушійною силою економіки стають інформаційні технології. Водночас, спостерігається економічний феномен різкої капіталізації дрібних фірм з невеликою кількістю співробітників. Вдала корисна ідея і план її реалізації з мінімальними капіталовкладеннями у засоби виробництва може призвести до отримання різкого зростання обсягів реалізованої продукції. Раніше таке явище було неможливим, бо потрібно було придбати багато громіздкого обладнання, мати виробничі приміщення, транспортну та енергетичну інфраструктуру. Час від початку виробництва до отримання прибутку за рахунок реалізації товару був достатньо великим. Це лягало фінансовим тягарем на організатора виробництва, особливо якщо використовувались позикові кошти.

Трансформаційні процеси переходу до постіндустріального суспільства призводять до формування унікального ринку споживачів портативних електронних пристроїв та програмних рішень. Унікальність такого ринку полягає у швидкому виході зі вжитку персональних електронних пристроїв через випереджуюче удосконалення їх програмної складової. Нові функції, що запроваджені програмістами, вимагають більш потужних апаратних ресурсів. Як наслідок, пристрій, вироблений один, або декілька років тому і чисто фізично здатний працювати ще принаймні п'ять років, втрачає свої експлуатаційні якості. Це породжує постійний попит на подібні пристрої. Таке явище не спостерігалось в умовах індустріальної економіки, де електронні прилади могли слугувати десятиліттями.

Рушійною силою наведених процесів, зазвичай, є дрібні колективи розробників програмних та апаратних рішень. Для них характерна відсутність дорогого обладнання та приміщень. Часто в якості засобів виробництва використовуються недорогі побутові персональні комп'ютери; в якості офісу - приватні житлові приміщення, або коворкінг (певний простір, в якому незалежні підприємці різних професій та спеціальностей можуть працювати над своїми проектами). Засоби виробництва стали більш автоматизованими і потребують від виробника в основному не робочої сили, а творчого натхнення та інтелектуальних здобутків. У нинішньому світі, при невеликій кількості людей та майже повній відсутності стартового капіталу можна створити прибутковий бізнес. Успішні проекти маленьких компаній із задоволенням викуповують потужні ІТ гіганти за суми, що набагато порядків перевищують початкові вкладення. Наприклад, влітку 2011 року Google купила стартап Meebo за 100 млн. дол. США [1]. Компанія працювала над дрібними сервісами, за допомогою яких користувачі могли обмінюватися посиланнями і закладками на інтернет-ресурси. Або операція з

придбання за 3,2 млрд. дол. США [1]. Nest Labs в 2014 році [1]. Компанія, заснована творцем плеєра iPod, на момент операції була відома двома «розумними» проектами: детектором диму і термостатом, що вивчають смаки власника і підлаштовуються під нього температуру в будинку, заощаджуючи при цьому електроенергію. Купівля стала першим серйозним кроком до проекту «розумного будинку» Google Home, для якого було придбано безліч інших стартапів - наприклад, систему домашнього відеоспостереження Dropcam, куплену в тому ж році за 555 млн. дол. США [1].

Одною з основних характеристик трансформації до постіндустріального суспільства також є глобалізація. Сьогодні, стрімко зростає кількість багатонаціональних команд розробників. Фахівці мають можливість працювати разом над певним проектом навіть коли знаходяться на різних кінцях земної кулі.

Завдяки наявності великого попиту на різні гаджети у сфері послуг з'явилося таке поняття, як економіка за потребою (on-demand economy) [2, 3]. Це модель ведення бізнесу, яка передбачає, що споживач може у будь-який час, у будь-якій точці світу отримати бажану послугу, чи товар. Це може бути здійснено наприклад за допомогою мобільного додатку, який виступить певним «посередником» між постачальником послуг та споживачем. Отримання замовлень відбувається онлайн. Перевага такої моделі у відсутності необхідності оренди приміщення та наймання персоналу. Це дозволяє суттєво зменшити витрати постачальника послуг та кінцеву вартість послуг для споживача. Також перевагами даної моделі є висока швидкість отримання необхідної послуги, або товару, та спрощення взаємодії між постачальником і покупцем.

Отже, високі технології допомагають суспільству позбавитись від фінансових та юридичних посередників, а на ринку інновацій нині найціннішими вважаються саме інтелектуальні досягнення.

1. 15 стартапов, которые купила Google, и что из этого вышло. [Электронный ресурс]. / Заглавие с экрана. – Режим доступа: <https://ain.ua/2016/08/16/15-startapov-kotorye-kupila-apple-i-cto-s-nimi-stalo>

2. Иноземцев В. Л. Современное постиндустриальное общество: природа, противоречия, перспективы. / В. Л. Иноземцев. — М.: Логос. - 2000. — 304 с.

3. Антипина О. Н., Иноземцев В. Л. Диалектика стоимости в постиндустриальном обществе / О. Н. Антипина, В. П. Иноземцев. // Мировая экономика и международные отношения. - 1998. - № 5. – С. 48-59.

Т.В. Гловацький,
*Студент факультету авіаційних і космічних систем
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

ЕКОНОМІЧНА РОЛЬ ІНДУСТРІЇ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ІТ-індустрія є двигуном глобального економічного росту і надає ряд ключових переваг:

- ІТ-індустрія приносить до бюджетів своїх країн понад 700 млрд. дол. податкових надходжень на рік. Ці податкові доходи від діяльності, пов'язаної з інформаційними технологіями, виросли за 1996—2002 роки на 37% і допомагають фінансувати життєво важливі державні служби і надавати державні пільги, у тому числі забезпечують суспільну безпеку, роботу шкіл і транспортної системи. Таким чином, можна зробити висновок, що ріст ІТ-індустрії вигідний для держави і суспільства в цілому.

- Завдяки більш високим темпам росту у порівнянні з традиційними галузями економіки ІТ-індустрія може забезпечити більш значні переваги: створення нових робочих місць, збільшення податкових надходжень і розвиток економіки.

Сьогодні ІТ-індустрія безпосередньо забезпечує роботою 13 млн. високооплачуваних кваліфікованих співробітників у більш ніж 45 тис. компаній в усьому світі. Крім того, цей сектор економіки створює зайнятість ще для 21 млн. ІТ-спеціалістів у найрізноманітніших сферах діяльності — від консалтингу до вантажних перевезень. Кількість робочих місць в ІТ-індустрії в цілому за період з 2002 по 2013 рік виросло на 60%, а в галузі програмного забезпечення — на 82% [1].

Внесок ІТ-індустрії у світову економіку складає майже 1 трлн. дол. на рік, у тому числі 330 млрд. дол. надходять від галузі виробництва комп'ютерного обладнання, 180 млрд. дол. — від галузі «тиражного» програмного забезпечення і ще 420 млрд. дол. — від галузі ІТ-послуг.

Чим швидше цей ріст, тим більші економічні переваги він приносить. Однією з основних рушійних сил прискорення розвитку ІТ-індустрії є галузь програмного забезпечення.

Галузь програмного забезпечення сприяє росту ІТ-індустрії в цілому:

Галузь програмного забезпечення і пов'язана з нею галузь ІТ-послуг являють собою два основних двигуни росту ІТ-індустрії і перевершують за своїм внеском галузь комп'ютерного обладнання. У 2001 році програмне забезпечення та ІТ-послуги складали більш 60% витрат в ІТ-індустрії [2]. Крім того, вони відрізняються і більш високими темпами росту. Так, у 1996—2001 роках витрати на програмне забезпечення збільшувалися в 6 разів швидше, ніж витрати на комп'ютерне обладнання [2]. Прискорення темпів росту індустрії програмного забезпечення в поєднанні з впливом на підвищення значимості галузі ІТ-послуг дозволили їй стати основною рушійною силою розвитку інформаційних технологій, і в свою чергу призвело до розширення наданих ними переваг.

Ріст галузі програмного забезпечення викликає каскадний або мультиплікативний ефект, стимулюючи розвиток інших галузей ІТ-індустрії та економіки в цілому. Це сприяє підйому місцевої роздрібною торгівлі і розширенню місцевої сфери ІТ-послуг завдяки розвитку компаній, що відбувається у відповідь на появу нових потреб в індивідуалізації програм. Подібним чином ріст галузі

програмного забезпечення призводить до загального збільшення витрат на інформаційні технології в усіх сферах, забезпечуючи поширення економічного ефекту по інших секторах економіки. Таким чином, галузь програмного забезпечення допомагає створенню нових привабливих високооплачуваних і високотехнологічних робочих місць, а також збільшує доходи держави і приносить користь практично всім іншим галузям промисловості, підвищуючи їхню ефективність.

Внесок ІТ-індустрії збільшується при зниженні рівня піратства. Різні країни мають різні темпи росту галузі програмного забезпечення та ІТ-індустрії в цілому. Порівняння країн, які отримують більш значні переваги від розвитку ІТ-індустрії, з тими країнами, які поки що повною мірою не реалізували її економічний потенціал, дозволяє зробити один ключовий висновок: рівень комп'ютерного піратства є головним чинником, що визначає розбіжності між цими країнами.

У країнах з низьким рівнем піратства ІТ-індустрія відіграє більш значну роль у підтримці економічного росту. Загалом, існує обернене співвідношення між рівнем комп'ютерного піратства і величиною ІТ-сектора як часткою від валового внутрішнього продукту (ВВП). Так, наприклад, країни з рівнем піратства менш ніж 30% (Великобританія, Нова Зеландія і Фінляндія) відрізняються великим ІТ-сектором, що складає в кожній з країн більше, ніж 3,5% ВВП. У той же час, у країнах з рівнем піратства вище 85% цей сектор складає менш ніж 1,5% економіки.

Чим нижче рівень піратства в країні, тим більше обсяг ІТ-індустрії і забезпечувані нею переваги.

1. Б. Фрей і М. Осборн, «Майбутнє працевлаштування: наскільки професії чутливі до комп'ютеризації» - Frey, C.B. and M. A. Osborne, «The Future of Employment: How Susceptible Are Jobs to Computerisation?», 17 September 2013.
2. <https://www.microsoft.com/Ukraine/Government/Newsletters/PiracyInfluence/>

І.В. Гришко,
студент радіотехнічного факультету,

М.М. Дученко,

*к.е.н., доцент
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського»*

РОЗВИТОК ІТ-ІНДУСТРІЇ

Діючий закон Мура який голосить, що кількість транзисторів на кристалі мікросхеми буде подвоюватися кожні 24 місяці[1], призводить до бурхливого розвитку інформаційно технологічної (ІТ) індустрії. Зараз світ стоїть на порозі великих обчислювальних потужностей, що відкривають величезні можливості за рахунок низької вартості масштабування ІТ проектів.

Наразі ІТ охоплює майже всі сфери нашого життя, починаючи з соціальних мереж, дозволяючи нам спілкуватись один з одним, вони вбудовані в енергетичні системи, вбудовані в авіаційну та морську техніку, що дозволяють керувати повністю весь процес транспортування та завершуючи космічними технологіями, що дозволяють виводити на орбіту та іншу небесні тіла техніку, де точність має над велике значення, де й використовується найпотужніша техніка.

Надалі вплив ІТ лише поглибитись, оскільки людство починає опановувати віртуальну реальність, вже перші машини такі як Tesla мають вбудовану функцію автопілоту, що дозволяє без участі людини доставити пасажера із пункту А в пункт Б. Для здійснення цих та ще більш амбітних проектів необхідні кваліфіковані спеціалісти та обладнання, що зможуть впоратись з поставленими завданнями, а в кожній країні різний рівень розвитку ІТ. Для того щоб порівняти декілька країн використовують індекс розвитку інформаційно-комунікаційних технологій [2] (ІКТ індекс розвитку). На момент 30.10.2016 Україна посідає 79 місце в міжнародному рейтингу(рис. 1), її індекс відповідає 5,23.

Рис.1. Міжнародний рейтинг за індексом розвитку ІКТ

Внесок ІТ в економіку України в 2012 році був відносно невеликим, близько 0,8%. Але протягом останніх 4 років його величина зростає до 3% на що наголосив президент Петро Порошенко. Сьогодні за офіційними даними близько 90 000 фахівців [3], які надають ІТ-послуги. Лише за 2014 рік всі зареєстровані як ІТ ПП,

заробили разом 18 млрд грн. Люди активно освоюють цифрову епоху, а тому такі спеціалісти в житті нашого суспільства, а також неймовірно важливі для економіки нашої країни та долі людства в цілому.

За статистичним аналізом робочі місця в секторі буде збільшуватися відповідно на 20 000 фахівців щорічно. В 2020 році прогнозується до 180 000 (рис. 2) ІТ-фахівців. Ні одна з українських індустрій, не показує настільки великі показники зростання, а тому завдання влади надати якісну освіту якомога більшому числу охочих опанувати цю сферу знань.

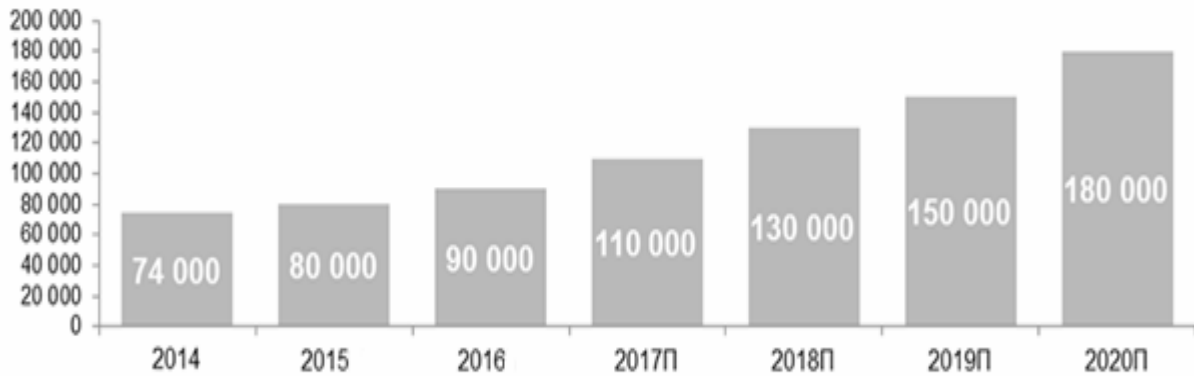

Рис. 2. Прогнозована кількість робочих місць у 2020 р.

Для того щоб в майбутньому Україна могла стати однією з провідних країн в галузі ІТ, необхідно влити кошти в освіту майбутніх фахівців. На даний момент світовий ринок відчуває значну нестачу в кваліфікованих кадрах, на пошук яких передові компанії готові витратити величезні кошти.

На жаль середня та вища освіта не завжди в змозі надати знання затребувані на світовому ринку праці, а роботодавці наголошують, на тому що їм необхідні працівники із прикладним знанням, а не наявністю лише диплома.

Вирішити дану проблему можна виділивши кошти для впровадження в систему освіти якісні масові онлайн курси на кшталт вітчизняної онлайн платформи Prometheus[4] та закоронних Coursera чи EdX, що будуть поширювати знання одних з найбільш кваліфікованих педагогів країни та давати змогу самостійно оволодіти всіма необхідними навичками та знаннями всім охочим, маючи для цього лише бажання та доступ до Інтернету.

1. Закон Мура [Електронний ресурс] // URL: https://ru.wikipedia.org/wiki/Закон_Мура

2. Рейтинг країн світу за рівнем розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. [Електронний ресурс] // Центр гуманитарних технологій, 2006–2016 URL: <http://gtmarket.ru/ratings/ict-development-index/ict-development-index-info>

3. Прогнозована кількість робочих місць у 2020 р [Електронний ресурс] // URL: <https://dou.ua/lenta/columns/it-in-figures/>

4. Масові онлайн курси Prometheus [Електронний ресурс] // URL: <https://prometheus.org.ua/>

М.О. Донченко,

*студент групи ІП-341
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

П.П. Шевченко,

*студент групи ІП-341
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

МІСЦЕ ІТ ГАЛУЗІ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

У розвинутих країнах галузь ІКТ належить до найважливіших галузей економіки та є пріоритетною, бо має вплив на ефективність та продуктивність всіх сфер економічної діяльності країни. Постійний розвиток галузі ІКТ забезпечує рентабельність та конкурентоздатність товарів та послуг на ринку, зростання матеріального та інтелектуального рівня населення, що сприяє підвищенню рівня розвитку економіки окремих регіонів та, зокрема, держави [1, с.74].

Конкуперация досить часто зустрічається в галузі ІКТ. Дослідники [2] стверджують, що оператори телекомунікаційних систем все ж таки мають функціонувати в режимі тісного співробітництва з іншими із пов'язаних галузей, зокрема: надання контенту та ЗМІ, розробка програмного забезпечення та устаткування тощо. Також більшість спеціалістів обґрунтовують твердження, що внаслідок глобалізації економіки країн відбувається трансформація економічної системи, основними напрямками якої є:

- зростання розмірів компаній у результаті поглиблення внутрішньої та міжнародної спеціалізації та використання ефекту масштабів;
- розгортання співробітництва між компаніями, особливо коли йдеться про НДДКР, потреба в яких зростає в усіх сферах діяльності компанії;
- підприємства – як нові, так і старі – стають віртуальними на основі ІКТ та інтернет-технологій;
- скорочення тривалості життєвих циклів компаній та продукції;
- перетворення ринків на нечіткі та без кордонні внаслідок як глобалізації, так і зміни управлінських поглядів тощо].

Основними сегментами на ринку телекомунікаційних послуг залишаються мобільний зв'язок, телефонний фіксований зв'язок та послуги Інтернет, спільна частка яких у загальних доходах від надання телекомунікаційних послуг за підсумками 9 місяців 2016 року складає 81,2% [3].

За даними Держстату України за I квартал 2016 року обсяг експорту комп'ютерних та інформаційних послуг становив 321 100 тис. дол. США, що на 19,90% більше, ніж за аналогічний період 2015 року. При цьому імпорт цих послуг за I квартал 2016 року становив 54 800 тис. дол. США, що на 11,80% більше, ніж за аналогічний період 2015 року [3].

У світі, інвестиції у сферу ІТ з кожним роком збільшуються, проте число країн, які мають потужності для розробки реального продукту залишається досить обмеженою. За статистичними даними Finance.ua Україна входить до числа країн, які мають потенціал для розробки інноваційної ІТ-продукції обсягом, що задовольнить потреби не лише внутрішнього ринку, а й вийти на експорт. За підрахунками економічних показників 2016 року, ринок ІТ в Україні збільшився на 7%, до \$ 2,9 млрд., що становить 3,2% ВВП країни [3].

Статистика вказує на певні недоліки у сфері, що, як не дивно, являються і її досягненням. Недолік полягає в тому, що поки, використовуючи вітчизняних

фахівців, зарубіжні клієнти отримують сервісні послуги та вдосконалення існуючого програмного забезпечення, на ринок України такі товари та послуги надходять обмежено. Проте, позитивний аспект, для економіки зокрема, полягає в тому, що обслуговування українськими фахівцями міжнародного ринку ІТ-технологій забезпечує надходження до бюджету країни іноземної валюти – це підтримує економіку. За останні 6 років вклад у ВВП країни, від сфери ІТ, збільшився втричі від \$1 млрд. до \$2,9 млрд. [3].

Незважаючи на значний темп зростання ІТ ринок України продовжує займати не велику частину світового ринку. Об'єм світового ринку ІТ послуг, за 2016 рік, склав \$900 млрд. Доля України склала \$2,5млрд, що є суттєво невеликою частиною у порівнянні з країнами, які являються лідерами у цій галузі. Отже, на сьогодні Індія є найбільшим постачальником ІТ-послуг на світовому ринку. Крім того, саме завдяки підтримці з боку держави індійська ІТ-сфера очолила процес трансформації державної економіки та змінила сприйняття країни на світовому ринку. Порівняємо розвиток ІТ-сфери в Україні з Ізраїлем. За минулий рік доля ІТ-сфери у ВВП Ізраїлю склала \$14 млрд. (в Україні це \$2,9 млрд.) [3].

Якщо нічого не змінювати із податковою ставкою, за прогнозом PwC, то до 2020 року, кількість ІТ-фахівців в Україні може сягнути ~142 тис., а створюваний % ВВП галузю збільшиться до \$770млн.

В разі збільшення податкового навантаження для галузі очікуються значне погіршення економіки країни. В такому випадку кількість спеціалістів може зменшитись до 72 тис., а частина надходжень до бюджету \$480млн.

Поступове збільшення податкового навантаження, на 1% щорічно, забезпечить роботою українських ІТ-інженерів на батьківщині. Кількість зайнятих у сфері сягне приблизно 146 тис. , а надходження до бюджету зростуть до \$1 млрд.

1. Стан розвитку науки і техніки, результати наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності, трансферу технологій за 2014 рік. – К.: УкрІНТЕІ,2015. – 208 с.

2. Юринець, 3. Аналіз методик і результатів оцінки конкурентоспроможності національних економік у напрямі впровадження інновацій / З.Юринець // Стратегія економічного розвитку України. – 2014. – № 34. – С. 57-63.

3. Державний комітет статистики [Електронний ресурс] // Офіційний сайт. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/control/uk/localfiles/>

М.М. Дученко,

*к.е.н., доцент,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

Є.Д. Степюк,

*студент факультету прикладної математики,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ З РОЗРОБКИ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ

В сучасних ІТ проектах велику роль відіграє чітке визначення технічного завдання та налагодження й управління процесом розробки програмного продукту.

Сьогодні для українських підприємств гостро актуальною є проблема ефективного управління ІТ проектами на базі використання інструментів і методологій моделювання. Це зумовлено підвищенням динамізму вимог та низьким відсотком успішності ІТ проектів. Аналіз компетенцій управління проектами продемонстрував, що технічні складності не є першочерговими, поступаючись людському чиннику [1, с.125]. В галузі розробки ПО, успіх проекту залежить насамперед від методології взаємодії та кваліфікації команди розробників.

Характерними проблемами вітчизняних проектів являються погана зацікавленість команди розробників, відсутність належного рівня документації процесу розробки, відсутність належної уваги до організації єдиного способу комунікації учасників проекту, не правильний підхід у тестуванні ПО (на відміну від прийнятого в західних стандартах співвідношення 1:2 розробник-тестувальник, в українських проектах ситуація зворотна 2:1, що істотно знижує якість продукту) [2, с.127].

Для вирішення цих проблем використовують процесний підхід імітаційного моделювання, також необхідно контролювати процес управління вимогами, розробляти UML моделі варіантів використання і залучення замовників для обговорення отриманих моделей, чітко визначати межі проекту, формулювати критерії якості проекту [3, с.512].

Процесний підхід в управлінні – це простий і надійний спосіб контролю, що досягається за допомогою розбиття основного процесу на підпроцеси. Надає єдину лінію розвитку управління компанією та спрощує багаторівневі ієрархічні організаційні структури, за рахунок чого забезпечує більшу орієнтацію на споживача. За рахунок зменшення кількості рівнів управлінської структури покращується процес обміну інформацією між підрозділами й усувається відособленість між ними.

При використанні даного підходу організація отримує:

- зменшення часу реалізації процесу та одночасно підвищення якості за рахунок зменшення кількості операцій передачі інформації по ієрархії управління;
- можливість оцінювання ефективності операцій, які виконуються в межах процесу, з точки зору ефективності процесу в цілому;
- узгодженість результатів операцій в рамках процесів;
- зменшення витрати;

– можливість реалізації системи мотивування персоналу, що базується на заохочення співробітників в залежності від досягнення результатів процесів, в яких вони беруть участь.

Таким чином, для покращення процесу розробки та зменшення ризиків, зв'язаних з виконанням проекту та забезпечення якості його реалізації, попри досвід розробки та достатні ресурси, необхідна наявність моделі на основі процесного моделювання, що забезпечить прогнозований результат, прозорість процесу розробки, посприє залученню замовника у процес, дозволить досягти гнучкості при виконанні проекту і в результаті – підвищить ефективність впровадження ІТ-проекту.

1. Чайковская М.П. Информационные системы в менеджменте Учебное пособие (Гриф Рекомендовано Министерством образования и науки Украины) - Одесса: Астропринт, 2010.- 256.

2. Чайковская М.П. Управление качеством реализации ИТ-проектов Концептуальные основы менеджмента на пороге XXI века / Сборник научных трудов.- Киев: МАУП, 2010.- С.124-130.

3. Хемди А. Таха Имитационное моделирование // Введение в исследование операций 7-е изд. - М.: Вильямс, 2007. – 917 с.

4. Хаммер М., Чампи и Д. Реинжиниринг корпорации. Манифест революции в бизнесе. - М.: Ман, 2011.-560 с.

С.І. Жакун,
*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

ЕКОНОМІКА СФЕРИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ

ІТ – сектор один з найперспективніших і найважливіших частин економіки України. Експорт ІТ послуг на 2015 рік складав близько 2,1 млрд доларів ВВП, 50 доларів на одного жителя на годину, 24 місце в світі по Індексу залучення сервісів. Для порівняння: Білорусь – 1 млрд доларів, 5% ВВП, 75 доларів на жителя, Ізраїль – 10 млрд доларів, 1200 доларів на жителя. За даними для порівняння чітко видно, що Україна не є передвою державою в даній сфері, вона тільки стає на шлях глобальної інформатизації. На даний час у Верховній Раді обговорюється законопроект «Про економічний експеримент щодо створення сприятливих умов для розвитку в Україні індустрії інформаційних технологій», який передбачає зменшення податку на оплату праці ІТ – спеціалістів[2]. Рішення про створення даного закону було прийнято на основі досвіду таких держав як Білорусь, в якій було впроваджено Парки Високих технологій. Це передбачало звільнення компаній від податків на прибуток підприємств, податок з доходів фізичних осіб для працівників компаній Парку становив 9%, соціальні страхові внески були обов'язковими і дорівнювали 35% та нараховували лише на середню заробітну платню країни.

Оскільки згаданий вище законопроект – лише експеримент, то він розрахований лише на 5 років, після завершення Верховна Рада України буде проводити аналіз наслідків та прийматиме рішення на рахунок ефективності обраних методів стимулювання галузі.

ІТ-сфера разом з телекомунікацією вже знаходиться на третьому місці (після металургії і агропромислового секторів) за обсягами експорту продукції/послуг, надавши послуг на 5 мільярдів доларів у 2013 році. Вона має дуже великий потенціал : ІТ може поборотись за друге місце в експорті послуг до 2020 року. Основними інвесторами та замовниками являються компанії з США і Європи. І їх інтерес з кожним роком росте[1].

За проведеними дослідженнями до 2020 року в області ІТ планується до 180 00 ІТ- спеціалістів. Таку динаміку росту не показує ні одна з Українських галузей індустрії. Таким чином необхідна популяризація професії програміста, адже попит на спеціалістів росте швидше , ніж їх доступна кількість. Якщо це все вдасться, то Україна стане ведучим світовим ІТ – гравцем не тільки в аутсорсингу, але і в R&D в загальному, довівши свій вклад у ВВП до 10%.

На рахунок інвестицій Українських стартапів інших країн, то він є дуже успішним та інтенсивним. В 2015 році в Українські ІТ– компанії було інвестовано більше 130 млн доларів, що на 237% більше ніж в 2014 році. При цьому всьому 48% усього капіталу договорів прийшло саме із-за кордону, що підтверджує їхню цікавість до розробок наших спеціалістів.

Передові ІТ компанії України:

Intellia – працює з такими галузями: фінанси, телекомунікації, мас – медіа, інтернет сервіси[3].

InSpirito - динамічна українська ІТ компанія, що надає професійні послуги у сфері проектування, розробки, тестування, впровадження і підтримки систем програмного забезпечення на міжнародному ринку[3].

N-iX – це українська інжинірингова компанія, яка розробляє складне технологічне програмне забезпечення. Головним напрямком роботи компанії є створення Dedicated Development Team / Own Development Center[3].

Lohika – це провідний постачальник послуг аутсорсингу у сфері інформаційних технологій[3].

SoftServe — найбільша українська компанія з розробки програмного забезпечення, яка пропонує послуги з виробництва, контролю якості та підтримки інформаційних систем і рішень[3].

На сьогоднішній день ІТ- індустрія є однією з головних складових економіки країн. Україна в розвитку даної сфери стоїть одною з передових, але все ж такі присутні деякі неточності , щодо регулювання цим сектором, тому прийняття різноманітних законів повинно бути негайним заходом, для покращення державного фонду і економіки країни в загальному

1. 10 міфів про Український ІТ - сектор [Електронний ресурс] // Экономическая правда. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.epravda.com.ua/rus/news/2015/10/7/562511/>

2. В Україні стартує економічний експеримент для підтримки ІТ - індустрії [Електронний ресурс] // ЛІГАБізнесІнформ. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: ko.com.ua/v_ukrayini_startuye_ekonomichnij_eksperiment_dlya_pidrimki_it-industriyi_58360

3. ІТ - компанії [Електронний ресурс] // Дело. – 2016. – Режим доступу до ресурсу:<http://www.invest-lvivregion.com/it.htm285cms>.

О.С. Захода,
*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

РОЗВИТОК КРИПТОВАЛЮТИ В УКРАЇНІ

Біткоіни – це гроші, що існують виключно у вигляді записів на рахунках, не є знаком будь-якої валюти або товару, не готівкові гроші. Біткоіни є першим досвідом відриву приватних грошей від національних валют, який відбувся через півстоліття після відриву національних валют від золота. Як готівку нового покоління, біткоіни має ряд спільних рис з записами на рахунках в банку, але має і важливі особливості [1].

Біткоіни і блокчейн останнім часом стали чи не найбільш обговорюваних тем в українському фінансово-технологічному секторі. Крім зростання лояльності державних інститутів до кріптотехнології, спостерігається і сплеск активності локального співтовариства. Вже сьогодні, в Києві, ви можете купити продукти за біткоіни, оплатити квитки в кіно або театр, скористатися послугами таксі, тощо. В Одесі можна оплатити бікоіном послуги агентства нерухомості, а також купити речі і канцелярське приладдя в одному з шоу-румів міста. Купівля біткоінів за готівку в Україні вже давно не є проблемою і доступна не тільки через сервіси типу localbitcoins, але і через кілька тисяч терміналів iBox. Велику роль в просуванні кріптотехнологій в Україні зіграло місцева Bitcoin Foundation (BFU), представники якого активно працювали з банківськими організаціями та Нацбанком України в питаннях інтеграції технології блокчейн і криптовалюта в економіку країни. BFU насамперед виступає в якості консультативного органу і бази знань для організацій з фінансового сектора, які цікавляться сучасними технологіями.

Плоди активної пропагандистської діяльності з боку українських біткоін-ентузіастів не змусили довго на себе чекати. Представники НБУ відвідали вересневу Bitcoin Conference Kiev, а директор департаменту платіжних систем НБУ Наталія Лапко позитивно і конструктивно оцінила потенціал блокчейна і біткоіни в ході свого виступу. Трохи пізніше відбулася ще одна не менш знакова подія – НБУ опублікував на своєму сайті офіційний лист, який роз'яснює позицію регулятора по відношенню до цифрових валют. Зокрема, НБУ пояснив, що не планує найближчим часом втручатися в розвиток криптовалюта в Україні і буде діяти в даному питанні, спираючись перш за все на досвід регуляторів ЄС. Для порівняння, роком раніше НБУ займав набагато більш холодну позицію по відношенню до біткоіни. Така зміна ставлення регулятора до криптовалюта обумовлено підвищенням рівня розуміння технологічної сторони питання.

Одним з важливих моментів розвитку і розуміння біткоіни-індустрії в Україні є зміщення масового інтересу від криптовалюти як спекулятивного активу в сторону блокчейна і можливостей цієї технології за межами сфери фінансів.

29 вересня цього року в Києві між керівництвом програми електронного уряду і Bitcoin Foundation Ukraine був підписаний меморандум за програмою електронного уряду (e-gov). Як стало відомо ForkLog, перед робочою групою гостро стоїть питання про децентралізованому зберіганні даних. Пріоритетне завдання, що стоїть перед розробниками, - створити захищену від людського фактора базу даних, попередивши можливість несанкціонованого зміни даних контрагентами. BFU в даному випадку виступає в якості технологічного партнера і консультує сторони [2]. Однак у вересні 2015 року відбулася ще одна важлива подія для розвитку та популяризації блокчейна в Україні. Американська технологічна компанія Innovecs спільно з директором KUNA Bitcoin Agency Михайлом Чобаняном відкрила центр компетенцій Blockchain. Іншими словами -

цілу лабораторію з вивчення та інтеграції технології блокчейн. Найближчим часом співробітники R & D центру Blockchain будуть займатися підключенням українських банків до протоколу Ripple.

За останні два роки в Україні вкрай актуалізувалося питання структурних змін і реформ в органах державного і муніципального управління. Зростає попит на боротьбу з корупцією, забезпечення прозорих тендерних конкурсів, виборів, скорочення кількості чиновників та мінімізація бюрократичних процедур. Як легко здогадатися, блокчейн може стати ключем до технологічного рішення багатьох актуальних для України проблем.

Обговорюючи актуальні тенденції розвитку криптовалюти, цілком можна покластися на доводи відомих експертів, зокрема, Ч.Вулнауфа. Він змалював кілька можливих сценаріїв розвитку подій майбутньому:

Бізнес, який пропонує своїм користувачам всього одну послугу (в тому числі фінансову), поступиться місцем компаніям, які пропонують їх різноманітність.

База користувачів криптовалюти буде збільшуватися, але повільно.

Біткоіни - валюта майбутнього, не має практичних обмежень у розвитку, відрізняється унікальною пластичністю, яка дозволяє вносити зміни і удосконалення в унікальний механізм функціонування.

У 2017 році біткоіни і однойменна платіжна система вийдуть на новий рівень розвитку, завдяки значному зростанню довіри з боку інвесторів і звичайних користувачів. Інвестиції в даний сектор будуть зростати, поки база користувачів не стане критичною. Вартість криптовалюти залишиться стабільною і буде повільно, але вірно рости.

В даний час вартість валюти викликає суперечки серед фінансових експертів. Багато з них вважають, що незважаючи на курс 450 доларів США, його ціна занижена мінімум на 200 умовних одиниць, що є наслідком численних підступів з боку представників офіційної влади, фінансових і кредитних структур.

Якщо всі обставини будуть складатися вдало, то не виключено, що вже в 2018 році вартість криптовалюти зможе здивувати навіть тих, хто був до цього готовий і раніше, не кажучи вже про тих, хто до цього спочатку був не готовий [3]. А тому залишається тільки набратися терпіння і добувати валюту всіма можливими способами, а також сподіватися на те, що все у біткоіни складеться максимально вдало. Світові експерти прогнозують позитив для біткоінів. Вже сьогодні його курс становить близько \$ 450. Це найвища позначка, яка була за останні три місяці, але зовсім не є історичним рекордом.

1. Биткоин [Електронний ресурс] // Википедия – свободная энциклопедия. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%B8%D1%82%D0%BA%D0%BE%D0%B9%D0%BD>.
2. Биткоин, безналичная экономика и ПОПС (часть вторая) [Електронний ресурс] // ForkLog. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://forklog.com/bitkoin-beznalichnaya-ekonomika-i-pops-chast-vtoraya/>.
3. Что ждет Биткоин в будущем? [Електронний ресурс] // Xchange.cc. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://xchange.cc/faq/Chto-zhdet-Bitkoin-v-buducshem.html>

ТРАЕКТОРІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ «ХМАРНИХ» ОБЧИСЛЕНЬ В УКРАЇНІ

Високий потенціал зростання українського ринку інформаційних технологій підтверджують багато експертів, які сходяться на думці, що саме ІТ-галузь є пріоритетною для іноземного інвестора – не дивлячись на кризу вони пильно вивчають ІТ-ринок України і вибирають найбільш привабливі компанії для інвестування. Парадигма “хмарних обчислень” має потенціал, який може забезпечити технологічний стрибок до якісно нового стану нашої ІТ-індустрії, що дуже важливо для економіки України. Саме це викликає необхідність розробки державної програми розвитку парадигми «хмарних» обчислень в Україні.

Аналіз міжнародного досвіду дозволяє сьогодні говорити про чітку тенденцію до консолідації ІТ-ресурсів компаній і відомств. Саме консолідація здатна істотно зменшити витрати на ІТ [1]. Фізична консолідація має на увазі географічне переміщення серверів на єдиний майданчик (до «хмари»), а логічна — централізацію управління. Логічна консолідація сервісів приводить до централізації управління критичними для бізнесу та держави системами і додатками. Переваги логічної консолідації очевидні: в першу чергу це вивільнення апаратних ресурсів, які можна використовувати на інших ділянках інформаційної системи. По-друге, простіша і логічніша структура управління ІТ-інфраструктурою робить її гнучкішою і пристосованішою для майбутніх змін. До переваги «хмарних» сервісів можна також віднести зниження витрат (Витрати на ІТ переходять з розряду капітальних до розряду операційних, оскільки «хмарний» провайдер надає необхідну інфраструктуру, як частину комплексної послуги).

Одночасно хмарні сервіси здатні знизити як капітальні, так і операційні витрати в сферах (див табл.1.):

Таблиця 1.

Оцінка скорочення витрат від використання «хмарних» сервісів

Сфера витрат	Модель IaaS	Модель PaaS	Модель SaaS	Тип витрат
Адміністрування ІТ-систем та технічна підтримка (зменшення кількості персоналу і часу роботи)	Вартість забезпечення сервера * кількість серверів, що передаються провайдеру +	Вартість обслуговування сервера додатків * кількість серверів, що передаються провайдеру +	Вартість адміністрування серверів, що передаються + вартість адміністрування БД +	Регулярні
Підтримка користувачів та обладнання	частина часу керівництва (відносно кількості серверів)	вартість адміністрування БД + частина часу керівництва (відносно кількості серверів)	вартість адміністрування додатків+ частина часу керівництва	Регулярні
Супровід (встановлення патчів, зміна версій ПЗ)				Періодичні
Ліцензії на ПЗ та витрати на їх підтримку		Вартість ліцензій на ПЗ і на підтримку (25-30% від вартості ліцензій)	Вартість ліцензій на ПЗ і на підтримку (25-30% від вартості ліцензій)	Регулярні
Хостинг (приміщення, електроживлення тощо)	Витрати на збереження серверів та обладнання	Витрати на збереження серверів та обладнання	Витрати на збереження серверів та обладнання	Регулярні

Програма державної підтримки розвитку інноваційної парадигми «хмарних обчислень» на думку доповідача має складатися з десяти етапів:

1. Визначення переліку необхідних організаціям ІТ-ресурсів і сервісів і відібрати найбільш ефективні для переносу в «хмару».
2. Визначення галузевих вимог до ІТ-середовища і вибрати на основі цього оптимальну модель реалізації «хмари»
3. Визначення відповідності існуючої апаратної і мережевої інфраструктури підприємств та державних установ «хмарним» вимогам, та визначення необхідного доопрацювання
4. Вирішення питання з ліцензуванням окремо взятих програмних додатків, які застосовуються та вимагають ліцензування.
5. Створення державної агенції з розвитку «хмарних» обчислень
6. Створення державних «хмарних» провайдерів за моделлю «хмарного супермаркету»
7. Проведення необхідних доопрацювань призначених до перенесення у «хмару» ІТ-ресурсів і сервісів
8. Запуск «хмар» і налаштування їх компонентів.
9. Організація підтримки і супроводу «хмарних» сервісів.
10. Створення і впровадження електронного уряду.

В якості технічного рішення державного «хмарного» провайдера може бути обрана модель багатофункціональної «хмарної» інфраструктури на базі розподіленого «хмарного» ЦОД, що використовує конвергентну архітектуру, засновану на «хмарних обчисленнях» і SDN; об'єднує географічно розподілені ЦОД у віртуальну платформу ЦОД завдяки активному інтелектуальному управлінню, і надає розміщені в її середовищі ІТ-сервіси.

Застосування «хмарних технологій» в якості моделі впровадження інновацій через посередництво держави, забезпечує нові можливості для розвитку співпраці компаній розробників програмного забезпечення і його споживачів, що допомагає вирішити проблему старіння інновацій та неефективного їх використання.

Важливим є і той факт, що Україна, якраз через недостатній розвиток інформаційного суспільства, може пропустити етап масового розповсюдження традиційних ІТ-інфраструктур та датацентрів, який вже пройшла світова ІТ-індустрія.

1. Mell P., Grance T. *The NIST Definition of Cloud Computing: Recommendations of the National Institute of Standards and Technology.* – U.S. Department of Commerce, 2011. – 7 p. – Special Publication 800-145.

М.А. Карпов,
*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

КРИПТОВАЛЮТА В СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Криптовалюта – це електронні грошові одиниці, кількість і випуск яких не залежить від реальних грошей, створених державами. Іншими словами це грошові одиниці, емісія та облік яких здійснюється за допомогою спеціальних алгоритмів шифрування із використанням криптографічних методів захисту. Перша криптовалюта – біткоїн [1]. Оскільки біткоїн, як новий вид електронних грошей, з'явився раніше всіх, не дивно, що він є найпопулярнішим серед криптовалют. На даний момент він став майже повноцінною валютою, яка вже визнана багатьма країнами і кількома американськими штатами. Це, судячи з усього, тільки початок, тому що біткоїн має ряд переваг в порівнянні з рештою валют, а саме: повністю децентралізована валюта, має відкритий код, доступний кожному, нікому не належить і ніким не контролюється, тобто кожен бажаючий може брати участь в емісії нових біткоїнів. Перераховані переваги, потенційно, здатні зробити біткоїн основною світовою грошовою одиницею, але для цього його повинні визнати всі країни. Потрібно сумарно кількість валюти збільшити, наприклад до рівня загальної кількості доларів у всьому світі. Це дозволить біткоюну позбутися його основного мінуса – на даний момент він є спекулятивним товаром, який дуже сильно залежить від думки і настроїв людей.

Будь-яка держава зацікавлена в повному контролі над національною валютою і її управлінням. Від цього залежить добробут самої країни, її можливості впливу на всі верстви населення і його заробіток, крім того це дає можливість будувати цілком контрольовані зовнішні відносини з рештою світу. Сам факт того, що з'явилася непідконтрольна криптовалюта біткоїн, причому виключно віртуальна, явно заважає усталеному порядку речей і вимагає створення нових законів. Ігнорувати криптовалюту, звичайно ж, можна, однак не завжди вдається, і все більші обсяги товарів і послуг оплачуються біткоюнами. Це практично унеможлиблює змогу повного контролю валюти. Тому самий простий спосіб боротьби з цим повна заборона цієї валюти на території країни. Однак, більшість країн світу просто пустили ситуацію з цифровими валютами на самоті. Вони не чинять ніякого впливу на обіг криптовалют. Прикладом може бути Україна, яка тільки за останній рік увійшла в десятку країн за обсягом укладених угод з криптовалютою.

Для регуляції економіки, стимуляції її зростання, згладжування криз для цього, зокрема, держава має монополне право емісії основної валюти. Цим інструментом можна користуватися так, щоб країна процвітала. Але при цьому всі змушені довіряти право емісії якомусь вузькому колу осіб, яких ніхто не знає особисто. Всі проблеми, наслідки, що випливають та постійне бажання переробити все на новий лад ускладнюють регулювання емісії. Але можна ж закласти механізм автоматичного регулювання в саму валюту. При цьому схема може бути дуже проста, наприклад: якщо обсяги ринку ростуть – знижуємо емісію, обсяги падають – збільшуємо емісію. За аналогією з автоматичним регулюванням складності добування криптовалюти, що дозволяє більш-менш точно дотримуватися чітко заданого обсягу емісії. Така регуляція може домогтися більш-

менш стабільної вартості валюти, яка дозволить економіці розвиватися більш повноцінно [2].

Крім спроб регулювання або заборони з боку уряду, у криптовалюти є й інші проблеми. Наприклад, дефляція валюти.

Стагнація, тобто постійно зростаючий курс валюти, спонукає людей не витратити гроші, а накопичувати їх. Крім того, можливість отримувати прибуток від простого накопичення позбавляє людей від необхідності виробляти товари і послуги. В результаті появляється криза, тому що суспільство не може жити в достатку, коли ніхто нічого не робить. Не секрет, що багато хто вважає, що курс біткоїнів, незважаючи на деякі тимчасові просадки, за рахунок обмеженою в майбутньому емісії, буде тільки дорожчати, і відкладають криптовалюту до кращих часів, сподіваючись що в майбутньому можна буде заробити на цьому. Саме і в цьому криється така проблема. Постійне накопичення ні до чого доброго не призведе, бо якщо гроші не знаходяться в обороті, то і користі вони нікому не приносять. Стагнація згубна для економіки [3].

Іншою проблемою біткоїнів є спекулятивність. За своєю природою біткоїн зобов'язаний постійно дорожчати, тому що з часом його все складніше добувати. Зростання курсу криптовалюта в десятки разів вже нікого не дивує. Але за кожним таким стрибком слідують обвалення курсу, нехай і не такі сильні, але все-таки досить чутливі. Здорову економіку досить складно побудувати з таким непостійним курсом.

Багато людей сьогодні розглядають біткоїн як новий вид цінних паперів, але його можна розглядати як нову технологію, інновацію, яка в майбутньому може замінити нинішні гроші. Навіть при тому, що криптовалюта з'явився зовсім недавно, вона набрала колосальну швидкість в розвитку і поширенні, на основі використання криптовалюти виникла своєрідна економіка, непідвладна державному регулюванню з усіма витікаючими наслідками.

Сьогодні життя змінюється дуже швидкими темпами. Це відбувається завдяки інноваційним інформаційним технологіям, які покращують якість життя кожного, хто ними активно користується. Однозначно не можна сказати, чи перспективні криптовалюти, чи принесуть вони щось нове в економіку або стануть одним з видів електронних грошей, прив'язавшись до курсу матеріально забезпечених валют. Ясно одне: в криптовалютах закладений величезний потенціал, який, з одного боку, може дати сильний поштовх економіці всього світу, з іншого - загальмувати його розвиток.

1. Satoshi Nakamoto. Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System. 2008. —9 с.

2. Кирил Сарханянц, Ольга Шестопал, Роман Рожков Много денег из ничего // Газета «Коммерсантъ», № 102/П (5133), 17.06.2013

3. Алексей Кутовенко. Цифровая лихорадка: журнал. — 2011. — 12 вересня (№ 35). — С. 38—40. — ISSN 1680-4694

О.В. Корзаченко,

к.е.н., доцент

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

СУЧАСНІ ІНСТРУМЕНТИ ПРОСУВАННЯ САЙТІВ

На сьогоднішній день кожен суб'єкт господарювання прагне використовувати у своїй діяльності сучасні ІТ. Підприємства створюють спеціальні представництва у мережі інтернет – веб-сайти, які допомагають в комунікації з клієнтами, але наявність такого ресурсу не є запорукою підвищення ефективності діяльності. Таким чином, актуальним є дослідження практичних аспектів просування сайтів та застосування сучасних інструментів інтернет-маркетингу. Важливим є правильний вибір тих чи інших інструментів для просування в залежності від цілей та завдань, які стоять перед підприємствами.

Перш за все, просування сайту має на меті привернути увагу цільової аудиторії потенційних клієнтів, які забезпечать збільшення обсягів продажів, зміцнення статусу бренду та ділової репутації підприємства. Просування сайту забезпечить його переміщення на верхні позиції в результатах видачі пошукових систем; зростання трафіку, тобто збільшення кількості відвідувачів; збільшення цільової аудиторії; посилення конверсії. Зазначимо, що під конверсією в інтернет-маркетингу розуміють відношення кількості відвідувачів сайту, які виконали на ньому певні дії, наприклад, придбали товар, зареєструвалися, підписалися на акції, відвідали певні сторінки сайту, перейшли по рекламному посиланню, до загальної кількості відвідувачів сайту, що визначається у відсотках.

Узагальнюючі науково-практичні погляди та висловлюючи власну думку, вважаємо, що до основних інструментів слід віднести: пошукову оптимізацію (Search Engine Optimization, SEO); інструменти PPC (Pay Per Click, «плата за клік») – контекстну та банерну рекламу; інструменти SMM (Social Media Marketing) – залучення трафіку на сайт через соціальні мережі. До додаткових інструментів слід віднести такі, як email-маркетинг, партнерські програми та реєстрація у каталогах. За даними агентства Webmarketing123 застосування пошукової оптимізації, рекламних кампаній та соціальних мереж показують свою ефективність для ринків B2B та B2C (рис.1) [1]. Найбільший вплив на лідогенерацію, що націлена на пошук нових потенційних клієнтів з їх контактними даними, чинить пошукова оптимізація.

Пошукова оптимізація – комплексна методика і набір інструментів для підвищення місця сайту на сторінці результатів пошуку, яку видає пошукова система у відповідь на пошуковий запит користувача [4, с. 24]. SEO передбачає роботу з кодом і текстом веб-сторінок, метою якої є використання сукупності внутрішніх чинників, що застосовуються на сторінці веб-сайту для впливу на результат видачі за даними пошукового запиту в пошукових системах [5, с. 73].

SEO включає в себе такі етапи: (1) аналіз категорій та аудиторії (основних конкурентів в пошуковій видачі, збір та аналіз семантичного ядра сайту, аналіз сезонності); (2) розроблення стратегій (контенту, посилань) та прогнозу аналітику трафіку; (3) внутрішню оптимізацію сайту (оптимізацію структури та контенту сайту, посадкових сторінок, оптимізацію під пристрої); (4) зовнішню оптимізацію сайту (аналіз посилальної маси, розміщення посилань у відповідності до розробленої стратегії); (5) аналіз результатів (позицій сайту по семантичному

ядру, динаміки приросту безкоштовного органічного трафіку, Google Webmaster Tools та Яндекс.Вебмастер).

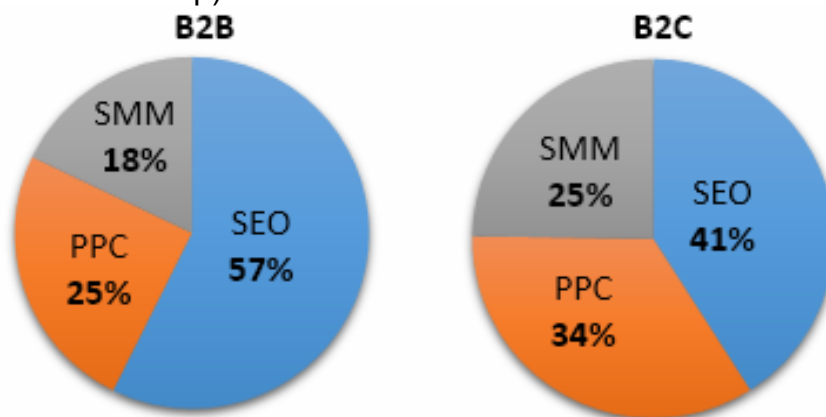

Рис.1. Вплив інструментів просування сайтів на лідогенерацію

Відвідувачі сайту, які потрапили на нього шляхом переходу по посиланню пошукової системи у відповідь на пошуковий запит, формують SEO (органічний) трафік [3]. Слід зазначити, що чим вище місце сайту за результатами пошуку, тим більша ймовірність переходу на нього. Так за даними 2016 р. ймовірність кліку по першому посиланню в пошуковій видачі складає 32%, по другому – 14%, по третьому – 10%, з 4 по 10 місця – відповідно 7%, 6%, 5%, 4%, 4%, 3%, 3% [2].

Даний метод просування забезпечить довгостроковий ефект і дозволить залучити більше відвідувачів на сайт. Однак SEO характеризується складністю і великими часовими витратами. З метою збільшення обсягів продажів у короткі строки слід використовувати інструменти PPC.

1. Lead Generation Using PPC? Apply These 8 Little Secrets [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://digitalmarketingphilippines.com/lead-generation-using-ppc-apply-these-8-little-secrets/>

2. SearchMetrics ranking factors 2015 report [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://90digital.com/seo-comment/searchmetrics-ranking-factors-2015-report-my-take-8335.html>

3. Калашникова А.А. Комплексное продвижение сайта в интернете [Електронний ресурс] // Современные научные исследования и инновации, 2016. – № 6 – Режим доступу: <http://web.snauka.ru/issues/2016/06/69379>

4. Капустина Л.М. Интернет-маркетинг. Теория и практика продвижения бренда в Сети: [монографія] – Екатеринбург : [Изд-во Урал. гос. экон. ун-та], 2015. – 102 с.

5. Литовченко І.Л. Методологічні аспекти Інтернет-маркетингу: Монографія. – К.: Наукова думка, 2008. – 196 с.

П.І Крисенко,

*студент групи ДП-42,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

ЕКОНОМІКА ІТ

Сферу ІТ називають драйвером для економіки України тому доцільно роздивитися детально цю галузь і який внесок вона робить. А також дії назустріч з боку держави, котрі мають добрі наслідки, так і що мають погані наслідки для ІТ.

Розглянемо стан та внесок ІТ-галузі у розвиток економіки України.

Галузь ІТ досить швидко розвивається в Україні. Це можна побачити глянувши на внесок ІТ у ВВП за 2012 рік, що складав 0,8 відсотків, що в 3.75 раза менший за внесок у 2015 році. Також експерти прогнозують рост цього вкладу до 5.7 відсотків у 2020 році.

ІТ-сектор створює імідж України та привертає іноземний капітал. За даними сайту «Економічна правда» у 2015 році в українські ІТ-компанії було інвестовано більш ніж 130 мільйонів доларів США, 47 відсотків з яких – іноземний капітал. Ця сума на 237 відсотків більша за 2014 рік[1].

ІТ-компанії створюють робочі місця. Станом на кінець 2016 року в Україні працює близько 100 тисяч іт-спеціалістів. За прогнозами сайту dou.ua ця цифра буде збільшуватися на 20 тисяч щорічно і до 2020 року буде 180 тисяч робочих місць.[2]

Кількість стартапів з кожним роком зростає, станом на 2016 рік їх кількість досягла значення 2,5 тисячі та зростає далі. За прогнозами за найближчі роки ця цифра стане близькою до 5 тисяч. Але частина цих стартапів все ж виїжджає за кордон з причин, які нижче будуть розглянуті. Також кількість стартапів українських за кордоном збільшується, якщо у 2015 році всього лише два стартапи були представлені на конференції у Лас-Вегасі. А вже в наступному році ця кількість збільшилась у 3.5 рази [1].

Аграрна галузь активно інтегрується зі сферою іт, чим збільшує простір для стартапів, відкриває нові ринки, а з цим і нові робочі місця та прилив інвестицій. А так як на першому місці по вкладу у ВВП є аграрний сектор[3], то розвиток цього сектору йде тільки на користь.

Іт-галузь досить важлива на даний момент, тому принципово розглянути як Україна сприяє розвитку, та які дії призводить до занепаду.

Більшість стартапів виїжджає за кордон у пошуку інвестицій. Причини цьому явищу є мала підтримка державою. Більшість інвестицій йдуть від частих компаній та фондів, яких на заході наваго більше чим в нас, тому й більш вигідно просувати та розробляти свої ідеї там.

Також однією з проблем є виїзд професіоналів з найбільшим стажем за кордон в пошуках більш гарних умов для існування та професійного розвитку. А саме ці професіонали роблять найвагомий внесок в економіку в сфері іт. За 2015 та 2014 таких професіоналів виїхало близько 9 тисяч за кордон [4].

Весь ІТ-сектор в більшій мірі продає «сировину» - знання та час робітників, замість того, щоб продавати вже готовий продукт. Держава замість того, щоб налагодити та розвинути свій продукт, намагається задовільнити захід(якому вигідна Україна лише як постачальник сировини) і розвиває лише аутсорсинг.

За даними Проводяться постійні обшуки ІТ компаній представниками прокуратури, податкової та інших структур з намірами вимагання. Підчас обшуків

часто вилучають сервера та інше цінне обладнання. Поки держава не припинить таке беззаконня, частина інвесторів не прийде до України, справедливо боючись за свої інвестиції. По підрахункам такі дії завдали прямої шкоди близько 10-20 мільйонів доларів, та 100 мільйонів доларів непрямої, як результат недоотриманих інвестицій[5].

Також до «палок в колесах» можна віднести відсутність інтеграції вищих навчальних закладів з іноземними компаніями, що стимулювали би та контролювали кількість іт-спеціалістів, що випускаються, бо на даний момент кількість випускників іт спеціальностей перевищує кількість робочих місць, не враховуючи ще дуже велику кількість спеціалістів, що закінчили підготовчі курси.

Одна з проблем перенасичення кадрами є результатом того, що професія іт-шника є дуже високооплачувана (середня заробітна плата в Києві – 9292 грн[6], а в той же час junior software engineer може отримувати вже від 10 тисяч, а senior software engineer і навіть 100 тисяч)[7]. Цю проблему можна б було вирішити прогресивною податковою системою, такою як в країнах ЄС, але й там зарплати інших професій, не таких престижних як у сфері іт, мають вищий рівень.

Підсумовуючи, можна сказати, що потенціал цієї галузі в нашій країні є, але потрібно, щоб депутати та відповідальні за це люди не відвернули інвесторів, та змогли покращити якість наших спеціалістів, та розвинути власний ринок іт послуг, а не бути лише сировинним постачальником для інших стран.

1. Экономическая Правда: 10 мифов об IT-секторе Украины[електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/rus/publications/2016/09/13/605211/>

2. Dou: Украинское IT в цифрах: индустрия состоялась как ключевая для экономики Украины[електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dou.ua/lenta/columns/it-in-figures/>

3. BusinessViews: 30+ графиков и карт, которые доступно объясняют агробизнес Украины[електронний ресурс].

4. Режим доступу: <http://businessviews.com.ua/ru/economy/id/20-grafikov-i-kart-kotorye-dostupno-objasnjajut-agrobiznes-ukrainy-328/>

5. Экономическая Правда: 5 побед и 5 поражений IT Украины в 2016 году[електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/rus/publications/2016/12/27/615954/>

6. DigitalUkraine: пост в фейсбук[електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.facebook.com/ITDigitalUA/posts/1231833640195572>

7. Міністерство фінансів України: середня заробітня плата по Україні[електронний ресурс]. Режим доступу: <http://index.minfin.com.ua/index/average/>

8. LevelUp: Зарплаты украинских разработчиков: тенденции[електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.levelup.dp.ua/zarplaty-ukrainskix-razrabotchikov-tendencii.html>

А.О. Лакуста,

*студентка ФММ, 3 курс,
Національний технічний університет України «КПІ імені Ігоря Сікорського»*

Т.П. Лободзинська,

*к.е.н, доцент,
Національний технічний університет України «КПІ імені Ігоря Сікорського»*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО СТАНОВИЩА ІТ-ГАЛУЗІВ УКРАЇНИ

Сучасний стан економіки України і ті процеси, що відбуваються в нашій державі, як ніколи, потребують розвитку сучасних технологій. Суспільство з кожною хвилиною все більше і більше використовує новітні технології і рівень та обсяг цього використання буде і надалі збільшуватись.

На сьогодні ІТ-сфера – найрозвинутіший та найбільший за обсягом сегмент інноваційної економіки України, який стабільно демонструє позитивну динаміку та перспективи зростання.

Майбутнє економіки сьогодні пов'язане, насамперед, з тим, наскільки ефективно розвивається наука і технології, наскільки динамічно розбудовується інформаційне суспільство.

ІТ-ринок суттєво залежить від зовнішніх сировинних ринків: у 2009 р. після кризи в Україні обвал ринку ІТ (-56%) перевершив обвал економіки (-14%) у 2,5 рази. Весь ІТ-ринок фактично залежить від сегмента продажу обладнання, який в останні роки не зростає. Якщо виключити частку ІТ-послуг (9,3%), то практично 90% ринку – імпортований товар. Самим захищеним від економічних потрясінь сегментом є ІТ-послуги, проте їх частка в Україні становить менше 10%, а 30-40% галузі наразі знаходиться в тіні через використання «сірих схем».[1]

Додатково ускладнює проблему «вплив мізків». На думку експертів, головними недоліками вітчизняної ІТ-освіти є відрив навчальних програм від реальних потреб ринку, а також її подекуди невисока якість. [2]

Українську ІТ-індустрію, як основу інноваційного розвитку країни, необхідно виводити з «тіні», послаблюючи податкове навантаження на галузь та надаючи стимули для розвитку. Існуюче законодавство і чинна система оподаткування створюють невідгідні умови для українських виробників, що змушує ІТ-компанії реєструвати своїх працівників як платників єдиного податку, а це ускладнює створення на теренах України дійсно великих компаній з рентабельністю 100 - 200%, які здатні виробляти абсолютно готовий продукт.[3]

Недосконалість сприятливого законодавчого поля, яке надавало би ІТ-бізнесу фіскальні та економічні стимули, робить собівартість роботи українського програміста вищою за собівартість такої ж самої роботи в інших країнах Центральної та Східної Європи, а також Індії.

На даний час існуючі преференції не є достатньо ефективними, що зумовлено низкою факторів. Так, процедура укладання зовнішньоекономічних контрактів є досить складною і бюрократичною, а витрати часу на їх оформлення у деяких випадках перевищують час на створення самої продукції.

Низька дієвість запроваджених податкових пільг (насамперед – відміна податку на додану вартість) зумовлюється також тим, що основними гравцями на вітчизняному ІТ-ринку є аутсорсингові компанії, які, в більшості випадків, надають

послуги іноземним споживачам, а з даних операцій і без вищезгаданих преференцій не стягується ПДВ. [4]

Український ІТ-бізнес має можливість бути успішнішим, зростати більш високими темпами, отримувати більшу кількість замовлень від зарубіжних клієнтів. Але для цього необхідно дотримуватися певної стратегії, яка і стане фундаментом для зростання ІТ-бізнесу. Прозорі та зрозумілі правила гри і їх дотримання всіма державними та регулюючими органами — це перший "musthave".

Наразі рентабельність українських ІТ-проектів становить 10-20%. В одиничних проектах досягає 50%. Зняття ПДВ з розробників ІТ-продукції, запроваджене з 1 січня 2011 року, значно пожвавило галузь. [5]

ІТ-технології мають достатньо великий потенціал з точки зору інвестора. Навіть під час світової економічної кризи зростання становило більше 30-40% на рік. Прибутки від реалізації однієї успішної розробки значно перевищують сукупний розмір усіх невдалих інвестицій.

Потенціал вітчизняної ІТ-галузі, який склався за відсутності системної державної політики, незабаром може знецінитися під тиском конкурентів, які роблять ставку на експорт ІТ-послуг. Для збільшення частки України на ІТ-ринку провідним вітчизняним підприємствам галузі необхідно дотримуватись єдиної згуртованої політики щодо здійснення конкурентної боротьби. Україна може бути центром ІТ-розробок як в Європі, так і у всесвітньому масштабі, однак для цього необхідна цілеспрямована підтримка держави. Процвітання та успішний розвиток України є неможливим, якщо не буде задіяний на повну силу високотехнологічний потенціал держави. Розвиток інформаційних технологій значно підвищить якість освіти, науки, медицини і фінансового обслуговування. [6]

Також проблемою є недосконалість національної інноваційної стратегії з урахуванням потреб бізнесу. Відсутня економіка, яка заснована на прискореному освоєнні знань і виробництві інноваційної, високотехнологічної продукції, що здатна конкурувати на зовнішніх ринках і має стійкий попит на внутрішньому.

Стратегічна важливість розвитку ІТ-сектора для України визначається тим, що успіх чи стагнація в цій сфері істотно впливають на місце країни у світовій спільноті. На вітчизняному ІТ-ринку у найближчому майбутньому зростатиме роль та частка аутсорсингу, який передбачає передачу підприємствами на підставі договору певних бізнес-процесів або виробничих функцій в ІТ-сфері компаніям, що на цьому спеціалізуються. В Україні розширення ІТ-аутсорсингу зумовлюється підвищенням попиту на «хмарні» послуги (сучасні технології збереження й управління базами даних), зростанням потреби в розробці проектів консолідації та візуалізації, комплексних систем інформаційної безпеки, уніфікованих комунікацій та ін. На даний час розвиток «хмарних» послуг дещо стримується відсутністю впевненості в безпеці бізнесу. З вирішенням цієї проблеми перехід на роботу з «хмарами» буде здійснюватись форсованими темпами. [7]

Проблемою розвитку ІТ-галузі в Україні, формування її інфраструктури також є недостатність та бездієвість потужних наукових центрів, інноваційних парків. Вирішення цієї проблеми дозволить сконцентрувати в одному місці висококваліфікованих спеціалістів з цікавими проектами, сучасне технологічне обладнання, а також залучати до таких проектів українських та іноземних інвесторів. До інших напрямів розвитку інформаційної індустрії в Україні слід віднести: розширення електронної комерції, запровадження електронного уряду, розробку власної операційної системи та антивірусу.

Отже, для вирішення проблем економічного становища ІТ-галузі в Україні необхідно підвищення якості освіти, зв'язок навчальних програм з реальними

потребами ринку, удосконалення інвестиційного клімату, законодавчої бази, системної державної політики, національної інноваційної стратегії.

1. Бабанін, О. С. Статистика розвитку ІТ-ринку в США, Україні й світі / О. С. Бабанін // Статистика України. – 2013. – № 1. – С. 22–27

2. Образование для ИТ-отрасли: роль частно-государственного партнёрства / Рубин Едуард. - Международная конференция «Украина: побеждать с помощью информационных технологий» [Электронный ресурс]. - Режим доступа : http://reformclub.ua/club/about/ERU_Education_4_IT_v2.pdf

3. Згуровський М. Суспільство знань та інформації – тенденції, виклики, перспективи // Дзеркало тижня. – 2013. – № 19. – С. 23.

4. Степаненко В. М. Аутсорсинг ІТ-услуг набирає обороти / В. М. Степаненко // Сети и бизнес. — 2014. — № 1. — С. 82—84

5. Лабжанія Р.Г. Місце і роль аутсорсингу у сфері послуг і виробництві // Бізнес інформ. – 2013. — № 7. – С.357-361.

6. Мишко С. Объем украинского ИТ-рынка в 2013-м году: стаття / [Электронный ресурс] / Мишко С. – 2014. – Режим доступа: <http://forbes.ua/business/1344833-obem-ukrainskogo-it-rynka-v-2013-godu-36-mlrd>

7. Клімушин П. С. Електронне урядування в інформаційному суспільстві: [монографія] // П. С. Клімушин, А. О. Серенок. – Х.: Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2012. – 312 с.

Т.П. Лободзинська,

*к.е.н., доцент,
Національний технічний університет України «КПІ імені Ігоря Сікорського»*

Р.В. Чиж

*студент ФІОТ, 3 курс,
Національний технічний університет України «КПІ імені Ігоря Сікорського»*

ІТ - СФЕРА – ОСНОВНИЙ РУШІЙ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Сьогодні Україна часто з'являється в міжнародних новинах з різних причин, але серед заголовків війни з Росією, економічної кризи, яка триває внаслідок пострадянської корупції, все більше і більше дають про себе знати позитивні зрушення. Найбільш обнадійливими є новини, пов'язані з економікою ІТ-сектора, який розширює свій вплив швидкими темпами, незважаючи на несприятливі явища в економічному житті України. При правильному заохоченні, ІТ-сектор може стати двигуном ґрунтовних змін і розвитку економіки країни в цілому.

Створена з нуля ІТ-галузь, уже сьогодні є однією з головних експортних галузей економіки України. Проаналізувавши статистичну інформацію, маємо декілька цікавих даних: аграрний сектор – 17 млрд доларів; металургія - 14,3 млрд доларів; ІКТ – 5 млрд доларів (з них на softwaredevelopment - 2-3 млрд доларів) [1].

Наразі вважається, що ІТ-сектор налічує близько 50000 інженерів програмного забезпечення та 100000 ІТ-фахівців. Завдяки подібним позитивним тенденціям, великі технологічні компанії створюють науково-дослідні центри в Україні. Так, наприклад: в Samsung, за даними dou.ua, станом на січень 2017 р. зайнято 1200 працівників у Києві та Харкові. Ці показники перевищують тільки офіси п'ятірки найбільших аутсорсерів Luxoft, SoftServe, EPAM Systems, GlobalLogic, Ciklum (у порядку зменшення штату) [2].

Щорічно, український ІТ - аутсорсинг зростає на 27% впродовж останніх років, що в п'ять разів швидше, ніж в інших країнах світу. Також Україна має добре розвинене ІТ і Tech співтовариство та значну кількість стартап - інкубаторів. Одним з таких є WappaBiz, який був заснований у 2012 році в Одесі, в даний час знаходиться у Києві [3].

Можна виділити декілька великих осередків ІТ – це міста, де розвинена необхідна інфраструктура для ведення відповідного бізнесу.

Київ – мегаполіс з великим населенням. Кількість айтишників становить 0,014 на одного мешканця. До прикладу, у Дніпропетровську ІТ-фахівців менше: лише 0,008 на одного мешканця. Крім того, оборот ІТ-галузі у місті за обсягом майже дорівнює бюджету області. Для задоволення ринку більш ніж 30 ВНЗ готують майбутніх спеціалістів (але ще досить за старою програмою) [4].

Одеса може похвалитися процвітаючою ІТ-індустрією. Сектор забезпечує зайнятість понад 8000 осіб, або майже 3% від загальної кількості працездатного населення міста. Львів також має великий пул провідних університетів і виробляє більше 25% усіх ІТ-фахівців в Україні. Кількість випускників ІТ зростає з кожним роком. Львів вважається провідним освітнім центром в Україні та одним з найбільших у Центральній та Східній Європі, з 38 вищих навчальних закладів. Львів також має тісну географічну близькість до країн ЄС. Є яскравим прикладом співробітництва ІТ-інфраструктури і муніципальної влади, місцевих ВНЗ, а також

приватного сектора. Наприклад, у 2011 році був створений Львів ІТ-кластер з метою сприяння співпраці між підприємствами, місцевими міською владою та університетами для побудови всеосяжної стратегії торгівлі та розвитку бізнесу ІТ-орієнтованих міст.

На превеликий жаль, будь-який розвиток відбувається з подоланням перешкод. Які перешкоди розвитку ІТ є в Україні? Їх декілька [5]:

- залучення додаткових ресурсів до сфери ІТ та перекваліфікації;
- теоретична та локальна освіта – застарілі;
- відсутність першого робочого досвіду в команді професіоналів;
- захист інтелектуальної власності - відсутній;
- непривабливі умови ведення бізнесу;
- недостатня законодавча база.

На ринку ІТ Україна конкурує (і досить успішно) з Індією, Китаєм, Росією та країнами Східної Європи. Щоб забезпечити заплановані темпи зростання (а бажано – прискорити), на нашу думку, необхідно модернізувати освітні програми, які не адаптовані під вимоги ринку. Викладачі не завжди обізнані з практикою. Законодавство не дає змоги запустити процес державно-приватного партнерства у цій сфері. Тому більшість компаній вимушені навчати випускників додатково після закінчення ними навчальних закладів [4].

Одним із ефективних важелів поліпшення економічної ситуації є покращення умов ведення бізнесу. Політична та економічна нестабільність, непередбачуваність законодавства, відсутність реальних правових засобів захисту бізнесу впливають на привабливість України на глобальному ринку ІТ послуг. Необхідне створення професійно керованих венчурних фондів. На урядовому рівні розробити проект зі створення науково-технічних інкубаторів на базі чинних технологічних інститутів та університетів. Саме з таких місць новоспечені джуніори зможуть отримати перший досвід роботи в команді на наближено реальних проектах.

Вирішення таких проблем, як захист інтелектуальної власності та привабливість ведення бізнесу, полягає в удосконаленні законодавчої бази, а саме [6]: розробці інструментів належного захисту та умов передачі прав інтелектуальної власності з урахуванням специфіки ІТ; модернізації трудового законодавства та уніфікації з моделями світової; розробці реальних засобів правового захисту конфіденційної та комерційної інформації; удосконаленні господарського законодавства для розвитку стартап-середовища. Потребує підготовки законодавча база для запуску процесу комерціалізації розробок наукових центрів при ВНЗ та розвитку підприємництва на базі навчальних закладів. Як показав досвід Силіконової долини (США), ВНЗ також можуть бути тією платформою, на якій відбудеться прорив у сфері технологій та бізнесу.

Всі ці проблеми взаємопов'язані і вирішення їх має стати результатом зусиль багатьох учасників ринку ІТ в Україні: керівників провідних ІТ - компаній і уряду країни. На сьогоднішній день розробляються і впроваджуються онлайн-платформи, які спеціалізуються на викладанні матеріалу та його контролю з усіх зрізів знань. Яскравим прикладом є освітній портал Prometheus – громадський проект масових відкритих онлайн-курсів. Головною метою проекту є безкоштовне надання онлайн-доступу до курсів університетського рівня всім бажаючим, а також надання можливості публікувати та розповсюджувати такі курси провідним викладачам, університетам та компаніям.

1. *Експорт товарів України* – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=05cd5cd4-d3fb-4b24-b2a6-d2f4def92612&title=EksportTovarivUkraini-zaPidsumkamiSichnia2016-Roku>
2. *ІТ як драйвер української економіки* – Режим доступу: <https://dou.ua/lenta/columns/it-ukrainian-driver/>
3. *Can IT sector growth drive the new Ukrainian economy* – Режим доступу: <http://odessareview.com/can-sector-growth-drive-new-ukrainian-economy/>
4. *Пріоритетні напрямки на шляху розвитку ІТ-індустрії в Україні* – Режим доступу: <http://it-kharkiv.com/news-uk/prioritetni-napryamki-na-shlyahu-rozvitku-it-industri%D1%97-ukra%D1%97ni/>
5. *Перспективи розвитку ІТ* – Режим доступу: <http://fcit.tneu.org/bazoviyumohu/perspektyvu-rozvytku-it>
6. *Як підштовхнути розвиток ІТ-галузі в Україні* – Режим доступу: <http://forbes.net.ua/ua/business/1367929-yak-pidshtovhnuti-rozvitok-it-galuzi-v-ukrayini>

Н.О. Маглич

Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»

PURPORT OF BIOTECHNOLOGY AND ITS APPLICATION IN GLOBAL ECONOMICS

Biotechnology is an amalgamation of related technologies with applications in many diverse economic sectors, such as agriculture, forestry, aquaculture, mining, petroleum refining, environmental remediation, human and animal health, food processing, chemicals, security systems, and many different industrial processes. It is the area of current and potential applications of biotechnology, together with their economic, environmental and social impacts, that cause a policy interest in creating high quality economic and innovation indicators for biotechnology [1].

Nevertheless, biotechnology lacks a core “sector” which can be quickly identified and surveyed, unlike ICT (information and communication technology) or other technologies.

Because of this absence, many major obstacles occurred on the way to compare biotechnology indicators, including national differences in the definition of biotechnology, the fields of application for biotechnology and of a biotechnology firm. To overcome these obstacles, the OECD implemented both single and a list-based definition of biotechnology in 2002.

The Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) is a unique economic organization where the governments of 35 countries work with each other, as well as with more than 70 non-member economies to promote economic growth, prosperity, and sustainable development [3].

The single definition of biotechnology is: “the application of science and technology to living organisms, as well as parts, products and models thereof, to alter living or non-living materials for the production of knowledge, goods and services.” [2]

This specification was revised in 2005. Moreover, this definition has been used until now. It covers not only all contemporary biotechnology but traditional or borderline activities as well. Due to this wide-ranging definition, the OECD invented a list-based definition, which serves as an accompaniment to the single one. This list is indicative rather than exhaustive and is expected to be altered over time as data assemblage and biotechnology activities develop. Ultimately, in 2008, OECD member countries revised and updated a list-based definition, which is one of the most representative definitions in the whole world and is used right now (Table 1).

Table 1.

OECD list-based definition of biotechnology techniques [2]

DNA/RNA: Genomics, pharmacogenomics, gene probes, genetic engineering, DNA/RNA sequencing/synthesis/amplification, gene expression profiling, and use of antisense technology.
Proteins and other molecules: Sequencing/synthesis/engineering of proteins and peptides (including large molecule hormones); improved delivery methods for large molecule drugs; proteomics, protein isolation and purification, signaling, identification of cell receptors.
Cell and tissue culture and engineering: Cell/tissue culture, tissue engineering (including tissue scaffolds and biomedical engineering), cellular fusion, vaccine/immune stimulants, embryo manipulation.

Process biotechnology techniques: Fermentation using bioreactors, bioprocessing, bioleaching, biopulping, bioleaching, biodesulphurisation, bioremediation, biofiltration and phytoremediation.
Gene and RNA vectors: Gene therapy, viral vectors.
Bioinformatics: Construction of databases on genomes, protein sequences; modelling complex biological processes, including systems biology.
Nanobiotechnology: Applies the tools and processes of nano/microfabrication to build devices for studying biosystems and applications in drug delivery, diagnostics etc.

A biotechnology firm can be observed as an application of biotechnology.

The definition of biotechnology firm is: “firm that is engaged in biotechnology by using at least one biotechnology technique (as defined in the OECD list-based definition of biotechnology techniques) to produce goods or services and/or to perform biotechnology R&D (research and development).” [2]

Some of these firms might be chunking, with just a small segment of total economic activity attributable to biotechnology.

Biotechnological firms can be separated into two subgroups.

1. Dedicated biotechnology firm: defined as a biotechnology firm whose general activity comprise the application of biotechnology techniques to produce goods or services and/or to perform biotechnology R&D.

2. Biotechnology R&D firm: defined as a firm that performs biotechnology R&D. Dedicated biotechnology R&D firms, a subset of this group, are defined as firms that dedicate 75% or more of their total R&D to biotechnology R&D (Figure 1) [2].

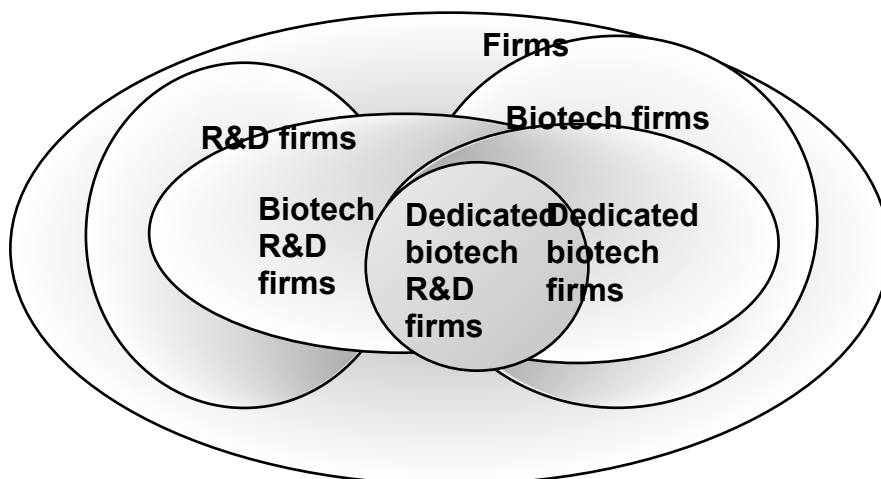

Figure 1. Biotechnology firms' hierarchy

The biotechnology regulatory system in Ukraine is still not fully developed. Even though the country has committed itself towards shaping its biotechnology policy in-line with European Union (EU) standards after signing the EU-Ukraine Association Agreement in 2014, Ukraine's attitude towards biotechnology has largely remained unchanged. Nonetheless, farmers take into consideration that genetically engineered (GE) crops are less costly in terms of input costs and provide a more stable outcome. Ultimately, both of these reformations caused the implementation of the draft legislation and it is pending consideration by Ukrainian Parliament [4].

On 27 October 2016, the OECD Secretary-General Angel Gurría and the Prime Minister of Ukraine Volodymyr Groysman signed the renewal of the OECD-Ukraine MoU until 2018. The renewal reflects their determination to continue working together in support of Ukraine's reforms [5].

1. Enrico Giovannini. Understanding Economic Statistics, An OECD Perspective, - 2008 – P.114-115.

2. Brigitte van Beuzekom and Anthony Arundel. OECD Biotechnology Statistics, - 2009 – P. 9-10

3. United States mission to the Organization for Economic Co-operation and Development. What is OECD? , - 2017. <https://usoecd.usmission.gov/mission/english-mission/about-the.html>

4. Denys Sobolev, Agricultural Specialist. Ukraine Biotechnology Annual, - Oct. 2016 – P.1-2

5. OECD, Better Policies for Better Lives. Ukraine and the OECD, - 2017. <http://www.oecd.org/countries/ukraine/ukraine-and-the-oecd.htm>

ЕКОНОМІЧНІ МОЖЛИВОСТІ ГРАФЕНУ

Відкриття графена в Університеті Манчестера призвело до швидкого глобального розвитку нових технологій з комерційними інвестиціями понад \$ 200 млн у виробництво графена на 210 компаніях [5]. Що стосується України, виробництво матеріалів на основі графену не набуло широкого розвитку, проте це не перешкоджає застосовувати його за призначенням, закупаючи його партіями з США, Японії, Кореї, Китаю.

У сучасному суспільстві існує цілий ряд застосувань графена, про деякі з них неможливо було подумати. Яскравим прикладом є використання графену в якості круглої пробки у пляшці Соса-Сола для запобігання розвитку бактерій [1]. У медичному аспекті графен набуває великого значення – у майбутньому передбачається його використання для лікування таких захворювань як рак [4]. Графен використовується в графенових покриттях для зменшення впливу УФ-променів та соляного вивітрювання, що призводить до збільшення їх строку служби. Використання даного матеріалу в літаках і лопатях вітряних турбін, призводить до збільшення їх строку служби, що дозволяє зменшити кількість відходів і допомогти навколишньому середовищу [1].

Оскільки графен володіє надзвичайною міцністю, то матеріали, виготовлені з нього, можуть бути використані в менших кількостях під час створення літаків і вітрових турбін, для досягнення того ж рівня міцності матеріалів, виготовлених з інших речовин. Зниження ваги літаків дозволяє витрачати менше палива під час польоту, що краще для навколишнього середовища [1]. Він не має будь-яких серйозних негативних впливів на навколишнє середовище оскільки є тонким шаром природного графіту. Зважаючи на те, що графен – нещодавно виявлений матеріал, тому не всі його негативні впливи на навколишнє середовище були відкриті, але дослідження тривають.

Деякими можливими негативними ефектами можуть бути реакції з іншими матеріалами або біологічними системами в навколишньому середовищі, що є непередбачуваними. У зв'язку зі значними витратами енергії під час виробництва графену, з'являється потреба у великій кількості енергії, що є шкідливим для навколишнього середовища. Матеріал також використовується у війсьній сфері для створення захисних костюмів, які використовуються під час знешкодження бомб; міцний матеріал підвищує відсоток виживання під час знешкодження бомб.

Графен є новим продуктом, ціна якого буде дуже високою і доступною тільки заможним верствам населення. Це призведе до соціальної нерівності, оскільки не кожен зможе дозволити собі таку нову технологію [2].

Такі передові компанії, як IBM, Samsung, BASF, Nokia, Sandisk і Fujitsu в даний час активно розвивають технології на основі графену. У період з 2008 по 2012 рік було опубліковано 7740 патентів у різних галузях, починаючи від нових матеріалів і закінчуючи інноваційною електронікою. Дохід від першої серії продуктів випущених на ринок на основі графену, вже перевищує \$ 10 млн на місяць [2]. Комерційна діяльність стосовно графену, супроводжується глобальними зрушеннями в сфері досліджень та інноваційного фінансування обсягом \$ 2,4 млрд. Згідно з наявними даними у 2011 значне фінансування досліджень графена

проводилося у 26 європейських країнах, США, Південній Кореї, Сінгапурі та Китаї [2].

Коли численні ідеї та можливості стосовно графена стануть реальністю, економіка виграє від нової технології і глобального визнання. Після відкриття графена створено багато робочих місць для людей в науково-дослідних та інженерних областях для пошуків шляхів використання графена. Попит на графен почне створювати нову галузь з виробництва більш ефективних продуктів з використанням цього матеріалу [3]. У медичному аспекті, графен відкриває нові можливості лікування захворювань з більшою точністю. У свою чергу, це створить цілу низку нових фармацевтичних препаратів, що містять графен [5].

Незважаючи на незначні розміри графену, необхідно витратити багато грошей і часу для отримання придатної до вживання кількості. Дослідження графена також вимагає значних обсягів фінансування для закупівлі матеріалів і устаткування для тестування. Великі витрати, пов'язані з цим новим матеріалом можуть негативно вплинути на економіку у випадку відсутності інформації або отримання прибутку з добре фінансованих досліджень [3]. До винайдення графена, для вищезгаданих застосувань використовувався оксид індію та олова. Ціна на оксид індію та олова різко зросла з \$ 100 / кг до \$ 1000 / кг після початку виробництва графена, який по-суті є «кращою версією» оксиду індію та олова. Це було зроблено для того, щоб зберегти частку прибутку від виробництва оксиду індію та олова доки графен його не витіснив. До цього оксид індію та олова не мав основних конкурентів, але графен став очевидно альтернативою через більшу гнучкість, вищу на 90% прозорість та менший електричний опір [3].

Наразі ми дуже мало знаємо про цей матеріал, але продовжуємо його використовувати для задоволення своїх потреб. Це може призвести до загрози людській популяції. Під час воєнних дій графен використовується для створення сильнішої і потужнішої зброї, яка потенційно може зашкодити не тільки військовим, але й цивільним особам. Створення зброї такої руйнівної сили може розпочати нову еру, що може піддати людство більшій небезпеці.

1) Zhang B., Environmental Impacts of Nanotechnology and Its Products. / B. Zhang, H. Misak, P.S. Dhanasekaran, Dr. D. Kalla? Dr. R. Asmatulu Fairmount, Wichita: Wichita State University, - 2011.

2) Global Wind Group. Is Bigger Really Better? [Електронний ресурс] / 2012. Web. 7 December 2012. – Режим доступу: <http://www.globalwindgroup.com>.

3) iPhone 5. N.d. Photograph. CNET. [Електронний ресурс] / 24 Nov. 2012. Web. 9 Dec. 2012. - Режим доступу: <http://www.cnet.com/iphone-5>.

4) Neto, A. H., K. Two-Dimensional Crystals: Beyond Graphene. / , A. H. Neto, K. Novoselov. - Materials Express 1.1 (2011) – P. 10-17.

5) Yang, Xiaoying, "Superparamagnetic graphene oxide–Fe₃O₄ nanoparticles hybrid for controlled targeted drug carriers." / Yang, Xiaoying, et al. J. Mater. - Chem. 19.18. – 2009. - P. 2710-2714.

К.П. Мороз,

*студент групи ІА-41,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

НЕЙРОННЫЕ СЕТИ И BIG DATA В ЭКОНОМИКЕ

Сегодня технологии развиваются невероятно стремительно. И имплементация новых разработок в различные сферы жизни уже стала

обыденностью. Так относительно недавно разработанная система Big Data и нейронные сети стали неотъемлемой частью экономической системы мира.

Рассмотрим немного общей информации о данных технологиях. Если коротко, то большие данные – совокупность методов обработки огромных объемов, структурированных и неструктурированных данных. В качестве характеристик для них отмечают структуру «три V»: объем (англ. volume, в смысле величины физического объема), скорость (англ. velocity в смыслах как скорости прироста, так и необходимости высокоскоростной обработки и получения результатов), многообразие (англ. variety, в смысле возможности одновременной обработки различных типов, структурированных и полуструктурированных данных) [1]. Количество такой информации обычно измеряется в петабайтах. Стандартные способы работы с информацией просто не справляются с таким ее количеством.

Для обработки такого потока зачастую и используются нейронные сети. Они создаются по принципу и структуре схожей с мозгом живых организмом. В математическом смысле представляя собой совокупность отдельных процессоров, связанных между собой для выполнения определенных задач. Часто это анализ или принятие разного рода решений. Преимуществом нейронных сетей является возможность их обучения, а не программирования в прямом смысле этого слова. Если обычно программа выполняет четко определенный и заложенный заранее аналитический процесс, то ИНС способна самостоятельно подстраиваться под задачу, используя принципы нечеткой логики [2].

В экономическом процессе нейронные сети занимают важную роль. Они помогают при анализе рисков, исследовании рынков, обнаруживают махинации и фальсификации пользователей. Торговые сети используют их при анализе интересов и предпочтений покупателей. Эти технологии нашли свое применение и на фондовых рынках, а именно, прогнозирование курса акций на следующий день, имея информацию о сегодняшних значениях котировок [4]. Раньше для этого применялись целые отделы профессионалов, сейчас же эту задачу можно возложить на компьютер.

Пожалуй, наибольшее распространение большие данные и нейронные сети получили именно в сфере кредитования. Они помогают оценить кредитоспособность заемщика, предложить клиенту необходимые и наиболее выгодные обеим сторонам условия сделки.

Все это становится возможным благодаря возможности обработать так называемые «зашумленные» данные. Это информация, которая на первый взгляд не содержит четких связей и явных алгоритмов. Но при правильном рассмотрении возможно найти необходимые закономерности и вывести портрет конкретного индивида или группы лиц. По данным опроса Tech Pro Research большие данные получили распространение в 33% финансовых учреждений [3].

Приведем несколько примеров использования указанных технологий в реальном экономическом процессе. HSBC использует большие данные для распознавания мошеннических операций с кредитными картами. Компания VISA ежегодно предотвращает мошеннических транзакций на сумму свыше 2 млрд. \$. Торговая сеть Amazon рекомендует клиенту приобрести те или иные товары основываясь на предыдущих покупках и поведении на сайте. Это повысило эффективность службы охраны в 3 раза и сохранить около 10 млн. \$. Разработчики игры «World of Tanks» анализируют поведение своих игроков по более чем 300 параметрам, что помогает прогнозировать заинтересованность продуктом и адресно работать с клиентами [3].

В результате мы можем сформулировать основную роль больших данных и нейронных сетей в экономическом процессе. Они призваны анализировать и предсказывать поведения клиента, основываясь на огромном числе независимых факторов, формировать образ типичного пользователя, не прибегая к его персонификации, а также прогнозировать риски и пути развития компании. У данных технологий огромный потенциал, который непременно будет развиваться с течением времени и увеличением компьютерных мощностей. Есть надежда, что в ближайшие годы мы сможем получить персональный сервис, основанный на личных предпочтениях, предназначенный для лучшего удовлетворения наших прямых потребностей.

1. Большие данные - Электронный ресурс – Режим доступа: https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D1%88%D0%B8%D0%B5_%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8B%D0%B5

2. Искусственная нейронная сеть- Электронный ресурс – Режим доступа:

https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D1%81%D0%BA%D1%83%D1%81%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D0%B0%D1%8F_%D0%BD%D0%B5%D0%B9%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%B0%D1%8F_%D1%81%D0%B5%D1%82%D1%8C#.D0.AD.D0.BA.D0.BE.D0.BD.D0.BE.D0.BC.D0.B8.D0.BA.D0.B0

3. Аналитический обзор рынка Big Data - Электронный ресурс – Режим доступа: <https://habrahabr.ru/company/моех/blog/256747/>

4. Лекция 11: Интеллектуальные задачи в экономике- Электронный ресурс – Режим доступа: <http://www.intuit.ru/studies/courses/3735/977/lecture/14689?page=2>

К.П. Мороз,

*студент групи ІА-41,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

АНАЛИЗ ДИНАМИКИ РАЗВИТИЯ РЫНКА МОБИЛЬНЫХ ПРИЛОЖЕНИЙ

Сегодня рынок мобильных приложений – самый перспективный для молодых разработчиков. Ввиду низкого порога входа, а именно, отсутствия необходимости в большом штате разработчиков и аппаратных мощностях, а также невысокой стоимости выхода на крупнейшие площадки дистрибуции (Google Play и App Store). Поэтому анализ динамики развития данного рынка – важная часть работы для успешного старта карьеры мобильного разработчика.

Смартфон стал неотъемлемой частью нашей жизни. Благодаря встроенным датчикам, следящим за множеством аспектов жизни пользователя, мы имеем возможность получать персонализированную информацию и механику работы, недоступную на ПК. 2014 стал ключевым для рынка мобильных развлечений. Общие затраты времени, проведенного в приложениях вырос на 63% [1, с. 6]. Это стало возможным благодаря улучшению качества интерфейса и появления нового функционала. Крупные компании стали осознавать необходимость в создании качественных приложений для своих продуктов и услуг. Также мобильные социальные сети теперь не просто способ общения и передачи информации, а явление культуры. Instagram, Facebook, Twitter, SnapChat ежедневно освещают жизнь миллиардов людей.

С развитием рынка доступных смартфонов неуклонно растет и количество загрузок приложений. Так прогнозируемый рост в 2016 году составит 33% по сравнению с показателями 2015 года (со 111,2 до 147,3 млрд.) [1, с. 8]. Безусловным лидером на рынке остается Китай, на долю которого приходится до трети всех загрузок в мире, но такие развивающиеся страны как Индия демонстрируют феноменальный рост.

Объем доходности рынка также продолжает расти. Несмотря на мировой кризис, прогнозируемый рост доходов с магазинов приложений в период 2015-2016 г. Составит 24% (41,1 – 50,9 млрд. \$) [1, с. 7]. Эта динамика вызывает взрывной рост в сфере рекламы и мобильной коммерции. Появление носимых устройств и устройств виртуальной реальности, а также развитие «Интернета вещей» открывает новые горизонты для маркетинговых компаний и продвижения продуктов.

Если оценивать доход по регионам, то лидирующую строчку здесь занимает АТР по причине лидерства Китая, далее идет Северная и Южная Америка, замыкает список EMEA [1, с. 13].

Интересно отметить, что на рынке мобильных игр наивысший доход приносят женщины. По статистике они меньше устанавливают приложений, но готовы тратить на них несколько больше средств. Мужчины же преимущественно тратят деньги на внутриигровые покупки [2, с. 10]. В итоге можно сказать, что женщины являются преимущественным гендером при выборе развития приложения без микроплатежей [3, с. 16].

Выше была отмечена позитивная динамика роста рынка мобильных приложений в прошлом. В будущем же мы будем видеть такой же интенсивный рост. Увеличение количества чистых новых пользователей позитивно влияет на развивающиеся рынки [1, с. 9]. К 2020 году прогнозируется увеличение дохода и

количества загрузок в 2 раза. Доминирующие регионы продолжают удерживать пальму первенства, но их доля на рынке будет уменьшена

В итоге рассматривая динамику рынка мобильных приложений можно отметить несколько ключевых вещей:

- рост числа пользователей;
- рост доходов в районе 20% в год;
- рост числа загрузок;
- появление новых перспектив и технологий;

При этих позитивных моментах, нельзя забывать и о росте конкуренции среди разработчиков, повышение среднего качества продукта. Но постоянное появление новых технологий и путей развития позволяет молодому разработчику найти свою нишу в этом процессе. При этом стоит обращать внимание в первую очередь на азиатские рынки. Они неприхотливы с точки зрения качества и огромный объем пользователей позволит выгодно работать и вкладывать в маркетинговую компанию.

1. Перспективы рынка мобильных приложений по версии App Annie: на пути к \$100 млрд – ст.26
2. Mobile Gaming Apps Report USER ACQUISITION TRENDS AND BENCHMARKS – ст. 20
3. Mobile App Engagement Index. User acquisition trends & benchmarks – ст. 23

Д.Ю. Обухов,

*студент ІО-341,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЕМСТВ АЙТІ ГАЛУЗІ В УКРАЇНИ

Експорт українського програмного забезпечення у 2015 році приніс 2,5 мільярда доларів, поступившись лише агросектору та металургії [1]. Україна займає четверте місце в світі за кількістю сертифікованих ІТ-спеціалістів після США, Росії та Індії. Українські вищі навчальні заклади щорічно випускають близько 15 тис. фахівців у сфері інформаційних технологій, але тільки 4-5 тис. з них працевлаштовуються за фахом. Це складає 26-32% від загальної кількості випускників. Цій показник говорить про те, що підготовка фахівців під сучасні потреби галузі інформаційних технологій в навчальних закладах України не достатньо відповідає потребам ринку [2].

І хоча в Україні є сильна інженерна освіта, але вона сильно відстає від темпів розвитку світових технологій. Потрібно реформувати освіту в Україні - адаптувати програми в вищих навчальних закладах відповідно до вимог ринку, щоб задовольнити майбутній попит на висококваліфіковані кадри. В системі освіти необхідно налагодити більш близьке взаємодія між ВУЗами і бізнесом, обмін досвідом зі світовими університетами з підготовки ІТ-фахівців, підтримати освітні ІТ-стартапи.

Ще одне проблема розвитку ІТ галузі - використання неліцензійного програмного забезпечення. В Україні сотні тисяч комп'ютерів працюють з неліцензійним програмним забезпеченням, заражених вірусами і включених в бот-мережі, багато з яких знаходяться в як в державному так і комерційному секторі. Але використання піратських програм загрожує не тільки безпеки компаній. Без монетизації інтелектуальної праці і повсюдного дотримання права власності на нього, ризиковано інвестувати в інновації. Це пов'язано з тим, що інтелектуальний продукт може бути вкрадено. В цьому випадку прибуток від впровадження інновації суттєво зменшується, іноді роблячи його повністю збитковими.

Має місце тиск з боку держави на ІТ бізнес з боку держави. Не дивлячись на те, що Верховна Рада в кінці 2014 року прийняла закон, згідно з яким виїмка серверів стала неможливою без рішення суду. Ця норма досі не дотримується. Згідно з повідомленнями ЗМІ, в 2015 році було проведено 17 обшуків в компаніях різних масштабів, в 2016 проведено 10 обшуків. За оцінками Асоціації "ІТ Україна", збиток, нанесений галузі, склав від 10 до 20 млн доларів [3]. Це неофіційні дані. Так як багато ІТ-компаній - філії західних компаній, перевірки силовиків вони не афішували. Тому що такі заяви могли привести до вирішення про припинення бізнесу в Україні. Не було жодного суду за підсумками обшуків (не рахуючи відсудження вилученої техніки). Даний факт є одним з найсильніших аргументів на користь того, що обшуки не мають нічого спільного з реальною правоохоронною діяльністю

ІТ - не та сфера, в якій можна ефективно зловживати владою. Тому сьогодні ми маємо ситуацію, коли будь-який гідний український стартап разом із західними інвестиціями отримує і західну прописку.

Опитані представники компаній сфери ІТ солідарні в тому, що головне, чого не вистачає Україні, - це ефективні правоохоронна і судова системи. Не вистачає зрозумілих і прозорих правил гри, які були б прийняті міжнародним

співтовариством. Система оподаткування ІТ фізичних осіб підприємців вимагає поступової оптимізації, однак, цей процес не повинен бути стрімким.

Підкреслимо, що Польща, Румунія, Білорусь - випереджають нас за темпами зростання ІТ-галузі. Якщо за минулий рік динаміка розвитку ІТ в Україні склала 7%, то в Польщі - 22%, Румунії - 19%, Білорусі - 17% [4]. Справа в тому, що у всіх країнах-конкурентах задіяні ті чи інші методи стимулювання ІТ-сектора. Україні варто не тільки перестати гальмувати розвиток але і розробити власні методи стимулювання.

Так, за результатами опитування 3109 ІТ-фахівців, з них 75,7% (2354 осіб) думають про переїзд за кордон, 2,4% (76 осіб) мають досвід закордонної роботи, але вже повернулися в Україну. І тільки 8,3% (257 осіб) не планують переїжджати куди-небудь. Оскільки ІТ-фахівці в своїй масі досить молоді (середній вік становить 27 років), що означає мобільність і затребуваність за кордоном, витік мізків є суворю загрозою розвитку високотехнологічної сфери. Серед причин для переїзду називають такі: кращі умови життя, політична ситуація і нестабільність в Україні, майбутнє дітей [4].

Водночас, дефіцит ІТ фахівців тільки на території ЄС в 2015 році склав близько 900 тисяч працівників. За підрахунками опитаних керівників ІТ-підприємств, за кордон на рік виїжджає кілька тисяч професіоналів. Ґрунтуючись на цих даних, можна оцінити, що з 1991 нашу країну покинуло близько 50 тисяч ІТ-фахівців [4]. Наша країна інвестує в підготовку одного фахівця близько 30 тисяч доларів (враховувалися виплати при народженні дитини, витрати на навчання в дитячому садку, школі, вузі – за даними Держкомстату про кількість учнів та бюджетних витратах на їх навчання за 2013 рік). Виходить, що Україна безоплатно «інвестувала» в економіку більш розвинених держав близько 1,5 мільярда доларів, вкладених в розвиток емігрантів.

1. Розумні гроші: наскільки вигідні інвестиції в українські ІТ-проекти / Ілля Кабачинський, Альона Андрусак // Forbes Україна — 2016. — № 3 — С. 11—12.

2. Exploring Ukraine IT Outsourcing Industry : (Human Resources for IT Industry) [Електронний ресурс] / Віктор Мазнюк, Інна Сергійчук // Звіт IT Outsourcing Industry. — 2012. — № 1. — С. 14-15. — Режим доступу до журн. : <http://hi-tech.org.ua/wp-content/uploads/2012/08/Exploring-Ukraine-IT-Outsourcing-Industry-20121.pdf>

3. Итоги года: обыски в IT-компаниях [Електронний ресурс] / П, Красномовец // AIN.UA: Сообщество — 2016. — Режим доступу до журн. : <https://ain.ua/2016/12/29/itogi-goda-obyski-v-it-kompaniyax> ,

4. Украинский IT-бизнес: история успеха, которая может не начаться. [Електронний ресурс] / Юлия Абибок // РБК УКРАЇНА — 2015. — Режим доступу до журн. : <https://daily.rbc.ua/rus/show/ukrainskiy-it-biznes-istoriya-uspeha-kotoraya-1432713481.html>

МОНІТОРИНГ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСОМ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІТ-ФІРМИ

Діяльність і формування ІТ-компанії відбувається під впливом зовнішніх факторів, тому оцінка їх впливу стає невід'ємною умовою ефективного вивчення закономірностей цих процесів. Це можна реалізувати за допомогою спеціально розробленої концепції моніторингу роботи ІТ-фірми.

Така система в інформаційному плані має забезпечити організацію і концентрацію потрібних інформаційних потоків, що суттєво покращить спостережуваність багатьох процесів.

Моніторинг діяльності ІТ-фірми являє собою спеціально організоване спостереження, яке дає змогу перманентно відстежувати динаміку процесів її функціонування і розвитку, оцінюючи адекватним чином значущі наслідки від реалізації будь-яких управлінських впливів у межах реалізації стратегії, та ідентифікувати стійкий напрям розвитку [2].

Для створення ефективної системи моніторингу діяльності ІТ-фірми доцільно застосовувати цілісний інформаційно-економічний підхід до її опису, що полягає в поданні її у вигляді інформаційної моделі, визначенні параметрів ІТ-фірми та її інформаційної і вартісної оцінки, виборі адекватного розглянутій задачі способу відображення й оцінювання кількості інформації, що характеризує ІТ-фірму, і виборі адекватного розглянутій задачі способу вартісного оцінювання інформації.

Структурна схема моніторингу у системі управління процесом функціонування ІТ-фірми наведена на рис. 1 [1].

Процедура управління процесом функціонування ІТ-фірми, що здійснюється в ітераційному режимі, зводиться до таких дій:

- якщо у результаті поточного оцінювання фірми (етап 2) не виявлено порушень, то процес реалізації стратегії продовжується у звичайному режимі, у протилежному випадку виконується діагностика результатів реалізації стратегії з урахуванням наслідків дії збурюючих чинників або прийнятих управлінських рішень (етап 3);
- на етапі 4 у випадку позитивного оцінювання результатів реалізації стратегії здійснюється перехід до блоку «Стратегія ІТ-фірми» за допомогою зворотних зв'язків 1 і 2, у протилежному випадку – до етапу 5 моніторингу, у якому формується інформаційно-аналітична база для підготовки прийняття управлінських рішень;
- після прийняття управлінських рішень здійснюється за допомогою зворотного зв'язку 3 перехід до моніторингу, тобто до оцінювання стану фірми, який буде досягнуто з урахуванням прийнятих управлінських рішень.

Рис. 1. Моніторинг у системі управління процесом функціонування ІТ-фірми

З наведеної схеми випливає, що моніторинг за своєю сутністю є складовою частиною інформаційного забезпечення процесу управління, об'єднуючи у собі такі найважливіші функції управління як спостереження за об'єктом, аналіз та оцінювання його стану, діагностика, реалізація стратегії, оцінювання результатів реалізації стратегії і формування інформаційно-аналітичної бази процесу підготовки прийняття управлінських рішень.

1. Галіцин В.К. Концепція моніторингу функціонування ІТ-фірми / Галіцин В.К., Суслов О.П., Самченко Н.К. // East European Scientific Journal: науковий журнал, 2016. - №2(6) С. 86 – 94.

2. Моделирование поведения хозяйствующих субъектов в условиях изменяющейся рыночной среды / Под. ред. докт. экон. наук. проф. В.С. Пономаренко, докт. экон. наук. проф. Т.С. Клебановой – Бердянск, Издатель Ткачук А.В., 2016. – 392 с.

5. Формування інформаційно-аналітичної бази процесу підготовки прийняття управлінських рішень

С.В. Селіщев,

к.е.н., доцент,
Національна академія статистики, обліку та аудиту

ОЦІНКА ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЧЕННЯ ПРОЦЕСІВ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ В АУДИТІ ОРГАНІЗАЦІЙ

Дослідження питання перевірки адекватності застосування припущення про безперервність діяльності при підготовці фінансових звітів вимагає від аудиторів знання індикаторних економічних показників та статей фінансової звітності, які відображають перш за все економічний потенціал та економічний стан підприємства

Для отримання розуміння аудитором вірогідності припинення діяльності підприємства аудитор слід визначити наступні фінансово-економічні показники:

- 1) зменшення обсягів реалізації продукції (робіт, послуг). більш ніж на 30% ;
- 2) зміна умов кредитування (зміна відсоткових ставок, графіків погашення кредитів);
- 3) неспівпадіння операційного та фінансового циклу, у випадку неможливості перекредитування
- 4) перевищення поточних зобов'язань над поточними активами;
- 5) знецінення активів (зокрема основних засобів);
- 6) зростання безнадійної дебіторської заборгованості;
- 7) скорочення або ліквідації певних видів діяльності;
- 8) зменшення ліквідності компанії;
- 9) зміна умов оренди та лізингу активів.

Згідно МСА: «аудиторські докази включають як інформацію, що підтверджує та підкріплює твердження управлінського персоналу, так і будь-яку інформацію, що суперечить цим твердженням» [1, с. 358].

Інформаційною базою аудиторських доказів щодо визначення дотримання принципу безперервності при складанні фінансової звітності управлінським персоналом підприємства можуть бути:

- 1) документація щодо здійснення регулярної оцінки принципу безперервності діяльності компанії;
- 2) письмові підтвердження внутрішніх рішень щодо майбутнього компанії рішеннями ради директорів, інвестиційного комітету і т. п.;
- 3) документація, що свідчить про регулярне порівняння показників бюджетів з фактичними даними і пояснення істотних розбіжностей, що може бути підтвердженням надійності прогнозів компанії;
- 4) доповідні записки та інші матеріали, щодо ідентифікації ризиків, пов'язаних з виконанням кредитних договорів, договорів оренди та лізингу, ризиків пов'язаних з їх порушенням, а також визначення способів мінімізації таких ризиків з боку управлінського персоналу;
- 5) державні та галузеві нормативно-правові акти, щодо регламентації дотримання принципу безперервності та запобігання банкрутства;
- 6) нормативно – правові акти, щодо регулювання емісії та продажу цінних паперів, для акціонерних товариств, які займаються даними операціями;
- 7) результати аналізу показників фінансової звітності.

Метою аудитора є розробка та виконання аудиторських процедур у такий спосіб, який уможливить отримання достатніх та прийнятних аудиторських

доказів, що дадуть йому змогу сформулювати обґрунтовані висновки, на яких ґрунтуватиметься думка аудитора.

Для роботи з даною інформаційною базою щодо ідентифікації зазначених вище показників фінансово-економічної діяльності та пов'язаних з нею ризиків можна запропонувати наступні ряд комбінацій застосування аудиторських процедур.

Дослідження питання перевірки адекватності застосування припущення про безперервність діяльності при підготовці фінансових звітів вимагає від аудиторів знання індикаторних економічних показників та статей фінансової звітності, які відображають перш за все економічний потенціал та економічний стан підприємства.

В результаті проведених досліджень, щодо застосування процедурного забезпечення, рекомендованого до практики визначення та оцінки індикативних показників економічного стану підприємств, було розроблено комбінації аудиторських процедур та методик оцінки результатів їх реалізації, які дають можливість, на достатньому рівні оцінити ризик

М.Г. Скрипковська,
*студентка Факультету авіаційних і космічних систем
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

ЕКОНОМІКА У ПРОЦЕСІ ЧЕТВЕРТОЇ ПРОМИСЛОВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

Людство вже пережило три промислові революції, за яких нові технології призводили до зникнення професій, викликали спротив, але, зрештою, стали важливими етапами розвитку цивілізації. Сучасні досягнення у сфері зібрання, обробки, зберігання інформації (Big Data), нейронні мережі, машинне навчання, високоточні датчики, роботи, нанотехнології, біоінженерія та інші технології, комбінуючись, знаходять своє застосування у кожній сфері людського життя. Чимало економістів вважають ці досягнення підґрунтям для четвертої промислової революції.

Метою даної розвідки є аналіз потенційних економічних наслідків четвертої промислової революції, під час якої відбудеться злиття фізичних, цифрових та біологічних сфер.

Ця революція передбачає створення на базі автоматизованого виробництва та обміну даних саморегульованої системи з мінімальним втручанням людини у виробничі процеси - «Промисловості 4.0». Її основою є кіберфізичні системи, що зможуть об'єднуватись у єдину мережу, зв'язуватись у режимі реального часу через «інтернет речей», системи самоналаштуватимуться та вчитимуться новим моделям поведінки. Технологія виготовлення виробу буде розроблятися без участі людини на «розумних виробництвах», об'єднаних у глобальні промислові мережі, вироби будуть адаптовані під індивідуальні потреби споживачів.

«Четверта промислова революція фундаментально вплине на світову економіку, це матиме настільки далекосяжний і багатогранний характер, що відокремити один конкретний ефект від іншого буде практично неможливо, це торкнеться всіх великих макрозмінних: ВВП, інвестицій, споживання, зайнятості, торгівлі, інфляції і так далі» [1, с. 20] - так охарактеризував її масштаби Клаус Шваб, засновник та президент Всесвітнього економічного форуму в Давосі. Подібні зміни несуть з собою чимало викликів та можливостей.

У публікації «Майбутнє працевлаштування: наскільки професії чутливі до комп'ютеризації» [2] К.Б. Фрей та М. Осборн проаналізували 702 професії, використавши класифікатор Гауса, та дійшли висновку, що близько 47% від загальної зайнятості під загрозою. Технології машинного навчання замінять основну масу офісних та адміністративних співробітників. Вдосконалені промислові роботи зможуть виконувати широкий спектр нестандартних ручних операцій, тому зайнятість людей у цій галузі продовжить стрімко зменшуватись. Запровадження «інтернету речей» докорінно змінить виробництво і розповсюдження продукції, потіснивши людські кадри з логістики та транспортної сфери. Конкуренція з роботами та програмами загрожує касирам, бухгалтерам, клеркам та прибиральникам. Однак, оскільки в основі автоматизації лежать технічні пристрої та алгоритми, їх розробка, підтримання функціонування та вдосконалення стануть ще більш перспективними професіями. Крім того, існують сфери діяльності у яких люди незамінні: креативні та творчі професії, пов'язані з наукою чи мистецтвом; соціальна взаємодія – викладання, виховання, психологічна підтримка; робота, де необхідна людська спритність та кмітливість. Таким чином, «У ситуації, коли будуть реалізовуватися всі ці тенденції,

переможцями будуть ті, хто здатний повною мірою брати участь в інноваційно-орієнтованих екосистемах шляхом надання нових ідей, бізнес-моделей, товарів і послуг, а не ті, хто може запропонувати тільки низько кваліфіковану робочу силу або звичайний капітал» [1, с.58], що може призвести до класової нерівності.

Синтез технологій має безмежний потенціал для бізнесу зі стертими кордонами між галузями. Клаус Шваб виділяє «чотири основні наслідки для всіх галузей: очікування споживачів змінюються; якість продуктів вдосконалюється за рахунок даних, що підвищують продуктивність активів; нові партнерства формуються по мірі усвідомлення компаніями важливості нових форм співпраці; операційні моделі трансформуються в нові цифрові моделі». [1, с.35] Ці перетворення ведуть до утворення «циркулярної економіки» - в процесі виробництва буде можливо збирати дані для максимально ефективного та раціонального розподілу ресурсів, з метою їх відновлення і енергозбереження. У фінансовій галузі прогнозується використання криптовалюти та технологій надійного розподіленого зберігання записів про грошові перекази та інших документів, повний перехід на аналітику за допомогою штучного інтелекту.

Деякі економісти вбачають у цифровій революції кінець капіталістичних відносин. Джеремі Ріфкін стверджує, що в найближчі 50 років зростання продуктивності призведе до формування економіки з майже нульовими граничними витратами, що унеможливіє функціонування механізмів капіталізму, тому йому на зміну прийде «суспільство співпраці» [3]. Економіст та журналіст Пол Мейсон висуває гіпотезу про посткапіталізм, якому будуть властиві риси соціалізму: «велике число товарів стануть дешевшими або безкоштовними, але люди будуть продовжувати виробляти їх, не звертаючи уваги на ринкові сили» [4 с.232].

Отже, основні складові четвертої промислової революції вже властиві сучасності. Їх подальший розвиток кардинально змінить людство: державний та соціальний устрій, умови праці, дозвілля, міжлюдські стосунки. Це означає, що варто вже зараз готуватися до цих змін: здійснювати перехід до циркулярної економіки, вдосконалювати виробництва, орієнтувати систему освіти на отримання конкурентоспроможних навичок.

1. Шваб, Клаус. Четверта промислова революція : переклад з англійської / Клаус Шваб. – Москва : Видавництво «Э», 2016. – 208 с. : ил.

2. Б. Фрей і М. Осборн, «Майбутнє працевлаштування: наскільки професії чутливі до комп'ютеризації» - Frey, C.B. and M. A. Osborne, «The Future of Employment: How Susceptible Are Jobs to Computerisation?», 17 September 2013.

3. The Zero Marginal Cost Society: The Internet of Things, the Collaborative Commons, and the Eclipse of Capitalism. — N. Y.: Palgrave Macmillan, 2014. — 356 p. — ISBN 978-1-137-27846-3.

4. Мейсон П. Посткапіталізм: путеводитель по нашему будущему / Пол Мейсон. – М. : Ад Маргинем Пресс, 2016. – 416 с.

О.О. Соловей,
*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

РОЗВИТОК ІТ-ІНДУСТРІЇ, ЯК ОДНОГО ІЗ ВЕДУЧИХ СЕКТОРІВ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

Останнім часом в Україні спостерігається великий інтерес до ІТ-галузі як до одного з провідних секторів економіки і двигунів економічного зростання. Навіть в умовах кризи, ІТ-сфера позиціонується, як один з найбільш перспективних українських економічних кластерів. Розвиваючи зовнішній і внутрішній ринки, вона дає Україні можливість конкурувати з економічно розвиненими країнами світу.

ІТ-індустрія, спільно з телекомунікаціями, надає послуги на експорт в обсязі 5 млрд доларів, обганяючи хімічну промисловість і посідаючи третє місце в економіці країни, після аграрного сектора та металургії. У процентному співвідношенні ІТ в ВВП України сягає 3%, в той час, як в 2012 році цей показник склав 0,8%. Згідно з рейтингом компанії Gartner, Україна вже з 2007 року входить до тридцятки лідерів на ринку експорту програмного забезпечення. Це яскраво продемонстрував 2011 рік, коли експорт ІТ-послуг з України перевищив обсяги продажу зброї.

У структурі ринку ІТ України 90% належить аутсорсингу, решта 10% припадають на внутрішній ринок. Аутсорсингова модель, орієнтована на міжнародний ринок, дозволяє галузі залишатися прибутковою навіть в умовах внутрішньої кризи .

За результатами міжнародних тестів Bench Games 2013 року, Україна стала другою країною за кількістю висококваліфікованих фахівців сфери ІТ, поступившись першістю лише Сполученим Штатам. І все ж, в країні спостерігається дефіцит кадрів, особливо на внутрішньому ринку. У зв'язку з девальвацією гривні досвідченим фахівцям набагато вигідніше працювати в аутсорсингу, зарплати в якому прив'язані до курсу долара. (Так, робота iOS програміста в 2015 році оцінюється в розмірі середньої зарплати від 1 до 3 тисяч доларів). Оскільки співробітництво з міжнародними компаніями вимагає від здобувача високого рівня знання англійської мови, на внутрішньому ринку підвищуються шанси працевлаштування кваліфікованих кадрів, не розмовляють англійською [1].

За 2012-2016 роки внесок ІТ у ВВП країни зріс з 0,6 до 3,3% (з 1,1 млрд доларів до 2,7 млрд доларів). За першу половину 2015 українські ІТ-компанії експортували товарів і послуг на більш ніж 700 мільйонів доларів. У 2016–2020 рр. очікується, що сукупні податкові надходження від ІТ до державного бюджету складуть 36 млрд. гривень, а в 2020 році внесок ІТ-індустрії у ВВП країни досягне

5,7%. Прогнозується, що до цього часу в галузі буде задіяно до 180000 фахівців — динаміка зростання, якої не має жодна з галузей української індустрії [2].

Перспективні ІТ-галузі, в яких би Україна змогла б зайняти чільне місце і які особливо активно розвиваються останнім часом – це ІТ-cloud computing, суперкомп'ютери, «зелені» ІТ, електронна медицина, електронна комерція, космічний зв'язок, системи навігації, технології розпізнавання зображення, технології дистанційного навчання та ін.

Особливістю української ІТ-індустрії є нерівномірний географічний розподіл учасників ринку. Більша їх частина сконцентрована в декількох великих містах. Положення посилюється масштабами корупції, неповагою до інституту приватної власності і авторського права, адміністративним втручанням в розвиток бізнесу в країні, дуже низьким рівнем правотручання в ІТ-сферу, нерозвиненістю інноваційної інфраструктури, несприятливими податковими і митними режимами.

Відсутня послідовна державна політика підтримки стратегічних – «проривних» - напрямків ІТ. Гостро відчувається дефіцит компетентних державних управлінців. Недостатня підтримка профільних асоціацій і об'єднань, не розвинута законодавча база легального лобізму, відсутність механізму обов'язкового узгодження рішень чиновників з представниками профільних ділових об'єднань. Все це перешкоджає конструктивному діалогу держави і бізнесу, участі ділових об'єднань і формуванню і реалізації промислової політики [3, 4].

Недостатній розвиток державних інститутів в ІТ-сфері накладає серйозні обмеження, як на розвиток внутрішнього ринку, так і на розвиток експорту. Тому покращення законодавства і на цій основі подальший інституційний розвиток дозволить зняти багато обмежень в ІТ-сфері і буде сприяти подальшому розвитку внутрішнього ринку і експорту. До того ж необхідно наладити більш ефективну співпрацю між вищими навчальними закладами і бізнесом, організувати обмін досвідом із світовими університетами по підготовці ІТ-спеціалістів, зайнятись ще більшою популяризацією професії програміста, а також забезпечити індустрії підтримку зі сторони держави у вигляді грантів, розвиток наукових програм і тд.

Висновки. ІТ-індустрія відіграє важливу роль в розвитку сучасної економіки в країні. Україна може стати дуже успішною державою, якщо приділить увагу збільшенню кадрового резерву за допомогою реформування системи освіти і створить сприятливий інвестиційний клімат для галузі. І, як результат, зростання ІТ-індустрії спричинить за собою виникнення кластерів, які будуть створювати додаткові можливості для розвитку ІТ.

1. ІТ-індустрія – потенціально ведуча отрасль економіки? – Режим доступу: <http://www.bagnet.org/news/politics/268044>.

2. Поддубняк С. ІТ-індустрія, як один из ведущих секторов економіки в Україні/23.10.2015 10:25 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://blog.liga.net/user/spoddubnyak/article/19675.aspx>.

3. Соловьев В. П. Принципы и механизмы формирования партнерств с целью решения задач инновационного развития экономики / В. П. Соловьев, Е. П. Казьмина // Наука та наукознавство. – 2008. - № 3. – С. 38-52.

4. Авксентьев М. Ю. Державно-приватне партнерство як сучасний механізм залучення інвестицій в інфраструктурні галузі України: автореф. дис. канд. екон. наук / М.Ю. Авксентьев. – К., 2010. – 20 с.

О.Р. Суворов,
*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

Н.О. Харін,
*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

СФЕРА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ОСНОВА РЕГЕНЕРАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ЕКОНОМІКИ

Відомий вислів грецького філософа Геракліта: «Усе плине, усе змінюється» датується роками до нашої ери, але світ і дотепер існує за цим алгоритмом. Порядки життя, розвитку та функціонування світової спільноти загалом та кожної держави окремо, постійно зазнають змін протягом усієї історії людства, саме ця закономірність і є рушійною силою для створення утопічного суспільства майбутнього, основою якого, на думку сучасних науковців стане сфера інформаційних технологій.

Розглянемо можливість таких перспектив і в нашій країні, на прикладі аналізу останніх років української економіки, а саме частки в ній ІТ індустрії. Галузь інформаційних технологій в Україні являє собою сукупність методів, виробничих процесів і програмно-технічних засобів, інтегрованих з метою збирання, опрацювання, зберігання, розповсюдження, показу і використання інформації в інтересах її користувачів[1]. Засновником ІТ в Україні став радянський кібернетик Віктор Михайлович Глушков, фундатор всесвітньо знаного Інституту кібернетики НАН України, що зараз працює під його ім'ям. Від початку свого становлення (1960-х років) і до дев'яностих років двадцятого століття за розвитком інформаційних технологій спостерігалися стабільні, але досить повільні темпи, вливання капіталу в інфраструктуру та мережу Інтернет спричинили швидке зростання галузі ІТ.

Але справжнього всестороннього розвитку індустрія інформаційних технологій зазнала лише в останні роки і стала одним із передових секторів економіки та рушієм економічного відродження України. Навіть не дивлячись на те, що в нашій країні ця галузь почала активно розвиватись відносно нещодавно, вітчизняні кваліфіковані спеціалісти визнані конкурентноспроможними по всьому світу. У нашій країні ІТ є однією з найбільш стрімко зростаючих галузей і третьою за обсягами валютної виручки, пропускаючи вперед лише галузі металургії та сільське господарство. За інформацією українських ЗМІ за останні шість років індустрія інформаційних технологій зросла зі швидкістю близько 35% на рік, разом з все більшою популяризацією даної професії.

Тільки за 2015 рік ця індустрія стала третьою за обсягом експорту, заробивши 2.5 мільярди доларів. Частка ІТ – на рівні 3% ВВП. Експорт ІТ-технологій, а саме ПО з України за підсумками минулого року склав більш ніж 2 млрд доларів, що стало третьою за об'ємом статтею вітчизняного експорту. Також відомо, що ІТ-сектор входить в десятку великих платників податків в Україні. Наприклад у минулому році провідні компанії у сфері інформаційних технологій України сплатили 820 млн грн податків. Включно із компаніями середньої ланки та самостійних спеціалістів цей показник досягає 5 млрд грн. Також український ІТ-сектор став однією з найвигідніших галузей для залучення іноземних

інвестицій. Приблизні оцінки експертів встановили, що у минулому році галузь інформаційних технологій України отримала \$132 млн інвестицій, 46% з яких є надходженнями від іноземних інвесторів.

Вище наведений аналіз ситуації, яка склалася на даний момент в Україні. А що ж експерти прогнозують у цій галузі на недалеке майбутнє? Українські економісти мають досить позитивне бачення розвитку сфери інформаційних технологій на найближчі п'ять років, яке побудоване на сучасних темпах розвитку індустрії. До 2020 року передбачають:

зростання обсягу галузі до 182 млрд грн, тобто в 6,4 рази або в 3,2 рази в дол. 7,7 млрд дол.;

частка ІТО індустрії у ВВП країни досягне 5,7 відсотків;

також плюс 3,8 відсотків зростання частка ІТО індустрії у ВВП країни протягом шести наступних років;

180 тисяч вільних вакансій у галузі інформаційних технологій;

400 тисяч робочих місць загалом в інших галузях вітчизняної економіки.

Але таких показників можна досягнути лише за додержання певних умов. Найперше - це адекватні та прозорі правила та вимоги до суб'єктів господарської діяльності в сфері інформаційних технологій, що будуть прийняті світовим товариством. Також очевидно, що система оподаткування ІТ-ПП потребує поступової оптимізації.

За умов такого сприяння, а також на фундаменті залучення кваліфікованих ІТ-фахівців поступово створюватиметься система для розвитку не тільки аутсорсингових і продуктових компаній, а і стартапів, різноманітних ініціатив і т. д.

У системі української освіти потрібно започаткувати більш тісну взаємодію між ВНЗ та бізнесом, обмін знаннями і досвідом з закордонними університетами, що займаються підготовкою ІТ-фахівців, підтримати освітні ІТ-стартапи. Та все ж найнеобхіднішою є активна популяризація професії ІТ-спеціаліста, адже попит на фахівців зростає швидше, ніж їх кількість.

1. Information and Communication Technology [Електронний ресурс] // Foldoc – 2008.-Режим доступу до ресурсу: <http://foldoc.org/Information%20and%20Communication%20Technology>

2. Українська ІТ галузь в цифрах: індустрія стає ключовою для економіки України [Електронний ресурс] // IT Ukraine – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://itukraine.org.ua/news/ukrayinska-it-galuz-v-cyfrah-industriya-staye-klyuchovoyu-dlya-ekonomiky-ukrayiny>

3. ІТ-ИНДУСТРИЯ, КАК ОДИН ИЗ ВЕДУЩИХ СЕКТОРОВ ЭКОНОМИКИ В УКРАИНЕ [Електронний ресурс] // ЛІГАБлоги. – 2015. – Режим доступу до ресурсу:

<http://blog.liga.net/user/spoddubnyak/article/19675.aspx>

4. Чи може ІТ-сектор стати локомотивом української економіки? [Електронний ресурс] // РадіоСвобода. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.radiosvoboda.org/a/27983315.html>

МОНЕТИЗАЦІЯ МОБІЛЬНИХ ЗАСТОСУНКІВ

Доля користувачів мобільних пристроїв щороку зростає, і у 2016 році перевищила долю користувачів ПК. [1] Усі мобільні застосунки можна розділити на дві основні категорії: розважального характеру (75% ринку) і застосунки для самоорганізації (25%). Перша категорія більш конкурентна, але існує більша ймовірність, що застосунок стане популярним. Серед застосунків другої категорії існують лідери, які цілком влаштовують цільову аудиторію і у найближчий час не потребують заміни.

Найбільшими ринками мобільного програмного забезпечення є PlayMarket від Google та AppStore від Apple, які забезпечують ряд підходів до монетизації, які, з точки зору дослідження і практики різних маркетологів можуть дуже відрізнитися. Важливим фактором у монетизації є період часу, у який було прийнято рішення публікувати застосунок на ринку.

Існує два основні типи мобільних застосунків, які підлягають монетизації: платні та безкоштовні. Для платних застосунків монетизація реалізується через продаж у маркеті та продаж вбудованого контенту. Для безкоштовних це перегляд вбудованої реклами, продаж підписки на послуги та також продаж вбудованого контенту. Проаналізувавши підходи до монетизації обох типів застосунків, можна класифікувати їх як такі, де джерелом доходу є або користувач, або рекламні провайдери.

Якщо застосунок платний, він має значно відрізнитися якістю від безкоштовних аналогів, тому що за наявності безкоштовного аналогу користувач частіше обере саме його. Це також породжує проблему того, що програміст, який працює над безкоштовним застосунком, витрачає на нього менше уваги, тому що розуміє, що частину грошей він заробить за допомогою, наприклад, вбудованої реклами. Монетизація застосунків шляхом вибору безкоштовної моделі з продажем вбудованого контенту або рекламою стає більш популярною: частка прибутку від придбання вбудованого контенту зросла на 60,8%, а частка від сумарного прибутку на 9,9%. Частка прибутку від придбання застосунку впала за поточний період на 12% і наразі складає 47,5%, коли у 2011 році вона складала 86% прибутку [2]. Безкоштовні застосунки із вбудованою рекламою складають більшу частину ринку, хоча придбання застосунку і придбання вбудованого контенту є більш прибутковими, ніж цей найбільш поширений засіб монетизації.

Згідно з попередніми даними та провідними стратегіями більшості розробників, для максимізації прибутку змішують декілька видів монетизації. Якщо цільова аудиторія застосунку дуже різниться між собою в аспекті ставлення до плати за застосунок і до реклами, то доцільно створити безкоштовний застосунок із вбудованою рекламою із можливістю придбати повну версію за певну плату. Такий підход добре підходить для застосунків різного типу, але безкоштовна версія застосунку не має бути надто обмеженою.

Змішення підходів до монетизації дало змогу створити нові рішення у взаємодії користувача із застосунком. Одною з дієвих стратегій розробників, які використовували показ реклами разом з продажем вбудованого контенту, біло наданні користувачу отримати або безпосередньо певний контент, або можливість

його отримати за перегляд реклами. Часто аналогічним чином у застосунки вбудовують опитування, у яких користувач приймає участь, а розробник передає відповіді провайдером опитувань.

Даний підхід дозволяє розробнику не лише показувати рекламу, а й рекламувати власний продукт. Таким чином, розробник може збільшити продаж своїх інших власних продуктів, в тому числі і платних. Правильна цільова реклама у безкоштовному застосунку приверне увагу користувачів і до інших проектів або хоча б до іншого безкоштовного застосунку розробника, де буде присутня та сама стратегія. Цей підхід гарно сприймається користувачем, адже надає йому ілюзію повної свободи вибору: переглядати рекламу чи ні, придбати додатковий контент чи продовжити з тим, що у нього вже є.

Одним з потужних інструментів монетизації є вбудована аналітика використання застосунку, яку можна поділити на тіншову і явну. Обидва види активно використовуються в сучасних застосунках. Явна аналітика — це аналіз переходів користувача всередині застосунку, фіксація точки виходу, часу, проведеного у застосунку тощо. До тіншової аналітики відноситься збір особистих даних користувача і передача їх так званій третій стороні. Якщо збір персональних даних переходить межу і носить суто нелегальний характер, розробник може бути притягненим до відповідальності. Дані тіншової аналітики можуть використовуватися для ретаргетингу реклами, що йому буде продемонстровано. Це досить легальний характер і сприяє монетизації, орієнтованій на демонстрацію реклами. Щодо інших проявів тіншової аналітики, вони є досить легким прибутком, але політика більшості маркетів орієнтована на те, щоб мінімізувати щонайменші спроби такої монетизації.

Незважаючи на тип застосунку, у будь-якому разі виграшною буде стратегія надавання безкоштовної обмеженої версії із платним розширенням. Для обох категорій застосунків прибутковим засобом монетизації є введення поняття власної валюти. У випадку, якщо монетизується платний застосунок, рекомендовано встановити йому досить низьку ціну, що дозволяє отримати більшу аудиторію. Іноваційними варто робити тільки декілька рис розроблюваного застосунку, а інше реалізовувати, спираючись на досвід минулих аналогів. При можливості потрібно минати використання примусового перегляду реклами. Перше, ніж створювати застосунок, потрібен детальний аналіз ринку для розроблення стратегії монетизації, і з перших днів використання потрібно слідкувати за тим, яке враження лишає застосунок у користувачів, щоб більш вдало монетизувати, або у випадку незадовільних результатів згорнути проект.

1. Платформа Statcounter. [Електронний ресурс] – Режим доступу.
<http://gs.statcounter.com>

2. Платформа Statista – The portal for statistics. [Електронний ресурс] –
Режим доступу. <https://www.statista.com/>

А.А. Черниш,
*студент факультету прикладної математики,
Національний технічний університет України «КПІ імені Ігоря Сікорського»*

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ІТ ТЕХНОЛОГІЙ У БОРОТЬБІ З КОРУПЦІЄЮ

Корупція (від лат. *corrumpere* — псувати) — протиправна діяльність, яка полягає у використанні службовими особами їхніх прав і посадових можливостей для особистого збагачення; підкупність і продажність громадських і політичних діячів. Діапазон корупції дуже великий, від урядовців та інспекторів ДАІ до політиків, які використовують складні схеми відкатів на нафтових чи дорожніх угодах [4].

На мою думку, автоматизація є невід’ємною часткою розвитку людства. Ймовірність того, що на автоматизованому виробництві відбудеться надзвичайна подія набагато менша, ніж у такому ж самому виробництві, на якому працювали б люди.

Яскравим прикладом такого є техногенна, екологічно-гуманітарна катастрофа, спричинена вибухом і подальшим руйнуванням четвертого енергоблоку Чорнобильської атомної електростанції в ніч на 26 квітня 1986 року, коли персонал відключив ряд технічних засобів захисту і порушив важливі положення регламенту експлуатації в частині безпечного ведення технологічного процесу.

Сучасні ІТ-технології спроможні обробляти величезну кількість інформації. Інновації можуть вирішити певний відсоток економічних проблем в Україні. Елементарний приклад: камери з авторадаром на дорогах можуть фіксувати порушників на дорогах, після чого вносити їх в базу даних. Згодом порушник отримує push-notification на телефон про те, що він порушив і мусить виплатити штраф. В іншому разі, якщо водій не заплатить, то у нього заберуть права на керування транспортом [1]. Я вважаю, що це дієвий спосіб, оскільки інспектор ДАІ – людина, а значить у нього може виникнути бажання взяти хабар та використати свій службовий стан для особистого збагачення.

Інформаційні технології все частіше розглядаються урядами, а також активістами і громадянським суспільством в якості важливого інструменту для сприяння прозорості бюджету, а також для виявлення і зниження рівня корупції. Одним із прикладів є Supervizor, онлайн додаток для покриття витрат з моніторингу державних органів, розроблений Комісією з Попередження Корупції Республіки Словенія. Він був використаний, щоб виявити сильні зміни в державних і грошових виплатах від користувачів державного бюджету до обмеженого числа компаній [5].

В статті Лілії Гришко описується приклад впровадження інформаційних технологій в систему української економіки, а саме система державних закупівель ProZorro [3]. Ефективність системи підтверджується тим, що вона швидко перетворилась з волонтерського проекту в державний. При створенні даного програмного продукту українські розробники детально вивчали досвід Грузії та Португалії. В їхній трикомпонентній системі електронних тендерів беруть участь держава, ІТ-бізнес і суспільство. Держава дає можливість компаніям-постачальникам заробити, беручи участь у тендерах. ІТ-бізнес пропонує свої веб-платформи, які дають їм клієнтів, а де клієнти там і дохід. Суспільство має доступ до інформації про всі без винятку торги та їхні результати, що є чудовим

результатом боротьби з корупцією. Завдяки цій системі проведення тендерів уже вдалося заощадити для держбюджету 1,35 мільярда гривень [3].

Зараз ІТ-технології недостатньо розвинені в Україні, на мою думку, з таких причин:

- Запровадження ІТ-інновацій є дорогим в матеріальному плані;
- Як і кожна система, вона здатна помилятися, що недопустимо в роботі на такому високому рівні;
- Розробники даних технологій знають всі хитрощі, що дає їм змогу зробити «невеличку похибку» в програмі задля власного збагачення;

Як і будь-який інструмент, він повинен бути використаний належним чином, в інакшому випадку він може завдати шкоди. Правильне використання вимагає обізнаності про ризики. Проте, якщо технологія використовується зі знанням усіх деталей, вона може бути потужним інструментом в боротьбі за викорінення безкарності [2].

Отже, ІТ-технології спроможні побороти корупцію, при правильному їх використанні. Це як звичайний ліхтарик, що проливає світло на незаконні події, що відбуваються за межами суспільного бачення.

1. Chêne Marie, Use of mobile phones to detect and deter corruption (2012), <http://www.u4.no/publications/use-of-mobile-phones-to-detectand-deter-corruption/>

2. Sofia Wickberg, Transparency International, Technological innovations to identify and reduce corruption (2013).

3. Лілія Гришко, Система держзакупівель ProZorro: інформаційні технології проти корупції (2016), <http://dw.com/p/1lfTb>

4. Стаття на онлайн ресурсі Wikipedia(Корупція): <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D1%80%D1%83%D0%BF%D1%86%D1%96%D1%8F>

5. Опис словенської системи Supervizor :

<https://www.kpk-rs.si/en/project-transparency/supervizor-73>.

О.С. Щербина,

студент,

Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»

ВПЛИВ РОЗВИТКУ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СФЕРІ ІТНА ЕКОНОМІКУ

Значення ІТ для економіки в задоволенні інформаційних потреб людей, зменшення собівартості та якісної характеристики задоволення інших потреб.

Сучасний ріст значення ІТ в економіці пов'язаний з тим, що останній науково-технічний стрибок найбільше вплинув на ІТ.

Гіпертрофований попит притаманний сферам які переживають ріст в наслідок науково-технічного прогресу. Яскравим прикладом такого попиту може слугувати науково-технічний стрибок 20 ст. в радіоактивних матеріалах. Плоди нової сфери «промислової радіації»: радіоактивна зубна паста, примірочна для взуття с вбудованим рентген апаратом, косметичний крем, шоколад, мінеральна вода, контрацептиви, одяг, посуд, цигарки – це ще не повній список речей в які добавляли радій та інші радіоактивні елементи.

Одна із причини росту ІТ в економіці та підприємстві полягають у більш дешевому, легкому та швидкому росту інформаційної міжнародної та регіональної логістики ніж інших видів логістики. Результатом такої диспропорції є явище інтернет магазинів.

Інша причина розвитку ІТ полягає зменшенні часу потрібного для задоволення потреб людини. Завдяки розвитку портативної електроніки та мережі бездротового доступу в інтернет концепція «вся потрібна вам інформація та розваги у вас на екрані» була розвинена до «вся потрібна вам інформація та розваги у вас на екрані у вас в кишені».

В промисловості ІТ використовуються для автоматизації процесів, що дає в результаті зниження собівартості продукції. Це не новий тренд, даний процес тільки пришвидшуються завдяки зниженню собівартості модернізацій обумовленою законом Мура.

В сфері послуг ріст ІТ забезпечив зменшення часу потрібного як на замовлення послуги так і зменшив час потрібний на надання даних послуг.

«Великий брат» інтернет простору джерело росту цільового маркетингу. На даний момент світовий ринок реклами оцінюється в 1 трл. доларів США, серед яких 33,3% займає цільовий маркетинг, обігнавши ТВ з його 22,6%.

Найбільший прибуток введення ІТ в бізнес процеси досягається модернізацією всіх етапів від сировини до кінцевого споживача. Крім того що дана стратегія потребує одночасно великої кількості фінансових ресурсів ситуацію затримує положення яке можна характеризувати як рівновагу Неша.

Впровадження сучасних ІТ технологій варто очікувати коли завдяки зниженню ціни рішення та можливістю модернізації достатньої кількості процесів для підвищення його інвестиційної привабливості.

Ринок ІТ представляє собою висококонкурентну сферу, основною причиною цього є відносно низька собівартість збільшення кількості збутого товару.

Висока конкуренція обумовлена тим що географічний аспект конкуренції ослаблений розвитком інформаційної логістики та механізмом аутсорсу.

Низький вплив географічного аспекту та низька вартість збільшення кількості збутого товару сприяє утворенню монополій в сфері ІТ.

В сфері підготовки робітників для ІТ велике значення має сучасний стан розвитку технологій який можна описати як етап приближення до гіпотетичної технологічної сингулярності.

Таким чином технології з'являються та застарівають за час менший ніж розраховані деякі комплексні навчальні програми.

За півроку технологія може застаріти. Так як ведуться паралельні розробки, то термін економічної актуальності технології погано передбачуваній та вкрай не великий.

«Переможець отримує все» - це основний постулат ІТ, і учасникам які бажають перемогти необхідні спеціалісти які «знають технологію яка буде створена завтра», час витрачений на навчання нового робітника актуальній технології може коштувати компанії прибутку.

1. Adelman, C. (2000). *A Parallel Post-secondary Universe: The Certification System in Information Technology*. Washington, D.C.: Міністерство освіти США.

2. *The Global Information Technology Report 2008–2009*. World Economic Forum and INSEAD. 2009. ISBN 978-92-95044-19-7.

3. T. L. Turocy, B. Von Stengel, *Game Theory*, copyright 2001, Texas A&M University, London School of Economics.

4. WPP's GroupM (This Year, Next Year, December 2015).

5. James E. McClellan III, Harold Dorn. *Science and Technology in World History*. Second Edition. Johns Hopkins university press, 2006.

6. "Internet responsible for 2 per cent of global energy usage", Jim Giles, *New Scientist* (Reed Business Information Ltd.), 26 October 2011.

7. *Measuring the Information Society Report*

8. Интернет, краткая история и влияние на общество / 978-3-659-81847-9 / 9783659818479 / 365981847X

А.В. Яконюк,
*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

КІБЕРЗЛОЧИННІСТЬ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Однією з сучасних тенденцій розвитку світової економіки є активізація економічної злочинної діяльності. Процес глобалізації вивів її на якісно новий рівень, багаторазово ускладнивши і розширивши наповнення даної дефініції. Економічна злочинність перетворилася в одну з найбільш важливих проблем, що стоять перед людством, роблячи негативний розвиток як на економіку окремих держав, так і стійкий розвиток світової економіки.

Однією зі складових багатогранного поняття економічної злочинності є кіберзлочинність, що стала негативним наслідком розвитку інформаційних технологій. Комп'ютери та телекомунікаційні системи, глобальна мережа Інтернет, стали невід'ємними атрибутами життєдіяльності сучасного людства, сформували новий різновид економічної злочинності. Інтернет використовується злочинними групами вже не тільки як допоміжний засіб, але і як місце і основний засіб здійснення традиційних злочинів ахрайства, крадіжок, вимагань [1].

Поширення інтернету привело до усунення національності кіберзлочинності, зробило її справді інтернаціональною. Хакер може мати громадянство однієї країни, перебувати на території іншої і при цьому працювати через сервер, розташований в третій країні. Транскордонність кіберзлочинності дає можливість для здійснення розкрадань і переведення в готівку грошей в абсолютно віддалених один від одного країнах. Очевидність вчинення злочинних дій не завжди явна, можуть відбуватися абсолютно таємно, в результаті постраждала сторона дізнається про це через досить великий проміжок часу. Місце знаходження злочинця і факт вчинення злочинних дій, збір доказів є скрутними для правоохоронних органів, здійснення процесуальних дій.

Завдяки попередньо запровадженого програмному забезпеченню, злочинці можуть використовувати при проведенні хакерських атак величезна кількість комп'ютерів (іноді рахунок йде на сотні тисяч). Інформація, що знаходиться в корпоративних системах, стає все більш привабливою здобиччю не тільки для сторонніх хакерів, але і для власних співробітників компаній.

Особливу небезпеку становлять системні адміністратори, що втратили лояльність до своєї компанії, тим більше така ситуація набуває широкого поширення в умовах економічної кризи. У багатьох випадках хакери стали частиною організованої економічної злочинної діяльності, надавши свої знання, вміння в якості послуг різного роду шахраям, терористам, торговцям зброєю, наркотиками заради досягнення корисливих економічних цілей в особливо великих розмірах.

Злочини в Мережі найбільш нова і динамічно розвиваюча сфера діяльності для зловмисників. Форми кіберзлочинності видозмінюються і поширюються на всі нові досягнення науково-технічного прогресу.

Зростання кіберзлочинності пов'язаний переважно ні з великими підприємствами, а саме з підприємствами МСБ. Такі підприємства в силу малого бюджету, відсутності кваліфікованих кадрів, прогалин в знаннях співробітників не можуть на належному рівні забезпечити якісну інформаційну безпеку. Тим більше, що втрата даних або ж їх компрометація не впливають істотно на їх

функціонування, положення на ринку, рівень довіри споживачів, нарешті, розмір одержуваного прибутку.

Питання, пов'язані з обсягом продажів, маркетингом, бухгалтерією, набагато в більшій мірі турбують власників підприємств малого і середнього бізнесу, ніж інформаційна безпека, яка фінансується, як правило, за залишковим принципом. Великі компанії, на відміну від малого та середнього бізнесу, не можуть дозволити собі зневажливе, епізодичне увагу до інформаційної безпеки в силу необхідності збільшення привабливості, підтримання належного рівня операційної ефективності бізнесу, постійного конкурентного тиску з боку ринку. Захист конфіденційної інформації, інтелектуальної власності має принципово важливе значення для успішного ведення бізнесу і вимагає розробки комплексної стратегії безпеки, виходячи з цілей діяльності компанії [2].

Поширенню кіберзлочинності в банківській сфері сприяє використання банками застарілих технологій, нездатних протистояти злочинцям. Непроста економічна ситуація в країні не підштовхує до значного інвестування банків в заміну обладнання, встановлення сучасного високоякісного програмного забезпечення. Банки змушені узгоджувати ступінь ризику і вартість заходів щодо підвищення рівня економічної безпеки.

У свою чергу, відсутній законодавчий механізм відповідальності виробників програмного забезпечення перед своїми клієнтами. Пропоновані продукти ПО в ряді випадків мають слабку стійкість до хакерських атак і не відповідають вимогам з безпеки.

1. Номоконов В. А. Киберпреступность как новая криминальная угроза / В.А. Номоконов, Т.Л. Тропинина // Криминология: вчера, сегодня, завтра. - 2012. - № 1 (24). - С. 45-55.

2. Журавленко Н.И. Проблемы борьбы с киберпреступностью и перспективные направления международного сотрудничества в этой сфере / Н.И. Журавленко, Л. Е. Шведова // Общество и право. - 2015. - № 3 (53). - С. 66-70.

Секція 4.
УПРАВЛІННЯ
ЛЮДСЬКИМ КАПІТАЛОМ

ФОРМУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМ КАПІТАЛОМ

В умовах постіндустріального суспільства, що базується на інформаційних технологіях, темпи економічного зростання та рівень добробуту усе більшою мірою залежать від інтелектуальних ресурсів, головним носієм і творцем яких є персонал підприємства. Ця обставина визначила те виняткове значення, якого набуло сьогодні ефективне управління людським капіталом, що забезпечує розвиток підприємства в цілому.

Людський капітал – це знання, вміння, навички, фізичне й психічне здоров'я, які використовуються людиною в процесі економічної діяльності [1]. Функціонування людського капіталу в соціально-економічній системі проходить фази відтворення: формування, розподілення, використання та розвитку [2].

Особливу увагу слід звернути на формування людського капіталу, адже він починає створюватися з самого дитинства та до початку трудової діяльності, після чого відбувається розподіл людського капіталу між галузями та його використання. Важливими є чинники, що стимулюють і стримують ці процеси. До стимулюючих чинників відносять: тип керівництва, стратегічні цілі розвитку підприємства; ефективна кадрова політика; наявність фінансових ресурсів у підприємства; рівень використання науково-технічних розробок та інновацій; розвинута інфраструктура ринку освітніх послуг; податкове законодавство; державна політика стимулювання інвестиційної активності в напрямку розвитку людського капіталу [2]. Відповідно, оберненні чинники будуть стримувати формування та розвиток людського капіталу.

Сьогодні існує певна низка проблем у процесі формування та використання людського капіталу на підприємстві, це виражається у: - значному розбалансуванні між структурою, обсягами підготовки робітників і фахівців за професіями, спеціальностями, освітньо-кваліфікаційним складом; - зростанні кількості фахівців, які випускаються навчальними закладами, що має сьогодні місце, рівні їх професійної кваліфікації, особливо якості базової підготовки, що не завжди відповідає вимогам сучасних підприємств; - застарілій структурі управління і матеріально-технічній базі промислових підприємств, що потребує їх докорінної модернізації з використанням сучасних наукових досягнень, новітньої техніки, технологій, що неможливо здійснити без відповідної якості людського капіталу [2].

Важливим фактором формування людського капіталу є інвестиції в нього. Інвестування в людський капітал – вкладення індивідів, фірм, держави, громадських організацій в основні активи людського капіталу (освіту, науку, здоров'я, виховання дітей, міграцію, мотивацію праці, пошук економічно важливої інформації тощо) задля досягнення певного економічного результату (вищого доходу чи прибутку, зростання національного багатства й ін.) [3].

Найчастіше, інвестиції в людський капітал, поділяють на три основні групи: 1) витрати на освіту: вартість загальної і спеціальної освіти, формальна і неформальна освіта, витрати на навчання за місцем роботи; 2) витрати на охорону здоров'я: фізичне і психічне здоров'я людини: витрати на профілактику захворювань, медичне обслуговування, дієтичне харчування, покращення житлових умов; 3) витрати на мобільність, завдяки яким здійснюється міграція

людини з місця з низькою продуктивністю праці в місця з відносно високою, долається безробіття [4].

Саме результати інвестиційної політики, свідчать про ефективність механізму управління людським капіталом, що в свою чергу, представляє сукупність методів, форм, інструментів, важелів, критеріїв, функцій, що сформована і функціонує відповідно до соціально-економічних законів, відбиває наявну систему виробничих відносин та спрямована на задоволення економічних інтересів суб'єктів механізму у процесі формування, використання і розвитку людського капіталу [2]. Механізм управління людським капіталом відповідає конкурентним вимогам ринку до людського капіталу, оскільки розглядає його управління на трьох рівнях: мікро, макро та індивідуальному. Макрорівень включає управління з боку держави за допомогою інвестицій, наприклад, в такі сфери як, освіта, охорона здоров'я, культуру і мистецтво. Мікрорівень представлений управлінням з боку підприємства, де відбувається інвестування в удосконалення професійних і кваліфікаційних якостей людського капіталу. Індивідуальний – це мотивація, креативність, фізичний стан та знання особистості, яка формує ці якості самостійно.

Механізм управління людським капіталом вказує на постійний зв'язок між мікро, макро та індивідуальним рівнями і порушення або збої в одному з рівнів призводить до негативних наслідків як для держави, підприємства так і самої людини (індивіда) [2].

Отже, формування людського капіталу починається ще до початку трудової діяльності людини та триває значний проміжок часу; у процесі формування людського капіталу виникає значна низка перешкод, подолання або уникнення яких дозволить підприємству підвищити свої конкурентні позиції та прибуток; формування та використання людського капіталу в сучасних умовах функціонування підприємства неможливо без інвестицій, які виступають рушійною силою для отримання висококваліфікованого людського капіталу, який відповідає сучасним вимогам розвитку економіки; без чітко сформованого механізму та політики управління людським капіталом майже неможливо досягнути значних успіхів та результатів діяльності підприємства.

1. Грішнова О., Дмитрук С. Людський капітал в умовах кризи: оцінка і пошук можливостей збереження// Вісник КНУ ім. Т. Шевченка/[Електронний ресурс] – Режим доступу:http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/wp-content/uploads/2015/10/170_2.pdf

2. Лазарева А. П. Формування та управління людським капіталом – 2013-[Електронний ресурс] – Режим доступу:<http://eir.pstu.edu/bitstream/handle/>

3. Хромов М. І. Інвестиції в людський капітал: особливості визначення та критерії оцінки ефективності. Інститут економіки промисловості НАН України, Донецьк. [Електронний ресурс]

4. Савицький В. Засади управління людським капіталом. [Електронний ресурс] – Режим доступу:<http://blogs.zhitomir.info/>

М. І. Гафтуняк,

*студент ФММ,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

Т.П. Лободзинська,

*к.е.н., доцент,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

ІНВЕСТИЦІЇ В ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ

Розвиток інноваційної економіки та економіки знань обумовлений якістю людського капіталу в державі. Людський капітал наряду з фінансовим, природним та фізичним капіталом складає основу національного багатства кожної країни. При цьому його склад, якість та динаміка розвитку зумовлені національними особливостями розвитку духовної культури та цивілізації тих чи інших народів і держав. Фундаментом для розвитку людського капіталу провідних країн світу є правильно підібрана політика і культура управління, що забезпечують створення матеріально-технічних умов та високопродуктивної праці громадян.

Сьогодні, і в майбутньому, якість людського капіталу є одним з ключових факторів, що обумовлює перехід економічних систем різного рівня на інноваційний шлях розвитку. Людський капітал виступає соціально-економічним базисом, що визначає інноваційний потенціал суспільного розвитку.

Для формування людського капіталу необхідні відповідні інвестиції. Людський капітал з боку інвестицій включає власні інвестиції робітника, інвестиції держави, громадських фондів та організацій у підвищення продуктивності праці робітника, а з боку результатів, – прибуток у вигляді приробітку (додаткову зарплату), а також відповідний приріст прибутку фірми (роботодавця) від підвищення продуктивності праці (професіоналізму) робітника; плюс з боку інвестицій, – інвестиції фірми (роботодавця) у підвищення продуктивності праці робітника, а з боку результатів – прибуток фірми (роботодавця) і деякий прибуток робітника у вигляді приросту зарплати [1, с.52].

Витрати, що пов'язані з вкладенням коштів у вдосконалення людини є свого роду інвестиціями, оскільки вони будуть багаторазово компенсовані доходами у майбутньому. Під інвестиціями у людський капітал розуміють цілеспрямоване вкладення коштів в людину, що сприяють поліпшенню якісних параметрів людини, в першу чергу її робочої сили, зростання доходу підприємств та національного доходу держави.

До складу людського фактору необхідно включати також інвестиції у створення середовища, що забезпечує його ефективне функціонування. Проблеми розвитку людського капіталу – це проблеми культури державного управління, що передбачає системний культурологічний аналіз та оцінку наявного в країні творчого потенціалу, вибір ефективних технологій, складових для практичних дій в інтересах національного розвитку. Найважливішими завданнями управління є: визначення стратегічних напрямів і пріоритетів розвитку, якісна професійна підготовка, ефективне та своєчасне використання вчених, фахівців і результатів їхньої праці, створення сучасних матеріально-технічних і соціальних умов для їх продуктивної діяльності [2, с. 265].

Проте, слід відрізнити інвестиції в людський капітал від інших видів інвестицій, адже вони мають низку особливостей:

- необхідність постійних інвестицій у розвиток людського капіталу;
- тривале очікування віддачі вкладених коштів (середній період інвестування в освіту становить 15-20 років, а в капітал здоров'я людина інвестує протягом всього періоду життя);
- залежність між тривалістю життя носія людського капіталу та віддачі від інвестицій в людський капітал;
- знос людського капіталу визначається ступенем природного та морального зносу людського організму внаслідок поступової втрати цінності отриманої освіти та інших факторів;
- підвищення прибутковості людського капіталу до моменту закінчення активної трудової діяльності, а потім різке його зниження;
- вплив історичних, національних чинників, культурних особливостей та традицій на характер і види вкладень у людину;
- високий ступінь ризику вкладення інвестицій.

Також є і спільні риси, які властиві інвестиціям в людський та фізичний капітал: зношування, принесення прибутків, можливість накопичення.

Інвестування в людський капітал, в результаті, приносить вигоду безпосередньо інвестору та третім особам (працівнику, роботодавцю та державі) Для працівника – це поліпшення якості життя, підвищення рівня доходів, поліпшення умов праці, зростання самоповаги й самооцінки та більше задоволення від роботи. Для роботодавця – це підвищення економічних показників на підприємстві, таких як продуктивність праці робітника, ефективність виробництва та, в кінцевому результаті, підвищення конкурентоспроможності фірми. Для держави – це вигода, яка виражається у підвищенні добробуту та економічної активності громадян, зростання конкурентоспроможності національної економіки тощо.

Отже, інвестиції в людський капітал відкривають нові можливості для створення конкурентоспроможних високих технологій в національній економіці, вироблення культурних стратегій сталого та безпечного соціально-політичного розвитку для конструювання надійного майбутнього народу і держави.

1. Голікова Н. В. Корпоративний професіоналізм і культура як людський капітал, фактор соціально-економічного розвитку // Розвиток корпоративізму і корпоративних відносин в економіці України / Н. В. Голікова. – К.: Ін-т екон. прогнозів., 2002. – С. 49-60.

2. Кендюхов О. В. Ефективне управління інтелектуальним капіталом: монографія / О. В. Кендюхов. – Донецьк : ДонУЕП, 2008. – 359 с.

А.В. Гончарук,
*студентка радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

М.М.Дученко,
*к.е.н., доцент
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙ У ПЕРСОНАЛ

Економічна наука розглядає людський капітал не випадково, він є одним із головних елементів, що забезпечує розвиток економіки. Саме за допомогою нього розробляють програми для розвитку системи освіти, науки, техніки, охорони здоров'я, розподілу трудових ресурсів.

Для початку дамо визначення «людського капіталу»[1]. Людським капіталом називають сформований чи набутий людиною запас здоров'я, навичок, вмінь, мотивацій та можливостей. Саме він є одним із головних критеріїв розвитку інновацій в економіці. На сьогодні, персонал є невід'ємною частиною будь-якої організації. Без вкладання коштів у навчання, без розвитку та мотивації персоналу неможливо стати гідним конкурентом серед інших організацій та підприємств на ринку нашої країни та поза її межами.

Інвестиціями в людський капітал називають витрати, які несуть підприємства з метою підвищення продуктивності праці та зростання майбутніх доходів[3].

До складу інвестицій у персонал, на рівні підприємства, науковці відносять різні витрати. Я виділю три головних: витрати на освіту, тобто підвищення кваліфікації, можливість навчання та розвитку працівників; витрати на охорону здоров'я, а саме: медична страховка та обстеження, профілактика захворювань, харчування, покращення житлових умов, благодійна допомога; мотивація персоналу: розмір заробітної плати для працівників, що відповідає результатам діяльності підприємства; введення системи заохочень працівників, можливість взяти довгостроковий кредит. Іншими словами, здійснюючи витрати на людський капітал, підприємство очікує, що ці витрати окупляться та буде отриманий прибуток завдяки підвищенню продуктивності праці.

Важливе місце у теорії людського капіталу залишають проблемі ефективності інвестування в людський капітал[2]. Під економічною ефективністю розуміють співвідношення між величиною корисного результату і витратами на його отримання. Для оцінки ефективної діяльності підприємства використовують як систему показників, так і окремі показники. Економісти Роберт Каплан та Девід Нортон запропонували свою, збалансовану систему показників, де однією із сфер нормального функціонування підприємства виділяють навчання та розвиток. За даними дослідження одного з економістів, якщо збільшити рівень освіти на 10%, то продуктивність праці підвищиться приблизно на 8%. В свою чергу збільшення основних засобів підвищує продуктивність лише на 3%. З цього можна зробити висновок, що прибуток, отриманий з інвестицій в людський капітал втричі вищий за інвестиції в обладнання.

В Україні, на сьогоднішній день, якість робочої сили значно відстає від потреб економіки. Лише 1 млн осіб пройшла професійну підготовку, або перепідготовку. У нашій країні підвищення кваліфікації робітники проходять, у середньому, раз на 11 років, в той час у країнах ЕС – раз на 5 років. Українські

підприємства витрачають на навчання працівників всього 0.2% від загальних витрат на робочу силу, а витрати в країнах ЄС сягають близько 1%.

Вітчизняні підприємства показують низький рівень витрат на своїх робітників, тому виникають складності у формуванні конкурентоспроможної робочої сили[3].

Є низка проблем, що вповільнює вкладення інвестицій у персонал:

- відсутня чітка методика оцінки ефективності інвестицій у персонал;
- низька мотивація персоналу, небажання підвищувати свій професійний рівень;
- відсутність бачення роботодавців ефективності інвестицій у персонал;
- професійний розвиток працівників на дуже низькому рівні;
- невпевненість роботодавця в свої працівниках, які проходять навчання тощо.

Виходячи з фінансової неспроможності роботодавців масово вкладати інвестиції у робітників, в першу чергу необхідно розставити пріоритети щодо інвестування у різні категорії персоналу[4]. Персонал можна класифікувати по різному, наприклад: за стажем роботи, віком, кількістю та важкістю виконуваних функцій, за активною участю у виробничій діяльності. Але доцільно буде застосувати поділ персоналу згідно з Міжнародною організацією праці (МОП): вища ланка управління, середня ланка та нижча ланка управління. Пріоритетними будуть інвестиції у персонал, які належать до вищої та середньої ланки, так як отриманий дохід буде більшим.

Отже, саме економічна ефективність інвестицій у персонал слугує перевагою для українських підприємств та організацій на внутрішньому та зовнішніх ринках. Результатом переходу на новий економічний щабель розвитку є розробка методики для якісної та кількісної оцінки ефективності інвестицій в персонал. Невід'ємним компонентом реалізації економічних цілей є освічені працівники, які готові навчатися на протязі усього життя.

1. Захарова О.В. 3 38 Управління інвестуванням у людський капітал: методологія, оцінка, планування: монографія / О.В. Захарова. – Донецьк: «ДВНЗ ДонНТУ», 2010.

2. Савченко В. А. Напрями підвищення ефективності системи професійного навчання персоналу на виробництві / В. А. Савченко // Формування ринкової економіки: зб. наук. пр. – К. : КНЕУ, 2005. – С. 262-273.

3. Харченко А.М., Кисіль Ю.В. Інвестування в людський капітал як базис фінансової стійкості / А.М. Харченко, Ю.В. Кисіль // Фінансовий простір. – 2011. – № 1. – С. 119-123.

4. Журавльова І. В. Управління людським капіталом: [наукове видання] / І. В. Журавльова, А. В. Кудлай. – Х.: ХНЕУ, 2004. – 284 с.

Є.П. Гура,

*студент кафедри менеджменту,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

ВАЖЛИВІСТЬ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ТРУДОВОГО КАПІТАЛУ

Завданням кожного підприємства є отримання прибутку, а також його подальша максимізація. Деякі компанії намагаються отримати нові технології для покращення виробництва чи надання послуг, інші звертають увагу саме на використовувані ресурси, треті – на організацію підприємницької діяльності. Звичайно, всі ці фактори є достатньо вагомими, проте не варто забувати про трудові ресурси, адже їхня продуктивність може значно відобразитися на результатах господарської діяльності. Якщо клімат в трудовому колективі, настрої співробітників та філософія підприємства позитивно впливають на працівників, то і результати, безперечно, будуть значно вищими. При визначенні стратегії підприємства варто брати до уваги моральний стан персоналу. Значна частина всесвітньо відомих фірм, підприємств та організацій стали такими саме завдяки своїй незвичайній організації управління людським капіталом. Тому проблема підвищення ефективності управління трудовими ресурсами стає дедалі гостріше на сучасному етапі організації господарювання.

В економіці існує залежність рівня добробуту населення та конкурентоспроможності економічної системи від якості трудового потенціалу господарюючих суб'єктів. Це доводить, що важливість трудового капіталу є недооціненою багатьма суб'єктами господарювання. Найбільш важливими факторами, що впливають на продуктивність трудового капіталу, є його майстерність (рівень кваліфікації) та мотивація до господарської діяльності. Прикладом такої політики є Google. Мало хто замислювався, чому вона стала такою успішною та утримує значну долю свого ринку. Відповідь проста, адже політика Google бере за основу саме трудовий капітал. Щорічно проводяться конкурси на робочі місця, де беруть участь тисячі бажаючих. Так, ця корпорація перевіряє рівень майстерності потенційних працівників, уміння поводити себе в різних ситуаціях, тощо. А самі працівники отримують ледь не найбажаніші у світі умови праці. Керівникам не важливо, де ти виконуєш свою роботу, головним є результат, тому працівник може обрати будь-яке місце та час роботи. Така філософія компанії принесла їй нечувану популярність та прибуток, що ще раз доводить нам, що актуальним питанням наразі є розуміння сутності людського капіталу та активного його впровадження у свідомість сучасних керівників та управлінців.

Роль людини у виробництві змінилася. Людина виступає не тільки важливим елементом процесу виробництва, а й стратегічним ресурсом, який значно впливатиме на конкурентну боротьбу підприємства. Нові технології лише покращують ефективність виробництва, проте без людини процес майже неможливий, а для досягнення максимального ефекту рівень кваліфікації робітників повинен бути достатньо високим. Через це виникли нові підходи до формування людського капіталу підприємства, що зробило його одним із ключових ресурсів економіки. Цей капітал є фактично потенціалом людини, сукупністю того, що людина може використовувати для досягнення цілей та задоволення власних потреб.[1]

Важливість людини у господарському процесі зростає, людей розглядають вже не просто як працівників, а як людський капітал чи трудові ресурси, що

потребує створення зовсім іншої системи управління, яка є одним із вагомих елементів конкурентоспроможності підприємства та його розвитку. Для розробки і впровадження на підприємстві нових тенденцій розвитку людських ресурсів необхідні значні фінансові вкладення. Для ефективного використання людського капіталу підприємства створюють програми щодо підготовки кадрів. Формування, виховання та навчання трудових ресурсів здійснюється впродовж тривалого періоду та потребує значних капіталовкладень, проте саме розуміння важливості цього економічного ресурсу змушує до організації та фінансування таких заходів. Трудові ресурси є незвичайними, адже це єдиний ресурс, який не зношується, як, наприклад, машина, навіть навпаки, чим більший стаж роботи, тим більше досвіду, вища кваліфікація та цінність працівника. Отже, фінансові вкладення господарських організацій у процес формування, навчання, здобуття певної кваліфікації своїх робітників приносить у майбутньому свої плоди.

Більшість цих коштів, звичайно, іде на освіту персоналу, здобуття ними додаткових професійних навичок, покращення рівня знань вже наявних, тощо. Проте, не лише освіта визначає рівень ефективності трудових ресурсів. Підприємства, також, витрачають кошти на фізичне та психічне здоров'я робітників, медичне обслуговування, профілактику захворювань, мобільність тощо[2]. У всьому іншому людський капітал подібний до фізичного, який є благом довготривалого використання, але з обмеженим терміном служби. Піддається фізичному та моральному зносу і потребує витрат або інвестицій на відновлення ринкової вартості та зростання соціальної цінності у соціально-трудовах відносинах.[3]

Отже, людський капітал – запорука конкурентоспроможності підприємства, яка формується за рахунок впровадження нових рішень для створення конкурентоздатної продукції. Значення трудового капіталу часто недооцінюють, керівництво недостатньо приділяє увагу робітникам, намагаючись внести зміни у технічний та ресурсний капітал. Ігнорування керівництвом заходів щодо мотивування та стимулювання працівників може негативно впливати на результати і показники діяльності підприємства в цілому. Виробництво виходить на новий рівень завдяки розвитку інформаційних технологій, а для цього потрібен висококваліфікований трудовий капітал, тому питання організації та управління ним стають дедалі актуальнішими.

1. Формування та управління людським капіталом., [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://journals.urau.ua/index.php/>

2. Управління людським капіталом: цілі, методи, результати [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.inspp.ru/index.php>

3. Управління людським капіталом підприємства в сучасних умовах, [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua>

О.В. Гурман,

*студент кафедри менеджменту,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

НАВЧАННЯ В УПРАВЛІННІ ЛЮДСЬКИМ КАПІТАЛОМ

Людський капітал є одним з найважливіших стратегічних ресурсів та одним з найвпливовіших факторів в економічному розвитку. Обличчям сучасних компаній виступає залучений персонал з певним рівнем підготовки та кваліфікації. В умовах конкуренції підприємства зобов'язані інвестувати час та фінансові ресурси на пошук, відбір, навчання та мотивування персоналу. Проте, не всі інвестиції в людину можна називати вкладом в людський капітал, а лише ті, які економічно обгрунтовані, завдяки яким підприємство в майбутньому збільшує свою прибутковість. [1, с. 6]

Цій економічній категорії притаманна певна специфіка, тобто, людський капітал не відображається у складі активів фірми, через те, що їй не належить, а ознака невіддільності змушує сумніватися в коректності застосування категорії капітал щодо людських здібностей, оскільки він є знаряддям експлуатації, привласнення чужої неоплаченої праці [2, т. 1, с. 720). Тому низка економістів відносять людський капітал до особливої категорії, до певних феноменів розвитку сучасного суспільства.

Особливої уваги заслуговує освітній та навчальний аспект в управлінні людським капіталом. Перевага виражається у адаптивності, готовності змінюватись у відповідь на зміни зовнішнього середовища. При цьому необхідно зберігати системність та комплексність методів навчання, що формують з короткострокового вирішення проблеми повноцінну стратегію вдосконалення. Завданням підприємства, яке має на меті бути на крок попереду своїх конкурентів, є стимулювання, розвиток та збагачення кадрового потенціалу. Навчання співробітників будується з урахуванням мети підприємства та цілей основних підрозділів організації, які формують стратегію розвитку підприємства. Освітній процес в компанії набуває різних форм. Час, ресурси, які використовуються, та певні зовнішні умови, також приймають участь у формуванні цього процесу. Обрана форма навчання співробітників потребує досконалості та високої організації. Для цього залучаються як внутрішні спеціалісти та тренери, так і зовнішні експерти. Запрошені спеціалісти мають досвід та знання, які були набуті при консультуванні та навчанні в організаціях тієї ж сфери, або навіть у прямих конкурентів.

Важливим аспектом при формуванні процесу навчання є створення абсолютно нових напрямків діяльності, які додають робочі місця та формують нові посади, відділи або підрозділи. Інколи нові напрямки бувають складні за змістом праці, проте, після адаптації до нових умов, підприємство стрімко набирає оберти та виходить в лідери сегменту, ринку або галузі. Сучасні компанії приділяють значну увагу організації та втіленню освітніх і навчальних програм у розвиток підприємства. Необхідно зазначити обов'язковість врахування аспектів стимулювання та мотивації співробітників. Часто компанії, не беручи до уваги цей фактор, витрачають свої ресурси економічно невігдно. Відбувається це саме через ігнорування процесів мотивації. [3, с. 36]

Компанії-лідери, розуміючи всю важливість стимулювання та мотивації, застосовують різноманітні форми, зручні для співробітників та доцільні й вигідні для організації. В сучасних умовах ми можемо побачити приклади

нематеріального стимулювання, яке інколи є набагато дієвішим та успішнішим, ніж матеріальне. Особливо це проявляється в інноваційних компаніях-гігантах, наприклад: «Google», «Microsoft», «Facebook». Саме тому Джон Кеннет Гелбрейт (канадсько-американський економіст, праці та книги якого були бестселерами протягом 1950-1970 рр.) відзначав: «Долар, вкладений в інтелект людини, нерідко приносить більший приріст національного доходу, ніж долар, вкладений в залізницю, дамби, машини та інші капітальні блага. Освіта стає високопродуктивною формою капітальних вкладень» [4, с. 49].

Наявність висококваліфікованого персоналу – один з головних аспектів успішного функціонування підприємства. Вивчення й аналіз наукових праць свідчить, що роль і значення людських ресурсів постійно мали велике значення та ставились на високий рівень при формуванні пріоритетів внутрішнього розвитку. Ефективна освітня та навчальна система є одним із основних чинників спонукання та стимулювання співробітників до праці. Розробка і функціонування цієї стратегії належить управлінському апарату, професійний досвід, кваліфікація та ділові якості якого мають прямий та вагомий вплив на загальну атмосферу колективу.

Однією з перших та найважливіших сходинок в управлінні людським капіталом є правильна організація та побудова стратегії розвитку, яка ґрунтується на раціональному і доцільному навчанні. [5, с. 18] Зумовлено це тим, що в існуючому сучасному динамічному бізнес-середовищі рівень конкурентних переваг відіграє важливу роль. При певних короткострокових витратах, в довгостроковому періоді підприємство володітиме впливовим та ефективним «інструментом будівництва» подальшого економічного вдосконалення та розширення компанії.

Підсумовуючи, необхідно зазначити, що економіка XXI століття є економікою знань. Центральне місце належить людському капіталу з його ідеями та можливостями. Саме тому навчальний аспект в управлінні потребує висвітлення та опрацювання, правильного розуміння важливості організації процесу навчання персоналу, що перетворить працівників у головне джерело добробуту і розвитку підприємства та зміцнить його положення.

1. Голікова Н.В. Людський капітал як фактор зростання та розвитку економіки: автореф. канд. екон. наук. – К., 2004. – С.6.

2. Економічна енциклопедія: У 3-х т. / Редкол.: С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр «Академія», 2000.

3. Шинкаренко В., Криворучко О. Процес мотивації якості на підприємстві // Україна: аспекти праці. – 2006. – № 1. – С. 36.

4. Гелбрейт Д. Экономические теории и цели общества / Под ред. акад. Н.Н. Иноземцева. – М.: Прогресс, 1979. – 406 с.

5. Жалило Б. Как разработать план развития персонала // Справочник кадровика. – 2007. – № 9 – С. 18.

А.К. Запайщикова,
студентка факультету прикладної математики,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Сікорського»

М.М. Дученко,
к.е.н., доцент,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Сікорського»

ВПЛИВ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА РОЗВИТОК НАУКИ ТА ЕКОНОМІКИ

Міграція є характерною рисою соціально-економічного життя в багатьох країнах. У більшості країн Європи громадяни користуються широкими правами на вільне пересування. В Австралії, Канаді та Новій Зеландії трудова міграція відіграє важливу роль. Незалежно від її джерела, міграція значно впливає на наше суспільство. Більшість незареєстрованих робітників отримують свої платежі готівкою, і не потрапляють під дію податкових відрахувань.

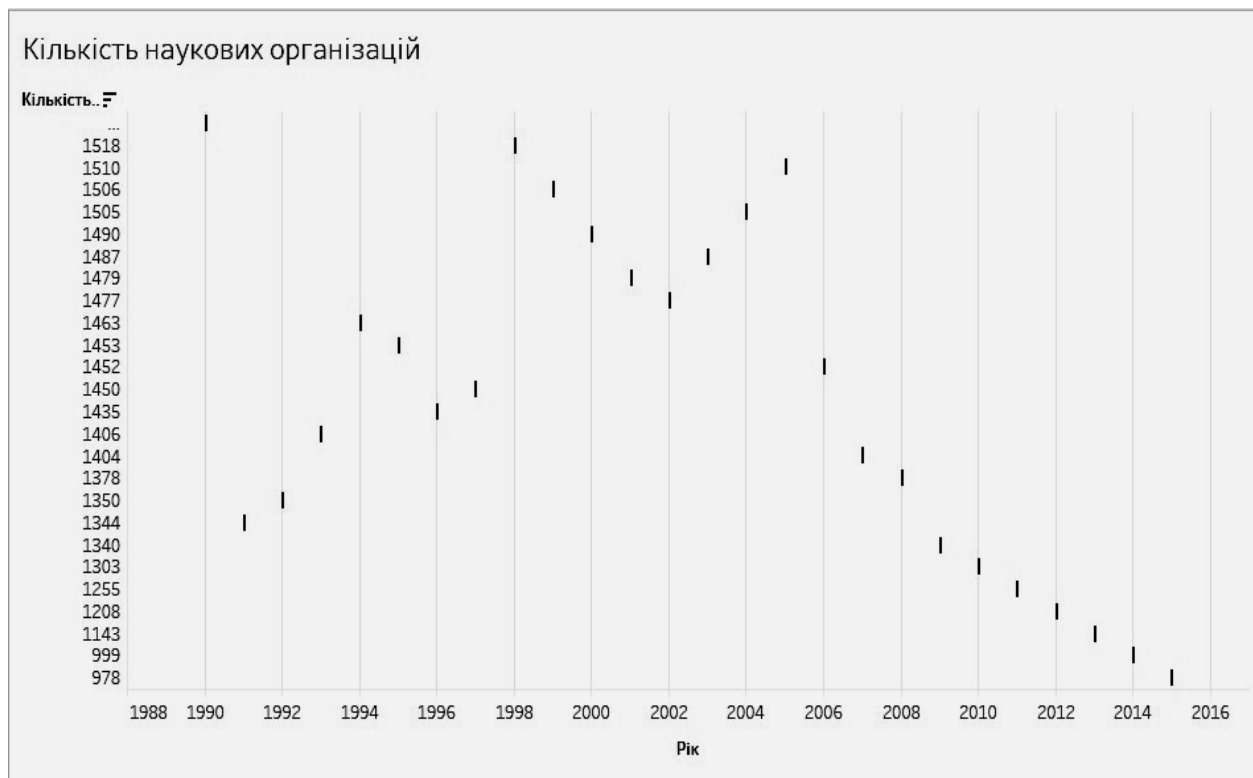

Рис. 1. Кількість наукових організацій

Статус освіти іммігрантів значно варіюється. Як правило, молоді іммігранти набагато більш освічені, ніж іммігранти, чий вік наближається до пенсійного. Це також вірно для іммігрантів, що належать до групи трудової міграції. В середньому більше третини має вищу освіту. Хоча у більшості міграція не є спричиненою потребами робочої сили, іммігранти відіграють значну роль в найбільш динамічних секторах економіки. До них відносяться зокрема професії охорони здоров'я, науки, технології, інженерії та математики.

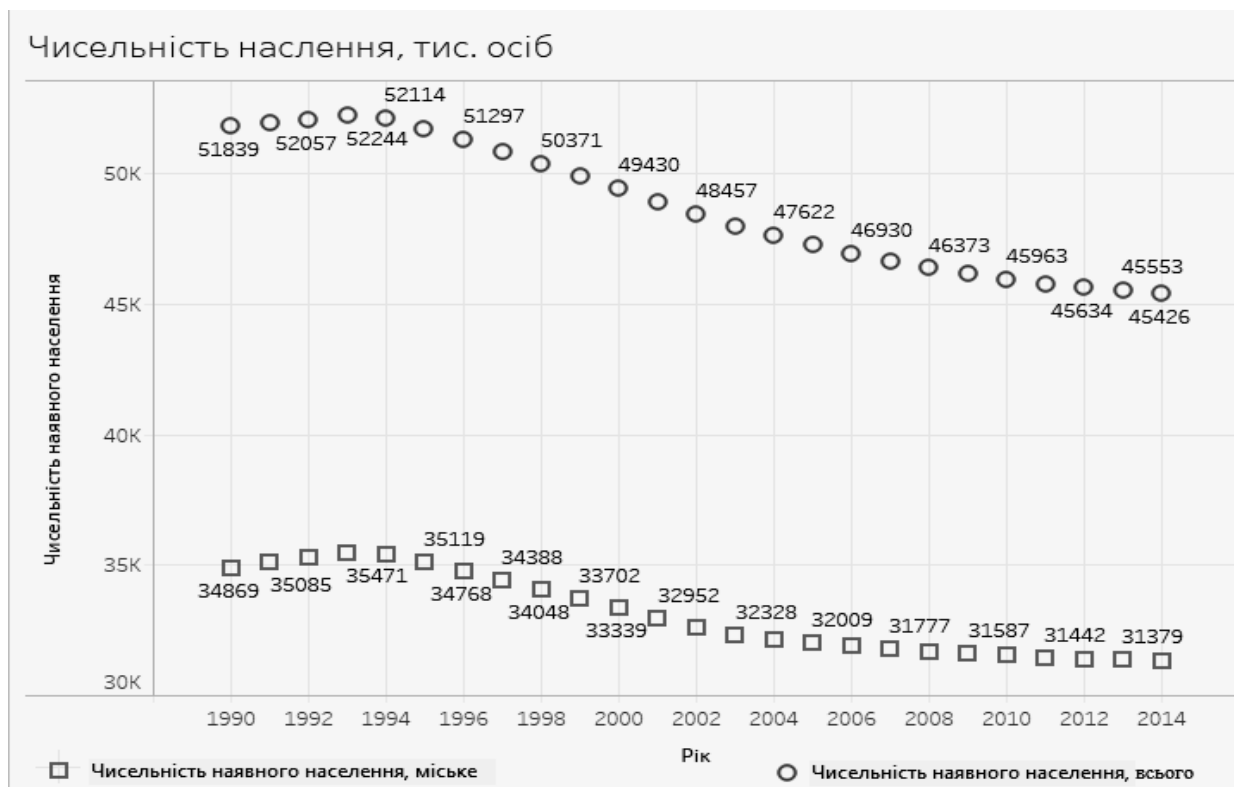

Рис. 2. Чисельність населення, тис.осіб

Скорочення фінансування спричиняє те, що інститути НАН України втрачають більше половини наукового потенціалу. Близько 10 тис. науковців мігрують на постійну роботу до країн Західної Європи та США, через низьку заробітну плату. Обсяг виконаних наукових робіт зменшується, а витрати на розробки зростають, через застаріле обладнання та швидкий рух науково-технічного прогресу. Через це, економіка України зазнає великих збитків. За підрахунками ООН підготовка фахівця коштує державі близько 300 тис. дол. на рік. Наукову діяльність оцінюють, виконуючи аналіз кількості публікацій - це можуть бути монографії, книжки чи патенти. Але кількість це не завжди індикатор успіху науки. Тобто можна видати сорок статей на рік у локальні вісники університету, і ніхто їх не буде читати.

Щоб розрахувати приблизну кількість статей на одного науковця використовується база Scopus [2]. За 2013 рік в цій базі можна знайти 9.84 статті, де хоча б один з авторів з України. За даними Державної служби статистики України в 2013 році було близько 90 кандидатів наук, 16 докторів наук і 78 науковців. В 1995 було 58 кандидатів, 10 докторів і 180 науковців [1]. Це дає приблизно 184 статі на 1.143 наукові організації. Отже ми маємо 0,05 статі на одного вченого [4].

Якщо звернутись до Espacenet, то у 2012-2014 зареєструвались приблизно 32 тис. українських патентів, коли у Америці їх було зареєстровано приблизно 370 тис. Для України рівень приватного фінансування у дослідження, що опублікований Світовим Економічним Форумом (World Economic Forum) враховуючи Глобальний Індекс Конкурентоспроможності (Global Competitiveness Index) становить 3,1, для Америки 5,5. А от відношення кількості патентів на мільйон населення до індексу приватних інвестицій практично співпадає в США та Україні. Тобто в Україні є всі можливості для позитивного наукового-дослідного розвитку [3].

Перше, на що слід звернути увагу, це на збільшення конкуренції між університетами та науковими організаціями шляхом встановлення фінансової самостійності університету та поділу державного фінансування на навчання і на науково-дослідницькі роботи. Послідовні реформи освітньої системи країни повинні відбуватися одночасно із принциповою зміною у державній структурі. Утвердження пріоритетності освіти потребує радикальних змін не лише в стабілізації фінансових надходжень, а й у свідомості громадян та суспільства загалом.

1. Наукова та іноваційна діяльність (1990-2015) [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

2. Scopus [Електронний ресурс] // Scopus - Режим доступу до ресурсу: <https://www.scopus.com>

3. Espacenet Patent search [Електронний ресурс] // Espacenet - Режим доступу до ресурсу: <https://worldwide.espacenet.com>

4. Які Справи в Українській Науці [Електронний ресурс] // Voxukraine - Режим доступу до ресурсу: <http://voxukraine.org/>

В.С. Колесник,
*студентка факультету прикладної математики,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

АНАЛІЗ МІГРАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ ЗА 2009-2015 РОКИ

Аналіз міграції населення є важливим для розуміння тенденцій та економічної ситуації в країні, оскільки дозволяє зрозуміти, чи достатньо сприятливі умови переважають на даний період для економічно активного та працездатного населення, адже рівень міграції напряму пов'язаний з економікою країни, кількістю професійних кадрів, науковців, вузьких спеціалістів. Це в свою чергу, впливає на науково-технічний прогрес країни в усіх сферах, її розвиток, а також, «старіння нації».

Події кінця 2013 - початку 2014 років сильно змінили життя українського суспільства у різних сферах. Важко не помітити зростаючі зміни у ситуації з міждержавною міграцією в Україні. Війна на сході країни спричинила різке підвищення рівнів внутрішньої та зовнішньої трудових міграцій. Цей процес став помітним ще з 1994 року, коли країна зазнала глибокої економічної кризи. Як наслідок, все більше українців прагнуло поїхати до країн Європи, або, навіть на інші континенти, за достойним рівнем життя. У свою чергу, традиційно найбільший ринок трудової міграції українського населення в Росії поступово скорочується.

Опитування свідчать, що 65% українців у віці 14-35 років хочуть виїхати за кордон тимчасово або назавжди [1]. На сьогоднішній день за межами України уже працюють від 3 до 5 млн українців. Тільки в Польщі налічується до 1 млн наших заробітчан [2]. Також, за даними аналітичного центру Cedos Польща (22,5%) обійшла Росію (19,2%) в якості основної країни призначення для довгострокових трудових мігрантів. За ними слідує Чехія (18%), Італія (15,7%) і Німеччина (3,2%).

Згідно даних державної служби статистики України, кількість вибулих за 2015 рік становить 21409 осіб, що в 2009 году становило 12807 осіб.[3] Чи збережеться ця тенденція, поки що невідомо, але за прогнозами Інституту демографії та соціальних досліджень, в наступні 45 років населення нашої країни скоротиться мінімум на 10 мільйонів. За оптимістичним сценарієм, молоді залишаться приблизно 4 млн осіб, за песимістичним - лише 2,8 млн.[4] Тобто, скорочується кількість працездатного населення, професійних кадрів, що може призвести до кризи на ринку праці а в глобальному сенсі – скорочення ВВП.

Для розв'язання проблеми трудової міграції в Україні потрібно: підвищити рівень оплати праці, забезпечити достатню кількість робочих місць, покращити умови праці, створити перспективні умови для молоді, а також, знизити податковий тиск на бізнес, що призведе до легалізації зарплат.

1. Звіт аналітичного центру
CEDOS: <https://www.cedos.org.ua/uk/migration>.

2. Газета «Онлайн-Експрес»: <http://expres.ua/main/2016/05/10/185619-pyat-shlyahiv-vtechi-ukrayiny>

3. <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

4. <http://www.idss.org.ua/public.html>.

В.М. Левченко,

*студент РТФ,
Національний технічний університет України «КПІм. Ігоря Сікорського»*

УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

В умовах наукомісткої і глобальної економіки знань, управління людським капіталом (навички, талант, знання співробітників організації) це чи не єдине стійке джерело конкурентної переваги для організації. Підприємства прагнуть бути більш гнучкими, щоб реагувати на зміни ринка. Концепція управління активами людського капіталу отримала своє значення з розуміння, що «людський капітал» робочої сили використовується як засіб або спосіб виробництва.

Управління людським капіталом – це вплив на процеси його життєвого циклу, що здійснюється відповідно до стратегії конкретної організації з метою підвищення її конкурентоспроможності в інноваційній економіці. Основні завдання управління людським капіталом підприємства полягають в забезпеченні зростання цінності даного капіталу, безперервності його кругообігу, взаємодії між різними елементами і ефективності інвестицій в людські активи [1].

Керування людським капіталом поєднує в собі сучасні технології з передовою методологією формотворення, управління і розвитку людського капіталу для досягнення і підтримки конкурентних переваг.

Швидкий розвиток в кінці 50-х років ХХ століття ідея людського капіталу в західній економічній теорії викликана певними причинами, на сам перед прагненням врахувати дійсні соціально-економічні зрушення, які почались з науково-технічної революції. Свою роль при цьому зіграла і збільшується потреба в антикризовому керуванні.

Видатний економіст Гері С. Беккер отримав 1992 р Нобелівську премію за розвиток ідей людського капіталу. Також великий вклад було внесено у розвиток теорії людського капіталу колегою Гері Беккера з Чиказького університету, Теодором Шульцом, який також отримав Нобелівську премію. У вітчизняній літературі та практиці це поняття почали масово використовувати на початку 90-х років ХХ століття із-за необхідності визначення цілісної цінності людини та продуктивного характеру інвестицій у розвиток людини. В Україні питання людського розвитку, відтворення та використання людських ресурсів досліджували такі провідні вчені, як О. Амоша, С. Бандур, Д. Богиня, В. Брич, М. Долішній, О. Грішнова, Т. Заяць, А. Колот, Е. Лібанова, О. Новікова, В. Онікієнко.

Концепція управління людським капіталом відрізняється від традиційної концепції управління персоналом тим, що під керуванням персоналу розуміється набір персоналу, розрахунок заробітної плати, допомог, і інших фундаментальних аспектів трудових відносин. Вимірювання та управління людським капіталом стає мистецтвом, частиною науки. Управління людським капіталом складається з команд, які зосереджені на залученні, розвитку, збереженні та управлінні персоналу [2].

Методи управління людським капіталом в корпоративному середовищі включають в себе:

- Управління за цілями;
- Сприяння особистісному розвитку кожного співробітника для поліпшення спільної роботи,

- Об'єднання цілей кожного окремого співробітника з цілями організації.

Основні методи і технології управління людським капіталом складаються з: 1) Концептуальних питань управління персоналом; 2) Управління талантами, талант є єдиним стійким перевагою в глобальній економіці знань, в комплексній стратегії і практики управління талантами; 3) Мотивації і оцінки персоналу; 4) Правових аспектів трудових відносин; 5) Навчання, розвитку персоналу; 6) Відбору, наймання, адаптації персоналу; 7) Стратегії HR [3].

Однією з найбільших переваг управління людським капіталом є віртуалізація даного напрямку. З ростом інформаційних технологій компанії знайшли більш сучасні методи управління своєю робочою силою. Інноваційне рішення управління людським капіталом полягає у впровадженні в хмарну структуру програмного забезпечення послуги з управління людським капіталом.

Рішення хмарного управління людським капіталом забезпечують ключові переваги для компаній, надаючи інструменти та технології, необхідні для підвищення ефективності управління трудових відносин, формування мотивованих і лояльних співробітників. Застосування передового досвіду (хмарних послуг) в практиці управління людським капіталом приведе до поліпшення роботи організації. Передова практика управління людським капіталом включає в себе забезпечення гарантій зайнятості, селективний наймання персоналу, підвищення їх кваліфікації, комплексне навчання, обмін інформацією, самоврядні команди, більш високу оплату праці на основі діяльності організації, і в кінцевому підсумку витяг переваг для організації [3].

На формування людського капіталу діє багато різноманітних факторів. Але перше місце в його формуванні займає менеджмент, якщо він володіє механізмами свідомого, послідовного і цілеспрямованого формування людського капіталу, якщо основні засади організації, її культура сприяють цим процесам [4].

Отже, можна підсумувати, що людський капітал – це сукупна кваліфікація, фізичні та професійні навички робітників, рівень організації та мотивації праці, які знаходять своє місце у виробничо-трудових відносинах. Саме ефективне управління людськими ресурсами займає значну роль у розвитку всього підприємства в цілому. Так як людина є ключовою ланкою, то і ризики, пов'язані з його діяльністю повинні займати першочергову позицію для запобігання з метою забезпечення корпоративної безпеки. В даний час в західних країнах людину розглядають не тільки як робочу силу, але і як особистість з набором якостей, які допомагають розвиватися як підприємству, так і йому самому.

1. Армстронг М. Практика управління людськими ресурсами. 8-е издание. – СПб. : Питер, 2004. – 832 с.

2. Капелюшников Р.И. Современные буржуазные концепции формирования рабочей силы: критический анализ. – М.: Наука, 1981.

3. Прушківська Е.В., Переверзева А.В. „Походження, сутність і розвиток людського капіталу в умовах сучасних ринкових перетворень” // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – №1. – с. 196-202.

4. Соколенко С.І. Глобалізація і економіка України. – К.: Логос, 1999.

В.В. Лучка,

*студентка ФММ,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

Т.П. Лободзинська

*к.е.н., доцент,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

ВПЛИВ ЗАОХОЧЕННЯ НА ВИКОНАННЯ ОBOB'ЯЗКІВ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

З розвитком економіки з'являються нові підприємства, котрі прагнуть завоювати власну частку ринку та досягти певних успіхів у своєму сегменті. Однією з важливих складових успішного розвитку підприємства є мотивація праці та заохочення, що мають стимулюючий вплив на інтереси, свідомість, волю, потреби, поведінку працівників, а отже, і на результати праці. Дана тема викликає дискусії багатьох науковців, написано низку праць, проте, вона залишається актуальною, адже в Україні лише з'являються дієві системи заохочення персоналу та спонукання його до продуктивної роботи. Це, в свою чергу, призводить до підвищення ефективності праці, що пов'язано з основною метою кожного працівника – одержанням економічної вигоди. Таким чином, з'являється необхідність детального вивчення системи мотивування працівників та способів її застосування на підприємстві для забезпечення ефективної праці в кожній галузі господарювання.

Після переходу України на новий етап економічних відносин виявилось, що правила ринку, особливості та мотиви змінилися. Формування нової системи заохочення персоналу наразі полягає у створенні загального комплексу пропозицій з підвищення мотивації, в першу чергу, керівного персоналу, який надихатиме працівників на досягнення вищих рівнів. Станом на сьогодні, на більшості підприємств України використовуються окремі складові системи мотивації, проте вони не є комплексними, адже застосовуються окремо один від одного і не дають повного ефекту. Зазвичай мотив створює природні (первинні) та вторинні (духовні та матеріальні) внутрішні причини, які зазвичай не є відкритими. До прямої форми виявлення причин дій працівника можна віднести симпатію, цікавість, або ж ненависть. Мотивація виникає завдяки впливу зовнішніх причин, стимулів. Стимулом можна назвати регулюючий вплив на працівника (групу працівників), що призводить до цілеспрямованої дії. Таким чином мотив можна характеризувати як заохочення, яке спонукає до роботи. Один стимул може переростати в різні мотиви та бути причиною різних дій [1, с.98].

Головним мотивом стимулювання праці сучасна філософія менеджменту бачить не примушення працівників до роботи, а різноманітні мотиваційні заходи, які враховують психологічні особливості людини. З-поміж безлічі стимулів, які надихають працівників на продуктивну роботу, універсальних немає – кожен працівник індивідуально реагує на заохочення. Таким чином, управлінець має використовувати різноманітні мотиваційні засоби, оновлювати свої знання під впливом нових технологій і забезпечувати сприятливу атмосферу для підлеглих, а також уникати емоційного та фізичного виснаження, яке негативно впливає на результат діяльності [2, с.237].

Однією з основних функцій управління є правильна мотивація, адже від цього залежить злагоджена робоча атмосфера та досягнення головної мети діяльності підприємства. Працівники для керівників – найцінніший ресурс, бо саме персонал може постійно навчатись та вдосконалювати власну роботу, адже тоді можливе

постійне покращення діяльності підприємства (виробництва) та підвищення прибутку[3, с.47].

Заохочення персоналу недостатньо дієве без використання нових методів, форм і засобів матеріальної та нематеріальної мотивації, за допомогою яких вирішується правильне розуміння обов'язків працівників, виховується трудова активність, покращується результат діяльності підприємства чи організації. Наявна низка методів впливає на конкретного працівника через правильно підібрану мотивацію. Заохочення не діє, якщо не застосовуються сучасні методи матеріального стимулювання працівників. Збільшення вагомості трудових мотивів, яке можна нині побачити, не показує спадання ролі матеріального заохочення, яке тривалий період було головним. Воно й досі залишилось вагомим способом впливу на підлеглих, які спроможні підвищити результат діяльності як всього колективу загалом, так і окремого працівника [4, с.363].

Моральні та соціальні стимули і мотиви засновані на моральних цінностях працівників, усвідомленні цінності своєї праці. Адміністративна мотивація заснована на праві роботодавця вимагати від підлеглих виконання трудових правил, які закріплені законом та захищаються Кодексом законів про працю України. Серед компаній на українському ринку прикладом можуть стати компанії: «МТС», «Київстар» та інші.

Нематеріальна мотивація включає комплекс наступних показників: оцінка заслуг працівника його колегами, самомотивація робітника, можливість проявити власну ініціативу, перспектива розвитку, важливим також є внутрішній клімат в колективі [1, с. 145]. В процесі організації системи заохочення на українських підприємствах дієвим буде використання таких методів: реалізація власного досвіду, професійних навичок працівником, працюючи на підприємство; заохочення керуючого персоналу та робітників повинні бути конкурентоспроможними порівняно з іншими підприємствами; частку прибутку необхідно виділяти для заохочення працівників, які досягли поставленої мети; заохочення матеріального характеру мають бути орієнтовані на кінцевий результат [2, с. 258].

Отже, підсумовуючи, можна сказати, що заохочення сприяють формуванню свідомого ставлення до справи, розвитку ініціативи, мобілізують на переборювання труднощів, повинні бути спрямовані на кінцевий результат, а також, справедливими та індивідуальними, якщо це необхідно, для кожного працюючого.

1. Мотивація управлінського персоналу : наук. вид. / М. С. Дородін, В.М. Лугова, Г. М. Надьон. – Харків : АдВА , 2014. – 275 с.

2. Хміль Ф. І. Основи менеджменту: підручник. вид. 2-ге / Ф. І. Хміль // Академвидав, 2007. – 576 с.

3. Сардак С. Мотивація робітників підприємства / С. Сардак // Україна: аспекти праці. – 2014. - № 6. С. 45-51.

4. Основи мотивування працівників / А. В. Музиченко-Козловський, А. В. Колодійчук // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.6. – С. 361–367.

Є.Є. Лямін,
*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

СУЧАСНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМ КАПІТАЛОМ

Людський фактор менеджменту найбільш яскраво проявляється у проблемі управління персоналом. Через повагу та підвищення впливу людського фактору в сучасному менеджменті виникають проблеми у підборі правильних кадрів. Система праці з персоналом повинна у першу чергу бути спрямована на формування особливих якостей людини та його діяльності в групі. Подальшому розвитку ідеї персоналізації менеджменту та його людського фактору відповідає поняття "людський капітал".

Поняття «капітал» означає основне, головне, капітальне в яких-небудь процесах суспільного розвитку. Капітал визначає, на скільки успішними будуть результати економічної діяльності внаслідок взаємовідносин між людьми. Людина може розглядатися як робоча сила, або як капітал. Людина, що може просто виконувати повсякденну роботу, виконавець функцій та розпоряджень – це робоча сила. Людину, що має особливий склад розуму, психологію, індивідуальність та інтелект можна назвати капіталом. В економіці людина може бути або робочою силою, тобто просто бездушним об'єктом, або капіталом. Все залежить від того, яке відношення до людини в оточенні, та як будується робота по управлінню персоналом, які його якості [1].

В суспільстві спрощене визначення людського капіталу являє собою знання, навички та здібності людини, що сприяють росту його продуктивної сили. Людський капітал включає мотивацію та енергію, котрими наділені людські створіння, і котрі можуть уміло користуватися в економіці в цілях організації успішного виконання роботи.

Управління людським капіталом поєднує в собі сучасні технології з передовою методологією формування, керування та розвитку людського капіталу для досягнення і підтримання конкурентних переваг. Під "управлінням людським капіталом" розуміються кадрові послуги, підбір персоналу, оцінку людського капіталу, перевірку послуг, керування талантами, персоналом, аутсорсинг, програмне забезпечення рішень управління людським капіталом. В керуванні людський компонент - найобтяжливіший з усіх активів з однієї сторони, а з іншої - люди - єдиний елемент, що володіє можливістю виробляти вартість продукту. Продуктивність людського капіталу організації не завжди передбачувана і знаходиться під контролем роботодавця. В основі практики керування людським капіталом лежить переконання того, що робоча сила являється частиною капіталу компанії, як і інші активи, такі як земля, будівлі, обладнання. Успішне керування людським капіталом зазвичай починається з процесу пошуку та найму робочої сили.

В організаціях, що динамічно розвиваються розуміють необхідність зміни традиційних функцій керування персоналом, а тому створюють середовище керування людським капіталом організації, в якому б використовували робочу силу як інструмент конкурентної боротьби. Такі компанії максимізують свої інвестиції в людський капітал, сприймають робочу силу в якості активу, потребують від людини бути активним та мати сильну ділову хватку.

З теоретичної точки зору, концепція управління людським капіталом розглядає співробітника як "людський актив" в широкому сенсі слова в

стратегічних рамках загальних цілей організації. Концепція управління людським капіталом розвиває здатності окремого працівника, виявляє його сильні та слабкі сторони з ціллю допомогти співробітнику протягом довгого часу збільшує пул людського капіталу організації. Людські ресурси, так як і інші, не є нескінченними. За здібних співробітників йде конкурентна боротьба між учасниками бізнесу.

Принципи управління людським капіталом пов'язані з інноваційною діяльністю. Застосування нових технологічних рішень є каталізатором для появи нових підходів та методів управління людським капіталом. Бізнес-модель підприємства та стратегія людського капіталу повинні співпадати. Людський капітал необхідно розглядати як вартість активу, а не витрати, котрі потребують оптимізації.

Передова практика управління людським капіталом включає в себе забезпечення гарантій зайнятості, селективний найм персоналу, підвищення їх кваліфікації, комплексне навчання, обмін інформацією, самокеровані команди, більш високу оплату праці та основі діяльності організації [2].

Методи управління людським капіталом у виборі найкращих співробітників, підвищення ефективності роботи співробітників робить їх незамінним ресурсом для організації.

Управління людським капіталом створює вільний потік інформації між начальниками і підлеглими, забезпечує важливість навичок міжособистісного спілкування та розвитку особистості співробітників.

1. Управление человеческим капиталом: эффективность, деловая репутация, креативный потенциал [Электронный ресурс] // vivakadry.com, 2011 – Режим доступа до ресурсу: <http://www.vivakadry.com/33.htm>

2. Методы управления человеческим капиталом [Электронный ресурс] // © 2016. Электронный научно-практический журнал «Гуманитарные научные исследования». – Режим доступа до ресурсу: <http://human.snauka.ru/2013/09/3857>

А. В. Мар'янська,

*студентка ФБМІ,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Метою даного дослідження являється вивчення факторів розвитку людського капіталу в постіндустріальному суспільстві. Саме через трансформацію суспільства і його ставлення до організації власного капіталу змінюється думка щодо факторів економічного розвитку в цілому, яка в свою чергу дає поштовх до розвитку теорії людського капіталу вносячи в нього суттєві поправки. Головною з них є введення значимості поняття про «інтелектуальний капітал». Якщо раніше з точки зору економічної теорії вважали, що інвестиції у виховання населення та його освіту є невиправданими витратами, то зараз ця думка кардинально змінилась, у тому плані, що розвиток людських знань посів головну сходинку в розвитку економіки на постіндустріальному етапі. Тому, в цій роботі я спробую узагальнити та виявити найефективніші методи організації розвитку інтелектуального капіталу.

Протягом багатьох тисячоліть історія економічної теорії накопичувала в собі знання багатьох поколінь, було відкрито багато теорій, та різних концепцій. Всі вони або заперечували попередні теорії, або ж навпаки, щось переймали та удосконалювались, але на всіх етапах розвитку економіки головною метою було знайти оптимальну та стабільну економічну систему, яка б повністю задовольняла матеріальні потреби суспільства та забезпечувала країні конкурентоспроможність. Донедавна індустріальний етап розвитку суспільства мав неабиякий успіх, але він вимагав багато грошових інвестицій для ефективної роботи та розвитку підприємств. Тому не дивно, що у другій половині ХХ ст. відбулись істотні зміни в виробничо-технічних та організаційно-управлінських системах - відбувся перехід до постіндустріального етапу розвитку суспільства, який характеризується в першу чергу використанням людського капіталу. З економічної точки зору, найбільш важливим фактором, що забезпечує ефективність інноваційних технологій є інтелектуальна складова людського капіталу.

На думку Т. Шульца до людського капіталу входить комплекс – від здобутих знань, інформації, навиків і досвіду, включаючи компоненти такі як: здоров'я, здібності і талант, мотивації та енергія, що може бути використаний протягом певного періоду часу з метою виробництва товарів і послуг. Водночас капітал є складовою частиною людини і саме тому є майбутнім джерелом її доходів. «Він є форма капіталу, тому що є джерелом майбутніх заробітків або майбутніх задоволень, або того й іншого разом. Він людський, тому що є складовою частиною людини». [1, с. 16]

З приходом постіндустріального етапу розвитку, людський капітал став розглядатись у більш широкому розумінні, а саме як здатність людини конвертувати свої знання у дохід. Але не все так просто, людський капітал створюється тоді, коли людина інвестує в самого себе. Вона оплачує освіту для набуття знань та кваліфікації. З часом ці інвестиції окупаються у вигляді більш вищої заробітної оплати праці. Та людський капітал включає в себе не тільки отриману освіту й набуту кваліфікацію, але і вроджені здібності і талант. [2]

Проблеми інвестицій у розвиток інтелектуального капіталу розкриває у своїх дослідженнях Г.-С. Беккер. На його думку, навчання є основною інвестицією

у розвитку інтелектуального капіталу людини. У своїй роботі, Беккер здійснив статично коректний підрахунок економічної ефективності освіти, чим продемонстрував, що значні витрати на освіту та підготовку майбутніх фахівців, не тільки приватного характеру, але й на державному рівні, забезпечать у майбутньому набагато більшу віддачу у формі вищих прибутків та інноваційного розвитку. [3] Але через швидко зростаючий технологічний прогрес відбувається знецінення людського капіталу, тобто вже придбаних знань, що наштовхує на подальший саморозвиток. Це призводить до появи нової проблеми, яка включає індивідуальні особливості особистості, а саме її мотивації до подальшого навчання та підвищення кваліфікації. В цьому плані «мотивацією» для робітника виступає підвищення заробітної плати та якості життя, яке безпосередньо залежить від компанії, де він працює. А мотивацією компанії буде її економічний розвиток, який залежить від розвитку людського капіталу. А отже, ці два чинника є прямо пропорційними.

Саме така трансформація економічної теорії під впливом інформаційної та наукової революції приводять до потреби формування особливого типу працівників, які мають бути не тільки кваліфікованими, але й повинні володіти високорозвиненим інтелектом, мати креативність ідей, здатні створювати щось нове, інноваційне, будуть швидко адаптуватись до нових виробничих технологій та будуть прагнути самовдосконалення. Їх праця набуває не фізичного, а інтелектуального характеру та стає більш творчою та розумовою. Та істотним недоліком в цій теорії є необхідність безперервного навчання, протягом всього життя, через високу конкуренцію та швидко зростаючі інноваційні технології.

Отже, з доного дослідження можна зробити висновок, що людина - є основним компонентом для розвитку економічного прогресу в постіндустріальному суспільстві, який базується на розвитку людського капіталу, тобто його постійним удосконаленням, а саме оволодінням нових знань, навичок, кваліфікації та досвіду для ефективного й успішного розвитку та реалізації власного потенціалу.

1. Schultz T. Investment un Human Capital: The Role of Education and of Research / T. Schultz. – N.Y., 1971. – p. 129 – p. 16.
2. Корчагин Ю. А. Российский человеческий капитал: фактор развития или деградации?: монографія / Ю. А. Корчагин. – Воронеж : ЦИРЭ, 2005. – 252 с.
3. Becker S. G. Human Capital: Theoretical and Empirical Analysis, with Special Reference to Education. — 3rd ed. — University of Chicago Press, 1993. — p. 390.

К.С. Міщенко,
*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

РОЗВИТОК ФРІЛАНСУ В УКРАЇНІ

Прискорення розвитку ІТ, а також можливість найму і виконання роботи в режимі онлайн заклали надійне підґрунтя для розвитку ринку фрілансу[1] в Україні та світі. Об'єми коштів, в сфері фрілансу досягли відмітки в 2 млрд за рік. Частка фрілансерів, від загальної кількості робочої сили, також зросла, зокрема, в США цей показник становить 34%. Тільки на Upwork фрілансери сумарно заробляють більше 700 млн на рік.

Кількість людей, які відмовляються примикати до «офісного планктону» і віддають перевагу вільному працевлаштуванню в віддаленому режимі, помітно збільшувалася протягом останніх двох років. Сьогодні їх кількість зростає експоненційно і налічує мільйони фрілансерів по всьому світу. Можна виділити кілька сутнісних характеристик фрілансу як форми зайнятості. По-перше, фріланс є різновидом самостійної зайнятості, що обумовлює їх досить суперечливе становище. Подібно підприємцям, вони реалізують свої послуги на ринку, не маючи фіксованого доходу, а залежать від об'ємів роботи та фінансової складової. При цьому вони займаються самостійною організацією праці, вирішуючи велику кількість робочих питань. Всю роботу виконують самостійно, без залучення сторонніх осіб та організацій.

Другою важливою характеристикою виступає високий рівень незалежності та автономії в трудовій діяльності, що досягається завдяки роботі з широким колом клієнтів (замовників). Це істотно відрізняє фрілансерів від тих самозайнятих працівників, які протягом тривалого часу є субпідрядниками однієї організації і тому відчують сильні форми залежності (перш за все фінансової, але також в деяких аспектах організації праці), багато в чому нагадують традиційні трудові відносини при відсутності соціальних гарантій. Недарма в останні роки дана проблема привертає увагу профспілок, які домагаються застосування норм трудового права до цієї категорії "залежних самозайнятих" (dependent self-employment). Крім того, існує незаконна практика "фіктивної самозайнятості" (false self-employment), коли роботодавці оформляють фактично постійні трудові відносини як контрактні.

Очевидно, що взаємодія з фрілансерами дає великі переваги для бізнесу, особливо в період економічної нестабільності. Яким чином побудувати роботу з віддаленим виконавцем, зробити її комфортною і безпечною? Особливу увагу слід приділити пошуку фрілансерів, краще за все використовувати спеціалізовані фріланс-біржі. Там можна побачити роботи, які виконав конкретний користувач, відгуки і т.д. Оцінивши репутацію, можна прийняти рішення: співпрацювати з виконавцем чи ні. Запорукою успішної співпраці є високий рейтинг, достатня кількість відгуків та давня реєстрація виконавця в сервісі. Варто зазначити, що біржі надають фінансові гарантії: у західному сегменті це давня практика, в українському фрілансі такий формат співпраці тільки починає набувати популярності. Його суть полягає в тому, що після обговорення всіх аспектів співпраці та укладення договору відбувається резервування коштів. Тобто, фрілансер отримає оплату тільки після того, як повністю виконає роботу. Таким чином, замовник не ризикує втратити частину коштів або всю суму в разі

неякісного виконання завдання, а також може бути повністю впевнений, що не зіткнеться з шахрайством. У разі виникнення спірних ситуацій обидві сторони можуть звернутися в арбітраж, який гарантує компетентний і неупереджений розгляд проблем. І якщо дивитися на ситуацію з боку виконавця, такий-договір виступає гарантією того, що працівник отримає оплату за надані послуги.

Можна очікувати, що фріланс продовжить зміцнювати свої позиції в Україні, а це означає: трудова зайнятість, раціональний розподіл бюджету компаній і скорочення витрат бізнесу. Непроста ситуація з легалізацією фрілансу в Україні не дає можливість незалежним фахівцям відкрито працювати. Реальність така, що українському фрілансеру доводиться вибирати між законом і заробітком. Основний дохід фрілансери отримують саме від зарубіжних замовників, але фінансова і податкова системи України не дозволяють безперешкодно отримувати оплату з-за кордону. Міжнародної платіжної системи PayPal в Україні все ще немає, а PayPal офіційно вважається незаконною. Не варто забувати, що отримавши роботу в мережі Інтернет, ви, як правило, особисто не знаєте і не бачите людину, з якою співпрацюєте. І тому є ризик зіткнутися з шахрайством або невиконанням зобов'язань. Більшість фріланс бірж пропонують відпрацьовані механізми для зниження ризику до мінімуму [2].

Для того щоб фріланс в рамках внутрішнього ринку України продовжив розвиватися, необхідно в першу чергу подальше поліпшення законодавчих умов, аналогічних тим, які були прийняті НБУ для іноземних замовників. Крім того, можливість вирішувати в віддаленому режимі всі питання з державними органами (в першу чергу Податковою адміністрацією та Пенсійним фондом) також сприяла б більш комфортній роботі. Перші кроки в цьому напрямку, наприклад, посвідчення особи в BankID фундамент при побудові «електронного уряду». У країнах Скандинавії всі взаємодії з державними органами, реєстрація юридичних осіб, подача податкових декларацій, зміни адреси компанії тощо проводяться в онлайн-режимі. Це дійсно працює, повністю виключаючи прямі контакти з чиновниками, знижуючи рівень корупції і втрат часу до мінімуму та ідеально підходить для фрілансерів, які в переважній більшості випадків працюють віддалено.

Як ми бачимо, Україна за останнє десятиліття зробила великий скачок в області найманої праці в мережі Інтернет, провела ряд законів, які спростили взаємодію бізнесу та фрілансерів. Проте, існує ще велика кількість проблем, які треба з часом подолати, зокрема повністю перевести ринок фрілансу в легальне русло та пропрацювати податкову складову.

1. Фрілансер [Електронний ресурс] // Вікіпедія. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://ru.wikipedia.org/wiki>.

2. Каково место Украины на фриланс-карте мира [Електронний ресурс] // Forbes Украина. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://forbes.net.ua/opinions/1394983-kakovo-mesto-ukrainy-na-frilans-karte-mira>.

Д.В. Мунтян,
*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

МОДЕЛЬ ОБЛІКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

В умовах глобальної кризи на багатьох підприємствах країни, особливо гостро встає питання превентивного антикризового керування всіма ресурсами, особливо людських. Зміст превентивного антикризового керування персоналом є обов'язкове завчасне бачення кризових явищ, підвищення опору фірми до очікуваних дій критичних факторів засобом заблагодчасного винаходження спеціальних антикризових сценаріїв, тобто превентивне антикризове управління орієнтовано на перспективу.

Створення інших способів побудови кадрової стратегії слід здійснювати в трьох напрямках:

- становище вибору звичайних альтернатив (треба зробити дію вибору за допомогою наявних інструментів, важелів, способів);
- проблемне становище (розв'язання потребує найбільш ускладнених рішень, проте які складаються з простих і звичайних рішень, додаткових рішень);
- кризове становище (розв'язання за підтримки простих нововведень та потужних нововведень – прості новації дозволяють покинути кризову ситуацію і перейти в проблемну, а чималі новації дають змогу покинути кризову ситуацію і перейти до становища вибору стандартних альтернатив).

Криза це як правило становище-на-межі, яке виявляє всі найгарніші і найпоганіші характеристики персоналу і залишає непоміченими властивості, якими вона подібна на багато інших людей, на головній план виходять нововведення разом з їх носіями. Людина в суспільстві намагається показати себе так, щоб, з однієї сторони, не бути гірше інших, а з іншого боку - не бути схожим на натовп. Індивідуальне використання відображає не лише соціальні характеристики користача (такі як демонстрація власного соціального статусу), але і особливості індивідуального засобу життя. Усі ці особливості змінюють персонал підприємств, при цьому змінюються характеристики самого персоналу, появляються незвичні в залежності від економічної діяльності. Тому необхідна зміна світогляду підприємства на персонал як незвичний, важливий ресурс – зміни всієї системи керування ресурсами підприємства, елементів, які його складають таких як обліку, аналізу, плануванню, організації, контролю тощо.

Проява в теорії економічної думки поняття людського капіталу визначає необхідністю складання гарного інформаційного забезпечення, це стало умовою складання концепції обліку людських ресурсів (людського капіталу, персоналу). В новочасних економічних школах показано багато спрямовань досліджень з проблематики методології обліку витрат та інвестицій на персонал. Наприклад, Давидюком Т.В. було розроблено процесну модель керування затратами на персонал з урахуванням фазами процесу вкладання у створення та відтворення, затрат на застосування персоналу. Тютлікова В.В. винайшла організаційно-методичний підхід до обліку трудових ресурсів структури як облікової категорії. Фонарьова Т.А. роздивляється особливості «модель обліку затрат на заміну працівника», що на відмінну від хронологічної моделі додатково враховуються: затрати від зменшення обсягу виробництва в результаті чого створення вакантної посади; падає продуктивність праці самого працівника та його співробітників у

результаті зменшення трудової «моралі» у період перед звільненням; мала продуктивність праці нового працівника в період адаптації на виробництві тощо. Однак, необхідно сказати, що певне коло завдань зіставлення доходів та витрат у людські ресурси, визначення ефекту від реалізації конкретних затрат на персонал, урахування альтернативних затрат при визначенні очікуваної майбутньої економічної переваги, створення внутрішньої (корпоративної) соціальної звітності залишаються розробленим недостатньо і потребують подальшого дослідження.

1. Голікова Н.В. Людський капітал як фактор зростання та розвитку економіки: автореферат дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук: спец. 08.01.01 / Н.В. Голікова. – Інститут економічного прогнозування, 2004. – 70 с.

2. Кудлай А.В. Управління людським капіталом підприємства: автореферат дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук: спец. 08.09.01 / Кудлай А.В. – Харківський державний економічний університет, 2004. – 38 с.

3. Михайлова Л.І. Формування та розвиток трудових ресурсів як складової капіталу АПК: автореферат дис. ... на здобуття наук. ступеня докт. ек. наук: спец. 08.07.02 / Михайлова Л.І. – Сумський національний аграрний університет, 2004. – 24 с

4. Давидюк Т.В. Бухгалтерський облік людського капіталу як передумова капіталізації компанії / Т.В. Давидюк // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць. / Серія: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. Випуск 2 (17). / Відповідальний редактор д.е.н., проф. Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: ЖДТУ 2010. – 448 с

5. Тютлікова В.В. Проблеми обліку трудових ресурсів / В.В. Тютлікова // Ефективна економіка. [Електронний ресурс]. – 2015. – № 2. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3825>

6. Фонарьова Т.А. Обґрунтування комплексу кількісних характеристик для визначення вартісних параметрів управління людським капіталом / Т.А. Фонарьова // Економіка промисловості. – 2011. – № 2. – С. 307–312.

СУТНІСТЬ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ

Словосполучення «людський капітал» усе частіше застосовується у науковій лексиці, використовується у діловому спілкуванні, лунає у виступах державних діячів. Цим цивілізований світ засвідчує розуміння того, що нині основою як економічного, так і соціального розвитку є продуктивне використання професійних знань, здоров'я й мотивацій, які формуються в результаті інвестицій та втілюються у людях – населенні держави. Такий підхід вважається прогресивним й в Україні, де базові постулати теорії людського капіталу посіли чільне місце на сторінках наукової та навчальної літератури.

Поняття «людський капітал» виникло у ринковому середовищі та засвідчило важливе значення нематеріального накопичення в забезпеченні суспільного розвитку, аргументувало необхідність та високу ефективність вкладень у людину, відобразило нову роль найманого працівника у системі соціально-трудова відносин [1].

Людський капітал – це сформований і розвинений у результаті інвестицій і накопичений людиною певний запас здоров'я, знань, навичок, здібностей, мотивацій, який цілеспрямовано використовується в тій чи іншій сфері економічної діяльності, сприяє зростанню продуктивності праці і завдяки цьому впливає на зростання доходів свого власника, прибутку підприємства та національного доходу [2].

Інвестиції у людський капітал розділяють на прямі інвестиції безпосередньо у людину, у якій втілюється людський капітал і непрямі, або опосередковані інвестиції у людину, здійснення яких створює умови для формування, накопичення, підвищення якості та ефективного використання людського капіталу індивіда. Це інституційно-соціальні інвестиції у суспільні інститути, що забезпечують накопичення, реалізацію та розвиток людини, формують середовище функціонування та відтворення людського капіталу.

За критерієм прямих інвестицій у людину, її ресурси (активи) можна виокремити такі форми людського капіталу індивіда, як: капітал здоров'я, освітній, професійного навчання, інтелектуальний, «trainability» (англ. – навченість), трудовий, інформаційний, організаційно-підприємницький, культурний, соціальний, капітали мобільності і родинного виховання [3].

Розрізняють наступні рівні людського капіталу:

Особистісний рівень людського капіталу – знання, навички, здоров'я, мотивація та інші продуктивні характеристики людини, які вона використовує в економічній діяльності;

Мікрорівень людського капіталу (рівень підприємства) – сукупна кваліфікація та професійні компетенції всіх працівників підприємства, а також результати ефективно організації праці та розвитку персоналу;

Мезорівень людського капіталу (рівень галузі) – система професійної підготовки та підвищення кваліфікації у певній галузі, а також сформована у результаті інвестицій сукупність знань, навичок, умінь і досвіду працівників певної галузі.

Макрорівень людського капіталу (рівень країни) – накопичені вкладення в освіту, професійну підготовку, оздоровлення, тощо є суттєвою частиною національного багатства країни.

Вітчизняні науковці серед форм людського капіталу виділяють базові, тобто ті, які є джерелом і основою інших форм, і похідні (комплексні), що визначаються базовими формами, певним чином їх узагальнюють, інтегрують. Базовими формами людського капіталу є капітал здоров'я, освітній капітал, капітал професійного навчання, культурний капітал, капітали забезпечення інформацією, мобільності та родинного виховання. Саме на їх основі формуються похідні (комплексні) форми людського капіталу: інтелектуальний, трудовий, організаційно-підприємницький, соціальний капітали [3].

Людський капітал досліджують з позицій економічного активу (площина інвестиційної проблематики) та з позицій економічного ефекту (площина проблематики умов, необхідних для застосування знань, умінь та трудових навичок в якості капіталу) [1, 219 с.].

Отже, людський капітал – не просто сукупність деяких характеристик, а саме сформований в результаті інвестицій певний запас продуктивних спроможностей, який раціонально використовується для одержання корисного результату, сприяє зростанню продуктивності праці, зумовлює збільшення доходів свого власника та національного доходу [1, 198 с.].

Потребують подальшого дослідження питання класифікації та складових людського капіталу; фактори, що впливають на його ефективне використання та відтворення; пріоритети розвитку людського капіталу як основи формування національного багатства.

1. Мельничук Д.П. Людський капітал: пріоритети модернізації суспільства у контексті поліпшення якості життя населення: монографія / Д.П. Мельничук. – Житомир: Полісся, 2015. – 564 с.

2. Грішнова О.А. Людський, інтелектуальний і соціальний капітал України: сутність, взаємозв'язок, оцінка, напрями розвитку / О.А. Грішнова // Соціально-трудова відносина: теорія та практика. - 2014. - № 1. - С. 34. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/stvttp_2014_1_5

3. Носик О.М. Структурно-функціональні характеристики людського капіталу / О.М. Носик // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – Випуск 6. Частина 1. – С.23.

А.О. Продан,
*студентка факультету прикладної математики,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

АНАЛІЗ РОЗПОДІЛУ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ЗА РІВНЕМ ДОХОДІВ

В даний час найважливішими соціальними проблемами українського суспільства являються низький рівень реальних доходів населення, значний зріст диференціації населення за доходами і матеріальною забезпеченістю, збільшення масштабів бідності.

Різниця у доходах населення являється важливим соціально економічним показником, який характеризує ступінь диференціації поточних і накопичених матеріальних і духовних благ між членами суспільства. Будь-якій системі господарювання притаманна соціально-економічна нерівність. Нерівність як результат розподілу доходів населення проявляється в тих чи інших країнах в різних масштабах і протягом різних періодів. В ході історичного розвитку диференціація доходів населення зовсім не усувається, а навпаки, набуває більш складних і різноманітних форм.

Нерівність обмежує найважливіші людські можливості, такі, як: бути здоровим, проживати довготривале життя і забезпечувати гідний його рівень, отримувати достойну освіту, реалізовувати свій потенціал.

Соціально-економічна нерівність неминуче веде до нерівності життєвих можливостей людей і можливості розвитку. Джерелом нерівності доходів населення можуть виступати: рівень сформованого трудового потенціалу, людського і соціального капіталу, а також особистісні якості людини, її життєва позиція по відношенню до трудової діяльності та ін .; фактори, пов'язані з характеристикою домогосподарства (тип, розмір домогосподарства, соціальний статус, стадія життєвого циклу сім'ї та т.п.); фактори на макрорівні: рівень розвитку господарства, характер трансформаційних процесів, ступінь впливу держави на розподільні відносини, сформована система соціального забезпечення.

Проблема нерівності доходів також обумовлена відсутністю ефективної політики в галузі регулювання доходів - старі методи розподілу доходів деформовані , нові - ще не налагоджені. Серйозною перешкодою при згладжуванні диференціації населення за доходами є обмеженість фінансових ресурсів держави, відсутність достатніх коштів для повної реалізації соціального захисту населення.

Розглянемо статистику на основі даних Держкомстата України розподілу населення за рівнем середньодушових еквівалентних загальних доходів не враховуючи деякі території Донецької та Луганської областей, та територію АР Крим [1]. Наведені дані не можна враховувати без рівня інфляції, який тільки за 2015 рік становив 143.3%, згідно даних Міністерства фінансів України [2].

Середній обсяг річного доходу на душу населення склав у 2012 році 23,9 тис. грн. за даними Державного комітету статистики. У столиці він був удвічі більший, у Дніпропетровській, Київській і Запорізькій областях – більший на 14%, 9% і 8% відповідно ніж середній по Україні. У 2015 році реальний дохід на душу населення в по Україні значно зменшився [3].

Таблиця 1.

Розподіл населення за рівнем середньодушових еквівалентних загальних доходів

Розподіл населення (%), грн./місяць	2012	2015	Δ
до 460 грн.	0.4%	0.1%	-0.3%
до 840 грн.	3.2%	0.9%	-2.3%
до 1200 грн.	12.6%	4.8%	-7.8%
до 1560 грн.	23.8%	11.3%	-12.5%
до 1920 грн.	21.2%	18.2%	-3%
до 2280 грн.	14.5%	17.6%	+3.1%
до 2640 грн.	9.3%	15.9%	+6.6%
до 3000 грн.	5.6%	11.4%	+5.8%
до 3360 грн.	3.1%	6.7%	+3.6%
до 3720 грн.	2.1%	4.4%	+2.3%
понад 3720 грн.	4.2%	8.7%	+4.5%

За даними ООН в Україні 78% людей проживають за межею бідності. Україна посіла 83-є місце, втративши позицію на 7 ступенів за останній рік, за рівнем розвитку суспільства, наслідком чого стало зниження реальних доходів українців на 10 % і збільшення кількості малозабезпеченого населення [4]. Бідність сприяє появі великих підприємців, які зацікавлені у більшій кількості дешевої робочої сили. Таким чином вони отримують значні прибутки, стаючи при цьому олігархами.

Економічне становище України у порівнянні з попередніми роками погіршилось і, як наслідок, життєвий рівень населення також знизився, проте спільними зусиллями можна його покращити. Щоб побороти диференціацію населення України за доходами можливо вжити такі заходи, як: підвищити мінімальну заробітну плату до рівня не нижче реального прожиткового мінімуму; надати статус першочергового платежу на підприємствах заробітній платні; вивести з тіні підприємницьку діяльність для обмеження корумпованості; підвищити рівень життя населення та сформувати середній клас в Україні; знизити рівень податків; стримувати інфляцію; підвищити рівень виробництва.

1. Розподіл населення за рівнем середньодушових еквівалентних загальних доходів [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

2. Індекси споживчих цін на товари і послуги у 2001-2015рр. [Електронний ресурс] // Державна служба статистики України. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://ukrstat.gov.ua/>

3. Україна – 136-та в світі за рівнем доходу на душу населення [Електронний ресурс] // УНІАН. – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://unian.ua/society/>

4. Майже 80% українців живуть за межею бідності [Електронний ресурс] // ТСН. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: <http://tsn.ua/ukrayina/maizhe-80-ukrayintsiv-perebuvayut-za-mezheyu-bidnosti.html>

Н.В. Рощина,

*к.е.н., доцент,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

ДОСЛІДЖЕННЯ РОЛІ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК В УМОВАХ СУЧАСНОГО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

У сучасних умовах розвитку світового суспільства – в умовах глобалізації і автоматизації процесів виробництва – спостерігається тенденція зменшення ролі людини у промисловій сфері. Використання сучасних технологій забезпечує можливість управління підприємством за мінімальною участю операторів. Роботодавці розуміють, що для досягнення найбільшої продуктивності, необхідно створити не просто задовільні, але якомога комфортніші умови праці, тому зараз у кожній світовій організації на першому плані стоїть захист прав робітників та вдосконалення соціального пакету.

Можна об'єктивно зазначити, що сьогodнішня соціально-економічна політика України намагається не відставати від загальносвітових тенденцій, але все ж таки наша держава значно відстає від провідних країн світу у цьому питанні. На деяких державних підприємствах ще спостерігається застарілий підхід до регламентування робочого часу, умови праці не відповідають сучасним потребам людини – низька заробітна плата, неналежне медичне страхування, невиконання санітарних вимог і вимог техніки безпеки на виробництві, мінімальний соціальний пакет. Саме ці фактори і обумовлюють необхідність існування професійних спілок в Україні і визначають напрями їх діяльності. Відповідно до діючого законодавства України “професійна спілка (профспілка) – добровільна неприбуткова громадська організація, що об'єднує громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їх професійної (трудової) діяльності (навчання)” [1].

Зазначимо, що, частіше всього, діяльність профспілкової організації на підприємстві залишається непоміченою працівниками і здається їм суто бюрократичною, насправді ця бюрократія грає велику роль у організації трудового процесу. Саме регламентація робочого часу, а також узгодження прав робітників і бажань роботодавців забезпечує можливість функціонування підприємства як єдиного злагодженого організму. У разі виникнення проблем, що стосуються порушення трудового законодавства, чи при виникненні непорозумінь між підлеглим і керівником професійна спілка відстоює права робітника, спираючись на авторитет держави. Щодо урегулювання представлених питань і не тільки, в Україні існує спеціальний орган – Федерація професійних спілок України, що представляє інтереси працівників як класу населення на державному рівні. Головними напрямками діяльності цього органу, згідно із офіційним веб-порталом Федерації професійних спілок України [5], є: правовий захист; охорона праці та здоров'я; соціальний захист; виробнича політика та колективно-договірне регулювання; соціальне страхування та пенсійне забезпечення.

Наразі за участі представників професійних спілок розробляється проект про «удосконалення системи інспекції умов праці через внесення змін до законодавства та за допомогою застосування механізмів соціального діалогу». Метою даного проекту є запровадження міжнародної практики у проведенні перевірок умов праці на робочих місцях, вдосконалення вітчизняного законодавства про працю та розширення повноважень державних структур, які проводять такі перевірки [5].

Головними проблемами, що залишаються актуальними у профспілкових організаціях, є: зростання недовіри працівників до профспілок внаслідок їх надмірної бюрократизації; незацікавленість та неспроможність профспілок опікуватися працівниками нових форм господарювання, приватних фірм зокрема; недостатня підтримка профспілками тих, хто втратив роботу [4]. Задля вирішення цих проблем, необхідно провести ряд реформ, перш за все, стосовно зміцнення авторитету профспілок окремих підприємств для того, щоб нагальні питання вирішувались швидко і без втручання вищих державних органів. По-друге, необхідно проводити заохочувальну політику з метою залучення нових амбітних експертів у сферу захисту прав працівників. І, нарешті, потрібно запровадити «відкриту» системи професійних організацій замість існуючої «паперової», щоб повернути довіру робітників.

Для того, щоб більш повно оцінити роль діяльності профспілок в умовах сучасного економічного розвитку України, потрібно розглянути два аспекти: потреба держави у цих організаціях (їх актуальність у сучасному суспільстві) та рівень якості їх діяльності. Ми з'ясували, що на даному етапі розвитку нашої держави профспілки є не просто актуальними, а подекуди необхідними. Що стосується якості роботи цих організацій, то тут можна зробити наступний висновок: на державному рівні – на рівні законодавства – ведеться активна політика, спрямована на покращення життя людей у найрізноманітніших сферах: соціальне і пенсійне забезпечення, охорона здоров'я і праці, правовий захист тощо. Втім, задоволення робітників профспілками окремих підприємств щорічно падає, насамперед, через те, що бюрократичний устрій дуже часто стає на заваді вирішення реальних проблем.

Отже, підсумовуючи все вищесказане, можна зробити наступний висновок: потрібно переглянути і усвідомити значення професійних організацій на Україні і вжити відповідні заходи для зміцнення їхнього авторитету. Реформування і оновлення профспілкової системи дозволить покращити умови праці для населення, а це, в свою чергу, призведе до зростання продуктивності і якості виробничої і невиробничої сфер людської діяльності.

1. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15 вересня 1999 року №1045-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – №45. – Ст. 397.

2. Питель Р.Б. Профспілки та їх роль на підприємствах // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kerivnyuk.info/2015/04/pytel2.html>

3. Нікіфоров В.Ю. Соціальна природа профспілок та їх місце в системі громадських організацій / В.Ю. Нікіфоров // Право і безпека. - 2005. - №1.

4. Осовий Г. Профспілковий рух в Україні : нова соціальна роль, стан та перспективи розвитку // Україна: аспекти праці. -2001. -№ 8. - С. 18-26.

5. Офіційний веб-портал Федерації професійних спілок України [Електронний ресурс] : [http://www.fpsu.org.ua/pozitsiya-profspilok]

Ю.А.Странський,

студент,

Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»

ПРИНЦИПИ УПРАВЛІННЯ ЛЮДСЬКИМ КАПІТАЛОМ

В сучасному суспільстві людина розглядається як фактор формування ресурсів для економічної діяльності, а розвиток людини є однією з основних цілей суспільно-економічного прогресу. Навики і компетенції індивідуума набуваються, в основному, методами навчання і трудової діяльності, але можуть визначатися і природними здібностями. При цьому багато аспектів мотивації і поведінки людини, а також приналежні їй фізичне, емоційне і духовне здоров'я будуть формувати певні активи, що називаються людським капіталом. Людський капітал є невід'ємною частиною свого власника, який можна лише орендувати, людина при цьому не є об'єктом купівлі-продажу. Тому він змушений «бути присутнім» по місцю його використання. Таким чином людський капітал розглядається або як активи, визначаючи місце даним ресурсам в структурі балансу організації, або саме як ринковий продукт з певною капіталістичною окрасою.

Термін «управління» означає вплив на об'єкт управління з визначеною ціллю, при чому здійснювати це можливо лише тоді, коли є якісь альтернативи, тобто різні варіанти прийняття рішень. Інакше це перетворюється у детермінований процес. Можна сказати, що процес управління це вибір однієї альтернативи із числа інших і ефективним може називатися таке управління, при якому вибрана найбільш оптимальна альтернатива. При цьому здійснювати це управління можна як зі сторони робітника, так і зі сторони працівника.

З позиції індивіда, управління людським капіталом ґрунтується, перш за все, на інвестиційному підході. Інвестиції в людський капітал, подібно будь-яким іншим інвестиціям, припускають, що людина жертвує чимось меншим сьогодні, заради отримання чогось більшого завтра. Але діяти так він стане тільки в тому разі, якщо розраховує, що його витрати окупляться і повернуться з віддачею. Під основними інвестиціями найчастіше розуміються витрати на освіту і виробничу підготовку, оскільки, саме вони представляють собою спеціалізований вид діяльності по формуванню знань, навичок і умінь, хоча до інвестицій в людський капітал також відносять витрати на підтримку здоров'я, пошук інформації, міграцію до місця роботи й ін. Інвестиції в освіту складаються з декількох частин: по-перше, це безпосередньо плата за навчання, а по-друге, це витрати індивіда в формі втрачених заробітків, які він поніс внаслідок неможливості працювати в період навчання. Причому найістотніша частина інвестицій представлена саме в формі втрачених заробітків. У цьому сенсі, заочна освіта, де студент може поєднувати роботу і навчання, виглядає набагато менш витратною, ніж денна. Таким чином, чим більше людина інвестує у свій капітал, тим більші її очікування по заробітній платі. Управління винагородою на виробництві є основним важелем керування капіталом підприємства. Але, на жаль, це не завжди відповідає дійсності. Якщо працівник, який пройшов навчання, очікує зростання винагороди, то роботодавець чекає зростання продуктивності праці, бо з позиції роботодавця ефективно управління людським капіталом компанії ґрунтується на забезпеченні випереджаючого зростання продуктивності праці в порівнянні з ростом винагороди в компанії. В цьому випадку зростання ефективності управління людським капіталом з однієї позиції, може входити в конфлікт інтересів - з іншої.

Проте є способи, що дозволяють досягти зростання ефективності управління людським капіталом в балансі інтересів обох сторін: і працівника, і роботодавця. Один із способів полягає в здійсненні інвестування в людський капітал, яке не підвищує його ринкову вартість, але при цьому сприяє зростанню продуктивності праці і, як наслідок, прибутковості бізнесу. Це інвестування в спеціальний людський капітал, тобто в спеціальні знання і вміння, які мають цінність тільки в рамках конкретного бізнесу і не приносять користі за його межами. Чим більше частка спеціальних знань, необхідних для виконання роботи, тим більше сила взаємного тяжіння працівника і роботодавця. Працівнику немає сенсу звільнитися, оскільки в цьому випадку його спеціальні знання знеціняться, а роботодавцю немає сенсу його звільнити, оскільки новий працівник зажадає знову значних інвестицій. У цьому випадку досягається поліпшення показників плинності кадрів і прибутковості людського капіталу. Є ще низка і інших проблем, що зв'язані із керівництвом людським капіталом:

- значне розбалансування між структурою і обсягами підготовки робітників і фахівців за професіями, спеціальностями, освітньо-кваліфікаційним складом;

- зростання кількості фахівців, які випускаються навчальними закладами, що мають сьогодні сумнівне місце у рівнях їх професійної кваліфікації, особливо якості базової підготовки, що не завжди відповідають вимогам сучасних підприємств;

- застарілі структури управління і матеріально-технічні бази промислових підприємств, що потребують їх докорінної модернізації з використанням сучасних наукових досягнень, новітньої техніки, технологій, що неможливо здійснити без відповідної якості людського капіталу.

Потрібно також відмітити, що керуючі рішення, які направлені на людей, приймають також люди. Це дуже важливо, так як майстер, начальник зміни, начальник цеха і генеральний директор є одночасно суб'єктами і об'єктами управління, і всі входять в склад людського капіталу підприємства. Таким чином управління людським капіталом є взаємодія на когось і на самого себе, з метою розвитку професіональних якостей і вмінь, що здатні створювати додаткову вартість, в тому числі вартість компанії.

Отже, сучасні світові тенденції соціально-економічного розвитку характеризуються значним зростанням ролі людини, розвиток якої визнано головним критерієм прогресу. Людський капітал – це економічна категорія, що дає можливість досліджувати людський розвиток на усіх рівнях. На підприємницькому рівні ефективне формування і використання людського капіталу передбачає розробку відповідної схеми управління. На мою думку, суть управління людським капіталом виражають: вибір найкращої альтернативи по використанню людського капіталу, збільшення вартості капіталу(інвестування засобів у розвиток і навчання персоналу, а також розвиток медичного обслуговування) і вилучення доходу з його використання.

Ю.О. Хохановська,

*студентка РТФ,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

ПРОБЛЕМА БЕЗРОБІТТЯ СЕРЕД МОЛОДІ

Впродовж останніх десяти років спостерігається тенденція зростання безробіття серед молоді, що є проблемою не лише для людей віком від 18 до 24 років, а і для країни, оскільки вона втрачає великий потенціал. Європейці все частіше вживають аббревіатуру NEET, що означає "ні освіти, ні роботи, ні навчання" й символізує молодь, яка опинилася в умовах кризи на узбіччі повноцінного життя [2].

За даними з сайту Державної служби статистики [1] в 2010 році безробітними були 17,4% населення вікової групи 15-24 років, а в 2015 році цей показник збільшився до 22% (табл. 1). Дані подані в середньому за період, у відсотках від кількості економічно активного населення заданої вікової групи.

Таблиця 1.

Рівень безробіття, %

Роки	Чоловіки	Жінки	Все населення
2010	17,8	16,7	17,4
2011	18,6	18,7	18,6
2012	18,1	16,1	17,3
2013	18,2	16,3	17,4
2014	23,7	22,4	23,1
2015	22,7	21,9	22,4

Більшою мірою безробітна молодь – це випускники вищих навчальних закладів. Отримавши диплом фахівця, вони не можуть знайти місце працевлаштування, оскільки система підготовки робочих кадрів не відповідає ринковим вимогам [3]. В більшості європейських країн спеціальність в університеті формується на основі попиту. Якщо на ринку зростає кількість вакансій на програмістів мови Python, то нащо навчати мови Pascal, яким вже ніхто не користується? Університети легко і швидко адаптуються під ринок, оскільки таким чином зростає і їх фінансування.

Наприклад, не секрет, що в Австрії великі корпорації укладають договори з вищими навчальними закладами для підготовки кадрів. Університет формує спеціальну програму під замовника і набирає обмежену кількість студентів (як правило, це лише 10-20 осіб). Базові предмети читають професори, а для профільних запрошують інженерів з компанії-замовника. Таким чином, студент отримує саме ті знання, які на практиці використовують в діючій компанії. Після отримання диплому цей студент вже не повинен шукати місце працевлаштування, оскільки корпорація, яка була замовником на пряму підготовки, зацікавлена у тому, щоб взяти вже підготовлених фахівців у штат.

Нажаль в Україні вищі навчальні заклади на чолі з Міністерством освіти і науки України мають застарілу систему навчання і функціонують незалежно від ринку, в результаті чого вони випускають працівників, які не користуються попитом. Адже навіщо компанії відмовляться від, скажімо, 40-річного фахівця із стажем і брати на роботу молодого випускника, який не має досвіду роботи?

Виходить так, що населення пенсійного віку не зацікавлене завершувати кар'єру через те, що пенсія надто мала. Роботодавець не зацікавлений запрошувати молодь без досвіду чи звільняти досвідченого пенсіонера. В результаті такого перекося молодь залишається безробітною.

Існує тенденція до зростання кількості людей, в яких безробіття триває більше дванадцяти місяців. У зв'язку з цим вони втрачають професійні навички, а роботодавці мають більше питань щодо кваліфікації. Отримуючи певну допомогу від країни та батьків вони позбавлені жорсткої мотивації до пошуку роботи. Звісно, мова не йде про те, що допомога від країни стимулює безробіття, але система залишається не ідеально відпрацьованою, адже дуже часто студент вищого навчального закладу навіть на останньому році навчання не уявляє свого майбутнього через погану мотивацію та відсутність трудово-орієнтаційної політики. За даними редакції «Ефективна економіка» більше половини випускників до закінчення навчання не знають свого майбутнього місця роботи. Виходить, що університети, коледжі та професійно-технічні училища свідомо готують неконкурентоспроможну на ринку праці робочу силу, тобто майбутніх безробітних, витрачаючи на це значні кошти внаслідок несформованості механізму реалізації мотивів [3].

Незважаючи на те, що державними органами розроблено та впроваджується ціла низка заходів щодо реалізації молодіжної політики, проблеми молоді у сфері освіти, професійної підготовки, зайнятості, охорони здоров'я та соціальних питань у повному обсязі не вирішено. Нажаль, сучасне законодавство має багато недоліків і потребує додаткової уваги. Особливо в сьогоdnішніх умовах, коли в країні нестабільна економічна ситуація, молодь все ж таки залишається майбутнім країни і потребує додаткової опори під ногами. Для вирішення цієї проблеми, яка найближчим часом може проявити себе в повному обсязі, необхідно переглянути Трудове законодавство України та соціальні гарантії молоді.

1. Державна служба статистики [Електронний ресурс] // Режим доступу ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

2. Молодіжне безробіття: втрачене покоління? [Електронний ресурс] // Українська правда «Економічна правда». – 2013. – Режим доступу ресурсу: <http://www.epravda.com.ua/publications/2013/10/2/397038/>.

3. Проблема безробіття молоді України [Електронний ресурс] // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка» – 2015. – Режим доступу ресурсу: <http://www.economy.nayka.com.ua>.

ФОРМУВАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ. МЕТОДИ ЙОГО ОЦІНКИ

Людський капітал – це певний запас загальноосвітніх і спеціальних знань, навичок, здібностей, які ведуть до зростання кваліфікації працівника, доцільно використовуються в сферах суспільного відтворення, сприяють зростанню продуктивності і якості його праці. За деякими трактуваннями в нього включають стан здоров'я даного економічного суб'єкта, а також витрати на пошук інформації на ринку праці [1].

Поняття «людського капіталу» було введено за аналогією з поняттями фізичного і фінансового капіталу [1]. Їх об'єднує те, що всі різновиди капіталу є активами, тобто володіння ними приносить певний дохід. Наприклад, власник фізичного капіталу отримує дохід за рахунок орендної плати за використання належного йому обладнання, власник фінансового капіталу - у вигляді відсотків, власник людського капіталу - у вигляді доходу за рахунок його особливих знань, умінь. З часом концепції людського капіталу почали розвиватись. Потреба в цьому розвитку стала очевидною через розробку нових підходів реалізації соціально-економічної політики. Ці концепції по-новому дозволили поглянути на роль індивідів і їх вплив на соціально-економічний розвиток держави.

Якщо розглянути структуру людського капіталу, то складовими його є освіта, наука і ментальність. Тобто розвиток концепції людського капіталу потребує інтелектуалізацію економічного середовища, нові наукові знання, інноваційний бізнес, інформатизацію, тобто до індивіду постійно пред'являються зростаючі вимоги. Таким чином в інформаційному суспільстві людина повинна вчитися практично все своє життя. Поява персональних комп'ютерів, систем модемного зв'язку та інших сучасних комунікаційних засобів дозволяє індивіду використовувати значну частину накопичених наукових знань в світі. Людина має можливість безперервно вчитися і відслідковувати стрімкі зміни інформаційного середовища суспільства.

Людський капітал формується, перш за все, за рахунок інвестицій у підвищення якості та рівня життя населення. У тому числі - в виховання, освіту, здоров'я, науку, підприємницьку здатність і клімат, в інформаційне забезпечення праці, в безпеку громадян і бізнесу та інші складові.

Інвестиції в людський капітал може здійснювати не тільки сама людина, а й організація, в якій вона працює. Це природно, оскільки для неї кваліфікований і грамотний співробітник цінніше неосвіченого. Накопичений людський капітал організації - є своєрідним активом компанії, по суті, є одним з компонентів її людського капіталу, сприяє підвищенню конкурентоспроможності організації в майбутньому.

Звичайно, людський капітал індивіда є власністю не організації, а самого працівника, але сукупність працівників, які трудяться в організації, цілком можна розглядати як людський капітал організації. Масштаби людського капіталу організації залежать від комплексу чинників: здібностей співробітників, їх трудового і життєвого досвіду, рівня освіти і кваліфікації, стану здоров'я, мотивації (до роботи, підвищення кваліфікації), витрат, які організація здійснює для навчання і виховання персоналу, підбору кадрів тощо.

Для розрахунку інвестицій проводиться оцінка людського капіталу. Розрізняють декілька методів оцінювання таких інвестицій. Д. Кендрик [2] запропонував розрахувати кошти для людського потенціалу на основі статистичних даних, що дає завищені результати внаслідок віднесення витрат на культурний розвиток особистості до освітньої складової. Цей метод не враховує старіння знань і навичок, не дозволяє розраховувати кошти у країнах з умовами нестабільності цін, що звужує масштаби його застосування.

Інший метод – метод Шульца [3], що заснований на оцінюванні освітньої складової. Проводиться розрахунок капіталу трудових ресурсів і порівняння його з основним виробничим капіталом. Але ця методика, як і попередня, не може в повному обсязі оцінити величини людського капіталу, оскільки не враховується наприклад, власна праця учнів під час процесу освіти. Цю проблему мають більшість методів оцінки людського капіталу.

Також існує оцінювання інвестицій у людський капітал на основі натуральних індикаторів [1], що передбачає аналіз параметрів населення. В якості змінних використовують рівень грамотності і рівень освіти населення, середнє число років навчання, тощо. Однак технічна сторона даного методу містить в собі ряд труднощів, пов'язаних з обробкою статистичних даних, які доступні не для всіх країн. Недоліком також є те, що процедура розрахунку досить трудомістка.

ООН використовує метод, в якому використовується порівняльний аналіз, що оснований на статистичних даних. Результатом цього методу є індекс людського розвитку, що використовує для розрахунку три параметри: середня тривалість життя, рівень грамотності населення і рівень життя, що оцінюється валовим національним доходом на людину.

Отже, для економічного розвитку суспільства, для покращення життя населення потрібно прямувати до зменшення негативного та пасивного людського потенціалу. А для швидкого розвитку позитивного потрібно правильно розраховувати інвестиції. Але наразі не має методу оцінки людського потенціалу, який охоплював би усі його складові, через що кошти розподіляються не вірно. Тому потрібно розвивати існуючі основні методи - метод ООН і метод підрахунку інвестицій в людський капітал.

1. Человеческий капитал в транзитивной экономике / Добрынин А.И., Дятлов С.А., Цыренова Е.Д. - СПб.: Наука, 1999. – 312 с.
2. Совокупный капитал США и его формирование / Д. Кендрик. - М., 1978. - с. 410.
3. Инвестиции в человеческий капитал / Т. Шульц Н.Ю.; Лондон, 1971. - с. 522

А.В. Юденко,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»

Т.В. Лазоренко,
к.е.н., доцент,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»

ДЕТІНІЗАЦІЯ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ ПРАЦІ ЯК ФУНДАМЕНТАЛЬНА ОСНОВА ДЕТІНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Масштабна тіньова економіка становить серйозну загрозу національній безпеці України. Проблеми тінізації економічної діяльності й розроблення та впровадження ефективних організаційно-економічних і правових механізмів детінізації залишаються актуальними й привертають увагу багатьох науковців і практиків.

Мета дослідження полягає в розрахунку умовного розміру тіньової зайнятості в Україні, а також у пропозиції альтернативних рішень, що зможуть сприяти детінізації ринку праці в Україні.

Під тіньовою зайнятістю розуміють зайнятість, яка не оформлюється відповідно до вимог чинного законодавства, вилучена зі сфери соціально-трудова відносин, не підлягає державній статистиці та оподаткуванню (приховування своїх доходів від обліку та контролю) [4].

Вважається, що для України складовою "тіньової" зайнятості є:

- зайнятість на підприємствах неформального сектору:
 - самозайняті на підприємствах без реєстрації;
 - зайнятість на незареєстрованих підприємствах із найманими працівниками;
- зайняті за межами підприємств неформального сектору:
 - випадково зайняті зайняті на підприємствах формального сектору;
 - зайняті в домашньому господарстві . [2]

В постановці завдання була поставлена мета розрахувати умовний рівень тіньової зайнятості (Y_{tz}). Результати розрахунку наведено у таблиці 1.

$$Y_{tz} = 100\% - (Y_z + Y_b) \quad (1)$$

де Y_{tz} - умовний рівень тіньової зайнятості (%);

Y_z – рівень зайнятості трудових ресурсів;

Y_b – рівень безробіття [1, с.23].

На ринку праці в Україні населення віддає перевагу незареєстрованій діяльності. Слід зауважити, що умовний рівень тіньової зайнятості занадто великий і складає майже 40%.

Альтернативні рішення, що можуть сприяти детінізації вітчизняного ринку праці:

1. Здійснення податкової реформи. У податковій реформі слід здійснити ряд заходів щодо спрощення податкової системи, посилення податкового контролю за рівнем витрат виробництва, мінімальних витрат виконання й адміністрування податкового законодавства.

Таблиця 1.

Результати розрахунку умовного рівня тіньової зайнятості, %

Роки	Рівень зайнятості трудових ресурсів, %	Рівень безробіття, %	Умовний рівень тіньової зайнятості, %
2008	55,09	6,89	38,02
2009	57,3	9,6	33,1
2010	58,4	8,8	32,8
2011	59,1	8,6	32,3
2012	59,6	8,1	32,8
2013	60,2	7,7	32,1
2014	56,6	9,7	33,7
2015	56,7	9,5	33,8
2016	56,2	10,3	33,5

2. Створення сприятливого клімату для розвитку підприємництва. Спрощення процедури реєстрації, врегулювання, звітності податкових та митних питань, скорочення мережі відповідних інстанцій.

3. Запровадження світового досвіду та країн ЄС щодо зменшення масштабів детінізації вітчизняного ринку праці.[3]

Сучасний стан ринку праці України характеризується несприятливими тенденціями щодо неефективного використання робочої сили та рівня зайнятості населення. Для вирішення проблеми легалізації зайнятості населення міста та району слід об'єднати зусилля усіх владних структур, контролюючих вимог чинного законодавства при виплаті заробітної плати та правоохоронних органів, соціальних партнерів на виявлення не облікованих та прихованих доходів, упередження та руйнування схем ухилень суб'єктами господарювання від оподаткування, організація роботи щодо дотримання роботодавцями та оформленні трудових відносин з працівниками.

1. Держкомстат України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

2. Про затвердження Методичних рекомендацій розрахунку рівня тіньової економіки [Електронний ре-сурс]. – Міністерство економіки України, наказ № 123 від 18.02.2009. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>

3. Ерке Ю. Пропозиції щодо детінізації економіки України / Ерке Ю., Бетлій О., Кірхнер Р., Джуччі Р // ІЕДПК, Німецька консультативна група [Електронний ресурс]. http://www.ier.com.ua/files/publications/Policypapers/German_advisory_group/2011/PP_04_2011_ukr.pdf

4. Варналій З.С. Тіньова економіка: сутність, особливості та шляхи легалізації / Варналій З.С., Гончарук А.Я., Жаліло Я.А. та ін. (З.С. Варналій ред.) – Національний ін-т стратегічний досліджень – К.: НІСД, 2006. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://old.niss.gov.ua/book/tyn_ekon/index.htm

Р.В. Ярцев

*студент групи ІА-41,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

УВЕЛИЧЕНИЕ МИНИМАЛЬНОЙ ЗАРАБОТНОЙ ПЛАТЫ В УКРАИНЕ

6 декабря 2016 года Верховная Рада Украины приняла законопроект №5130 "О внесении изменений в некоторые законодательные акты Украины"[1], в результате которого правительство имеет право повысить минимальную заработную плату с 1 января 2017 года до 3200 грн. Что нас ожидает? Поднимет ли это нашу экономику? Новая рекордная заработная плата или повышение налогов в 2 раза? Помимо повышения заработной платы в этом законопроекте есть свои минусы.

Ведь раньше это была ставка в которую не включались надбавки, доплаты и премии. Убрали из термина "минимальная заработная плата": "неквалифицированная работа". А теперь квалифицированному рабочему можно платить как и обычному разнорабочему[**Ошибка! Источник ссылки не найден.**].

Еще одно нововведение – минимальный должностной оклад. Этот оклад привязан не к минимальной зарплате, а к прожиточному минимуму, который составляет 1700 грн[2].

Новая минимальная заработная плата влияет на такие факторы как:

- штрафы
- судебный сбор
- единый социальный сбор (ЕСВ)
- налог на недвижимость
- Е-декларирование
- зарплаты бюджетников
- плата за выдачу лицензий
- и прочие начисления и сборы

Этот законопроект сильно ударит по многим предприятиям. Теперь предприятия должны платить еще большие налоги за своих сотрудников. Это может привести еще большему уклонению от налогов. Сотрудников будут нанимать внештатно или для квалифицированных рабочих платить минимальную зарплату, а остальное как говорится "в конверте"(или вовсе "гроши").

Это может ударить по экономике от недостатка бюджета от налогообложений.

Будем надеяться, что этот законопроект не станет коллапсом для Украины в 2017 году.

1. Кодекс законів про працю України № 1769-VIII від 06.12.2016 – Про внесення змін до деяких законодавчих актів України – Електронний ресурс – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1774-19/paran6#n6>

2. Кодекс законів про працю України № 1769-VIII від 06.12.2016 – Про внесення змін до деяких законодавчих актів України – ст. 96 Системи оплати праці

Секція 5.

Стратегічні орієнтири розвитку підприємств

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ РАДІОТЕХНІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Ефективна діяльність вітчизняних промислових підприємств не може обійтися без чіткого без об'єктивного проекту, без правильно вибраної стратегії, чітких економічних рішень. В умовах жорсткої конкуренції та ситуації, яка досить швидко змінюється, потрібно концентрувати увагу не лише на поточний стан справ на підприємстві, а й необхідно передбачити ті зміни, що можуть відбутися навколо нього, що потребує розроблення стратегії на досить тривалий час.

У зв'язку з цим, доцільно підкреслити, що кожне промислове підприємство унікальне саме по собі. Тому, процес розроблення рішень теж досить різноманітний, що залежить від позиції підприємства на ринку, динаміки його розвитку, потенціалу підприємства, характеристики послуг, що надаються, та ще багатьох інших факторів. Тобто, у більшості випадків робиться акцент на довготерміновий напрямок розвитку підприємства. Водночас, вибрані напрямки і пріоритети підприємства під час його функціонування можуть змінюватися. Це може бути обумовлено як внутрішніми, так і зовнішніми факторами, що впливають на формування стратегій. Окрім того, зміни у зовнішньому середовищі можуть прямо або приховано сприяти змінам стратегічним напрямкам діяльності підприємств, аж до зміни місії, тобто до основної цілі.

Враховуючи основні напрямки стратегічних орієнтирів, формуються цілі підприємства у відповідності з його функціями, змістом та принципами формування. Таким чином, в першу чергу, підприємство має орієнтуватися на фактори впливу зовнішнього середовища, а саме: політичну та економічну стабільність, безпеку, сприятливий податковий клімат для розвитку бізнесу та інші. Але, поряд з цим, не можна не звертати увагу на внутрішні фактори, серед яких доцільно виокремити: організацію підприємства, управління на всіх рівнях, виробництво продукції та надання послуг та інші.

Природа та сутність стратегічної поведінки промислових підприємств нерозривно пов'язані з їх економічною діяльністю. Сутність цієї діяльності, що виходить з місії, полягає в тому, щоб отримати додатковий дохід із вкладеного капіталу і подальше його використання на удосконалення виробничо-господарської діяльності.

Однак, поряд з цим, можна виявити і проблеми розвитку вітчизняних промислових підприємств: вихід зі стану кризи фізичного капіталу; забезпечення економічного росту капіталу; удосконалення економічної діяльності, надання їй адекватності сучасними умовами функціонування.

Протягом останніх років можна було спостерігати досить бурхливий розвиток інформаційних та комунікаційних технологій. Це сприяло виникненню нових сфер застосування ресурсів, а саме: ефірне та супутникове телебачення, провідний та без провідниковий зв'язок, робо-техніка та багато інших сфер діяльності.

Однак позитивний розвиток радіотехнічної промисловості не може відбуватися миттєво. Воно супроводжується новими розробками, винаходами, новою технікою та технологіями.

Сьогодні, в Україні досить розвинений ринок теле- та радіоапаратури, різних електроприладів, оскільки всі прилади мають властивість псуватись, як по

своїй природі, так і у зв'язку впливу на них різних зовнішніх факторів. Це дає змогу існувати підприємствам з ремонту та обслуговування приладів.

Разом з розвитком техніки розвивається і сфера обслуговування цієї ж техніки. Збільшуються можливості як технічного, так й інформативного характеру.

Нажаль, на сьогодні не у всіх підприємствах є можливості розвивати технічну базу для ремонту приладів та різноманітної апаратури. Тому вони користуються апаратурою старого зразка. Щоб це змінити потрібно залучати додатковий капітал. Однак досить складно знайти інвесторів, які б забажали вкладати кошти в не дуже прибуткову справу.

Однією з причин, чому досі існують, на перший погляд неприбуткові (можна навіть сказати збиткові) підприємства, це невисокий рівень доходів населення. Прилади псуються, однак більшість населення не має можливості купувати нові (як було задумано виробником), а звертаються до організацій, що займаються ремонтом. Ті в свою чергу знаходять різні способи, щоб допомогти. Користуються "старенькою" технікою, дістають деталі, які можуть допомогти з ремонтом.

Одночасно з цим, ми не можемо спостерігати і активного розвитку теоретичної бази, що в свою чергу, могла б допомогти в розвитку сфери надання послуг з обслуговування клієнтів (ремонту апаратури). Тому доводиться самостійно знаходити потрібну інформацію, матеріали, або ж користуватися досвідом і всім відомим методом "наукового тику".

Однак, незважаючи на всі проблеми, що існують в даній сфері, підприємства продовжують існувати, а деякі і розвиватися.

1. Направления и тенденции развития новейших радиотехнологий на период до 2025 года. [Электронный ресурс] / М. : Ассоциация пользователей национальным радиочастотным ресурсом – 2015. – 128 с. – Режим доступа: <file:///C:/Documents%20and%20Settings/Admin/Мои%20документы/document.pdf>

2. Бутенко В.В. Современные тенденции развития радиотехнологий[Электронный ресурс] / В.В. Бутенко // XIV форум «Нормативно — правовое регулирование использования радиочастотного спектра и информационно-коммуникационных сетей», Ялта, 23-25 сентября 2014 года – Режим доступа: <http://niir.ru/news/otkrytye-dannye/doklady-i-prezentacii-fgup-niir/v-v-butenko/>

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Кожне підприємство є відкритою складною динамічною системою, яка функціонує у визначеному зовнішньому середовищі. Сучасне соціально-економічне середовище характеризується високою швидкістю змін, які деколи можна прогнозувати з малою вірогідністю. Підтримувати існуючий стан підприємства та рухатись уперед можна тільки за умов ефективного пристосування підприємства до змін зовнішнього середовища, завдяки здійсненню випереджувальних заходів, спрямованих на збереження його життєздатності та забезпечення конкурентоспроможності. Саме це і спонукає підприємство до створення та підтримки умов постійного розвитку [1].

Щодо терміна «розвиток», то існує декілька поглядів на сутність самого поняття. Розвиток – філософська категорія, що виражає процес руху, зміну цілісних систем. Розвиток розглядається як вищий тип руху, зміни матерії і свідомості; перехід від одного якісного стану до іншого, від старого до нового. Розвиток становить собою не всяку зміну в структурі об'єкта, а тільки якісну зміну, пов'язану з перетвореннями у внутрішній будівлі об'єкта, у його структурі, що становить собою сукупність функціонально пов'язаних між собою елементів, зв'язків і залежностей [1]. Розвиток підприємства означає якісні зміни та оновлення його господарської системи та організаційної структури, підвищення ефективності функціонування на основі вдосконалення техніки, технології та організації праці у всіх структурних підрозділах, підвищення якості продукції та послуг, що ним надаються. Процес розвитку підприємства у різних умовах, які спонукали цю необхідність, та умови, в котрих відбувається цей процес, може базуватися на «революційній» та «еволюційній» моделі розвитку [2].

«Революційна» модель змін, яка була запропонована американськими фахівцями у галузі менеджменту М. Хаммером та Дж. Чампі у 1991 році, передбачає принципове переосмислення та радикальне перепроєктування підприємства і його найважливіших процесів з метою кардинального поліпшення найважливіших кількісно вимірюваних показників сучасної ефективності: вартості, якості, сервісу та оперативності [2].

«Еволюційна» модель змін (або концепція організаційного розвитку) базується на концепції планування, ініціювання та здійснення процесів зміни соціальної системи, що передбачає залучення великої кількості учасників. Як правило, впровадження «еволюційної» моделі розраховано на більш тривалий час та відсутність «різких» дій [2].

Інноваційний науково-технічний розвиток передбачає безперервне оновлення асортименту продукції і технології її виробництва, удосконалення системи управління виробництвом і збутом. Цей шлях передбачає всебічне охоплення діяльності підприємства процесом впровадження інновацій, тоді як попередній шлях обирає тільки інновацію факторів виробництва.

Кожен із можливих шляхів розвитку передбачає той чи інший вид інвестування. В сучасних умовах для вітчизняних підприємств при виборі напрямку та шляху розвитку особливо актуальним є стан інвестиційного клімату країни та створення своєї (для підприємства) інвестиційної привабливості [3]. Таким чином, інноваційно-інвестиційний розвиток передбачає неперервні впровадження інновацій у діяльність підприємства (техніка, технології, продукція,

управління, збут та ін.) за рахунок створення та підтримки інвестиційної привабливості, інтенсифікації інвестиційної діяльності та використання інвестиційного потенціалу підприємства [3].

Основні складові потенціалу підприємства: ринковий потенціал: потенційний попит на продукцію та частка ринку, яку одержує підприємство; виробничий потенціал: потенційний обсяг виробництва продукції, можливості основних засобів, використання сировини та матеріалів, професійних кадрів; фінансовий потенціал: потенційні фінансові показники виробництва та інвестиційні можливості [4].

Особливу роль відіграє оцінка виробничого потенціалу, оскільки дозволяє визначити важливі конкурентні переваги підприємства, до яких можна віднести можливість переваги за витратами на основі формування оптимальної структури виробництва. Правильне його визначення, як правило, призводить до розвитку, так як економічні та виробничі ресурси використовуються з максимальною ефективністю. Якщо ж оцінка є не вірною, можливі два випадки: так зване «стояння на одному місці», або, навіть, занепад.

Всі фактори, які впливають на вибір шляху розвитку підприємства, традиційно можна поділити на зовнішні, внутрішні та ризики. Серед усіх зовнішніх факторів слід відзначити, безумовно, загальні тенденції розвитку світової економічної системи, стан економічного розвитку країни, інвестиційний клімат у державі та інвестиційна привабливість галузі, до якої відноситься підприємство, а також загальний стан наукової діяльності та її підтримка з боку держави (впровадження вітчизняних новацій більш вигідне як для підприємства, так і держави в цілому). До внутрішніх факторів слід віднести потенціал підприємства – у першу чергу, виробничий (фактори виробництва та ресурси), а також ринковий. Окремо слід виділити фінансовий потенціал, при оцінці якого визначається інвестиційна привабливість підприємства та комерційний імідж.

Отже, в умовах стрімких змін у світовій економіці, процесів глобалізації, прискорення впровадження досягнень науково-технічного прогресу в практичну діяльність підприємств, підсилення конкурентної боротьби на ринку підприємство приречено планувати та забезпечувати свій розвиток на визначену перспективу.

1. Л. Ф. Чумак Вісник Дніпропетровського університету : Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://vestnikdnu.com.ua/archive/201264/chumak.html>

2. Аналіз фінансово-економічної діяльності підприємства / Н.П.Любушкин . – М., 1999. – 472 с.

3. Концептуальні підходи до стратегії інноваційного розвитку суб'єктів господарювання / І. О. Галиця // Проблеми науки. – 2006. – №8. – С. 14–21.

4. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : [навч. посіб.] / Г.В.Савицька. – 2-ге вид., випр. доп. – К. : Знання, 2005. – 662 с.

А.О. Гагарін,

аспірант,

Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»

УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ ПІДПРИЄМСТВА У КОНТЕКСТІ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ

Середовище функціонування сучасного підприємства характеризується динамічністю та здатністю до швидкоплинних змін, до яких відносяться глобалізаційні процеси світової економіки, технологічний прогрес тощо. Зазначені всеохоплюючі зміни носять, в першу чергу, економічний аспект, тим самим впливаючи на усі сфери діяльності підприємства. Саме тому на сьогодні перед керівництвом вітчизняного підприємства гостро постає питання щодо ефективного пристосування системи управління до змін як внутрішнього, так і зовнішнього середовища. У таких ситуаціях перед підприємством виникає необхідність у формуванні адекватної системи управління, якій властива гнучкість та стратегічна направленість.

Попри підвищену увагу науковців до даного питання та зважаючи на вагомість їх наукових здобутків, і досі потребують досліджень теоретико-методологічні аспекти підходів та методів управління змінами, що ґрунтуватимуться на специфіці діяльності саме вітчизняних підприємств.

Метою дослідження є аналіз теоретико-методологічних аспектів процесу управління змінами підприємства у контексті стратегічного розвитку.

У процесі дослідження сутності поняття «управління змінами», вартим уваги є погляд Гайдея О.О., за яким управління змінами – це рух від проблемного стану до стану вирішеної проблеми, звідси ефективно управління змінами – це процес пошуку і вирішення проблем, одне з найскладніших завдань керівників [1, с. 71]. У той же час Стеців С.Р. пропонує розглядати управління змін як реалізацію відомих управлінських функцій, кожна з яких сама по собі є процесом [2, с. 157]. Варто погодитись із поглядом автора, оскільки лише від злагодженої взаємодії чітко окреслених процесів можна досягти максимального ефекту від управління змінами на підприємстві.

Зміни, що відбуваються на підприємстві, можна поділити на внутрішні (швидке перепрофілювання підприємства, організаційна криза, застарілість продукту (технології), зміна системи цінностей і норм поведінки у працівників, зниження продуктивності організації, невдачі у проведенні попередніх перетворень, усвідомлення необхідності змін, зростання невдоволення співробітників існуючим станом, падіння показників ефективності організації) та зовнішні (економічна ситуація, державне регулювання, соціально-культурні компоненти, зміни законів та інших регуляторів, рівень конкуренції, купівельна спроможність населення) [3, с. 170].

Дослідження процесу управління змінами на підприємствах є відносно новим напрямом, який бере свій початок з 50-х рр. ХХ століття. Так, Шумпетер Й. зазначає, що існує п'ять типових змін на підприємстві: використання нової технології та процесів; впровадження продукції з новими властивостями; використання нової сировини; зміни в організації виробництва та його матеріально-технічного забезпечення; поява нових ринків збуту [4, с. 53].

Як зазначає сучасний вчений-економіст Воронков Д.К., у практичній діяльності на вітчизняних підприємствах зміни розглядаються через призму трьох

позицій: 1. як новий стан; 2. як процес руху; 3. як синонім терміну «реорганізація», «трансформація», «нововведення», «організаційні зміни», «реінжиніринг», «реструктуризація» [5, с. 123].

На сьогодні вітчизняним підприємствам варто припинити шукати шляхи опору змінам, натомість доцільніше розробляти підходи до процесу управління змінами. Такими можуть бути: залучення працівників до планування та реалізації змін, що дасть змогу краще їх зрозуміти; пропонування працівниками особистих ідей щодо змін; навчання співробітників майбутнім змінам; матеріальні стимули для тих, хто запроваджує зміни; надання особі, яка чинить опір, певних повноважень щодо впровадження та здійснення організаційних змін (введення до складу комісії з проведення організаційних змін); застосування загрози санкцій за незгоду з проведенням організаційних змін; навчання та перекваліфікація персоналу тощо [3, с. 171].

Оскільки управління змінами характеризується стратегічним напрямом, на підприємстві варто сформувати окремий підрозділ, до компетенції якого будуть входити: впровадження змін; вибір технології впровадження змін; безпосереднє впровадження змін, регулювання змін: якщо під час впровадження змін були виявлені порушення, то необхідно встановити причини їх виникнення, повернутися на відповідний етап і усунути помилки.

За результатами проведених досліджень автором запропоновано розуміти під поняттям «управління змінами» злагоджену взаємодію чітко окреслених процесів, що дозволить досягти максимального ефекту.

Зважаючи на проведений огляд існуючих підходів до управління змінами на підприємстві, встановлено, що досягнути стратегічних завдань можливо за допомогою введення до організаційної структури підприємства окремого підрозділу, на який буде покладено такі завдання, як впровадження змін; вибір технології впровадження змін; безпосереднє впровадження змін та регулювання змін.

1. Гайдей О.О. Управління змінами на підприємстві / О. О. Гайдей // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. - № 3 (19). – 2012. — С. 71–75.
2. Стеців С.Р. Сутність та етапи управління змінами на підприємстві / С. Р. Стеців // Вісн. Нац. ун-ту "Львів. політехніка". – 2011. - № 714. – С. 155 – 161.
3. Пащенко О.П. Сучасні методи управління змінами на підприємстві / О.П. Пащенко // Вісник ЖДТУ. – 2014. - №3(69). – С. 170 – 178.
4. Шумпетер Й. Теорія економічного розвитку. Капіталізм, соціалізм, демократія. – М.: Ексмо, 2007. – 213 с.
5. Воронков Д. К. Управління змінами на підприємстві: теорія та прикладні аспекти: монографія / Д. К. Воронков. – Х.: ВД «Інжек», 2010. – 340 с.

Д.І.Довгаль,
*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

РИЗИКИ В ЕКОНОМІЦІ ЯК ПРИЧИНА НИЗЬКОЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ АКТИВНОСТІ

В умовах переходу від планової економіки до побудови високоефективної ринкової економіки однією з першочергових задач є побудова систем управління ризиками на різних рівнях. В даний час, незважаючи на існування цілого ряду міфів, пов'язаних з ризиками, є очевидним, що діяльність будь-якого підприємства, незалежно від його розмірів, пов'язана з ризиком, а без здійснення ефективного та послідовного управління ризиками неможливо досягти поставлених цілей, в тому числі і по рівню прибутковості. Повністю захиститися від ризику не можна, однак, він може бути зменшений до прийняттого рівня.

Говорячи про ризики стосовно підприємства, важливо розрізнити зовнішні і внутрішні ризики. Що стосується управління внутрішніми ризиками, то його ефективність, головним чином, визначається діяльністю управлінців і реалізованої ними політикою. Технології управління ризиками даного виду відомі, так за радянських часів в їх основі, по суті, лежала розробка і реалізація системи взаємопов'язаних планів, побудова системи внутрішнього контролю та т.п., аналогічні механізми використовуються і в управлінні сучасним підприємством. Що ж стосується зовнішніх ризиків, то їх коло в умовах планової економіки був досить обмежений. В умовах глобального ринку ризики зазначеного виду вимагають більш ґрунтовного вивчення. Однак, проаналізувавши роботи цілого ряду дослідників в галузі ризиків, потрібно відзначити, що основна увага як і раніше приділяється ризикам внутрішнім.[1]

Вивчення зовнішніх ризиків неможливо без аналізу умов, в яких функціонує підприємство, які отримали назву підприємницького клімату, що характеризується цілою низкою індикаторів. Сьогодні керівництво країни поставило непросту мету - побудову розвиненої економіки, що базується на знаннях і інноваціях. Досягнення зазначеної мети, на нашу думку, просто неможливо в умовах низької інноваційно-інвестиційної активності, яка багато в чому свідчить про несприятливий клімат в країні. Аналіз стану підприємницького середовища, в свою чергу, дозволяє виявити пріоритетні напрямки для реформування.

Існують різноманітні підходи до оцінки підприємницького клімату як зарубіжні, так і вітчизняні. Підходи базуються на виявленні факторів, що впливають на підприємницьку активність, і включають як якісну, так і кількісну оцінку. На підставі проведених оцінок експертами будуються рейтинги, які дають уявлення про умови для ведення бізнесу в тій чи іншій країні, регіоні країни, а також свідчать про ефективність проведеної в країні політики.

Проаналізувавши результати оцінок, можна виділити перешкоди для розвитку української економіки, з якими якраз і пов'язані, так звані, зовнішні ризики. Основними є: неефективне корумповане інституційне середовище, обмеження конкуренції, нерозвинений фінансовий ринок і інфраструктура, погано опрацьовані аспекти захисту прав власності та ін. [2]

Узагальнивши зібрану в рамках проведеного мною дослідження інформацію, в тому числі статистичні дані, можна висунути гіпотезу про те, що рівень ризиків в економіці, йдеться про ризики зовнішні по відношенню до

підприємства, настільки великі, що це перешкоджає здійсненню розвитку. Поточні умови для ведення бізнесу в країні не забезпечують підприємницьку активність і приплив інвестицій. Підприємець же є головною рушійною силою в економіці. На думку Й. Шумпетера, саме він здатний здійснити революцію в способі виробництва шляхом впровадження винаходів і перетворити нову ідею в інновацію. Ризик є найважливішим елементом підприємницької діяльності.

Підприємець добровільно приймає на себе ризики, отримуючи в нагороду прибуток, але він схильний ризикувати в міру. У сформованих нині умовах, підприємець не готовий здійснювати довгострокові інвестиції в розвиток, пов'язані з високим ризиком, а воліє швидке отримання гарантованого прибутку. Створення сприятливого підприємницького клімату в умовах відкритого ринку і глобальної економіки є першочерговим завданням держави, без рішення якої неможливо побудова розвиненої економіки інноваційного типу і забезпечення стійких конкурентних переваг.

Однак, політика що реалізується в нашій країні є скоріше стримуючим, а не стимулюючим фактором для розвитку підприємництва, причина тому - лише декларована орієнтація на підтримку, що не відповідає реальним діям на місцях. Даний факт підтверджується вкрай низьким рівнем підприємницької активності в країні (Україна на 13 позицій покращила своє місце у рейтингу DoingBusiness 2016 у порівнянні з минулим роком, посівши 83 місце серед 189 країн світу.) і відсутністю перспектив її істотного зростання.

1. Економічна думка в Україні [Електронний ресурс] // <http://referat-ok.com.ua/ekonomichna-teoriya/ekonomichna-dumka-v-ukrajini-suchasni-koncepciji-perehodu-do-rinkovoji-ekonomiki>

2. Приклад оцінки підприємницького клімату в Росії [Електронний ресурс] // <http://www.um.co.ua/1/1-4/1-42225.html>

РОЗВИТОК ТА КЕРУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ У СУЧАСНИХ РИНКОВИХ УМОВАХ

Проблема ефективного управління підприємством в умовах швидко мінливого ринку стає все більш актуальною в сучасних ринкових умовах, до того ж на практиці для її вирішення все частіше застосовується метод управління підприємством, заснований на оптимізації і реінжинірингу основних бізнес-процесів шляхом формування і виконання різного роду проектів і стратегій розвитку підприємства на певний період. Застосування такого підходу в рамках даної роботи розглядається на прикладі реально функціонуючого на ринку нафтогазової галузі підприємства нафтопродуктозабезпечення з метою виявлення оптимальних інструментів управління для підвищення ефективності його діяльності як у зовнішньому, так і у внутрішньому середовищі.

З часів СРСР типове підприємство нафтопродуктозабезпечення включало в себе кілька напрямків бізнесу під централізованим керуванням однієї юридичної особи, таких як, організація зберігання нафтопродуктів, роздрібна реалізація нафтопродуктів через власну мережу АЗС, оптова реалізація нафтопродуктів, доставка нафтопродуктів з заводу-виготовлювача до кінцевого споживача, надання послуг з контролю якості нафтопродуктів та інше, але дана схема роботи не дозволяла забезпечити прозорість бізнес-процесів і економічну ефективність в силу специфіки послуг, що надаються, а також не забезпечувала ефективне управління виробничими потужностями як джерелами отримання прибутку і мінімізації ризиків виникнення збитків. У зв'язку зі значними змінами в законодавстві, на сьогоднішній день більшість підприємств нафтопродуктозабезпечення знаходяться на етапі переходу на нову схему роботи, пов'язану з поділом бізнесу на профільні напрямки зі створенням окремих юридичних осіб з вузьким видом діяльності, наприклад, торгові дома, які надають послуги з оптової та дрібнооптової реалізації нафтопродуктів, мережа АЗС, що надає послуги з роздрібною реалізацією нафтопродуктів, мережа нафтобаз, яка організує зберігання нафтопродуктів, мережа лабораторій, що забезпечує контроль якості реалізованих і збережених на інших підприємствах нафтопродуктів, транспортне підприємство, яке організує вторинну логістику нафтопродуктів з мережі нафтобазна мережа АЗС [1].

Як показує практика, поділ бізнесу на окремо функціонуючі на ринку профільні підприємства дозволяє:

- оцінити доходи і витрати кожного напрямку діяльності окремо, відповідно, виявити реально збиткові напрямки бізнесу і докласти зусиль для їх подальшого розвитку;
- актуалізувати плани по середньо і довгостроковій інвестиційній програмі підприємства, виявити найбільш «проблемні» напрями діяльності для подальшого стимулювання інвестицій;
- переглянути, скорегувати і оперативно актуалізувати плани стратегічного розвитку підприємства;
- внести необхідні організаційні зміни для оптимізації бізнес-процесів основних видів діяльності кожного окремого підприємства;

- ввести програму оптимізації операційних витрат з урахуванням специфіки кожного напрямку бізнесу окремо, таким чином, зробити бізнес більш ефективним і прибутковим [2].

Але не варто забувати і про мінуси даного процесу, що відображає в собі всі недоліки реінжинірингу бізнес-процесів будь-якого підприємства, а також можливе зростання чисельності адміністративно-управлінського персоналу, а відповідно і витрат, пов'язаних з його утриманням. Будь-яка зміна робить значний вплив впершу чергу на трудові ресурси, виконуючі основні бізнес-процеси, тягне збільшення трудовитрат на виконання усталеної схеми роботи, а також значне збільшення документообігу між різними юридичними особами.

На сьогоднішній день специфіка управління підприємством нафтопродуктозабезпечення, що розглядається, полягає в ефективному поєднанні взаємно впливаючих факторів і умов, таких як, здатність підприємства гнучко реагувати на постійно мінливі умови ринку і потреби бізнесу, своєчасна зміна організаційної структури підприємства, як інструменту зниження витрат і отримання додаткового прибутку, застосування нових підходів до управління профільними бізнесами для забезпечення прозорості бізнес-процесів і економічних показників, підвищення економічної ефективності діяльності. Правильне управління перерахованими вище факторами, дозволить розглянутому підприємству успішно пройти етап поділу та отримати позитивний фінансовий результат в короткостроковому періоді [3].

1. Нафта та нафтопереробка [Електронний ресурс] // refine.org.ua – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.refine.org.ua/pageid-5189-1.html>.

2. Управління підприємством як система його ефективного розвитку [Електронний ресурс] // Україна-диплом. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://ukraine-diplom.com/48/16264-upravlinnya-pidpriyemstvom-yak-sistema-jogo-efektivnogo-rozvitku.html>.

3. Реінжиніринг бізнес-процесів: зміст та основна характеристика [Електронний ресурс] // Бібліотека економіста. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://library.if.ua/book/28/1898.html>.

С. Ю.Кондратенко,
*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ПРІОРИТЕТІВ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Одну з важливих ролей у розвитку суб'єктів господарювання відіграють зовнішні фактори, саме вони задають вектор розвитку та впливають на вибір стратегічних цілей, з точки зору підвищення економічного зростання, а також відповідне погодження місії підприємства з цілями конкурентного і споживчого середовища, на різних рівнях функціонування економіки. Крім цього, при високих темпах науково-технічного прогресу для визначення чітких стратегічних орієнтирів та забезпечення стабільного розвитку для суб'єкта підприємництва необхідні чітке уявлення і розуміння процесів інтеграції національного господарства в єдину міжнародну економічну систему.

У свою чергу, розвиток суб'єктів господарювання в національній економіці, зокрема в Україні, здійснюється в рамках економічної політики, яка формується і здійснюється державою. Тому негативні явища в даній економічній системі, є не тільки наслідком світової фінансово-валютної кризи і складної політико-економічної ситуації в країні, але також і відображенням проблем внутрішнього характеру, які в значній мірі спровоковані неадекватними рішеннями керівних органів. В таких умовах суб'єкти господарювання дезорієнтовані у виборі, постановці і здійсненні своїх цілей, а також використанні найбільш ефективних механізмів їх досягнення. Все це обумовлює диспропорційність і жорстку прагматичність (аж до неадекватності) економічних прагнень суб'єктів господарювання щодо формування власних цілей і побудові системи методів, способів стимулів їх досягнення в рамках функціонування економічної системи України і світової системи в цілому.

Можна припустити, що визначення стратегічних пріоритетів розвитку підприємства базується на національній безпеці держави, податкового клімату, сприятливого розвитку бізнесу, і інтеграції з глобальною політико-економічною системою. Тоді рівень мегамасштаба мислення у суб'єктів підприємництва в країнах з економікою, що трансформується, буде вкрай необхідний для прискорення процесів, пов'язаних з інтеграцією національного господарства в міжнародну економічну систему(1).

Місія підприємства — це поняття, під яким можна розуміти призначення бізнеса, та його основний вектор розвитку. На відміну від бачення, яке характеризується перспективами, і втрачає свою актуальність при досягненні цілі, місія вбирає в себе аспекти, що характеризують підприємство в даний час, такі як: вид, масштаби, унікальність і відмінність, перспективи.

Для розуміння місії існує два підходи: вузький та широкий.

Розглядаючи вузький, увагу приділяють самому сенсу існування підприємства, розкриття його відмінностей чи подібностей з іншими, наприклад, конкурентами. Концентрація уваги проходить навколо стратегії виробництва обмеженої номенклатури товару, концентрація на певних сегментах ринку, групах людей.

В широкому розумінні — це погляд на філософію і призначення організації. Визначення місії відбувається більш обширно без прив'язок до певних видів

товарів чи групі людей, що можуть бути зацікавлені в їх придбанні. Тут акцент зміщений на досягнення стратегічних переваг шляхом надання широкого спектра товарів та послуг, охоплення багатьох сегментів ринку, і, відповідно, груп людей.

Наслідком цього є підвищена визначеність та організованість, що підвищує дієвість управління. Правильно сформована місія, на рівні з іншими факторами, буде нести в собі те, що буде робити організацію унікальною, тобто щось характерне саме для неї (2).

Фактори, які впливають на місію підприємства:

1. Історичний аспект (виникнення, розвиток, падіння і підйоми).
2. Стиль ведення бізнеса правлячою верхівкою.
3. Наявність ресурсів (гроші, технології, працівники).
4. Фактори навколишнього середовища.
5. Унікальні особливості, що можуть виділити підприємство зпоміж інших.

Формування правильної місії — дуже складне завдання. Тому не дивно, що багато організацій мають погану сформовану, а деякі взагалі відсутню місію(3).

З огляду на стратегічні орієнтири розвитку, підприємства повинні формувати свою місію, зіставляючи і коригуючи її на різних рівнях економічного функціонування світової системи. Мова не йде в даному випадку про варіант приєднання, як крайності розуміння інтеграції, а навпаки, визначення свого місця в глобальній системі на різних рівнях взаємодії. Відповідно до цього, місія суб'єкта господарської діяльності при формуванні його стратегії і постановки цілей повинна визначатися з урахуванням впливу зовнішнього середовища не тільки регіонального і національного рівнів, а й глобального.

Успішна взаємодія держави і підприємства може бути, якщо обидві сторони будуть слідувати законам і запропонованим правилами, наприклад, держава не буде заважати розширенню підприємництва. Тоді підприємець буде отримувати свій чесно зароблений прибуток, а держава отримає високі темпи розвитку економіки. Вдала взаємодія можлива, але це вже питання часу(4).

1. Квилинский А., Звезхлевский С., Блашчик П. Определение стратегических приоритетов развития предприятия в условиях глобализации.

2. Формирование миссии и целей предприятия [Электронный ресурс] // STPLAN.RU 2007-2015. – Режим доступа до ресурсу: <http://www.stplan.ru/articles/theory/goals.htm>.

3. Миссия и цели организации [Электронный ресурс] // Энциклопедия Экономиста. – 2016. – <http://www.grandars.ru/student/marketing/missiya-organizacii.html>.

4. Воздействие государства на деятельность предприятия [Электронный ресурс] // Международный студенческий научный вестник. – 2014. – Режим доступа до ресурсу: <https://eduherald.ru/ru/article/view?id=11829>.

В.О. Кривоноженков,

студент ФАКС,

Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»

ПРОБЛЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ВОЛОНТЕРСТВА В УКРАЇНІ

Кризові процеси в Україні наприкінці 2013 року та зовнішня агресія (що триває і дотепер) поставили під загрозу її існування як національної держави, що було прийнято громадянами як особистий виклик, загрозу самоідентифікації і спонукало їх на організацію унікального волонтерського руху. Цей стихійний вибух небайдужості став значимим у перебігу подій Революції Гідності та досяг небувалого розвитку з початком військових дій на Донбасі. В умовах розбалансованої системи державного управління та браку ресурсних можливостей, волонтерські організації взяли на себе функції держави із забезпечення силових структур та постраждалих громадян в ході збройного протистояння. Законодавство, що писалось у мирний час, не могло врахувати навіть половини потреб волонтерів. Як наслідок – ціла низка проблем, однією з яких стало оподаткування волонтерської діяльності, що суттєво знижувало її ефективність.

В аналітичній доповіді Національного інституту стратегічних досліджень «Волонтерський рух: світовий досвід та українські громадянські практики» розглянуто зарубіжний досвід волонтерської діяльності та охарактеризовано становище українського волонтерства в умовах зовнішньої агресії, висвітлено головні його проблеми станом на середину 2014 року.

З багатьох напрямків роботи волонтерів, спрямованої на протидію зовнішньої агресії та її наслідків, можна виділити чотири основні, якими вони опікуються найбільше: збір та доставка в зону проведення АТО необхідних ресурсів; надання медичної допомоги постраждалим в ході її проведення; допомога вимушеним переселенцям; пошук зниклих безвісті та звільнення полонених.

Найбільш поширеним видом волонтерської діяльності з чотирьох перелічених є перший, пов'язаний з агрегацією та матеріальним забезпеченням українських військових, задіяних в АТО. Саме цей сектор волонтерства залучає найбільше коштів, а тому є найчутливішим до податкового навантаження. Саме для цього Верховною Радою України було прийнято низку законів.

Проте, ця проблема виявилася складнішою, ніж здавалось на перший погляд, адже звичайне запровадження відповідної пільги могло швидко призвести до появи псевдо-волонтерських організацій та шахраїв, що користуватимуться цією прогалиною в законодавстві. Очевидно, що необхідно було запровадити фінансову звітність, яку, на відміну від благодійних організацій, важко провести серед окремих волонтерів. Саме з цією метою, 30 жовтня 2014 року розроблено наказ Міністерства фінансів України № 1089 «Про затвердження Порядку формування та ведення Реєстру волонтерів антитерористичної операції», котрим був встановлений механізм включення фізичних осіб-благодійників до Реєстру волонтерів антитерористичної операції та структуру цього Реєстру, регламентована форма заяви про включення чи виключення з Реєстру, а також форма довідки з банку про відкриття/закриття рахунку фізичною особою. Відповідно до Порядку для включення до Реєстру фізична особа – благодійник особисто може звернутися до будь-якого органу ДФС. Включення до Реєстру здійснюється за принципом заяви протягом одного робочого дня. При цьому, у

заяві мають бути зазначені категорії фізичних осіб, на користь яких надається благодійна допомога волонтером антитерористичної операції та дата початку здійснення діяльності як волонтера АТО. Наказ також регламентує умови виключення з Реєстру, а саме, окрім, власне закінчення антитерористичної операції, притягнення волонтера АТО до адміністративної або кримінальної відповідальності за порушення законодавства про благодійну діяльність.

Критерієм правомірності використання благодійних коштів є наявність первинних документів, до яких, зокрема, (але не виключно) відноситься договір, платіжне доручення, касовий чек, товарний чек, розрахункова квитанція, накладна, акт прийому-передачі тощо. При цьому, факт придбання матеріальних цінностей у фізичних осіб повинен бути зафіксований у письмовому вигляді та підписаний сторонами, який підтверджує факт придбання товару та понесені грошові витрати волонтера. У разі не правомірного використання коштів, волонтер виключається з Реєстру та притягується до кримінальної відповідальності. При цьому всі благодійні кошти з його рахунку надходять до бюджету України.

На мою думку, єдиним недоліком такого рішення є, власне, направлення коштів з арештованого рахунку до бюджету країни, це може призвести до зниження популярності волонтерського руху. Альтернативним рішенням було б створення окремого державного фонду сприяння обороні, де б накопичувалися конфісковані благодійні кошти з можливістю їх подальшої реалізації іншими волонтерськими організаціями.

Прийняті нормативні акти спрощують роботу благодійних та волонтерських організацій, проте являють собою точкову реакцію на події. Тому розробка системного законодавства, спрямованого на врегулювання благодійної та волонтерської діяльності, гарантовано створить умови для розвитку якісно нового рівня взаємодії волонтерів з органами державної влади.

1. Горелов Д. М., Корнієвський О. А. Волонтерський рух: світовий досвід та українські громадянські практики : аналіт. доп. – К.: НІСД, 2015. – 36 с.

2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення матеріально-фінансового забезпечення обороноздатності держави : Закон України від 8 квітня 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1190-18>

3. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо деяких питань оподаткування благодійної допомоги : Закон України від 2 вересня 2014 р. № 1668-VII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1668-18>

О.М. Левченко,

к.е.н., доцент

УП ВНЗ «Центрально-Європейський університет»

СУЧАСНІ ПАРАДИГМИ ФОРМУВАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Доцільно зазначити, що в сучасних умовах господарювання розглядають не лише потенціал підприємства, а відповідно роблять наголос на «ринковому потенціалі». Як економічна категорія «ринковий потенціал», практично розглядається в контексті різних економічних дисциплін, хоч єдине визначення щодо вказаної категорії в літературі відсутнє.

Теорія «ринкового потенціалу» містить різні погляди авторів щодо сутності, змісту та структури ринкового потенціалу підприємства.

Однак, в ході досліджень не виділені такі перспективні та достатньо необхідні риси щодо фінансової самостійності і самодостатності компаній, що визначаються станом і рівнем розвитку бюджетного потенціалу суб'єктів господарювання.

Бюджетний потенціал формується в процесі взаємодії фінансових потоків, що мають різні джерела утворення і функціональне призначення: власний, залучений та запозичений.

Залежно від рівня бюджетного потенціалу компанії необхідно коригувати дії його управлінського персоналу, з огляду на галузеві особливості формування потенціалу підприємств, їх специфіки технологічних процесів, особливостей організації виробництва, відмінностей в характеристиках кінцевого продукту та ресурсів для його виробництва, відмінностях ринків збуту, вимог податкового законодавства, поведінці ДФС України в особі її ДПІ щодо неправомірного втручання в господарську діяльність під любым приводом, та взаємовідносин з обслуговуючими банками, з огляду на влаштований банкопад в 2013-2016 роках, що супроводжувався втратою значних коштів бізнесу, а найголовніше це втрата ймовірного судового захисту інтересів бізнесу, якщо виступає відповідачем ДФС України чи Фонд гарантування вкладів населення.

За таких причин ринкові позиції та ринковий потенціал господарюючого суб'єкта втрачається дуже швидко, по відношенню до процесу щодо досягнення та утримання завойованих вже ринкових позицій – долі ринку (7 місце), або ж гіршої ситуації – втрати можливості здійснювати діяльність – протягом 2 років.

На сьогодні в Україні встановилась хибна практика безвідповідальності посадових осіб державних органів за їх бездіяльність або діяльність з явними перевищеннями посадових повноважень – практично прийшли до практики «рейдерства державних органів»:

☞ зі сторони ДПІ, коли податкові декларації не визнаються податковою звітністю без зазначення причин такої відмови, та пропозицією подати нову декларацію, що буде з явним порушенням строків її подання, і як наслідок – застосування штрафних санкцій. Ручне втручання працівників ДПІ в систему електронного адміністрування ПДВ є неприпустимим, коли декларація вилучена з СЕА поновити її в системі неможливо, навіть тоді коли є рішення вищестоячого органу ГУ ДФС України згідно ст. 56 ПКУ про скасування неправомірного рішення ДПІ. Питання 1,4 млн. грн. є невіршеним з липня 2015 року до теперішнього часу – квітень 2017 року на всіх рівнях фіскального органу – ДПІ - ГУ ДФС України – ДФС України. В даному разі подано позов до адміністративного суду, але

засідання по розгляду позову призначено аж на червень 2017 року, тобто через півроку подачі позову. Ось така оперативність розгляду судових справ щодо неправомірних дій працівників ДПІ;

- зі сторони Фонду гарантування вкладів фізичних осіб не виконання повернення помилково зарахованих коштів суб'єкту господарювання, коли банк знаходиться в процедурі тимчасової адміністрації, а не процедурі ліквідації, навіть тоді коли були прийняті платіжні доручення в сумі 1,6 млн. грн. на перерахування коштів платнику в зворотному напрямі;
- розгляду судами справ без винесення рішення на користь суб'єкта господарювання в найкоротший термін, з метою дотримання вимог діючого законодавства. В нас іде перекидання справ з суду першої інстанції до суду апеляційної інстанції, яка повертає на розгляд до першої інстанції і так практично з липня 2015 року по квітень 2017 року. Вирішення питання повернення коштів в суді так і не відбулося до теперішнього часу - два роки згаяного часу та марних надій на позитивне вирішення питання в судовому засіданні.

Ринковий потенціал в сучасних умовах є однією з найважливіших динамічних характеристик компанії. Це стосується позиції компанії у зовнішньому та внутрішньому середовищі та використовується для проведення оцінки її діяльності за відповідні звітні періоди. Сучасна підприємницька діяльність може бути успішною тільки за умови диверсифікації та багатопрофільності виробничо-господарської, торгівельно-збутової та діяльності в сфері послуг. Чим диверсифікованіша діяльність підприємства, тим вища його конкурентоспроможність, тим оперативніше й пластичніше воно реагує на динаміку та виклики сучасного ринку.

Практика доводить, що сьогодні на перший план виходить не продукт компанії, а її оперативні дії у різних зонах ділової активності щодо інших господарюючих суб'єктів та контролюючих державних органів, які працюють сьогодні не достатньо оперативно та професійно та з явним перевищенням посадових повноважень, що вкрай негативно позначається на діяльності підприємств, установ та організацій – незаконне вилучення більше 3,0 млн. грн.

Викладений матеріал, тільки окреслив проблематику бюджетного потенціалу компаній, але дозволяє обґрунтувати наступні висновки:

1. Основи безвідповідальності працівників державної сфери криються в прийнятих законах та нормативних актах, які явно суперечать Конституції України.

2. Відсутність практичної відповідальності за прийняття будь-якого рішення, що суперечить законодавству або виходить за межі повноважень контролюючого органу, встановлених ПКУ або іншими законами України.

1. Матеріали управлінського аудиту діяльності компанії «СФГ» за 2014-2016 роки.

І.М. Ліннік,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»

А.Ю. Погребняк,
*к.е.н., ст. викладач,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря
Сікорського»*

НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Ринкове середовище вимагає постійного вдосконалення системи функціонування підприємства. Щоб зберегти свої конкурентні позиції на ринку, підприємству необхідно постійно підтримувати конкурентні переваги. Основний спосіб їх отримати - це стати більш ефективним за рахунок використання заходів щодо поліпшення своєї власної діяльності та підвищення їх ефективності, послабити пряму конкуренцію, змінити ринкове середовище. Так, як для реалізації двох останніх напрямів, підприємству необхідно залучати значні ресурси, то оптимальним та вагомим значенням у його діяльності буде реалізація першого напрямку – підвищення власної ефективності.

Під ефективністю виробництва доцільно розуміти загальні результати і відображення кінцевих результатів з використанням робочої сили та засобів і предметів праці протягом певного проміжку часу[2].

Виробничий процес для будь-якої бізнес-одиниці проводиться на основі правильної взаємодії трьох факторів: персоналу, праці і предметів праці. У разі використання наявних виробничих потужностей, бізнес-персонал виробляє суспільнокорисну продукцію або надає послуги.

Основна проблема, підвищення ефективності полягає у забезпеченні найкращого результату для кожної одиниці витраченої праці, матеріального, фінансового та інших ресурсів. Таким чином, на макрорівні критерієм ефективності діяльності підприємства є зростання продуктивності праці.

Кількісне вираження цього критерію продемонстровано на основі показників економічної ефективності. Яка включає в себе наступні групи показників: загальні показники економічної ефективності, показники ефективності використання людської праці, показники якості продукції, показники ефективності використання основних засобів виробництва та ін. Під основними факторами щодо покращення ефективності виробничої діяльності підприємства слід розуміти покращення технічного рівня, покращення системи управління, виробництва, якості ресурсів.

Всі заходи, які сприяють зростанню економічної ефективності варто поділити на 3 напрями [1]: управління ресурсами та витратами на підприємстві; розвиток та покращення операційної діяльності; поліпшення системи управління на підприємстві.

До першої групи можна віднести наступні дії та заходи, щодо покращення ефективності діяльності: дії щодо покращення поточної діяльності підприємства, зниження загальної ресурсоемкості підприємства, підвищення продуктивності праці.

До другої доцільно віднести такі дії та заходи: підвищення конкурентоспроможності продукції, вдосконалення результатів діяльності та впровадження результатів НТП в операційну діяльність підприємства тощо.

Щодо третьої групи, то необхідно проводити заходи, які б сприяли мобілізації зовнішніх та внутрішніх факторів підприємства.

Проаналізувавши дані дії та заходи щодо поліпшення ефективності діяльності, то можна сказати, що всі вони є взаємозалежні [2].

Значенням проблеми ефективності виробничої діяльності підприємства є те, щоб забезпечити на кожну одиницю ресурсів (витрат) максимально можливе збільшення обсягу виробництва.

З цієї причини, єдиний критерій ефективності діяльності підприємства є збільшення продуктивності праці.

Аналізуючи групу показників ефективності функціонування, підприємствам бажано дотримуватися деяких основних принципів, а саме: відображення ефективності всіх наявних ресурсів; можливість використовувати різні показники ефективності управління виробництвом організації; забезпечити взаємозв'язок критерію та системи конкретних показників ефективності діяльності [3].

Отже, ефективність операційної діяльності підприємства - це комплексне поняття, яке відображає кінцеві результати використання ресурсів за певний проміжок часу, основною особливістю яких може бути необхідність досягнення мети виробничо-господарської діяльності з мінімальними витрати на оплату праці.

Успішна реалізація стратегії розвитку забезпечує реалізацію ефективної та конкурентоспроможної діяльності підприємства.

Проблема покращення ефективності господарської діяльності підприємства полягає в тому, щоб забезпечити максимально можливий результат на одиницю витрачених ресурсів.

Основними факторами для підвищення ефективності діяльності підприємства є підвищення технічного рівня, поліпшення управління, виробничих і кадрових змін в обсязі і структурі виробництва. Тільки раціональне використання усієї системи забезпечить адекватний темп зростання ефективності виробництва.

1. Отенко В.І. Формування аналітичного інструментарію оцінки ефективності діяльності підприємства / В.І. Отенко // Бізнес Інформ. – 2014. – № 5.

2. Погребняк А. Ю. Напрями удосконалення методичних підходів до оцінки ефективності механізму антикризового управління на підприємствах машинобудування / А. Ю. Погребняк // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». – 2014. – Випуск 7. – Частина 3. – С. 162-167.

3. Тульчинська С.О. Організація ефективного використання запасів / С.О. Тульчинська, Д.О. Ліндаєв // Актуальні проблеми економіки і управління. Зб. наук. пр. молодих вчених. Вип. 10. – 2016 р. URL <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/41556>

4. Тюленєва Ю.В. Проблеми забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств та шляхи її підвищення / Ю. В. Тюленєва, Н.В. Кобцов // Сучасні проблеми економіки і підприємництва [Текст]: Збірник наукових праць. – Випуск 13. – Київ: ІВЦ Видавництво «Політехніка», 2014. – С. 202 – 205

К.Є.Максим,
*студентка факультету прикладної математики,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

ПРОБЛЕМА УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ПОДАТКІВ В УКРАЇНІ

Сьогодні для населення України характерне ухилення від сплати податків і приховування реальних доходів. Подібна ситуація обумовлена відсутністю соціальної справедливості в системі оподаткування. Спостерігається розрив зв'язку між соціально-економічною політикою і оподаткуванням та абсолютизація економічної функції податків. Але відхід від податків неминуче обертається дефіцитом бюджету - з одного боку, і неспокійним сном платника податків - з іншого. Ухилення від сплати податків це - ті чи інші цілеспрямовані дії платника податків, які дозволяють останньому зменшити або взагалі уникнути його обов'язкових виплат в бюджет, вироблених ним у вигляді податків, зборів, мит та інших платежів.[1, с.413-414]

Використання податкових пільг і лазівок є одним з найпоширеніших способів ухилення від оподаткування. Лазівки з'являються у два способи: навмисно закладаються у проекти податкових законів розробниками, які підтримують інтереси окремих груп, або вносяться членами парламенту під час голосування. Також недосконалість податкового законодавства є однією з причин виникнення лазівок. Податкові пільги розділяють на вилучення, знижки і податкові кредити. Податкові пільги надаються фізичним і юридичним особам. Держава, підтримуючи подібну систему пільг, переслідує певну мету: підвищити рівень соціального захисту громадян, підтримати розвиток виробництва і малого бізнесу. Податковий кредит – це сума, на яку платник податку має право зменшити податкові зобов'язання звітного періоду.[2, с.62]

Окремо слід виділити податковий арбітраж – різновид податкової лазівки, що передбачає випадки оподаткування різних об'єктів і платників податків за податковими нормами інших держав. Розглянемо таку легальну податкову оптимізацію, побудовану на податковому арбітражі на прикладі Apple "DoubleIrish".[3] iPad та iPhone виробляються в Китаї, звідки вони відправляються у всі країни світу на продаж. Продажі відбуваються за двома схемами. Коли продукція продається не в США, гроші від продажів надходять до першої ірландської дочірньої компанії. Дохід від продажів в США обкладається федеральним податком в 35%. Аби уникнути цього, компанія переводить гроші другій ірландській дочірній компанії у вигляді виплати роялті (відрахування за патенти, оформлені на дочірню компанію в Ірландії). Це знижує розміри прибутку, що проходить через податкову систему США. Ця дочірня компанія володіє всіма авторськими правами на і-продукти. Використовуючи особливості ірландського законодавства, прибуток цієї компанії можна переводити в будь яку точку світу і вона не буде обкладатись податками. Доходи від продажів у Європі нараховуються дочірній компанії №1. Наступний етап полягає у тому, що ірландська компанія №1 переводить всі свої кошти до дочірньої компанії в Нідерландах. Завдяки угоді про уникнення подвійного податкообкладання між Ірландією та Нідерландами, переведення грошей з одної країни в іншу за деякими позиціями не обкладається податками. Apple уникає податків переправляючи їх через Нідерланди. Одночасно, ірландська компанія №2 переводить всі кошти в офшори в Белізі, Віргінських островах, тощо, де вони не обкладаються податками. Далі нідерландська компанія перенаправляє всі прибутки назад в Ірландію, в

дочірню компанію №2, яка перераховує прибуток в офшор. І як результат маємо 0% податків.

Слід розглянути докладніше що ж таке офшорні зони. Це держава або територія, де законодавство дозволяє реєстрацію юридичних осіб, звільнених від податків, або таких, що володіють значними податковими пільгами. Як правило, звільнення від податків досягається при виконанні певних умов – найчастіше при отриманні прибутку за межами цієї держави або території. Офшорні зони отримують кошти в бюджет не від податків, а від фіксованих щорічних зборів за продовження компанії. Як правило, офшорні фінансові центри – маленькі держави з невисокою чисельністю населення, тому надходжень до бюджету від оплати щорічних зборів цілком достатньо для підтримки високого рівня життя в країні. Зони офшорні вельми різноманітні, і слугують різним цілям індивідуальних підприємців і корпорацій. Але, в будь-якому випадку, варто відзначити, що офшорні фінансові центри з хорошою репутацією відіграють законну і істотну роль в міжнародній торгівлі, а їх безподаткова структура дозволяє оптимізувати фінансові потоки і управління ризиками.

Розглянемо деякі методи ухилення від оподаткування:

- *нелегальна діяльність* є одним з найпоширеніших видів ухилення від оподаткування. Сюди відноситься діяльність з надання послуг та виробництва товарів, що передбачає повну несплату всіх податків і зборів;

- *фальсифікація обліку*. Під цю категорію підпадають види ухилення пов'язані з приховуванням доходу, піддробкою документів, недодержанням порядку реєстрації або зберігання грошових коштів. Також поширеним є формальне збільшення числа співробітників (формальне зарахування на роботу інвалідів з метою отримання пільг).

Варто зазначити, що підвищення податкової культури населення та зниження масштабів ухилення від сплати податків – це двосторонній процес. Його результат буде залежати не тільки від самих платників податків, але багато в чому і від ініціатив, які виходять від органів влади. І коли діалог між державою і платниками податків буде приймати не форму протистояння, а форму конструктивної взаємодії, рівень розвитку системи оподаткування в Україні і її ефективність підніметься на якісно інший рівень.

1. Фінанси: Оксфордський толковий словник: Англійсько-російський. М.: Весь мир, 1997. - 413-414 с.

2. В. Вишневецький, А. Веткін. Відхід від сплати податків: теорія і практика. Донецьк: Монографія ІНАН України, Інститут економіки промисловості, 2003. - 10, 62 с.

3. Офіційний сайт BakerTilly - <http://www.bakertilly.ua/>

4. І.Г. МінінТіньовий сегмент податкового простору та шляхи його легалізації. Журнал "Ефективна економіка". 2015 №8, <http://www.economy.nayka.com.ua/>

І.В. Маркітаненко,

*студентка ФПМ,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

МОДЕЛІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

Система корпоративного управління – це організаційна модель, яка відображає специфіку організації та управління корпораціями, забезпечує їх функціонування, шляхом узгодження цілей зацікавлених сторін. З іншої сторони, система корпоративного управління необхідна для регулювання зв'язків між менеджерами та власниками компаній[1].

Основний критерій типізації моделей корпоративного управління ґрунтується на поняттях інсайдерського та аутсайдерського управління. Таким чином, виділяють дві основні моделі: американську (аутсайдерська) та німецьку (інсайдерська). Типові регіони поширення першої моделі: США, Великобританія, Австралія, Канада, Нова Зеландія, другої – країни Центральної Європи, Скандинавські країни, Німеччина, Бельгія, Франція[1]. В аутсайдерських моделях, як можна побачити з назви, переважають механізми зовнішнього (ринкового) корпоративного контролю над менеджментом акціонерного товариства, саме тому для забезпечення необхідних прав та законних інтересів інвесторів та акціонерів проводиться моніторинг управління. Хоча в дійсності реальний контроль над корпорацією отримують менеджери. Така ситуація склалася, по-перше, через роздріб і дисперсність акціонерної власності, по-друге, через труднощі в нагляді за діяльністю менеджерів та за акціонерним товариством в цілому. Завдяки цим особливостям і водночас недолікам, менеджери починають діяти у власних інтересах, подекуди всупереч інтересам власника. Структура органів управління американської моделі однорівнева, тобто управління здійснюється радою директорів (виконавчих та незалежних). Характерними рисами американської моделі є висока інформаційна прозорість та високий ступінь саморегулювання. Держава залучається до врегулювання ділових справ акціонерного товариства переважно при невдачах. Основна діяльність та інвестування здійснюються через високоліквідний фондовий ринок, вплив банку також обмежений.

В інсайдерській німецькій моделі принципово відмінна ситуація. Банки є довгостроковими акціонерами корпорацій, постійне представництво банків в раді директорів. А відтак, фінансовий ринок не такий значущий, як в американській моделі. В меншій кількості спостерігаються рейдерство, грін-мейл та подібні явища через переважання банківського сектору та високу концентрацію власності, що означає переважну приналежність акцій одному власнику. За даними досліджень, в більш ніж 71% акціонерних корпорацій власник контролює більше 50% акцій, причому в 35% акціонерних корпорацій всі 100% акцій підпорядковуються єдиному власнику[3].

Структура німецької моделі включає два рівні: наглядовий (до складу наглядової ради, входять представники та власники корпорації) та виконавчий (управлінський), де члени призначаються наглядовою радою на 5-ти річний термін. У Голландії створюються подвійні ради в управлінні корпораціями, але без участі службовців, у Швеції - однопалатні за участю службовців, у Японії до складу 80% рад входять тільки керівники[2]. Особливості німецької моделі – орієнтованість на банк, сконцентрованість володіння акціями, високий рівень залучення робітників до управління компанією, гідне представлення та захист їх

інтересів. В плані корпоративної етики німецька модель притримується більш партнерських відносин, з меншим спрямуванням на конкуренцію ніж в американській моделі. Однак, менша прозорість інформації, що утворюється внаслідок дотримання компаніями довгострокових цілей, адже залучення капіталу інвесторами нижче, порівняно з американською моделлю.

Серед інших моделей корпоративного управління виділяють японську. Як і в німецькій моделі, в ній роль основного акціонера відіграє банк, концентрація власності та перехресне володіння акціями. Відрізняється склад елементів моделі. До неї входять банк (основна внутрішня ланка-акціонер), і з'являється фінансово-промислова сітка (кейрецу). Незвичною в японській моделі є висока концентрація власності при значній її роздробленості, що втілюється завдяки кейрецу: формування фінансово-промислових об'єднань шляхом постійної циркуляції, обміну акціями між акціонерами, фактично без продажу, тобто забезпечується висока взаємопов'язаність компаній через перехресне володіння акціями. Відсутня у всіх попередніх і характерна для японської моделі – система довічної служби. Принципи єдності з корпорацією та активна участь у її справах, внесення важливих новаторських пропозицій зі сторони працівників позитивно відображається на роботі підприємства. Більшість співробітників переважну частину свого життя присвячує, служінню одній корпорації. Така політика керівництва приносить свої плоди: у персоналу зростають родинно-колективні відношення, рівень відповідальності і старанності (адже ти постійно тут працюєш) і залучення до такої ж поведінки наступне покоління. Свого роду корпоративна культура Японії. Нестача уваги до дрібних акціонерів, прибутковості, інформаційної прозорості, потужних інституційних інвесторів, занадто повільні реформи та зміни - основні «мінуси» даної моделі. Українська модель – це сукупність елементів німецької та американської моделей. В управлінні є риси німецької моделі: основне фінансування здійснюється банком, концентрація власності, брак інформаційної прозорості (один із недоліків нашої системи).

Всі три схеми в чомусь є схожі, в чомусь мають свої відмінності. Якщо німецька та японська моделі схожі за основним способом фінансування(банк) та строком інвестування (довгострокові інвестиції), то в цих аспектах американська модель зовсім протилежна. А у питаннях вартості капіталу, його ліквідності та оплати праці найперше місце займає саме вона через високу конкуренцію та спрямування на фондові ринки.

1. Модели корпоративного управления [Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://www.grandars.ru /college/ekonomika-firmy /korporativnoe-upravlenie.html>

2. Типология моделей корпоративного управления [Електронний ресурс].- Режим доступу:http://uchebnikionline.com/menedgmen/korporativne_upravlinnya_-_ignatyeva_ia/tipologiya_modeley_korporativnogo_upravlinnya.htm

3. Сравнительный анализ моделей корпоративного управления [Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/sravnitelnyy-analiz-modeley-korporativnogo-upravleniya>

К.Д. Ніколаєва,

студентка ФАКС

Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗРОБКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Інвестиційна стратегія – система довгострокових цілей інвестиційної діяльності підприємства, що визначаються загальними завданнями його розвитку та інвестиційної ідеологією, а також вибір найбільш ефективних шляхів їх досягнення. Вона є ефективним інструментом перспективного управління інвестиційною діяльністю підприємства, являє собою концепцію її розвитку. Необхідність розробки інвестиційної стратегії підприємства визначається змінами умов зовнішнього і внутрішнього середовища [1].

В процесі розробки інвестиційної стратегії підприємства підготовку і прийняття стратегічних інвестиційних рішень забезпечують такі основні принципи: принцип інвайронменталізму, поєднання, інвестиційної підприємливості та комунікабельності, інвестиційної гнучкості і альтернативності, інноваційний принцип, принцип мінімізації інвестиційного ризику, принцип компетентності, з умови відповідності [2; с184].

Базовими стратегіями операційної діяльності підприємства, реалізацію котрих забезпечує інвестиційна стратегія, є: обмежений ріст, прискорене зростання, скорочення (стиснення), поєднання (комбінування).

Стратегію обмеженого зростання використовують підприємства зі стабільним асортиментом продукції і виробничими технологіями, слабо піддаються впливу науково-технічного прогресу.

Стратегію прискореного зростання вибирають підприємства на ранніх стадіях свого життєвого циклу, що функціонують в динамічно розвиваються, які піддаються сильному впливу науково-технічного прогресу.

Стратегія скорочення (стиснення) характерна для підприємств, що знаходяться на останніх стадіях свого життєвого циклу, а також у фазі фінансової кризи.

Стратегія поєднання (комбінування) використовується найбільшими підприємствами з широкою галузевою і регіональною диверсифікацією інвестиційної діяльності. Вона об'єднує в собі різні типи приватних стратегій стратегічних зон господарювання або стратегічних господарських центрів[3; с10-12].

Процес розробки інвестиційної стратегії організації здійснюється за наступними етапами:

1. Аналіз нинішньої загальної, функціональної та інвестиційної стратегії організації, вивчення інвестиційних намірів і очікувань на відповідність організаційної місії.

2. Дослідження факторів зовнішнього інвестиційного середовища і кон'юнктури інвестиційного ринку.

3. Оцінка сильних і слабких сторін організації, що визначають особливості її інвестиційної діяльності.

4. Формування стратегічних цілей інвестиційної діяльності організації.

5. Аналіз стратегічних альтернатив і вибір стратегічних напрямків і форм інвестиційної діяльності.

6. Визначення стратегічних напрямків формування інвестиційних ресурсів.
7. Формування інвестиційної політики по основних аспектах інвестиційної діяльності.

8. Розробка системи організаційно - економічних заходів щодо забезпечення реалізації інвестиційної стратегії.

9. Оцінка результативності розробленої інвестиційної стратегії [3].

Формування стратегічних цілей, аналіз стратегічних альтернатив, вибір стратегічних напрямків і форм інвестиційної діяльності, визначення стратегії формування інвестиційних ресурсів, а також формування інвестиційної політики є найважливішими етапами розробки інвестиційної стратегії підприємства.

Стратегічне управління інвестиційною діяльністю має цільовий характер, тобто передбачає постановку і досягнення певних цілей. Будучи чітко вираженими, стратегічні інвестиційні цілі стають потужним засобом підвищення ефективності інвестиційної діяльності в довгостроковій перспективі, її координації та контролю, а також базою для прийняття управлінських рішень на всіх стадіях інвестиційного процесу.

В сучасних умовах господарювання інвестиційна стратегія стає одним з визначальних чинників успішного і ефективного розвитку підприємства.

Розроблена інвестиційна стратегія:

- забезпечує механізм реалізації довгострокових загальних і інвестиційних цілей майбутнього економічного і соціального розвитку підприємства;

- дозволяє максимально використовувати інвестиційний потенціал і активно маневрувати інвестиційними ресурсами;

- забезпечує можливість швидкої реалізації нових перспективних інвестиційних можливостей, які неминуче виникають в процесі змін факторів зовнішнього ринкового інвестиційного середовища;

- дозволяє прогнозувати можливі варіанти розвитку зовнішнього інвестиційного середовища і зменшити вплив негативних факторів на діяльність підприємства;

- визначає відповідну політику інвестиційної діяльності в рамках реалізації найбільш важливих стратегічних інвестиційних рішень тощо [2].

Розроблена інвестиційна стратегія є однією з базисних передумов стратегічних змін загальної організаційної структури управління підприємством та його організаційної культури.

1. Губський Б. В. Інвестиційні процеси в глобальному середовищі – К., 2008, с. 116

2. Лахметкіна Н.І. Інвестиційна стратегія підприємства // КНОРУС.-М.: 2006.-184с.

3. Бясов К.Т. Основні аспекти розробки інвестиційної стратегії організації // Фінансовий менеджмент 2008 - №4

І.Ю. Осадча,

*студентка РТФ,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

На даний момент часу основною проблемою стає проблема ефективної діяльності на майбутній період, яке постає у сучасних умовах господарювання перед підприємствами, які безпосередньо функціонують на ринку. Підприємства змушені адаптуватись до змін, а ще краще випереджати ринок в цілому. В умовах конкуренції підприємство повинно мати свою стратегію прогресу.

Актуальність теми. Непередбаченість зовнішнього оточення підприємства спричиняє необхідність постійних змін ціннісних орієнтацій на перспективу стратегічного прогресу. Підвищення конкурентної боротьби на ринку показує нові вимоги перед стратегічним плануванням, розвитком та подальшої діяльності підприємства.

Одним із передових заходів встановлення та саме досягнення цілей підприємства, які мають відрізняються від інших певною новизною, є інноваційна стратегія. Особливістю процесу формування інноваційної стратегії є створення системи нововведень, яка полягає в тому, щоб забезпечити впровадження нових, сучасних виробів і забезпечити конкурентні переваги на ринку та підвищувати якісні характеристики діяльності підприємства. Головною метою інноваційної стратегії є запобігання розпаду науково-інноваційної сфери і побудова нормальних умов для повної технічної адаптації та звикнення до технологічних інновацій у всіх сферах господарської діяльності, надання структурно-технологічної передумови як на рівні підприємства, так і економіки в цілому.

Стратегія підприємства – це упорядкована в часі система пріоритетних напрямків, форм, методів, засобів та прийомів повного використання ресурсів, науково-технічних та виробничо-збутових потенціалів підприємства з метою вирішення поставленого завдання та підтримання конкурентної спроможності[3]. Стратегічне управління підприємства є повністю надважливим тому, що полягає у використанні саме нових напрямків прогресу підприємства свого прогресу. В умовах динамічної конкурентної боротьби і швидко мінливої ситуації підприємства повинні не тільки зосереджувати увагу на внутрішньому стані справ, але і довгострокову стратегію поведінки, яка б дозволяла б устигати за змінами, що відбуваються в їхньому оточенні.

Але прогрес основної теорії та методології планування методів стратегічного управління в новітніх умовах розвитку ринкової економіки в Україні потребують проведення подальших досліджень. Планування стратегії прогресу починається з визначення того, на що розраховує підприємство, в якому напрямку буде рухатись. Компанії без стратегічного бачення невпевнені в тому, якої мети вони мають досягти.

Стратегічне бачення і місія завжди вкрай індивідуальні. Вони відокремлюють одне підприємство від іншого і наділяють його власними відмінними рисами, напрямом діяльності і шляхом розвитку. Загалом процес формування та реалізації стратегії розвитку в залежності від ефективності управління підприємством має містити в собі такі основні етапи:

1) визначення основного підходу до формування стратегії розвитку підприємства;

- 2) вибір найоптимальнішого стилю стратегічного управління;
- 3) формулювання стратегічного бачення та місії підприємства;
- 4) постановка цілей, інтерпретація бачення в конкретні орієнтири;
- 5) безпосередня розробка стратегії розвитку підприємства;
- 6) впровадження та реалізація стратегії розвитку підприємства;
- 7) оцінка діяльності, відслідкування та корегування на всіх етапах. Сучасні стратегії підприємств у конкретній сфері відображають процеси, які в ній відбуваються. При цьому ринок і конкурентна боротьба впливають на стратегії підприємств, і навпаки. Стратегію відрізняють довгостроковість та впровадження інновацій (нововведень).

Основним завданням має бути надання впровадження інновацій та змін в організації шляхом розподілу ресурсів, адаптації до зовнішнього оточення, внутрішньої координації та передбачення майбутніх змін у діяльності, яке вирішує стратегія діяльності фірми. Стратегія – це довгий за часом, якісно визначений напрям прогресу підприємства, спрямований на закріплення його позицій та досягнення поставлених цілей[2]. Залежно від способів надання розвитку розрізняють такі види стратегії: - стратегія концентрованого прогресу – подальший прогрес підприємства забезпечується за рахунок удосконалення діяльності в межах освоєного ринку функціонування (ринкової ніші); - стратегія диверсифікованого розвитку – за рахунок диверсифікації діяльності та освоєння нових ринків збуту; - стратегія інтегрованого прогресу – за рахунок утворення нових структурних підрозділів, розвитку нових видів діяльності, застосування різноманітних форм інтеграції з своїми контрагентами[4].

Стратегія підприємства має постійно розвиватися та вдосконалюватися. Інколи не вдається повністю продумати усе до дрібниць, топу зміни повинні проводитись нога в ногу з часом. Завжди буде щось інше, на що потрібно звернути увагу, і в результаті цього відкриватимуться нові стратегічні рішення.

Підсумовуючи все сказане, можна зробити висновок, що стратегічне управління є комплексно-ситуаційним підходом до управління підприємством в цілому в умовах швидко змінюваного зовнішнього оточення. В основі управління підприємством лежить стратегічне управління його розвитком, суть якого полягає в розробці та реалізації стратегій, для досягнення цілей та місії.

1. Ансофф И. Стратегическое управление / И. Ансофф. – М.: Экономика, 1989. – 520 с.

2. Герасимчук В. Г. Развитие предприятия: диагностика, стратегия, эффективность / В. Г. Герасимчук. – Киев: Вицшашкола, 2006. – 256 с. 3.

1. З. Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент / Н. В. Краснокутська. – Київ: КНЕУ, 2003. – 235 с.

3. Мармаза О. І. Стратегічний менеджмент: траєкторія успіху. / О. І. Мармаза. – Харків: Основа, 2006. – 247 с.

Н.О. Пархоменко,

студентка ФАКС

Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»

ВИРОБНИЧО-ТЕХНОЛОГІЧНІ ПРОЦЕСИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ОРГАНІЗАЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АКГ

Галузь літакобудування належить до високотехнологічних галузей національної економіки. Її розвиток визначає можливість переходу до нового технологічного укладу і відповідно справляє істотний вплив на модернізацію економіки в цілому. Рівень розвитку літакобудування як галузі промисловості, що інтегрує у своїй продукції результати діяльності суміжних галузей національної економіки, є для будь-якої країни показником її науково-технічного розвитку і промислового потенціал. Хоча Україна має повний цикл розроблення, виробництва та експлуатації авіаційної техніки, що, здавалось би, дозволяє вийти в лідери, на сьогоднішній день, існує цілий ряд проблем виробничо-технологічного характеру, що спричиняють «заторможення» розвитку даної галузі. Як наслідок, перспективи швидкого економічного зростання поступово знижуються, а сучасне літакобудування залишається поза належною увагою.

Літальний апарат або будь-яку його деталь зазвичай можна виготовити за кількома варіантами технологічних процесів, що розрізняються між собою застосованим устаткуванням. На жаль, 80 відсотків виробничих потужностей давно потребують оновлення цього самого технологічного процесу. Це б забезпечило значне збільшення обсягів виробництва літальних апаратів.

На даний момент виробництво авіаційної техніки значно зменшилося. Для прикладу можна розглянути виробництво літаків Ан українськими авіа заводами 1991—2015 роки.

Однією з головних причин втримання розвитку даної галузі є зростання дефіциту кваліфікованих кадрів за рахунок низької в порівнянні з провідними світовими авіавиробниками заробітної плати на українських авіаційних заводах. Необхідно зауважити, що на даний час вживаються заходи, щодо збереження висококваліфікованих працівників основних робітничих професій галузі. Однак обсяг виробленої продукції, що припадає на одного працюючого, у вітчизняному авіабудуванні, поки що, становить менше 50 тис. гривень на рік, що у 20-30 разів менше, ніж в американських і європейських виробників.

Окремою проблемою є необхідність проведення тендерних процедур при здійсненні державних закупівель, що негативно впливають на діяльність підприємств галузі, уповільнюють (а іноді, – і унеможливають) виконання замовлень на виготовлення авіаційної техніки.

Добре видно стрімке зменшення кількості виготовлення літаків за останні 17 років (рис.1).

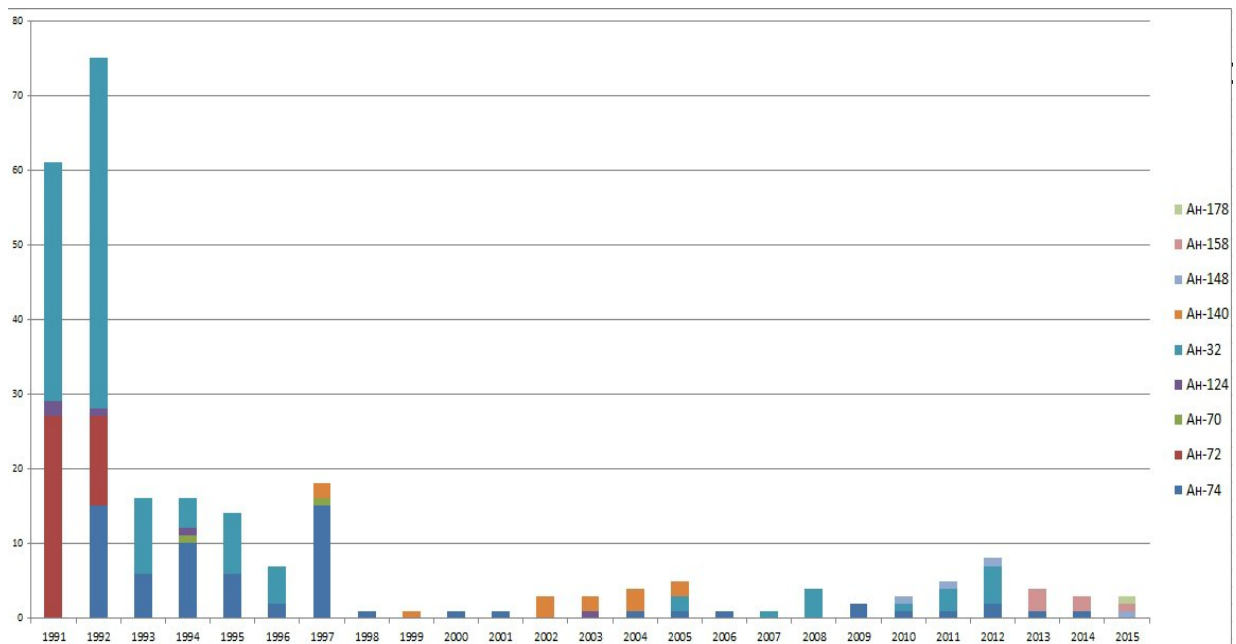

Рис. 1. Виробництво літаків Ан українськими авіазаводами 1991—2015 роки[3].

Поряд з необхідністю розширення виробничих потужностей існує проблема виявлення та використання існуючих резервів. До того ж українські підприємства галузі літакобудування не завантажені у повному обсязі, що не дає можливості отримувати максимальну віддачу, а також збільшує питомі постійні витрати.

Отже, необхідно провести повну модернізацію авіабудівних підприємств, для уникнення скорочення виробництва літальних апаратів. Необхідно привести до узгодженості нормативно-технічну базу проектування та виробництва авіаційної техніки в Україні з відповідною документацією провідних світових виробників цієї техніки і міжнародних організацій гальмували інтеграцію українського літакобудування у світову авіаційну промисловість. Зменшити відставань України в цій галузі від розвинутих іноземних держав, підвищити конкурентоспроможність продукції вітчизняної авіаційної промисловості.

1. Державне підприємство «Антонов» // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

2. Авіаційна промисловість України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>

3. Абібов А.Л., Бірюков Н.М., Бойцов В.В. Технологія літакобудування, 1982. .. — М.: — 551 с., ил.

4. Про розвиток літакобудівної промисловості в Україні [Текст] : Закон України від 12 липня 2001 р. № 2660–III // Відом. Верхов. Ради України. – 2001. – № 50. – Ст. 261.

А.Ю. Погребняк,

*к.е.н., ст. викладач,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

АНАЛІЗ НАЯВНОГО МЕХАНІЗМУ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ МАШИНОБУДУВАННЯ

Стан антикризового управління на підприємствах у ряді наукових публікацій [2; 3] запропоновано оцінювати його на підставі отриманих інтегральних результатів методик оцінки ймовірності банкрутства, в основі яких лежить зміна якісних фінансових показників таких як: ліквідність, фінансова стійкість, рентабельність, зобов'язання тощо. Інші фахівці [1; 4] вважають, що фінансові показники не в повній мірі відображають вплив саме наявності антикризового управління на підприємстві, а тому якість і стан необхідно оцінювати лише експертним шляхом. Ми погоджуємося з останніми, так як якість фінансової звітності за останні роки погіршилася і результатом такого погіршення виступають більше зовнішні фактори, аніж внутрішні, що призводить до появи та розгортання кризових явищ на підприємстві.

Розрахунки здійснені в попередніх дослідженнях констатують наявність кризових явищ на досліджуваних підприємствах та необхідність застосування механізму антикризового управління в різних видах його прояву, залежно від глибини кризи, факторів, що її обумовлюють та цілей підприємства. Управлінські заходи, реалізовані на досліджуваних підприємствах машинобудування представлені в табл. 1.

Таблиця 1.

Управлінські заходи, реалізовані на підприємствах машинобудування

Назва підприємства	Суб'єкт антикризового управління на підприємстві	Антикризові заходи, що здійснювались на підприємстві	Результат антикризової діяльності в період 2005-2014рр.
ПАТ «ЗАЗ»	Голова правління Заступник голови правління з економіки та фінансів Економічний відділ Директор з маркетингу	2007 -2012р.р. - різнопланова економія енергоносіїв; 2009-2010р.р. - реструктуризація; 2009-2012р.р. - впровадження процесно-орієнтованого управління; 2012 р. - призупинення діяльності у зв'язку з плановими профілактичними заходами	2005-2006р.р.; 2008р. - передкризова ситуація; 2007 р. - кризові на підприємстві явища відсутні; 2009 р.; 2011 р., 2013 р. - криза поточної платоспроможності; 2010 р.; 2012 р., 2014 р. - криза боргової платоспроможності

ПАТ «АК «Богдан Моторс»	Голова правління Заступник голови правління з економіки та фінансів	2005р.; 2011р. - реструктуризація; 2007 -2012р.р. - різнопланова економія енергоносіїв;	2005 – передкризова ситуація; 2006-2007 р.р. – кризові на підприємстві явища відсутні;2008 р.; 2011р. – криза поточної платоспроможності;2009 р.; 2012-2014 р.р. – криза боргової платоспроможності
ПрАТ «БАЗ»	Економічний відділ	2008 р. - реструктуризація; 2009р. - призупинення виробництва; 2012р. - призупинення діяльності у зв'язку з плановими профілактичними заходами	2005р.; 2007-2008р.р. – криза поточної платоспроможності; 2006 р. – легка криза; 2009-2014 р.р. – криза боргової платоспроможності
ПАТ «Часівоявірський автобус»	Голова правління Економічний відділ	2005-2006 р.р. - введення на заводі міжнародної системи якості ІСО 9001 ; 2007 -2012р.р. - різнопланова економія енергоносіїв; 2011р. – використання нових технологій у виробництві	2005р; 2008-2009р.р. – легка криза;2006-2007р.р. - передкризова ситуація;2010 р. - криза боргової платоспроможності;2011-2014 р.р. – криза поточної платоспроможності;

Джерело: Розроблено автором

Проведений автором аналіз [2; 3] дає підстави стверджувати, що результати діагностики кризового стану підприємств машинобудування констатують факт наявності чи відсутності кризових явищ, проте не дають відповіді про здійснення антикризових заходів, їх якість та ефективність.

Протягом аналізованого періоду на досліджуваних підприємствах здійснювались антикризові заходи, проте кризові явища мали місце, а, отже, можна стверджувати про їх недостатню ефективність. Причиною може бути різна сукупність факторів, здебільшого нестабільність зовнішнього, відносно підприємства, середовища; неефективний менеджмент; а також антикризові заходи та інші елементи механізму антикризового управління, визначені неправильно через необ'єктивні інструменти оцінки фінансового стану.

Виникає необхідність об'єктивної оцінки ефективності механізму антикризового управління на підприємствах машинобудування, обраних для практичної апробації теоретичних досліджень та визначення його особливостей в порівнянні з механізмом антикризового управління на інших промислових підприємствах. Крім того, в процесі оцінки варто зважати на вплив нефінансових показників. Також, суб'єктивний характер управлінських рішень, які є основою результативності кожного підприємства і які навряд чи можливо окреслити логікою фінансової звітності і відсутністю достатньої інформації про стан реалізації механізму антикризового управління на підприємствах машинобудування, зумовив вибір методу експертних оцінок. У даному випадку, можна погодитись з положеннями вчених, які зазначають, що аналіз процесів розв'язання задач

управління дозволяє виділити два види діяльності: алгоритмізовані дії, які реалізуються комп'ютерами, та «евристичні» дії, які реалізуються людиною[1;4].

Оскільки підприємство є складною динамічною і відкритою системою, то в процесі управління ним може виникати ряд нових факторів, зв'язків, які не були виокремлені, враховані і досліджені раніше. В деяких ситуаціях основні параметри стану системи (значення факторів, ступінь впливу одних факторів на інші) не завжди можливо оцінити кількісно, а іноді тільки якісно. Звісно, що характер зміни параметрів найчастіше невідомий, що значно ускладнює побудову кількісних математичних моделей.

Враховуючи вище сказане, при прийнятті рішень в таких ситуаціях не спрацює ряд методів, які базуються на використанні кількісних оцінок, або ж методи вибору найкращих альтернатив, сценарні методи тощо.

1. Мартиненко В. П. Стратегія життєздатності промислових підприємств: Монографія / Мартиненко В. П. — К. : Центр навчальної літератури. — 2006. — 328 с.

2. Погребняк А. Ю. Порівняльний аналіз методик оцінки ймовірності банкрутства у системі антикризового управління на підприємстві / А. Ю. Погребняк // Бізнес-Інформ. — 2014. — № 7. — С.344 - 353.

3. Погребняк А. Ю. Вибір комплексної оцінки ефективності механізму антикризового управління / А. Ю. Погребняк // Зб. наук.праць Академії муніципального управління «Теорії мікро-макроекономіки». — 2015. — Вип. 42. — С.146 - 158.

4. Сейсебаєва Н.Г. Проблеми відновлення виробничого потенціалу підприємств машинобудування / Н. Г. Сейсебаєва // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. праць / Наук. ред. І. Г. Манцуров. — К. : 2015. — Вип. 6 (169). — С. 130-133.

С.Д.Потапенко,

*к.е.н., доцент,
Державний вищий навчальний заклад «Київський національний
економічний університет імені Вадима Гетьмана»*

ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА У КОНТЕКСТІ ФУНКЦІЙ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЄЮ

Сучасний стан академічного розвитку теорії менеджменту у значній мірі обумовлений фундаментальними дослідженнями, які проводились на початку 20-ого сторіччя А. Файолем, Г. Емерсоном, Ф. Тейлором, Г. Фордом та іншими. У наш час менеджмент, як наука, має власний науковий інструментарій, виокремлено актуальні напрями її розвитку – стратегічний менеджмент, інформаційний менеджмент, інвестиційний менеджмент, фінансовий менеджмент, інноваційний менеджмент, антикризовий менеджмент, виробничий менеджмент тощо, проводяться наукові дослідження різноманітних аспектів теорії управління. У той же час, не зважаючи на активний розвиток прикладних застосувань менеджменту, не згасає зацікавленість до розвитку його фундаментальних основ. У науковій та навчальній літературі різними авторами постійно виконується уточнення формулювання задач менеджменту, його мети, визначення функцій та особливостей їх реалізації в сучасних умовах.

У доповіді пропонується розглянути низку популярних визначень функцій менеджменту з метою подальшого оцінювання якості менеджменту окремого підприємства. Така задача є актуальною для сучасного бізнесу оскільки якісний менеджмент є основною передумовою досягнення мети діяльності будь-якого комерційного підприємства – отримання прибутку. Виконуючи оцінювання рівня реалізації окремих функцій можна виконати оцінювання рівня реалізації менеджменту організації в цілому. Зокрема у [4] зазначено, що процес управління – це сукупність безперервних, послідовних, взаємопов'язаних дій по формуванню і використанню ресурсів організації для досягнення нею своїх цілей. Такі дії важливі для успіху організації і є функціями менеджменту. Таким чином, процес управління є загальною сумою всіх його функцій.

У період зародження теорії менеджменту до таких функції відносили: передбачення; організацію; розпорядництво; координування та контроль [5]. Такі функції є фундаментальними для багатьох підприємств і у певній мірі притаманні кожній організації.

На думку інших авторів сучасна концепція складу функцій менеджменту повинна бути дещо іншою і включати в себе: планування; організацію; керівництво; координацію та контроль [2]. Або, більш розгорнута класифікація, яку також можна зустріти у того ж автора: планування; організація; регулювання; координація; мотивація; керівництво; контроль. З такою думкою не можна погодитись, так як сучасні підприємства значно відрізняються за розмірами, рівнем технологій, сферою діяльності. Отже обирати кількість потрібних для організації функцій менеджменту дійсно потрібно індивідуально у кожному окремому випадку.

Дещо у зміненому стані пропонується визначати функції менеджменту у [3]. До функцій менеджменту автор, у своїй роботі, пропонує відносити: прогнозування; планування; керівництво; координацію та контроль.

Актуальним до вимог сьогодення можна вважати склад функцій менеджменту, який запропонований у [4]. Зокрема, таким функціями слід вважати:

планування; організацію; мотивацію; контроль; координацію та регулювання. Такий набір функцій найбільш повно відображає склад задач, які постійно потрібно вирішувати фахівцям підприємств високотехнологічних галузей, підприємств сфери інформаційних технологій, підприємств, що працюють у високо-конкурентному середовищі тощо. Найбільш розгорнутий перелік функцій менеджменту, серед робіт які розглядаються, можна зустріти у [6].

Нарешті, найбільш популярною, серед багатьох науковців, є класифікація функцій менеджменту, яка запропонована у [1]. До таких функцій автори відносять: планування; організацію; мотивацію та контроль. Такий перелік функцій менеджменту є актуальним для більшості сучасних підприємств.

Можна зробити висновок, що обрання потрібного переліку функцій менеджменту має істотний емпіричний характер, і у великій мірі спирається на особисті уподобання багатьох авторів. У будь-якому випадку необхідним є оцінювання результату виконання кожної функції менеджменту. Так як, у значній мірі, кожна з функцій менеджменту характеризується показниками, які мають якісну природу – то для виконання оцінювання виконання такої функції буде потребуватись застосування методів перетворення якісних показників у кількісний вираз. У такому випадку, за умови що кожна з функцій є рівноправною та вимірюється за шкалою від 0% до 100% - то інтегральна оцінка якості менеджменту підприємства може здійснюватись за шкалою: 0% – 25% - менеджмент організації знаходиться у критичному стані; 26% - 59% - незадовільний рівень менеджменту; 60% - 74% - задовільний рівень менеджменту; 75% - 89% - менеджмент у доброму стані; 90% - 100% - організації притаманний високоефективний менеджмент.

Надалі отриманні показники можуть використовуватись для прийняття виважених управлінських рішень стосовно розвитку системи менеджменту підприємства, формування тактичних та стратегічних планів розвитку організації.

1. *Мескон М.* ОСНОВЫ МЕНЕДЖМЕНТА / М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури. — М. : Издательство "Дело", 1997. — 704 с.

2. *Михалева Е. П.* Менеджмент : конспект лекций. – 2-е изд., перераб. и доп. / Е. П. Михалева. — М. : Юрайт, 2010. — 191 с.

3. *Орлов А. И.* Менеджмент. Учебник / А. И. Орлов. — М. : Издательство "Изумруд", 2003. — 298 с.

4. *Рульев В. А.* Менеджмент. Навч. посіб. / В. А. Рульев, С. О. Гуткевич. — К. : Центр учбової літератури, 2011. — 312 с.

5. *Файоль А.* Управление это наука и искусство / [А. Файоль, Г. Эмерсон, Ф. Тейлор, Г. Форд]. — М. : Республика, 1992. — 351 с.

6. Менеджмент (Современный российский менеджмент). Учебник / Авт. кол. Ф. М. Русинов, М. Л. Разу, В. А. Денисов и др.; Под ред. Ф. М. Русинова, М. Л. Разу. — М. : ФБК-Пресс, 1999. — 504 с.

Л.О. Роман,
*студент радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. Ігоря Сікорського*

СИСТЕМА МЕНЕДЖМЕНТУ ЯКОСТІ НА ОСНОВІ ЦИКЛУ ДЕМІНГА-ШУХАРТА

Система менеджменту якості – сукупність організаційної структури, методів, процесів та ресурсів, необхідних для загального керування якістю. Вона призначена для постійного покращення діяльності, для підвищення конкурентоспроможності організацій на вітчизняному та світовому ринках, також оцінює цю спроможність будь-якої організації [1].

Система менеджменту якості — це управлінський підхід до розробки алгоритму, за допомогою якого, продукція, що виготовляється підприємством, стає якісною. Тобто вона матиме високі споживчі властивості і покупці будуть вибирати саме цю продукцію серед інших аналогів. Існують схеми та принципи створення такого роду процесів, які вже стали основними на сьогоднішній день. [2]

Найвідоміший — цикл Демінга-Шухарта PDCA (планування-виконання-перевірка-вплив).

Основна суть системи менеджменту якості – це постійне покращення продукції. Саме за рахунок видалення усіх недоліків та розвитку бажаних властивостей продукту, він стає дедалі якіснішим для певного кола споживачів. Наступним питанням є те, що бізнес, який слугує плацдармом використання систем управління якістю, розглядається з деякою упередженістю. Мається на увазі, що усі ці закони досить складні та працюють в бізнесі з його комплексними структурами взаємозв'язку, а в повсякденному житті їх необхідність під питанням. Хоча, є приклади використання законів бізнесу в індивідуальному повсякденному житті із успішним результатом [3].

Цикл Демінга, взятий за основу створення багатьох сучасних систем менеджменту якості, по своїй логіці починається з планування. Але, для того, щоб хтось взяв ручку, лист паперу і почав планувати свою діяльність, необхідне звичайне людське бажання. Закон природи такий, що в будь-яка сфера діяльності схильна мати однорідні етапи. Якщо ми хочемо гідний результат, якість, то всі етапи перетворюються в цикл. Повторюючи одне й те саме багато разів, людина зможе з кожний раз виконувати його краще.[3]

Таким чином, діяльність змикається в один цикл. І цей природній цикл складається із наступних етапів:

1. Бажання. Перший і дуже важливий етап, він дає посилення в мозок заряд, що змушує думати, планувати діяльність.

2. Планування. Постановка цілі, формування плану дій для досягнення бажання.

3. Пошук ресурсів. Це оцінка своїх можливостей, можливостей навколишньої середовища, наявність ресурсів.

4. Дія. Це виконання плану з використанням ресурсів до отримання логічного результату дій.

5. Аналіз. Вивчення помилок, причин, що не так сталося, коли планувалось, покращення якості результату.[1]

Такий цикл можна назвати Життєвим циклом діяльності.

Багато великих відкриттів, багато відомих продуктів, якими зараз користується людство, були втілені в життя тільки через сильне бажання певних людей. Такими людьми можуть бути тими, хто дає запал діяльності компаній, ті,

хто можуть серед величезної маси даних, тільки ті дані, які допоможуть створити продукт з унікальними властивостями, користуючись власною інтуїцією. В циклі Демінга видно, що планування поєднано із пошуком ресурсів, але в даному випадку пропонується розділити цю дію на дві складові. Фактично, ми можемо призупинити будь-який з цих етапів і повернутись до попереднього, якщо у нас виникли сумнів з приводу реалізації всього циклу. Наприклад, ми можемо уточнити власне бажання і потребу, знайшовши протилежності в плануванні (дуже великі строки, дуже комплексна задача, дуже завеликі вимоги тощо). І так далі. А аналіз уже природнім чином повертає нас до порівняння отриманого результату із бажаним. У випадку, коли планування поєднано із пошуком ресурсів, цей етап стає дедалі складнішим і може вийти плутанина.[1]

Загальне планування має бути простим та зрозумілим, без опису детальних дій. Основна суть цього полягає у тому, що план не може змінюватись в ході реалізації діяльності.

Така ідея може стати основною для побудови системи менеджменту якості на підприємстві, із врахуванням усіх сучасних наукових розробок у сфері менеджменту.

1. Репин В. В. Процессный подход к управлению. Моделирование бизнес-процессов / В. В. Репин, В. В. Елиферов. – Москва: РЕА «Стандарты и качество», 2008. – 408 с.
2. Цикл Шухарта-Демінга [Електронний ресурс]. – 2008. – Режим доступу до ресурсу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Цикл_Шухарта_—_Демінга.
3. Цикл Демінга [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.up-pro.ru/encyclopedia/deming-cycle.html>.

Н.В. Рощина,

*к.е.н., доцент
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

В.Е. Мельничук,

*старший лаборант
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ЗАСТОСУВАННЯ СЕРВІСУ YOUTUBE В МАРКЕТИНГОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Одним із надзвичайно популярних відеохостингів у всьому світі є саме відеохостинг YouTube, в якому налічується понад мільярд відеофайлів. Переважно стрічки на YouTube, зроблені аматорами з використанням простих відеокамер або побутових записувачів, тобто вони не становлять інтерес для економічної сфери, адже ці відео є особистими. Проте частина професійних кліпів постійно примножується. Багато з них з'являються для інформування або реклами окремих продуктів та бізнес послуг. Отже, YouTube став активно використовуватися для онлайн-маркетингу.

Компанія comScore проводила маркетингове дослідження, згідно з яким користувачі в YouTube переглядають понад двох мільярдів відео на добу, що складає більш як третину усіх відеофайлів, які глядачі дивляться в мережі Інтернет. Google проаналізував, що глядач по середньостатистичній вибірці проводить в YouTube 168 хвилин на добу. Для порівняння у звичайному телебаченні по аналогічним показникам маємо значення 128 хвилин [1]. Близько 33% усієї Інтернет-активності припадає на інтернет-контент, 75% глядачів переходять на сайт після перегляду відео в YouTube. Чотири з п'яти користувачів Інтернету пам'ятають саме відеорекламу, а 64% споживачів більш прихильно відносяться до здійснення покупки після перегляду відеороликів на YouTube [2].

Все це дозволяє впевнено стверджувати, що YouTube зайняв місце одного із провідних маркетингових каналів в сучасному бізнес-середовищі.

За мінімальних інвестицій стрічки на YouTube можуть переглядатись великою аудиторією, що робить дану пошукову систему мультифункціональною для спеціалістів з маркетингу. Окрім того, відеомаркетинг активно застосовується у великому бізнесі - у вигляді звичної телевізійної реклами, проте реклама на телебаченні і час в ефірі вартують чималих коштів, що робить даний спосіб недоступним для невеликих компаній. Однак стратегії онлайн-маркетингу завдяки YouTube, можуть бути впроваджені як для великого, так і для малого бізнесу за рахунок онлайн-відео. Процедура розміщення відео на YouTube є безкоштовною, оскільки сервіс не має сплачувати за завантаження, збереження та демонстрацію стрічок, тому витрати залежать тільки від вартості знімання та подальшої обробки відео.

Із застосуванням відеохостингу з'являється нагода висвітлити велику кількість інформації в роликуневеликої тривалості і продемонструвати її в розважальному і пізнавальному форматі, разом із тим висвітливши запропонований товар або послугу. Компанія DoubleClick ще в 2006 році дослідила та систематизувала вигоди від відео-реклами в Інтернеті. Рекламні стрічки і справді не проходять непоміченими повз інтернет-глядачів, які зазвичай дивляться 60-70% їх загального обсягу [1]. Це відкриває значні економічні перспективи для наповнення ресурсів новою цільовою аудиторією.

Досягти позитивних результатів за допомогою відеохостінгу YouTube має можливість кожне підприємство - будь-якого розміру і спрямованості. Ріелтори широко використовують пошукову систему YouTube з метою представлення віртуальних рейдів цікавими клієнту об'єктами нерухомості, веб-розробники – аби проінструктувати користувачів щодо вирішення технічних питань без звернення до служби клієнтської підтримки, виробники або торгівельні підприємства демонструють ролики щодо особливостей застосування їх продукції.

YouTube - відмінний засіб поширення маркетингових повідомлень. Рекламодавні часто застосовують можливості YouTube для покращення впізнаваності своїх торгових марок. Топ-100 найбільш відомих світових брендів, в середньому публікують 78 роликів щомісяця, а бренди в сфері медіа – близько 500.[3] Ролики просувають бренд компанії в цілому, не вдаючись до експериментів. При цьому стиль звернення до споживача майже співпадає із тим, що використовується для продукування звичної реклами на телебаченні. Проте на практиці відеохостинг більш пристосований для трансферу повідомлень про торгову марку в порівнянні із щоденними роликами на телебаченні. У результаті досліджень Міллард Браун довів, що 82% користувачів впізнали торгову марку, а 77% запам'ятали товар через перегляд стрічки в мережі Інтернет. Можемо порівняти, результати телереклами становлять 54% і 18% відповідно [5]. Залучення до обміну записами в соціальних мережах піднімає роль даного відеохостінгу в сотні разів. На цьому будуються стратегії лідерів світового ринку.

Підсумовуючи, сервіс YouTube є потужним засобом для застосування в маркетинговій діяльності підприємств. У сучасних умовах він обов'язково має використовуватись для проведення рекламних компаній продукції, формування лояльності до брендів, клієнтської підтримки. Оскільки витрати на використання сервісу є мінімальними, він має бути активно задіяний як малими підприємствами, так і великими корпораціями.

1. Майкл Миллер YouTube для бізнеса. Эффективный маркетинг с помощью видео. Режим доступу:<http://www.litres.ru>, 330 арк.2012.

2. Successful Brands Use These 4 YouTube Marketing Strategies. Available at:<http://www.inc.com/samuel-edwards/successful-brands-use-these-4-youtube-marketing-strategies.html>

3. How the Top 100 Brands Use YouTube for Marketing. Available at:<http://concept5.com/how-the-top-100-brands-use-youtube-for-marketing/>

4. The demographics of YouTube, in 5 charts. Available at:<http://digiday.com/platforms/demographics-youtube-5-charts/>

5. Who's Watching YouTube?. Available at:<http://images.jobcentral.com/jcv2/chad/YouTube-One-Sheet.pdf>

М.О.Саленко,

*студент РТФ,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ І ПРОБЛЕМИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Вся історія людства, це історія його розвитку. Протягом багатьох століть і тисячоліть людина накопичувала знання, розвивала науки, підпорядковувала собі непокірну природу. Вона відкривала, навчався добувати і використовувати нові матеріали. Для своєї зручності людство вирубувало ліси, підривало гори, перегороджувала річки.

Для зростаючих вимог вона запускає все нові виробництва, вводить в життя все нові і нові продукти. Сьогодні показником рівня добробуту тієї чи іншої країни вимірюється рівнем її валового продукту, який припадає на душу населення. Успішною вважається зростаюча економіка з позитивною динамікою показників виробництва продукції, видобутку і переробки природних ресурсів.

І хоча людство досягло великого наукового і технічного розвитку воно залишається частиною природного середовища. Будь-яка сфера діяльності так чи інакше пов'язана зі взаємодією з природою. Ми беремо ресурси необхідні для життєдіяльності і виробництва, маємо житлові і будівельні об'єкти в природних ресурсах, повертаємо в природу продукти життєдіяльності і відходи виробництва. Без використання нових технологій нам легше підняти економічний рівень в країні, але це буде відкладати осадок на екологію нашої країни.

Актуальність проблеми полягає в тому, що якість природного середовища у все більшій мірі перетворюється в один із факторів економічного розвитку. Це обумовлює органічне поєднання виробничих і природоохоронних процесів в єдиному відтворювальному процесі, перехід до якісно нового, більш ефективного взаємозв'язку суспільства і природи. Інтенсифікація виробництва на основі досягнень науково-технічного прогресу при одночасному знятті екологічних проблем можлива лише на шляху формування і розвитку природоохоронної форми відтворення, яка виступає органічною складовою частиною інтенсивного типу відтворення. У той же час, вчені стверджують, що приблизно з 60-70-х років ХХ ст. зміни навколишнього середовища під впливом людини стали всесвітніми, тобто зачіпають всі без винятку країни світу, тому їх стали називати глобальними. Найбільш гострими з них є:

- 1.Зміна клімату Землі;
- 2.Руйнування озонового шару;
- 3.Транскордонний перенос шкідливих домішок і забруднення повітряного басейну;
- 4.Виснаження запасів прісної води і забруднення вод Світового океану;
- 5.Забруднення земель, руйнація ґрунтового покриву.

Тобто, зараз екологічні проблеми приймають загальносвітові масштаби і вимагають державного контролю і регулювання.

Я вважаю, що економічне зростання вимагає значної уваги, тому що суспільство прагне до розвитку і зростання внутрішнього валового продукту, а це впливає на навколишнє середовище(зазвичай з поганої сторони), всі прагнуть до економічного зростання, а для цього потрібно збільшити виробництво .

Цим питанням займаються країни на світовому рівні, адже багато країн, які використовують застарілі способи, погано впливають не тільки на свою країну, але і на інші.

Для вирішення багатьох проблем потрібна технічна, наукова та саме головне, я вважаю, матеріальна база, яку багато країн не мають.

Збільшити доходи країни, а саме збільшити темп економічного зростання без сильного впливу на середу вимагає дуже багато коштів.

В наш час багато країн прагнуть отримати швидкі економічні прибутки, не беручи до уваги стан екології, я вважаю цим питанням треба займатися в першу чергу, тому що незважаючи на кошти та прибуток, життя найцінніший ресурс, який людина повинна цінувати !

1. Чепурных Н.В., Новоселов А.Л., Дунаевский Л.В. "Экономика природопользования", Москва, "Наука", 2006г.

2. Природопользование, охрана окружающей среды и экономика: Теория и практикум: Учеб. пособие / Под ред. А.П. Хаустова. - М.: Изд-во РУДН, 2006. - С.36-234.

О.І. Смоленська,

студентка ФЕЛ

Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»

СИСТЕМА СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРОМИСЛОВОМУ РИНКУ В УМОВАХ ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

Постіндустріальні трансформації в суспільстві базуються на переході пріоритету від виробництва товарів до виробництва послуг (головним аспектом якого є інформація), що було спричинено науково-технічною революцією. Промисловий ринок, як організаційна структура для продажу товарів та послуг, існувала на всіх етапах розвитку виробництва. Стратегічне планування – це формалізований процес, який фокусується на основному призначенні організації та включає розробку і реалізацію комплексу взаємопов'язаних дій, що направлені на підсилення конкурентних позицій підприємства на ринку [1, ст.181]. Успіх підприємства, що працює на промисловому ринку, базується на стратегічному плануванні та оцінюється його ефективністю. Стратегічне планування не обмежується часовими рамками, а вимірюється відсотком досягнутих цілей.

Для забезпечення ефективності підприємства створюють систему стратегічного планування, що включає в себе такі елементи: 1) система планів; 2) процес планування; 3) підсистема прийняття рішень; 4) підсистема інформаційного забезпечення; 5) підсистема організаційного забезпечення та 6) підсистема управління стратегічного планування [1, ст.185].

Система планів - це набір документів, що включають вільний план (загальні цілі, стратегії та показники діяльності компанії), основні напрямки розвитку, перспективний план, маркетинговий план (інформація про товар, ринок збуту, розповсюдження), виробничий план (діяльність організації), спеціальні плани. Дані плани повинні мати механізм адаптації. Процес планування – це процес розробки планів, що потребує організації та формалізації. Головним аспектом процесу планування є досягнення синергетичного ефекту (сумарний результат не є арифметичною сумою часткових результатів). Існують такі види синергетичного ефекту: 1) продажу – різні товари використовуються на одному ринку, 2) оперативний – ефективне використання основних фондів підприємства (економія та знижки), 3) інвестиційний – спільне користування технологіями, матеріалами та інноваційними напрацюваннями, 4) менеджменту – використання досвіду при зміні умов. Підсистема прийняття рішень – формальні та неформальні моделі прийняття рішень, залежність між ефективністю та факторами, що впливають на ефективність. Підсистема інформаційного забезпечення – планування базується на об'єктивній інформації, що є основним критерієм постіндустріального суспільства. Інформація – це дані, що наповнені сенсом, за допомогою яких можна зменшити невизначеність при прийнятті управлінських рішень. Для того щоб плани були дієздатними інформація повинна бути адекватною, об'єктивною, репрезентативною, повною та несуперечливою. Підсистема організаційного забезпечення - застерігає від не реалізації цілей. В загальному організаційне забезпечення об'єднує такі види: правове – порядок та межі планування, матеріально-технічне, інформаційне та методологічне.

На сучасному етапі розвитку суспільства якість підприємства описується не тільки системою планування, а й маркетинговою політикою комунікацій на

промислових ринках. Маркетингова політика комунікацій на промислових підприємствах складається з наступних основних засобів впливу на чітко визначений ринок або конкретну його частину: 1) реклама, 2) стимулювання збуту, 3) популяризація, 4) участь у виставках, 5) формування суспільної думки, 6) ділове листування, 7) пряма поштова реклама та Internet, 8) представницькі заходи [2, ст.167]. Споживач підсвідомо дуже зв'язаний зкожним з аспектів впливу, що стали невід'ємною частиною життя кожного. Поширенням інформації про товар або певні послуги займається рекламний відділ. Оголошення має містити фактичну інформацію, дані повинні бути точними, документально обґрунтованими та доказовими. Маркетинг виступає сьогодні як сучасна теоретично-методологічна основа стратегічного планування діяльності підприємств. Тісний зв'язок описується ланцюгом: маркетинг являє собою інформацію та попереднє заключення, ці дані аналізуються та оцінюються, які потім встановлюють свої цілі та формують задачі. Як тільки бізнес одиниці формують свої цілі, керівники маркетингової групи формують маркетинговий план, виконують його, а потім оцінюють результати, що призводять до руху наступного етапу процесу стратегічного планування.

Процес стратегічного планування має декілька основних етапів. Перший етап це місія – напрямок розвитку певної компанії. Цей етап допомагає підприємству встановити глобальні задачі, формує базу для реалізації стратегії організації. При формуванні місії треба мати відповіді на такі питання: «Який бізнес у вас зараз?», «Яких споживачів ми обслуговуємо?» та «Навіщо існує організація?». Місія поділяється на два аспекти аналіз внутрішніх та зовнішніх областей організації. Наступними етапами є формування цілей, вибір стратегії, розробка стратегічних планів, реалізація стратегій та вирішення організаційно-правових питань по перерозподілу ресурсів. Заключним етапом є оцінка виконаної роботи, що розподіляється на переоцінку сил та ресурсів, що в загальному можна назвати ситуаційний аналіз.

Загалом підсумувавши можна зазначити, що процес формування системи стратегічного планування підприємства на промисловому ринку є основою для побудови стабільної, прибуткової, що займає свою економічну нішу на ринку продажу компанії. Актуальність даного аспекту економічної теорії підтверджується стрімким розвитком та зростанням кількості бажаючих у світі людей мати власний середній бізнес, що допоможе врегулювати економічний стан країн, що потребують руху на зустріч кращого майбутнього.

1. Зозулєв А.В. Промышленный маркетинг: рыночная стратегия: Учеб.пособие. / А.В. Зозулєв. – К.: Киев.: Центр учебной литературы – 2010. – 576с.

2. Шубін О.О. Промисловий маркетинг: Навч. посібник / Під ред. Шубіна О.О. – К.: НМЦВО МОІН України, Студцентр, 2002. – 432с.

E.A. Udovytska,

*Ph.D., senior lecturer
National Technical University of Ukraine "KPI them. Igor Sikorsky "*

THE FORMATION OF THE AEROSPACE INDUSTRY'S COMPETITIVE ADVANTAGE IN UKRAINE

The processes of globalization are characterized by the highest quality level cooperation of national economies. It is observed that the emergence of a multitude of "transnational" corporations tries to transcend all national borders. This trend also appears in the growing size and influence of global capital which no longer has specific ties to any mother country. Global capital circulates now in enormous quantities around the world.

The engineering products market is one of the most globalized which often determines the international competitiveness of the country and its role on the world stage. Vertical integration and co-location of activities in the home market, once standard, are less desirable today. A new model of horizontal specialization, where original equipment manufacturers (OEMs) tightly integrate such functions as engineering, manufacturing, and customer support, across multiple locations globally, are growing its popularity.

The Ukrainian aerospace industry is on the leading edge in this respect. It covers the manufacturing of large jet airplanes, regional and business jets, helicopters, engines, intermediary input (equipment, avionics/electronics, aerial structures and components). The whole aircraft must meet regulations on safety and the environment, and be competitive in terms of costs and fuel efficiency. The formation of the aerospace industry's competitive advantage in international markets comes through according to the stages: 1) identification of economic interests of businesses; 2) preliminary selection of attractive international markets; 3) study international marketing environment and selected international markets; 4) identifying risks of international business enterprises; 5) selection entry form of selected international markets; 6) strengthening of international competitive advantage of enterprises in selected markets.

The main activities of an aerospace company are to research, design, manufacture, operate and maintain aircraft. In Ukraine OEMs are pursuing this more complex form of industrial organization for several reasons, including enhanced productivity, leveraging the talent pool, improving market access, upgrading value propositions, and shortening cycle times of production. The industry's competitiveness depends on the capacity of industry to innovate and upgrade.

The intensifying competition, the rapid spread of the financial crisis, lead to increased risks of foreign trade activities in international business. This requires the profound formation and analysis of the Ukrainian aerospace producers' competitive advantages and development of new approaches to modern methods of penetration strategies in international markets.

There are three factors in the Ukrainian aerospace industry's competitive advantage. The first is in its employees: a skilled and qualified labour supply is essential for companies. Ukraine has a superb aerospace engineering talent base. Generally speaking, the quality of education and training confirms a high standard. Several trends intersect to lay the foundation for new approaches to design and development: majority of engineering/R&D work is conducted "in-house" by OEM

engineers at large research centers; they are also needed to create better designs in shorter production cycle times. However the build-out of the broadband infrastructure in the early 2000s enabled these packages to move around the globe, amplifying the potential for outsourcing and offshoring engineering. The trade liberalization dramatically expanded the talent pool for engineers, making skilled technicians accessible in different countries. But managers should maintain and enhance the technological position, as the demand for professional engineers and technicians will grow in all levels.

Secondly, the strong interest of governments in the aerospace industry has led to a broad range of schemes dedicated to support the sector. The international cooperation is essential necessity for the Ukrainian aerospace manufacturers' development. A common concept for the assessment of the competitiveness of aerospace enterprises and industry of Ukraine has been developed. It helps to identify major threats and opportunities, to define how to improve and capitalize on markets. The state support is aimed at the simplifying of the sophisticated regional supply chains that see manufacturing as ecosystems that span the full range of processes, from raw material mills to final assembly. Aggregation has also proved its usefulness in aircraft support, encouraging OEMs to establish regional service parts and customer support centers. Most customers prefer to deal with in-region suppliers rather than calling "headquarters" many time zones away.

The main conditions which have some impact on the performance of the industry are: quality of the workforce and its involvement in the industry; openness of third markets being dependent on the harmonization of technical provisions and fair behaviour in international competition; access to financial markets, a prerequisite to fund long-term aircraft programmes and risk-sharing ability; public schemes, testing facilities etc., dedicated to support R&D activities. For the aerospace companies, processes and organizational schemes for development and production have changed. The era of horizontal specialization, in which firms tightly integrate engineering, manufacturing and customer support across multiple locations, has arrived and all manufacturers must adapt.

And the final significant success factor is the company's cost structure. It refers to the ability to produce goods and services at a lower opportunity cost, not necessarily at a greater volume. The industry's motivation goes beyond more cost savings to include enhanced market access, meeting offset obligations, and hedging currency risk. As all aircraft companies take on responsibility for sourcing parts and components for their own systems, they themselves face "make-buy" decisions. A lot of those are choosing to set up new facilities in low-cost locations.

The Ukrainian aerospace industry is strategically important and is affected by global developments, such as recession and currency fluctuations, as well as more local events. It has significant potential and to profitably export their products, it is necessary to identify correctly attractive international markets, where Ukrainian enterprises can generate international competitive advantage.

КАНВА БІЗНЕС-МОДЕЛІ ЯК ІНСТРУМЕНТ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ

Канва бізнес моделі – своєрідний інструмент стратегічного управління, який дозволяє наочно описати, створити та проаналізувати структуру як існуючих бізнес моделей, так і стартапів, що розвиваються.

Для кожного кроку, пов'язаного з нововведенням або зміною бізнес моделі, першим завданням є спільне розуміння того, що вона являє собою. З'являється необхідність в простому та інтуїтивно зрозумілому концепті, щоб легко пояснювати і управляти бізнес моделлю, вживаючи стратегічні маніпуляції. Цей концепт називається канвою (або шаблоном) бізнес моделі і вперше був запропонований Олександром Остервальдер у 2008 році.[1] За цей час він був застосований і перевірений в таких світових організаціях, як IBM, Ericsson, Deloitte, і інших.[2]

Згідно з шаблоном, загальний опис підприємства складається шляхом заповнення параграфів його діяльності. Ключові напрямки і задачі розкривають свою вагомість завдяки демонстрації їх взаємозв'язків, що забезпечує абсолютну уяву про процеси і цілі організації. Найпоширеніший сьогодні шаблон складається з дев'яти основних блоків, що показують, яким чином компанія заробляє гроші.

Ці блоки складають чотири основних сфери бізнесу: клієнти, пропонування, інфраструктура і фінансова спроможність. Тому використовуючи такий шаблон компанія може з легкістю описати свою бізнес модель[3].

Сегмент споживачів. Організація обслуговує споживачів. Клієнти складають базу будь-якої бізнес моделі. Щоб краще обслуговувати, компанія може об'єднувати їх у групи за спільними потребами, поведінкою, тощо. Коли сегментивиділені, організація отримує розуміння того, що певний споживач потребує.

Ціннісне пропонування. Цей блок відображає послуги і продукти організації, які є цінними для певного клієнтського сегменту, бо задовольняють його потреби або вирішують якусь проблему. Ціннісне пропонування показує, чому споживач обирає саме цю компанію.

Канали розповсюдження. Шляхи, якими продукти/послуги дістаються своїх споживачів.

Зв'язок із споживачем. Компанія встановлює взаємовідносини з конкретними споживачами. Загальне враження клієнта залежить саме від цього сегменту.

Потік доходів. Дохід від кожного сегменту споживачів. Успішне з'ясування питання, скільки готовий клієнт платити, створює один або кілька потоків доходів.

Основні ресурси. Вказуються основні активи, які дозволяють бізнес моделі працювати. Ними компанія може володіти, орендувати, отримувати від партнерів.

Основна активність. Блок об'єднує найважливіші дії компанії, на яких базується бізнес модель. До базових дій відноситься вироблення продукту/послуги, сервіс вирішення питань і підтримання власної платформи, якщо така була створена.

Основні партнери. Блок пояснює, які партнери забезпечують безвідмовну роботу бізнес моделі. Організації заснують партнерські відносини, щоб зменшити свої ризики, оптимізувати бізнес модель і отримати основні ресурси або дії.

Структура витрат. В цьому розділі викладаються витрати, викликані роботою бізнес моделі. Створення і реалізація продукту, підтримка взаємовідносин із споживачем і отримання доходу пов'язані з витратами. Структуру витрат одних бізнес моделей можна обчислити, виходячи лише з Основних ресурсів, Дій і Партнерів, інших - дещо складніше[4].

Канва – інноваційне представлення бізнес моделі підприємцями в сучасних компаніях. Вона пропонує такі важливі переваги:

- Увага. Замість перегортання купи сторінок, шаблон допомагає заглибитись в найважливіші рушійні фактори бізнесу.
- Гнучкість. Набагато простіше обговорювати і змінювати елементи бізнес моделі, що розташовані на одній сторінці (часто – це спеціальні дошки).
- Наочність. Усі процеси і зв'язки краще зрозумілі з такої візуальної схеми.

Розпочати будівництво шаблону варто з блоку Ціннісного пропонування. Таким чином можна краще сконцентруватись на головному пункті, заповнюючи інші блоки. Далі, відштовхуючись від цілі, з'являються необхідні для неї засади.

Рекомендується заповнювати чистий шаблон елементами, які легко переміщуються та прибираються, наприклад, стікери. Тоді є можливість зробити декілька альтернативних бізнес моделей і обрати найкращу. На сервісі *strategyzer.com*, є багато важливих матеріалів щодо вдалого формування і розуміння бізнес моделі, використовуючи *шаблон*.

Канва бізнес моделі – новітній, гнучкий і дуже корисний засіб представлення бізнес моделі. Завдяки ній підвищується ефективність і детермінованість планування розвитку існуючого бізнесу, або будується міцна модель нового, яка сприяє втіленню ідеї в життя.

1. en.wikipedia.org/wiki/Business_Model_Canvas—

2. Alexander Osterwalder and Yves Pigneur. Business Model Generation. Self Published, 2009. — 15 с.

3. Alexander Osterwalder and Yves Pigneur. Business Model Generation. Self Published, 2009. — 20-41 с.

4. alexandercowan.com/business-model-canvas-templates—

5. diytoolkit.org/tools/business-model-canvas

О.А. Шевчук,

*к.е.н, доцент,
Національний технічний університет України «КПІ» ім. І. Сікорського*

ПЕРЕВАГИ СТАНОВЛЕННЯ БІЗНЕС-ЛІДЕРСТВА ПІДПРИЄМСТВА НА РИНКУ

Стратегічний успіх економічної діяльності підприємства визначається наявністю конкурентної переваги на ринку, що досягається за рахунок інновацій, інтелектуалізації виробництва та управління, які забезпечують довгострокову цінність, необхідні темпи зростання виробництва, рівень стійкості, а також збереження та закріплення ринкової позиції у довгостроковій перспективі. У визначеному контексті, йдеться про кінцеву позицію підприємства на ринку - лідера, претендента на лідера або послідовника за лідером [1; с. 247]. Ця позиція, з одного боку, характеризує ступінь ділової активності та стійкості підприємства, а з іншого, є відображенням інтересів і мотивів діяльності людського капіталу підприємства, залученого до процесів його функціонування.

Виокремлення автором окремого поняття «бізнес-лідерство», пов'язано з особливостями, що несуть у собі дефініції «бізнес» і «лідерство». Приєднуючись до тих вчених [2; с. 12], які стверджують, що бізнес - це ділові відносини, що виникають між різними суб'єктами господарювання, зазначимо, що на підприємстві бізнес-відносини в єдиному процесі відтворення виникають між усіма суб'єктами виробничо-комерційної діяльності у трьох основних формах, що є відображенням інтересів і мотивів діяльності людського капіталу підприємства. У формі соціально-трудова відносин, вони характеризують взаємовідносини між окремими працівниками та окремими соціальними групами у процесі діяльності. У формі організаційно-господарських відносин, вони складаються між різними учасниками виробництва у процесі управління господарською діяльністю. У формі фінансових відносин, вони виникають між різними суб'єктами з приводу розподілу грошових засобів. Таким чином, визнаємо, що бізнес – це є економічна діяльність, що характеризує відносини між різними учасниками виробничо-комерційного процесу, де кожний прагне до задоволення власних інтересів.

Слід вказати, що у перекладі з англійської, слово лідер ("leader") означає той хто веде за собою. Зазвичай, поняття «лідер» та «лідерство» застосовуються у менеджменті для характеристики особистості, яка здійснює значний вплив на поведінку у колективі. Водночас, зростання конкуренції та розповсюдження процесів глобалізації, посилення інтеграційних процесів на макро- і мікрорівнях, технологічні зміни та розвиток інноваційного, наукомісткого високотехнологічного виробництва, надали можливість розглядати дефініцію «лідер» на різних рівнях економічного аналізу - для встановлення гео економічного статусу держави та для характеристики підприємства на ринку порівняно з іншими товаровиробниками, що обумовлено більш ефективними результатами діяльності. Поряд із цим, лідер здатний здійснювати вплив на ринкову кон'юнктуру задля власних економічних інтересів. До цього слід додати наявність тісного взаємозв'язку між дефініціями лідерство та влада. Так, якщо лідер здійснює безпосередній вплив на соціальні, організаційні та економічні процеси, то влада виступає як система суспільних відносин під час такого впливу. З цієї позиції, бізнес-лідерство являє собою певний ринковий стан, який надає йому додаткових переваг. Отже, бізнес-лідерство доцільно розглядати як орієнтацію економічного агента на майбутнє, що відкриває нові можливості та перспективи щодо отримання влади [3].

Виходячи з висвітлених вище положень, запровадимо трактування сутності **«бізнес-лідерства»** як певного ринкового стану інституціонального суб'єкта на ринку, що характеризує рівень його стійкості, та надає додаткових переваг підприємству порівняно з іншими товаровиробниками внаслідок раціонального поєднання факторів виробництва на основі інноваційного ризикового підходу шляхом безперервного пошуку форм організації виробництва, збуту, менеджменту тощо для максимізації продуктивності у кожній зі стадій процесу відтворення.

На наш погляд, основними перевагами становлення бізнес-лідерства підприємств на ринку, виступають:

1) влада, що ґрунтується на здатності товаровиробника здійснювати вплив на ринкову кон'юнктуру задля власних економічних інтересів. Це є ступінь володіння інформацією, за рахунок якої з'являється можливість контролю цін на ринку на конкуруючі товари та обсяги випуску продукції.;

2) імідж (від франц. Image – образ, репутація) - у загальному вигляді характеризує сукупність уявлень про підприємство та його працівників з боку ділових партнерів і споживачів продукції. Це є характеристика його ділової репутації (гудвілу) та соціальної відповідальності. Крім того, імідж характеризує доступ підприємства до зовнішніх фінансових джерел і можливість залучення до виробництва людського капіталу з високим потенціалом;

3) прибуток, що характеризує сукупний результат виробничо-комерційної діяльності підприємства.

Іншими словами, бізнес-лідерство передбачає певний спосіб поведінки, який забезпечується: 1) ступенем розвитку науки та людського капіталу; 2) здатністю до інновацій; 3) можливістю підвищення рівня якості продукції та збереження частки ринку.

Таким чином, висока динамічність механізму взаємозв'язків між іманентними властивостями підприємства та бізнес-лідерством висувають на перший план потребу підвищення рівня компетентності економічних агентів, що полягає у збільшенні корпоративних знань.

Отже, виведення автором статті бізнес-лідерства на стратегічно важливе місце при формуванні та реалізації політики розвитку підприємства обумовлює подальше розроблення методологічних підходів щодо забезпечення результативності його управління. Автор вважає, що сформована таким чином система наукових знань дозволить адекватно відобразити основи динамічної стійкості економічного розвитку будь-якої виробничо-господарської системи.

1. Котлер Ф. Основы маркетинга, 9–е издание. / Ф. Котлер, Г. Армстронг; [Пер. с англ. под. ред. Н. В. Шульпиной] . – М.: Издательский дом «Вильчмс». – 2003. – 1200 с.

2. Кісельов А. Основы бізнесу: Підручник для екон. спец. вузів/ Аркадій Кісельов, Відп. ред. Ю.М.Мальчин. - К.: Вища школа, 2005. – 190 с.

3. Шевчук О.А. Розвиток машинобудівних підприємства на засадах бізнес-лідерства. / О.А. Шевчук. – К.: ТОВ «Спринт-Сервіс», 2014. – 285 с.

К.В.Шмігіровська,
*студентка радіотехнічного факультету,
Національний технічний університет України «КПІ ім. Ігоря Сікорського»*

ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ОХОРОНИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

На кожному підприємстві України охорона праці є обов'язковою умовою його діяльності. Це поняття має свої як соціальні, так і економічні аспекти.

В соціальному плані охорона праці може значно підвищити її продуктивність, зменшує імовірність травм та виробничих каліцтв, професійних захворювань, покращує позитивне відношення працівників до своєї роботи в результаті створення для них комфортних та безпечних умов, і як наслідок, зменшує плинність кадрів, та зберігає трудові ресурси.

Економічний аспект полягає у зменшенні витрат на оплату праці та лікарняні листи, компенсацій за роботу в особливо тяжких та шкідливих умовах, пенсійного утримання по втраті працездатності, а також безпосередніх витрат на лікування в медичних закладах, тощо.

Не дивлячись на те, що виробничі процеси стають все більш безпечними для людини і травматизм на виробництві неухильно зменшується, його рівень на підприємствах України залишається ще достатньо високим. Так, за даними Держкомстату кількість потерпілих від нещасних випадків на виробництві із втратою працездатності (в тому числі із смертельним наслідком) скоротилась із майже п'ятисот тисяч у 2009 році до двохсот тисяч у 2015 році [1].

Заходи охорони праці, спрямовані на усунення умов, що можуть потенційно призвести до травматизму та захворювань працівників, потребують додаткових витрат. Проте, відомо, що на підприємствах дуже часто такі витрати сприймаються як неефективні, а тому марні.

Аналіз структури витрат на охорону праці, які фактично здійснюються показує, що вони зводяться в основному до таких напрямків:

- компенсації потерпілим втрат від виробничих травм та професійних захворювань
- витрати на ліквідацію наслідків аварій
- витрати на штрафи та інші відшкодування [2].

Звичайно, такі витрати не приносять доходу, і тому не можуть бути ефективними. А, зважаючи на те, що витрати на охорону праці підприємці включають до собівартості продукції, в кінцевому результаті за це платить суспільство, що має негативний соціальний ефект.

Щоб витрати були ефективними вони повинні бути спрямовані не на ліквідацію наслідків, а на усунення причин виробничого травматизму.

Виділяють три основні види причин виробничого травматизму – технічні (недосконалість, застарілість та поганий технічний стан основних засобів, застарілі технології, тощо), організаційні (погане навчання та недотримання техніки безпеки, відсутність та незастосування спецодягу, порушення технологічного процесу, режиму праці та відпочинку, медичних обстежень, тощо) та психофізіологічні (алкогольні та інші отруєння, тощо).

Розподіл кількості потерпілих від травматизму, пов'язаного з виробництвом, за основними причинами настання нещасного випадку у 2014 році в Україні виглядає наступним чином:

- Технічні 803 (16%)

- Організаційні 3273 (66%)
- Психофізіологічні 897 (18%)[1].

Відповідно, витрати на охорону праці також повинні бути спрямовані на оновлення технічної бази, впровадження сучасних методів організації виробництва та мотивації праці. Фінансування заходів, що усувають технічні та більшість організаційних причин травматизму є складовою фінансування реконструкції, модернізації та технічного переозброєння підприємства [2]. В цьому випадку, окремого фінансування заходів охорони праці не потрібно. А оновлення технічної бази підприємства призводить до підвищення ефективності виробництва.

1. Статистичний бюлетень «Травматизм на виробництві». - 2014. – Режим доступу до ресурсу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/15/Arch_trav_bl.htm
2. О. Сорочинська «Вдосконалення системи охорони праці на підприємстві» - Збірник наукових праць ДЕТУТ. Серія «Транспортні системи і технології», 2012. Вип. 20.
3. [Електронний ресурс] // Економічні аспекти охорони праці. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.studfiles.ru/preview/5149574/page:6/>
4. [Електронний ресурс] // Економічне значення охорони праці. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://library.if.ua/book/9/909.html>

Наукове видання

**Глобалізація напрямів формування
промислового потенціалу в умовах
постіндустріальних трансформацій**

Матеріали II Всеукраїнської
науково-практичної конференції
26 квітня 2017 року

Підписано до друку 07.04.2017 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Гарнітура Arial. Друк – різнографія.
Ум. друк. арк. 14,65. Обл.-вид. арк. 16,5
Наклад 300 прим. Зам. № 704/1

Видавництво та друк ТОВ «ДКС центр».
м. Київ, пров. Куренівський 17.
Тел. (044) 537-14-34.
Свідоцтво ДК № 3457 від 08.04.2009 р.